

CCCB

Memòria

2013

CCCCB

Memòria

2013

CCCB

Memòria 2013

Montalegre, 5
08001 Barcelona
T. 933 064 100

www.cccb.org

[@cececebe](https://twitter.com/cececebe)

www.facebook.com/CCCB.Barcelona

Un consorci de:

Diputació
Barcelona

Ajuntament de
Barcelona

Exposicions 9

El Paral·lel, 1894-1939	10
Arxiu Bolaño, 1977-2003	11
Pasolini Roma	12
Espriu	14
World Press Photo 13	15

Festivals i formats oberts 17

Festivals i formats oberts	18
Programació infantil i familiar	33

Espais de debat i reflexió 37

Debats i conferències	38
En col·laboració	45
Cursos, postgraus i màsters	48

CCCB Lab 53

CCCB Lab	54
Projectes associats	58

Amics del CCCB 61

CCCB Educació 65

Activitats i tallers	67
Itineraris	70

Programa social 73

Més enllà del CCCB 77

Exposicions	78
Premi Europeu de l'Espai Públic Urbà	80

Fons CCCB 83

Arxius	84
Arxius en col·laboració	85
Publicacions	86

Dades generals 89

Institucions i empreses col·laboradores	90
Ponents dels debats i les conferències	92
Cessions d'espais i lloguers	94
Xifres de visites i públic	96
Pressupost	99
Personal del CCCB	100

Selecció de premsa 103

1. La mort de la parroquiana
després de la guerra.
Fotografia de la Neus,
que ara viu amb ell,
a l'úbic.

2. La mort, vestida de dona
de poble, tria tres ninots
i els llança al mig del carrer.

3. L'intel·lectual de Sinesa,
Salom, contempla l'estrany
l'espectacle i es perd entre
la multitud.

4. Tancat a la
"tota i tota"
d'ocasió.

5. Sinesa es
torna Neles,
i amb la seva
ganyana Asumna.

6. A les portes de la sort del
seu amant, el gran Fiderol,
Rosenda odia una noia per
ser més confesa i es col·loca amb
ella.

7. Un noi de Sinesa, Elvino, és
desaparegut després d'una guerra
a la frontera. L'altre noi de Sinesa,
Fidel, també desapareix en
la guerra de la frontera.

8. Sinesa es
torna Neles,
i amb la seva
ganyana Asumna.

Exposicions

11. *El vestit blanc i la dona*
El vestit blanc és el símbol de la puretat i la innocència. És el color més popular i més versàtil. És el color de la primavera i de l'estiu.

12. *La Nocturnitat i la dona*
La Nocturnitat és el color de la dona. És el color de la nit i de la lluna. És el color de la melancolia i de la tristesa.

13. *El color de la dona*
El color de la dona és el color de la vida. És el color de la primavera i de l'estiu. És el color de la joventut i de la bellesa.

14. *El color de la dona*
El color de la dona és el color de la vida. És el color de la primavera i de l'estiu. És el color de la joventut i de la bellesa.

15. *El color de la dona*
El color de la dona és el color de la vida. És el color de la primavera i de l'estiu. És el color de la joventut i de la bellesa.

16. *El color de la dona*
El color de la dona és el color de la vida. És el color de la primavera i de l'estiu. És el color de la joventut i de la bellesa.

17. *El color de la dona*
El color de la dona és el color de la vida. És el color de la primavera i de l'estiu. És el color de la joventut i de la bellesa.

18. *El color de la dona*
El color de la dona és el color de la vida. És el color de la primavera i de l'estiu. És el color de la joventut i de la bellesa.

El Paral·lel, 1894-1939

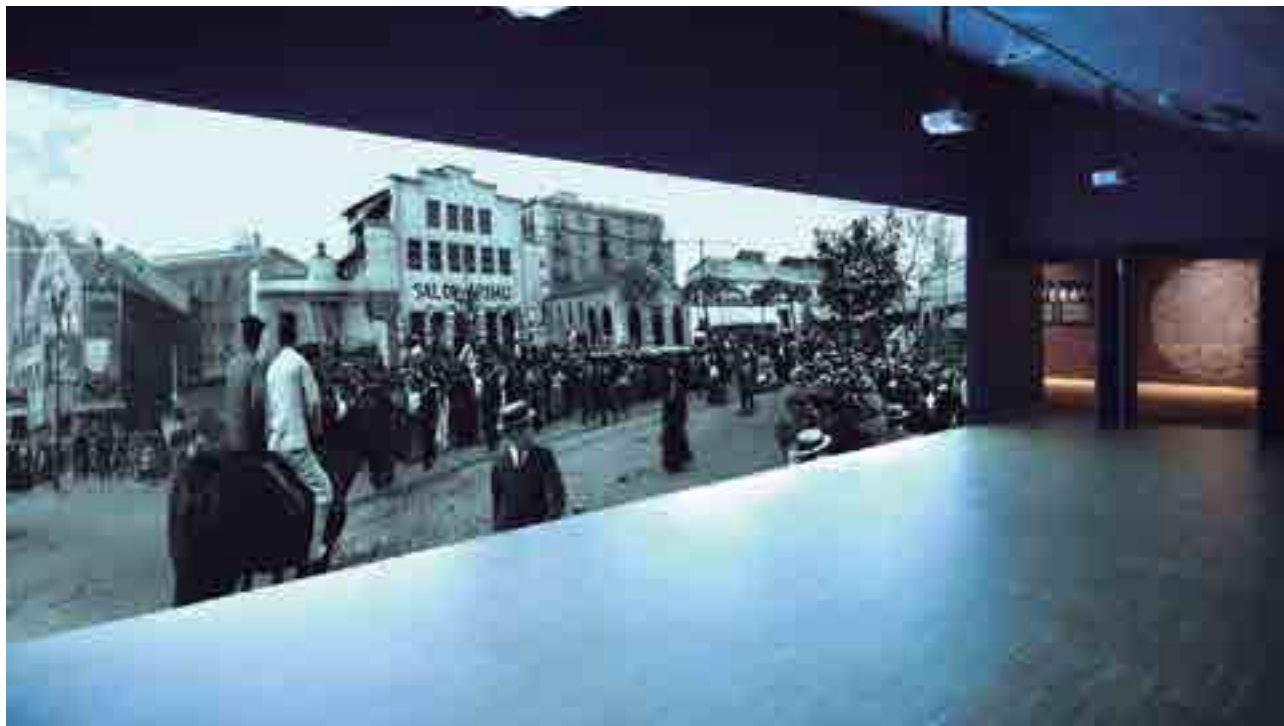
Barcelona i l'espectacle de la modernitat

26 d'octubre de 2012 – 24 de febrer de 2013

Sala 3

Comissariat –
Xavier Albertí i Eduard Molner
Disseny de l'espai –
Emiliana Design Studio
Disseny gràfic de l'espai –
La Japonesa
Disseny gràfic de la comunicació i el catàleg –
Saura-Torrente, Edicions de l'Eixample

Organització i producció –
CCCB
Col·laboració especial –
Institut del Teatre
Patrocini –
Fundació Catalunya Caixa
Mitjans col·laboradors –
El País i Catalunya Ràdio

© José Antonio Soria

Aquesta mostra va explicar com i perquè va sorgir una nova àrea d'espectacles a la ciutat de Barcelona, i tot allò que s'hi va esdevenir durant més de quaranta anys. L'avinguda del Paral·lel va acollir una oferta cultural genuïna i única a Europa per la seva magnitud i singularitat, un conjunt de manifestacions de la cultura popular i de masses fruit d'unes circumstàncies històriques que van transformar el paisatge social, econòmic i polític i van instal·lar la ciutat de Barcelona en la modernitat amb totes les seves contradiccions.

Des de finals del segle XIX fins al 22 de gener de 1939 –data en què van tancar tots els teatres de Barcelona, un cop acabada la guerra– el Paral·lel fou similar al Montmartre de París o al Broadway de Nova York, però cal remarcar que constituï un cas únic al món. A diferència d'aquests i altres exemples internacionals, el Paral·lel fou un àmbit d'hegemonia popular que, des del seu naixement, va esdevenir una expressió cultural genuïna del conflicte social i polític que caracteritzava la Barcelona de la primera meitat del segle XX i va generar uns espectacles de continguts i formats perfectament diferenciats, confegits pel públic i pels artistes.

Amb un muntatge escenogràfic, l'exposició mostrava fotografies, materials audiovisuals, documents sonors recuperats, llibres, fulletons, revistes, programes, cartells, partitures, *atrezzo*, vestuari i objectes diversos. Les arts plàstiques van ser una part fonamental de l'exposició, i, entre d'altres artistes, hi figuraven: Isidre Nonell, Ricard Opisso, Pablo Picasso, Francesc Domingo, Ricard Canals, Ricard Urgell, Rafael Barradas, Emili Bosch, Ismael Smith, Jaume Pasarell, Josep Brangulí i Gabriel Casas.

Premis

– Premi a la millor Exposició de Recerca Històrica del 2012 de l'Associació Catalana de Crítics d'Art (ACCA)

Activitats relacionades

– «El Paral·lel vist per...», visites guiades a càrrec de Xavier Albertí (17 de gener), Jaume Sisa (24 de gener), Benet Rossell (31 de gener), David Carabén (7 de febrer) i Yoya Pigrau (14 de febrer)

– La pianola del Paral·lel, concerts de pianola a càrrec de Josep Domènec, els dissabtes i diumenges alterns

– Rutes Paral·leles, projecte en línia que permet descarregar tres itineraris per descobrir el Paral·lel del segle XX

– «El futur del Paral·lel. Entre la nostàlgia i el disseny», cicle de debats, 15 de gener, 22 de gener i 29 de gener, vegeu pàg. 39

– *Pensar i interpretar l'oci. Passatemps, entreteniments, aficions i addiccions a la Barcelona del 1900*, presentació del llibre, 13 de febrer

Activitats per als Amics del CCCB

– Itinerari pel Paral·lel organitzat pel Museu d'Història de Barcelona (MUHBA), 13 de gener, vegeu pàg. 63

Oferta educativa

– Vegeu l'apartat «CCCB Educació», pàg. 67

Programa social

– Visites guiades per a malalts d'Alzheimer, familiars i cuidadors, vegeu pàg. 74

Arxiu Bolaño, 1977-2003

5 de març — 30 de juny

Sala 1

Comissariat —
Juan Insua i Valerie Miles

**Disseny de l'espai
i disseny gràfic** —
Bonjoch Associats

**Disseny gràfic
de la comunicació i el catàleg** —
spread: David Lorente

Organització i producció —
CCCB

Participació —
Casa del Lector, Madrid

Col·laboració —
Instituto Cervantes

Mitjans col·laboradors —
El Periódico i Catalunya Ràdio

© La Fotogràfica

Coincidint amb la sisena edició biennal de Kosmopolis, es va presentar l'exposició «Arxiu Bolaño, 1977-2003», com a homenatge a l'escriptor xilè en el desè aniversari de la seva mort.

El projecte va ser concebut a partir de tres eixos temàtics que expressaven algunes de les claus de l'univers creatiu de l'autor de *Los detectives salvajes*. El primer definia una geografia concreta a través de tres ciutats, on Roberto Bolaño va crear gairebé tota la seva obra, el segon presentava la seva cronologia creativa, i el tercer recreava un paisatge existencial que permetia recuperar l'escriptor en la seva vida quotidiana.

El recorregut expositiu prenia com a base aquests nuclis temàtics i els desenvolupava a través d'un pròleg, referència imprescindible als anys viscuts a Mèxic, i tres etapes precises: La universitat desconeguda (Barcelona 1977-1980), Dins del calidoscopi (Girona 1981-1985) i El visitant del futur (Blanes 1985-2003). Finalitzava amb un epíleg que analitzava la influència de Bolaño en la literatura del segle XXI.

La visita a l'exposició estava concebuda com una investigació detectivesca. El lector visitant era el policia sotmès a una sèrie de proves i jocs, no exempts d'humor i ironia. En la formalització de l'itinerari es donava preferència a la metàfora del calidoscopi, a la qual el mateix autor es referia en diferents passatges dels seus llibres.

Però, més enllà de l'enfocament temàtic, del teixit museogràfic innovador i del diàleg amb el visitant, la singularitat de l'exposició la constituïa la presentació de material inèdit de l'Arxiu dels Hereus de Roberto Bolaño: novel·les, contes, poemes i escrits diversos, llibretes i quaderns, correspondència, fotografies familiars, revistes i fanzines, la biblioteca personal, totes les entrevistes, jocs d'estratègia i altres materials valuosos que van permetre conèixer amb més profunditat l'univers creatiu de Bolaño i contribuir a una lectura cada vegada més lliure i fecunda de la seva obra.

Activitats relacionades

— «Bolaño a escena», conversa d'Àlex Rigola i Pablo Ley sobre l'adaptació per a l'escena de 2666, i lectura dramatitzada d'*El policía de las ratas*, a càrrec dels actors Joan Carreras i Andreu Benito, en el marc de Kosmopolis, 14 de març

— *El futuro*, estrena de la pel·lícula d'Alicia Scherson, 14 de març

— «Roberto Bolaño: la gestació d'un mite», debat amb la participació d'A.G. Porta, Jorge Herralde, Jaume Vallcorba, Juan Antonio Masoliver Ródenas, en el marc de Kosmopolis, 15 de març

— *Hojas escritas en la escalera de Jacob*, recital poètic a càrrec d'Olvido García Valdés i Chefa Alonso, en el marc de Kosmopolis, 15 de març

— «28 d'abril #DiaBolaño», sèrie d'activitats gratuïtes durant tota la jornada per recordar la vida i obra de l'autor el dia que hagués fet seixanta anys, 28 d'abril

Activitats per als Amics del CCCB

— Visites comentades a càrrec dels comissaris, 10 i 18 d'abril, vegeu pàg. 63

— «Roberto Bolaño i la Universitat desconeguda», col·loqui organitzat per les universitats UB, UAB i UPF en col·laboració amb el CCCB, 27 i 28 de maig

Oferta educativa

— Vegeu l'apartat «CCCB Educació», pàg. 67

Catàleg

— Vegeu l'apartat «Fons CCCB. Publicacions», pàg. 86

Itineràncies

— Vegeu l'apartat «Més enllà del CCCB. Exposicions», pàg. 79

Pasolini Roma

22 de maig – 15 de setembre

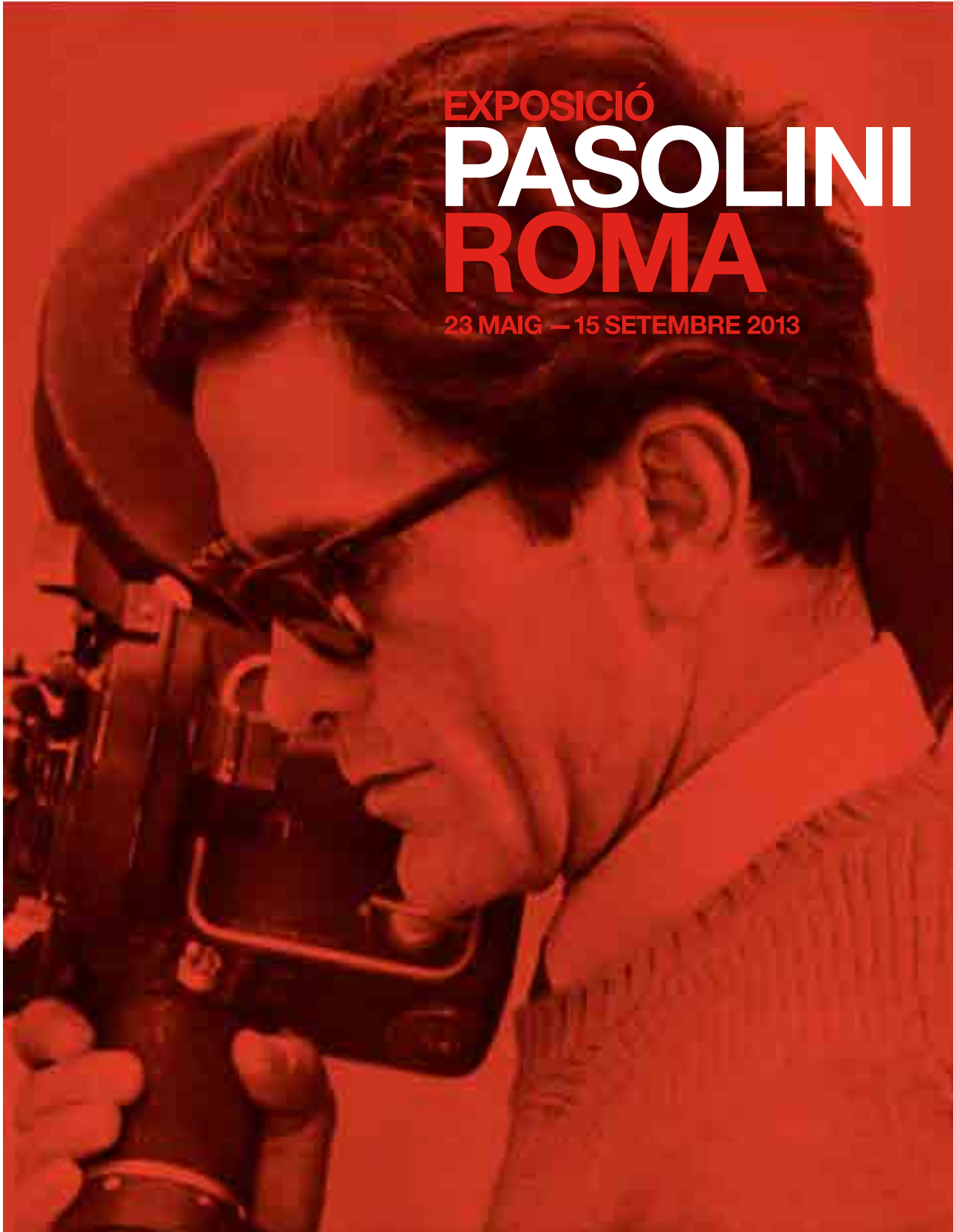
Sala 2

Comissariat –
Gianni Borgna, Alain Bergala
i Jordi Balló

Disseny de l'espai –
Guri Casajuana arquitectes

Disseny gràfic de l'espai –
Marc Valls, amb la col·laboració
d'Oriol Soler

Disseny gràfic de la comunicació –
Wladimir Marrich

Exposicions

Disseny del catàleg —
Maquette & Mise en page

Coproducció —
CCCB, La Cinémathèque
Française, París; Palazzo delle
Esposizioni, Roma; i Martin
Gropius Bau, Berlín

Mitjà col·laborador —
El País

Amb el suport de—
Programa Cultura de la Unió Europea

*El projecte ha estat finançat amb
l'ajut de la Comissió Europea*

L'exposició «Pasolini Roma» es va apropar a l'escriptor i cineasta italià Pier Paolo Pasolini (1922-1975) a través de les seves relacions amb Roma. I aquest acostament va significar entrar de dret en tot el que constituïa i definia Pasolini: la poesia, la política, el compromís civil, el sexe, l'amistat, el cinema. La mostra s'estructurava en sis apartats cronològics que corresponien a sis etapes vitals i creatives de Pasolini. S'iniciava amb l'arribada a Roma el 28 de gener de 1950 i es tancava el 2 de novembre de 1975, quan el seu cos va ser trobat sense vida prop d'Òstia.

Roma no va ser només un decorat o un simple lloc de residència per a Pasolini, sinó que també va representar una veritable existència física, carnal i passional. La trobada amb Roma fou per a l'autor com una gran història d'amor, amb les seves decepcions i els seus sentiments barrejats de passió i odi, les fases d'atracció i les de rebuig i allunyament. Per al Pasolini analista de l'evolució de la societat, Roma va constituir el seu principal espai d'observació, el seu camp permanent d'estudi, de reflexió i de lluita. Va ser a partir de les transformacions d'aquesta ciutat que va analitzar els canvis de la Itàlia i els italians dels anys seixanta i setanta.

Hi ha una Roma anterior i una Roma posterior a Pasolini. Els seus escrits i les seves pel·lícules van crear un nou imaginari de la ciutat de Roma. Pasolini no es va contentar amb integrar la ciutat com a teló de fons de les seves novel·les i les seves pel·lícules, sinó que va «refundar» Roma a través de la literatura i el cinema. Com a gran creador, va concebre un nou mite d'aquesta ciutat vaticana i política, dels seus barris i dels seus habitants.

«Pasolini Roma» és el fruit d'una coproducció entre quatre institucions culturals europees i el projecte ha estat seleccionat, avaluat i finançat per la Comissió Europea per significar el caràcter europeu, transnacional i actual de l'obra de Pasolini i del projecte en si mateix. Després del CCCB, es presenta a La Cinémathèque Française de París (16 d'octubre de 2013-26 de gener de 2014), a l'Azienda Palaexpo-Palazzo Delle Esposizioni de Roma (15 d'abril – 20 de juliol de 2014) i al Martin Gropius Bau de Berlín (11 de setembre de 2014-inicis de gener de 2015).

Activitats relacionades

- «Pensar diferent. Pasolini i la crítica de la cultura dominant», cicle de debats, 17 i 25 de juny, 1 i 9 de juliol, vegeu pàg. 40
- «Pasolini al laboratori», debat I+C+i, 2 de juliol, vegeu pàg. 57
- *Calderón*, lectura dramatitzada de l'obra teatral de Pasolini, 7 de setembre
- «La palla a l'ull», Aula Xcèntric 2013 dedicada a l'art de la provocació i la protesta des de Pasolini fins als nostres dies, del 5 al 28 de novembre, vegeu pàg. 49

Activitats per als Amics del CCCB

- Visites comentades a l'exposició a càrrec dels comissaris, 6 de juny, 2 i 10 de juliol, vegeu pàg. 63
- «Il cinema secondo Pier Paolo», conferència a càrrec de Luís Aller, organitzada conjuntament amb l'escola de cinema Bande à Part, 26 de juny

Oferta educativa

- Vegeu l'apartat «CCCB Educació», pàg. 67

Programa social

- Visites guiades per a malalts d'Alzheimer, familiars i cuidadors, vegeu pàg 74

Catàleg

- Vegeu l'apartat «Fons CCCB. Publicacions», pàg 86

Itineràncies

- Vegeu l'apartat «Més enllà del CCCB. Exposicions», pàg 78

Espriu

He mirat aquesta terra

30 d'octubre de 2013 — 16 de març de 2014

Sala 3

Idea i guió original —
Xavier Bru de Sala

Comissariat executiu —
Julià Guillamon

Assessorament —
Ramon Balasch, Sebastià Bonet,
Rosa Delor, Julià de Jòdar, Víctor
Martínez Gil i Agustí Pons, amb la
col·laboració de Gabriel Planella

Disseny de l'espai —
VA62 Arquitectos

Disseny gràfic de l'espai —
Opisso Estudi

Disseny gràfic de la comunicació —
Josep Bagà

Organització —
CCCB

Coproducció —
Any Espriu (Generalitat
de Catalunya) i CCCB

Mitjans col·laboradors —
Ara i Catalunya Ràdio

© La Fotogràfica

L'any 2013 es van commemorar els cent anys del naixement de Salvador Espriu (1913-1985). El CCCB, en col·laboració amb la Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya, va organitzar un dels actes centrals de l'Any Espriu: l'exposició «Espriu. He mirat aquesta terra», que apropava al públic la trajectòria creativa i vital de l'escriptor per mostrar no sols la importància cabdal de la seva figura per a la cultura catalana, sinó també la complexitat i riquesa de la seva obra que transcendeix qualsevol etiqueta i que fa d'Espriu un clàssic atemporal.

L'exposició desenvolupava diferents aspectes de la seva biografia, del seu món literari i de la repercussió pública de la seva obra. I també reivindicava l'actualitat de Salvador Espriu, la vigència en el món d'avui dels seus temes i punts de vista, en la triple perspectiva que l'exposició proposava: el món mític i simbòlic, la transcendència social i la crítica indomable.

Poeta, narrador i dramaturg, Espriu s'interroga sobre les grans qüestions humanes. La mostra evocava el mite de Sinera; el compromís ètic davant de la guerra civil i de la postguerra; la defensa de la cultura catalana en temps difícils; el fenomen Espriu, quan va esdevenir una referència indispensable de la cultura espanyola; la seva visió de «la pell de brau» basada en el diàleg i la tolerància; la candidatura al Premi Nobel, i el seu món imaginatiu, de vegades grotesc, de vegades evocador, d'una potència extraordinària.

L'exposició presentava una gran quantitat de materials inèdits procedents d'arxius i col·leccions particulars. La part final de la mostra recreava una de les idees fonamentals d'Espriu: el món com a laberint grotesc, a partir d'una galeria de personatges que habiten la seva narrativa, la seva poesia i el seu teatre, presentats en animacions realitzades per joves creadors. Els personatges d'aquesta galeria s'integraven en un relat animat, d'una sorprenent actualitat,

que permetia al visitant no familiaritzat amb l'univers Espriu introduir-s'hi des d'una nova perspectiva.

«He mirat aquesta terra» remet a la mirada d'Espriu vers la seva terra i vers el món: a vegades crítica i salvatgement divertida, però també comprensiva i plena de pietat cap a les debilitats humanes.» (Julià Guillamon)

Activitats relacionades

— «Lavinia. La Barcelona de Salvador Espriu», itinerari literari, 10 i 24 de novembre, vegeu l'apartat «CCCB Educació», pàg. 71

— *Les veus del carrer. Rosa Novell* diu Espriu, lectura dramatitzada de textos de Salvador Espriu a càrrec de l'actriu Rosa Novell, amb la violoncel·lista Fanny Silvestre, 27 de novembre

Activitats per als Amics del CCCB

— *Espriu al restaurant 7 Portes*, sopars amb recitals i concerts, 19 d'octubre i 9 de novembre, activitat amb descompte per als Amics del CCCB

— Visites comentades a l'exposició a càrrec del comissari executiu, 6 i 12 de novembre, vegeu pàg. 63

— *Un Rèquiem per a Salvador Espriu*, espectacle al TNC, del 15 al 17 de novembre, activitat amb descompte per als Amics del CCCB

Oferta educativa

— Vegeu l'apartat «CCCB Educació», pàg. 67

Programa social

— Visites guiades per a malalts d'Alzheimer, familiars i cuidadors, vegeu pàg. 74

World Press Photo 13

Face Reality

6 de novembre — 8 de desembre

Sala 1

Organització —
Fundació Photographic Social
Vision

Producció —
Fundació Photographic Social
Vision i CCCB

Col·laboració —
Oficina de Suport a la Iniciativa
Cultural (OSIC) de la Generalitat
de Catalunya

Patrocini general —
Canon i Nationale Postcode Loterij

Patrocini a Barcelona —
Fundació Banc de Sabadell

© Emilio Morenatti

La novena edició de «World Press Photo» recull les 143 fotografies guanyadores del prestigiós premi internacional de fotoperiodisme. La selecció va comptar amb tres guanyadors espanyols, Bernat Armangué, Emilio Morenatti i Daniel Ochoa de Olza. A més, el CCCB es va convertir en l'únic centre espanyol que va exhibir els treballs guanyadors de la categoria projectes multimèdia creada el 2011, que comptava també amb dos espanyols guardonats, Pep Bonet i Miquel Dewever-Plana.

En aquesta edició van participar 5.666 fotògrafs de 124 nacionalitats (235 dels quals eren espanyols), amb 103.481 imatges, classificades en vuit categories: Notícies d'actualitat, Temes d'actualitat, Temes contemporanis, Vida quotidiana, Retrats en l'entorn, Retrats, Naturalesa i Esports.

«Face Reality», lema de la presentació de «World Press Photo» a Barcelona, convidava els visitants a testimoniar, sense censura ni manipulacions, l'estat del món, i ens encarava a la realitat global i local per poder reflexionar i ampliar els nostres punts de vista. Com cada any, les imatges premiades ens van informar, emocionar i interrogar, i van convertir «World Press Photo» en una cita ineludible per a qualsevol ciutadà que vulgui estar més ben informat.

Activitats relacionades

- *Masterclass* a càrrec del fotògraf Miquel Dewever-Plana, 6 de novembre
- *Alma. Hija de la violencia*, presentació del documental web de Miquel Dewever-Plana i Isabelle Fougère, 6 de novembre
- *Masterclass* a càrrec del fotògraf Pep Bonet, 7 de novembre
- «3 escenaris. Fotoperiodisme d'agència», trobada amb els tres fotògrafs guanyadors del concurs World Press Photo 12 (Bernat Armangué, Daniel Ochoa de Olza i Emilio Morenatti) i projecció dels seus treballs recents, 8 de novembre
- Presentació dels treballs guanyadors del concurs multimèdia World Press Photo 12, 3 de desembre

Activitats per als Amics del CCCB

- Visita comentada a l'exposició, 21 de novembre i 4 de desembre, vegeu pàg. 63

Oferta educativa

- Vegeu l'apartat «CCCB Educació», pàg. 67

Festivals

i formats

oberts

Xcèntric

El cinema del CCCB

gener – juny

Organització –
CCCB

Direcció –
Carolina López

Iniciada l'últim trimestre del 2012, la dotzena temporada d'Xcèntric es va inaugurar amb dues sessions dedicades a Antoni Padrós i va presentar la sèrie «Cinema de museu», que va començar amb dues sessions dedicades a la col·lecció de cinema del Centre Georges Pompidou de París.

Ja el 2013, tot continuant amb l'interès d'Xcèntric per l'entrada del cinema a les sales dels museus, va tenir lloc la segona part de la sèrie «Cinema de museu», en la qual Carles Guerra, conservador en cap del MACBA, va presentar la programació que ell mateix havia preparat per donar a conèixer la col·lecció del museu.

El mes de gener es va dedicar al festival «Collage exquisit», quatre dies de cinema i tises amb projeccions d'autors clàssics del *collage* com Larry Jordan, Robert Breer o Stan Vanderbeek, al costat de nous talents, *performances* audiovisuals i tallers de *collage* animat.

Durant els mesos següents, es van projectar obres d'autors com Kenneth Anger, Paolo Gioli, Luc Moullet, Bruce Nauman, Jef Cornelis, Samuel Beckett, John Baldessari, Laida Lertxundi, Hollis Frampton, Bruce Baillie, Morgan Fisher, Nathaniel Dorsky, Harun Farocki, Emile de Antonio, Stan Brakhage, Robert Beavers, Gregory Markopoulos, Warren Sonbert, Stephen Dwoskin, Shirley Clarke, Peter Whitehead, Thom Andersen, Pat O'Neill, Robert Frank, Abel Gance i Craig Baldwin, entre molts d'altres. També es van estrenar pel·lícules d'autors joves del nostre entorn, com Víctor Iriarte, Elías León Siminiani i Jorge Tur.

A més dels col·laboradors habituals –Gonzalo de Lucas, Celeste Araújo i Oriol Sánchez–, la temporada va comptar amb la col·laboració de reconeguts programadors internacionals com Marc Webber (Regne Unit), João Laia (Portugal), Andrey Shental (Rússia) i Philippe-Alain Michaud (França), que, juntament amb Carles Guerra, van aportar diversitat i projecció internacional al programa.

Festivals i formats oberts

Soy Cámara

El programa del CCCB

programa mensual emès a La 2 de TVE

Organització —
CCCB

Producció —
CCCB i TVE

El 2013 *Soy Cámara* va complir quatre temporades a La 2 de TVE, tres anys de feina continuada que han convertit el programa en un referent de la televisió cultural actual, produït pel departament d'audiovisuals del CCCB. El 2013 se van realitzar vuit programes i l'audiència total va ser de 819.000 espectadors.

El programa té una estructura de *patchwork*, amb un discurs amè i intel·ligible, construït a partir d'una gran quantitat de veus i fragments audiovisuals, procedents d'arxius de tota època, textura i gènere. No hi ha presentador ni veu pròpia i la capçalera varia en cada entrega, igual que la tipografia, l'estil i la conducció del programa, que ha comptat amb vint-i-cinc directors i guionistes diferents: Andrés Hispano, Félix Pérez-Hita, Juan Insua, Oscar Pérez, Juan Carlos Rodríguez, José Antonio Soria, Cristina Giribets, Luis Cerveró, Juan Bufill, Mariona Omedes, Virginie Manuel, Toni Curcó, Rory Lambert, Programa CCCB Alzheimer, Silvia Omedes, Helena Velez, Jordi Calafell, David Bravo, Judit Carrera, Elisabet Goula, Jorge Luis Marzo, Arturo «Fito» Rodríguez, Ingrid Guardiola, Miguel Ángel Blanca i Joan Carreras.

Soy Cámara sol plantejar més dubtes que no pas respostes, donat que sembla més oportú oferir reflexions obertes i explorar els buits que no pas donar respostes rotundes i contundents.

Festivals i formats oberts

Fora de Programa

gener — desembre

Organització —
CCCB

Fora de programa és un espai per a tots aquells treballs audiovisuals sorgits del compromís i la solidaritat dels seus autors, la projecció dels quals s'enriqueix amb la presència dels realitzadors, d'experts o de persones directament implicades en el tema i amb un posterior debat amb la participació del públic.

El 2013 es van realitzar quatre sessions.

El 9 d'abril, la sessió «Els nous pobres» va presentar cinc curtsmetratges del col·lectiu Why Poverty? que analitzaven la situació alarmant de la pobresa a Europa.

El 27 de març, la projecció d'*El nostre verí quotidià* (*Notre Poison quotidien*) va donar lloc a un debat sobre si els consumidors saben el que mengen i si estan realment protegits per les agències de salut alimentària.

Del 24 al 26 de maig, en el marc de la 21a edició de la Mostra Internacional Films de Dones de Barcelona, la sessió «Després del conflicte» va presentar tres documentals dirigits per dones sobre conflictes socials.

El 5 de juny, es va presentar el documental realitzat per Javier Gascón *Manos arriba, esto es un contrato*, que mostra els múltiples casos d'abusos bancaris que s'estan produint arreu del país.

Poetry Slam Barcelona

Creació a partir de la paraula i l'escena

gener — desembre

© Cristian Sobrepereira

19 de gener, 23 de febrer, 6 d'abril, 18 de maig, 25 de maig, 15 de juny, 20 de juliol, 30 de novembre i 14 de desembre

Organització — Hipnotik Faktory i Red927
Col·laboració — CCCB i ICUB-Ajuntament de Barcelona

Poetry Slam Barcelona és una competició poètica amb un format àgil, dinàmic i participatiu en què s'estableix una nova relació entre el públic i els poetes, en una plataforma de creació artística contemporània que té la paraula i l'escena com a eixos centrals. El campionat regular d'Slam se celebra des de febrer de 2010 i compta amb centenars de seguidors, que cada mes es reuneixen per competir, compartir i aplaudir les actuacions dels *slammers*.

La temporada 2013 va constar de nou sessions que van incloure vuit campionats d'Slam i Spoken Word, i tres Aules Slam. En el primer taller, Mark Kelly Smith, fundador del moviment Poetry Slam, va presentar els fonaments de la interpretació poètica a l'escenari a través d'exercicis d'escriptura que mostraven als participants l'estreta relació entre el text i la *performance*. En el segon, Marçal Font, guanyador de la lliga de Poetry Slam de Barcelona (2010 i 2011) i del Campionat d'Espanya de Poetry Slam (2011), i semifinalista de la Coup du Monde de Slam de París (2012), va oferir una petita introducció teòrica sobre les arts d'escriptura i declamació poètica enfocada al format de recital de poesia slam. L'últim dels tallers el va realitzar l'actriu i narradora de contes xilena Alejandra Hurtado que, gràcies a una col·laboració amb la Fundación Mustakis de Xile, va impartir una classe pràctica sobre expressió oral i corporal en la narració de contes.

Animac al CCCB

Mostra Internacional de Cinema d'Animació de Catalunya

8 de febrer i 21 — 24 de setembre

Organització — Animac (Lleida) i CCCB

L'edició 2013 d'Animac va explorar el potencial creatiu de l'animació documental i la sessió prèvia de presentació del festival realitzada al CCCB va tenir com a convidada Hanna Heilborn, documentalista sueca que, amb David Aronovitch, ha creat els seus millors treballs fent servir l'animació. En aquesta sessió, la directora de la mostra, Carolina López, va presentar el programa d'Animac 2013 i es va projectar el curtmetratge *Slavar*, de Hanna Heilborn i David Aronovitch, seguit d'un debat amb la directora.

Animac Camina

Coincidint amb les festes de la Mercè 2013, es va oferir una selecció de les millors pel·lícules projectades a la mostra Animac de Lleida. D'una banda, «Petit Animac Camina» va oferir projeccions pensades per a tota la família i, de l'altra, «Realitat 2.0» va presentar una selecció de curts que exploraven la realitat des de l'animació, i amb obres de Hanna Heilborn, Isabel Herguera, Daniel Sousa i PES, entre d'altres. Finalment, amb la col·laboració de l'Escola de Cinema de Barcelona i de l'Escola d'Animació de Catalunya 9zeros, es va organitzar un taller d'animació amb pixilació i un taller de composició digital i VFX amb Nuke.

Festivals i formats oberts

Emergència!

Festival de música independent

16 de febrer

© Miguel Breva

Organització —
CCCB i Analògic Té

Col·laboració —
Centset i San Miguel

Una vegada més, el festival Emergència! va obrir la temporada musical del CCCB amb un programa que apostava per la promoció de l'*underground* musical actual i que va comptar amb el suport d'un públic ja consolidat i cada vegada més nombrós, atret per les novetats del panorama musical independent local, nacional i internacional.

En la cinquena edició del festival, els escenaris del CCCB, localitzats en dos ambients diferents, el Hall i l'Auditori, van acollir set noms de l'escena independent: Tashaki Miyaki (EUA), VIVA, Pájaro, Tiger Menja Zebra, Diego Hdez, Ocellot i Villarroel.

Festivals i formats oberts

BCNmp7

Músiques en procés

8 de març, 5 d'abril, 28 de juny, 11 d'octubre
i 5 de desembre

© Miquel Taverna

Organització —
CCCB

Col·laboració —
Ingrid Guardiola

Programació —
A Viva Veu, Àlex Gómez-Font
i Lluís Nacenta

En un context musical en el qual s'han popularitzat les eines d'autoedició i producció musical *amateur*, i en el qual cada vegada es pot escoltar més música a través de diferents portals en línia, l'edició de BCNmp7 del 2013 va voler apostar pels directes, però tot allunyant-se dels clàssics concerts de repertori musical i del format de festival. L'objectiu va ser presentar propostes úniques i compactes, en les quals l'actuació gairebé sempre anava acompanyada d'un debat adreçat a un públic diversificat.

De les cinc sessions de l'any, tres les va programar el col·lectiu A Viva Veu, que va plantejar temes molt actuals en el debat musical: «Prescriptors», amb els directes del discjòquei i activista musical, Andy Votel, i lètnomusicòleg, fundador del segell Awesome Tapes from Africa, Brian Shimkovitz; «Música analògica» amb les actuacions de Zombie Zombie, Akron i Diego Garcia; i «Cultura de Clubs» amb el directe del misteriós Dean Blunt i el grup local Headbirds. Àlex Gómez-Font va programar la quarta sessió, «El rock progressiu dels setanta a la Península», que va reunir la banda Màquina! i en la qual Toti Soler va presentar *Guitarra catalana*. L'última sessió de la temporada va ser «Minimacció», per a la qual Lluís Nacenta va encarregar a Roger Goula una composició que va interpretar acompanyat pel conjunt Experimental Funktion.

Kosmopolis

La festa de la literatura amplificada

14 — 16 de març

KOSMOPOLIS13

LA FESTA
DE LA LITERATURA
AMPLIFICADA

VII EDICIÓ 14 - 16 DE MARÇ. BARCELONA. CCCB

Els dies 14, 15 i 16 de març va tenir lloc la VII edició biennal de Kosmopolis, la Festa de la Literatura Amplificada, tres dies en què el Centre va tornar a ser el punt de trobada dels amants de la literatura i les lletres, amb conferències, xerrades amb autors i lectors, taules rodones, presentacions, activitats infantils i familiars i actuacions musicals vinculades als tres temes centrals d'aquesta edició: la ciència, la ciència-ficció i l'humor. L'assistència de més de 6.000 persones i les més de 15.000 visites al web confirmen que Kosmopolis es consolida com a festa de la literatura entesa en el sentit més ampli, i que aglutina una gran comunitat de seguidors.

Kosmopolis va comptar amb participants d'arreu del món. El britànic Dave McKean, un dels il·lustradors de còmic més importants del moment, va mostrar la seva obra i va conversar amb el públic. Juan José Millás i Andreu Buenafuente, dos mestres de la ironia, van debatre al voltant de l'humor, que va ser també el tema central del Cafè Europa, on van participar, entre d'altres, Carles Hac Mor, Josep Pedrals, Monika Zgustova, Eduard Escoffet, Krystof Cryzewski i Bashkim Shehu. El periodista Jacinto Antón va debatre amb la física Lara Saiz, divulgadora del centre d'entrenament i visitants de l'estació espacial de Robledo de Chavela, sobre els mons reals i imaginaris que suggereix el planeta vermell. L'escriptor Jordi Carrión i el cineasta Nacho Vigalondo van oferir una peculiar *Batalla de sèries de ciència-ficció*. El bosó de Higgs va ser el protagonista d'una sessió amb científics i escriptors, que van oferir dues visions sobre la partícula en un exercici de tercera cultura.

La programació de Kosmopolis va omplir tots els espais del CCCB: el Pati de les Dones va ser l'escenari per a una nova edició del BookCamp, transformat en un punt d'informació i coneixement al voltant de la literatura. Experts i professionals de diversos sectors (l'edició, el món empresarial, les aplicacions mòbils, la impressió i les xarxes socials) van debatre sobre els dilemes al voltant de la pràctica literària en temps de crisi. El Teatre del CCCB va acollir la primera trobada de revistes digitals culturals LiberDig,

Col·laboració —
Atlas Experiment, Biblioteques de Barcelona, Biocat, B-Debate International Center for Scientific Debate Barcelona, British Council, Catalan Arts!, Catalunya Ràdio, CERN, *El Periódico*, Embajada de Chile en España, Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología (FECYT), FILMIN, Fundación Chile-España, Goethe-Institut, ICFO-The Institute of

Photonic Sciences, Institut Ramon Llull, Instituto Polaco de Cultura (Madrid), Literature Across Frontiers, Madrid Deep Space Communications Complex, NASA Jet Propulsion Laboratory, *Revista de Letras*, Seix Barral, Servei de Desenvolupament Empresarial (SDE) del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
Organització —
CCCB

organitzada per *Revista de Letras*; i es va presentar la plataforma europea Literature Across Frontiers, un projecte d'intercanvi entre dos escriptors, el català Francesc Serés i l'egípcia Eman Abdelhamid.

Kosmopolis va retre també dos homenatges. Per una banda, Jaume Cabré, l'autor de *Jo confesso*, va ser objecte d'un reconeixement al conjunt de la seva obra, en una conversa amb Xavier Pla, amb sorpresa musical inclosa. Per l'altra, el festival va retre homenatge a Roberto Bolaño amb l'exposició «Arxiu Bolaño, 1977-2003»; un col·loqui amb editors, crítics i escriptors com Pere Gimferrer, Jorge Herralde, Jaume Vallcorba, A. G. Porta i Juan Antonio Masoliver Ródenas; una *performance* poètica amb Olvido García Valdés, Premi Nacional de Poesia; un debat sobre l'adaptació teatral de *2666* i un avançament de l'obra *El policia de las ratas* d'Àlex Rigola.

Fidel a l'esperit d'experimentació, la programació va incloure activitats de format tan divers com la tradicional final del Gran Slam, la competició internacional de Poetry Slam, i un concert amb David Carabén. El Canal Alfa va oferir una programació contínua amb peces inèdites i altres clàssics literaris i l'Arxiu K va permetre descobrir tots els continguts digitalitzats de les edicions anteriors del festival. Sense oblidar les activitats infantils i una trobada amb els lectors organitzada per Biblioteques de Barcelona, que van presentar l'itinerari «Barcelona lectora», creat juntament amb CCCB Educació, amb visites a llocs singulars de Barcelona per als amants del llibre i la lectura.

Kosmopolis té una forta presència en l'àmbit virtual. La web del festival va tenir 51.657 visites durant el 2013. D'aquestes, 14.659 van ser durant la setmana del festival (un 21% més de visites que durant l'edició del 2011). Per altra banda, el compte de twitter @kosmopolisCCCB aglutina 4.728 seguidors, que configuren una important comunitat creada al voltant de la literatura al CCCB. Finalment cal destacar les 2.470 persones que van seguir els actes del festival per *streaming*, i les 9.027 reproduccions dels 35 vídeos de l'edició del 2013, que inclouen debats, conferències, entrevistes i reportatges del festival.

www.cccb.org/kosmopolis

Festivals i formats oberts

Mecal

Festival Internacional de Curtmetratges i Animació de Barcelona

18 — 21 d'abril

Organització —
Mecal

Col·laboració —
CCCB, Cinemes Girona, Antic Teatre, Convent de Sant Agustí, Institut Francès i La Virreina Centre de la Imatge

El Mecal, Festival Internacional de Curtmetratges i Animació de Barcelona, va celebrar un certamen amb quatre seccions a competició: Internacional, Obliqua, Documental i Animació (novetat del 2013), gènere al qual el festival va dedicar diverses conferències i una *master class*. A més a més, es van programar seccions paral·leles que recorrien diverses temàtiques, gèneres i nacionalitats: «Tribut a Tim Burton», «País convidat: Finlàndia», «Memòria en curt de Jacques Tati», «London Calling», «Especial Animateka»... En total, es van poder veure uns 350 curtmetratges de més de quaranta països diferents.

Festivals i formats oberts

D'A

Festival Internacional de Cinema d'Autor de Barcelona

25 d'abril — 2 de maig

Organització —
Noucinemart

Col·laboració —
CCCB, ICEC-Generalitat de Catalunya, ICUB-Ajuntament de Barcelona, Diputació de Barcelona i Filmoteca de Catalunya

L'objectiu bàsic del festival és explorar l'autoria cinematogràfica contemporània en la seva accepció més àmplia, tot rastrejant el millor de la nova creació fílmica i combinant els noms consagrats amb els nous talents. La voluntat del certamen és convertir-se en un festival urbà de referència, donar satisfacció al públic cinèfil de la ciutat i presentar obres que no arriben a les cartelleres comercials però que troben en el festival un espai idoni entre un públic amant del cinema independent i de risc.

A partir d'un repàs exhaustiu a l'actualitat cinematogràfica mundial, el tercer Festival Internacional de Cinema d'Autor de Barcelona va presentar el millor cinema internacional contemporani inèdit als nostres cinemes i va oferir als espectadors la possibilitat de gaudir d'unes seixanta pel·lícules de llarg recorregut internacional, èxits i premis de crítica i públic, combinats amb propostes de nous talents i noves cinematografies, tant internacionals com locals.

A més del CCCB, els espais que van acollir el festival en aquesta tercera edició van ser l'Aribau Club 1 i 2 i les dues sales de la seu nova de la Filmoteca de Catalunya.

Primera Persona

3 i 4 de maig

© Miquel Taverna

Organització —
CCCB
Direcció —
Miquel Otero i Kiko Amat

Col·laboració —
Literatura Random House,
Editorial Empúries i Blackie Books

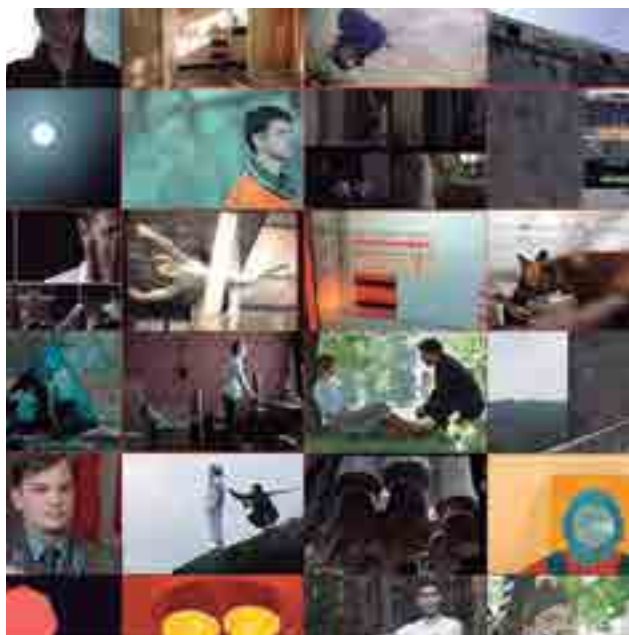
Primera Persona és un cicle de presentacions teatrals de petit format, que acull tot un seguit d'artistes que han fet ús de la primera persona per prendre posició en l'àmbit de la cultura tot explicant històries personals, honestes i, sovint, humorístiques.

La segona edició del festival va reunir noms de primera línia en dos dies de propostes concebudes per al Teatre CCCB. La primera jornada va comptar, entre d'altres, amb el monòleg «Masturbació, Déu i McDonald's» de Shalom Auslander i amb la conversa «Nerds, reggaeton i superherois» de Junot Díaz i Iván de la Nuez. No va faltar l'ingredient musical amb la sessió «Hip Hop 80's» amb DJ Neas, Ramón Giménez *El Brujo* i Luis Hidalgo, o el concert de les pioneres del post-punk anglès The Raincoats i l'*one-woman-band* Lidia Damunt.

Algunes de les ofertes de la segona jornada van ser «Pulp, un homenatge a Curtis Garland» amb Laura Fernández i Robert Juan-Cantavella, i «Sang, redempció i venjança al sud dels EUA», amb Donald Ray Pollock. El punt final del festival el va posar el concert de The Go-Betweens acompanyats per la Part Company o Els Micacos (membres de Fred i Son, Evripidis Sabatis i Adrián de Alfonso). Al festival també hi van participar, entre d'altres, Carlo Padià, Marcos Ordóñez, Oriol Llopis, Dani El Rojo, Ainhoa Rebolledo, Isabel Suncunza, Patxi Irurzun, Federico Montalbán i Manuel Jabois.

Estrena al CCCB

18 de maig i 4 de juny

Organització —
CCCB

Es tracta d'un espai per recolzar les produccions audiovisuals més emergents. En el marc del Dia Internacional dels Museus, el mes de maig es va estrenar el projecte transmèdia *El Cosmonauta*, un llargmetratge produït per Riot Cinema Collective, col·lectiu que planteja un nou model de finançament, producció i distribució, aprofitant les eines de comunicació disponibles: Internet, xarxes socials, comunitats i mòbils.

El mes de juny es van presentar els curts *Canto a Fidel* i *La matança del porc*, d'Isaki Lacuesta, i *L'edat de pedra*, de Lluís Calvo i Ester Xargay.

Festivals i formats oberts

DocsBarcelona

29 de maig — 2 de juny

Organització —
Paral·lel 40

Patrocina —
CCCB

El CCCB va acollir la 16a edició de DocsBarcelona amb 6.355 espectadors, una xifra que suposa un increment de prop del 40% respecte de la darrera edició del certamen. Els títols més vistos, a banda de les pel·lícules d'inauguració i cloenda i de les sessions per a nens i adolescents, van ser *Bajará*, *Whore's Glory*, *The Act of Killing*, *Google i el Cervell mundial* i *Con mi corazón en Yambo*.

Durant cinc dies, el Pitching Forum celebrat al Teatre CCCB va acollir més de 450 professionals del documental de 34 països. Un total de 25 projectes seleccionats prèviament es va presentar davant de 30 finançadors potencials (Financing Pitching Panel).

Les altres seus del DocsBarcelona van ser els cinemes Aribau, l'Auditori de La Pedrera, els Cinemes Renoir Floridablanca i la Filmoteca de Catalunya.

Festivals i formats oberts

Allò que devem estar dibuixant amb les nostres formes de viure

7 de juny — 31 d'agost

Instal·lació de Perejaume

Organització —
PEN Català, La Virreina Centre de la Imatge, MACBA i CCCB
Col·laboració —
Hotel Silken Rambles, Hotel Curious i Veïns del carrer del Carme

Amb motiu del seu 90è aniversari, el PEN Català, juntament amb La Virreina Centre de la Imatge, el MACBA i el CCCB, va promoure la inscripció a l'espai públic de la instal·lació *Allò que devem estar dibuixant amb les nostres formes de viure* de Perejaume. Entre el 7 de juny i el 31 d'agost aquesta frase es va il·luminar cada capvespre al carrer del Carme de Barcelona, entre la Rambla i el carrer de Jerusalem. Es tracta d'una obra de sentit obert i polisèmic que, un cop instal·lada al carrer del Carme, va homenatjar la causa dels escriptors empresonats així com la defensa dels drets lingüístics i la llibertat d'expressió, i va esdevenir un clam de resistència a tot intent d'apropiació de les voluntats col·lectives o individuals.

Grec experimental CCCB

Activitats paral·leles a *Montaldo* i *Jo mai*

13 i 29 de juny i 5, 10 i 23 de juliol

Organització —
CCCB i Grec 2013 Festival
de Barcelona

Col·laboració —
Velvet Events, Fundació
Collado-Van Hoestenberghé,
Bitò Produccions i Companyia
Prismata

El 2013, el CCCB i el Grec Festival de Barcelona van iniciar una nova línia de col·laboració. A més de les dues obres centrals del programa, Grec Experimental CCCB va englobar un conjunt d'activitats paral·leles a la programació del Grec al CCCB que van sorgir de la feina conjunta dels treballadors del CCCB, les companyies teatrals i els equips de producció. Tots plegats van iniciar un procés col·lectiu de creació per enriquir l'experiència teatral de tots els implicats.

En aquesta edició, es van presentar al CCCB dues produccions de la programació del Grec: *Montaldo* i *Jo Mai*. En paral·lel a *Montaldo*, es va programar l'activitat «Vamos a contar mentiras. Art, ficció i realitat», una xerrada entorn de l'art i la ficció amb el director de l'obra Ernesto Collado, el productor cultural i investigador Bani Brusadin, l'historiador de l'art Jorge Luis Marzo i l'artista Job Ramos. «Icària, la utopia ara» va ser l'altra proposta paral·lela a l'obra, en la qual Collado va exposar el seu acostament al moviment cabetià i a la ciutat utòpica d'Icària. Pel que fa a l'obra *Jo Mai* d'Ivan Morales, la sessió paral·lela va comptar amb la presentació i la projecció del curtmetratge *Dibujo de David* (2007) del mateix autor i amb l'actuació en directe del grup musical Nitch, autor de la banda sonora de l'obra.

Sónar 2013

Nit de clausura amb Max Richter i BCN216

16 de juny

Organització —
CCCB, Advanced Music
i Auditori de Barcelona

Sónar 2013 va celebrar la nit de clausura de l'edició del seu 20è aniversari en els espais històrics de Sónar de Dia, el CCCB i el MACBA, i va tornar a col·laborar estretament amb dos espais emblemàtics de la ciutat. Es van presentar dos concerts de gran nivell que tenien com a característica comuna la reinterpretació i la recomposició com a base conceptual dels discursos musicals.

El Teatre CCCB va acollir el concert de Max Richter i BCN216, en el qual el compositor britànic i el grup barceloní van interpretar la versió que Richter va compondre de *Les quatre estacions* d'Antonio Vivaldi. L'interès per la proposta va fer que s'hagués de programar un segon concert.

Festivals i formats oberts

Gandules Gas Natural Fenosa

Millor amb humor!

Dimarts, dimecres i dijous del mes d'agost

Organització —
CCCB

Patrocini —
Gas Natural Fenosa

Per a l'edició del 2013 de Gandules titulada «Millor amb humor!» es van seleccionar pel·lícules contemporànies que parlaven de la quotidianitat, de les pors, obsessions, anhels i passions de cada dia... Tot, però, sense perdre mai el punt d'ironia i d'humor tan necessaris en els temps actuals.

Mitjançant una votació pública oberta, la programació de l'onzena edició va ser escollida entre vint títols proposats que, si bé havien estat estrenats i havien rebut premis i honors en diversos festivals, per una o altra raó, havien estat poc temps a la cartellera de les sales de cinema comercial.

Les nou pel·lícules projectades van ser: *Dans la Maison* (François Ozon), *Persépolis* (Marjane Satrapi i Vincent Paronnaud), *In the Loop* (Armando Iannucci), *Tulpan* (Sergei Dvortsevov), *Les Bureaux de Dieu* (Claire Simon), *Kynodontas* (Giorgos Lanthimos), *Les Herbes folles* (Alain Resnais), *Departures* (Yojiro Takita) i *Arrugas* (Ignacio Ferreras). A més, abans de cada film, es va presentar un curtmetratge com a aperitiu.

Festivals i formats oberts

Hipnotik Festival

14 de setembre

Organització —
Hipnotik Faktory

Direcció —
Marta Torras i Salvador Torras

Col·laboració —
CCCB, ICUB-Ajuntament
de Barcelona i Departament
de Cultura de la Generalitat
de Catalunya

En el desè aniversari del festival Hipnotik, els diferents escenaris del CCCB van dedicar-se un any més a la cultura urbana i al hip hop, i Barcelona es va convertir de nou en la capital mundial del hip hop amb més de tretze hores plenes de música, competicions, exhibicions de ball, art urbà i grafitis, MC's, DJ's i accions solidàries.

Entre els artistes participants van destacar Mala Juntera, Duo Kie, El Chojin, Nasta, Tribute Corp, El Santo i el Tosko i Rayden. D'ençà de la seva creació, l'únic festival de hip hop que es fa a Barcelona ha congregat més de 50.000 assistents, més de 1.150 artistes nacionals i internacionals, més de 260 acreditacions i més de 1.800 participants a les competicions.

Escena Poble Nou

Curs per a l'espectador

8 d'octubre

Organització —
Festival Escena Poble Nou
Col·laboració —
CCCB, Arts Santa Mònica, Goethe
Institut i Universitat de Barcelona

Amb el suport de —
Generalitat de Catalunya,
Ajuntament de Barcelona, Districte
de Sant Martí i Can Felipa

El Festival Escena Poble Nou organitza el curs per a l'espectador amb la intenció d'oferir a un públic professional i no professional les eines per poder acostar-se als llenguatges escènics contemporanis. El curs complet consta de cinc trobades a diferents centres de la ciutat, cada una dedicada a una disciplina i dirigida per un professional del sector i un artista convidat que presenta el seu projecte.

En la sessió realitzada al CCCB, «Vides de la ment», Roberto Fratini, dramaturg i teòric de la dansa, va contextualitzar prejudicis que situen la dansa exclusivament en el terreny de l'acció, allunyant-la de processos de pensament abstracte, per tal de subratllar el significat polític d'aquest art com a crítica i diagnòstic de la realitat. Sònia Sánchez, ballarina de flamenc amb una llarga trajectòria en el món de la dansa, va ser l'artista convidada a presentar el seu projecte en el qual Roberto Fratini es va recolzar per donar exemples d'eines d'interpretació.

Barribrossa

20 d'octubre

Organització —
Barribrossa 2013
Producció —
La Seca Espai Brossa

Amb el suport de —
Institució de les Lletres Catalanes
Col·laboració —
CCCB

La programació de la desena edició de Barribrossa va incloure una trilogia d'espectacles titulada *Vicent Andrés Estellés: el poeta del cos*, amb la intenció de commemorar els vint anys de la mort del poeta valencià i mantenir viva la seva figura. Els espectacles, que van representar-se al Teatre del CCCB, van comptar amb la presentació del poeta Albert Roig i de la directora de la Institució de les Lletres Catalanes, Laura Borràs.

Festivals i formats oberts

ArtFutura

1 — 3 de novembre

© Paulo Wang — Splash

Organització —
Art Futura i CCCB

Com cada any, ArtFutura va dedicar el seu programa a fer una anàlisi de l'estat actual de la creativitat digital i va presentar les últimes aportacions en animacions 3D, virals, videoclips i tot allò relacionat amb les noves estètiques.

A banda de tres programes (3D Futura Show, Futura Graphics i Artworks), es van projectar els documentals *Downloaded* i *Indie Game: The Movie*, i es va presentar l'especial «Feeding the Web», una tria d'obres relacionades amb Internet i la llibertat i també el control que genera la Xarxa.

Festivals i formats oberts

The Influencers

**Art no convencional, guerrilla
de la comunicació, entreteniment radical**

7 — 9 de novembre

© Eduard Coll

Organització —
The Influencers
Direcció —
Bani Brusadin, Eva i Franco Mattes
(0100101110101101.org/d-i-n-a)

Col·laboració —
CCCB, Departament de Cultura de
la Generalitat de Catalunya, ICUB-
Ajuntament de Barcelona, Goethe
Institut i Istituto Italiano di Cultura
di Barcellona

La novena edició de The Influencers va dedicar-se novament a explorar un territori poc conegut situat entre l'art, les tecnologies de comunicació i les dinàmiques de la imaginació col·lectiva. Es van presentar projectes arriscats que trenquen la normalitat de l'espai urbà, com *Dead Drops* d'Aram Bartholl (Alemanya); projectes que obren esquerdes en la realitat a partir de les xarxes socials, com *Face to Facebook Hacking Monopolism Trilogy* de Paolo Cirio (Itàlia); iniciatives que eliminen les toxines de la informació manipulada genèticament, com l'art visual de Sam3 (Espanya); o intervencions com *Cacophony Society* de John Law (EUA).

Altres participants van ser el col·lectiu Chim Pom (Japó), la cineasta i artista Tellervo Kalleinen (Finlàndia) i el col·lectiu The Troll Face, que es va apropiat dels canals de xarxes socials de The Influencers en directe per suplantar identitats a partir de la realitat en línia.

Mira Lab

Recerca i formació en tecnologia
i arts visuals en directe

14 — 16 de novembre

Festivals i formats oberts

L'Alternativa

Festival de Cinema Independent
de Barcelona

18 — 24 de novembre

Organització —
Mira Festival
Direcció —
Oriol Pastor i David Domingo

Col·laboració —
CCCB, Ajuntament de Barcelona,
ESDI, VjSpain i Institut Français
de Barcelona

Primera edició al CCCB de Mira Lab, un espai dedicat a la recerca de nous espectacles de música i arts visuals en directe, un esdeveniment de caràcter internacional que promou l'intercanvi de coneixements entre tots els agents implicats en la indústria creativa. Aquest laboratori, emmarcat dins el Mira Festival, que celebrava la tercera edició, va reunir durant tres dies artistes i col·lectius experts en la matèria.

El programa va oferir tallers, conferències, presentacions i competicions a la Sala Raval i al vestíbul del Teatre CCCB, i dos espectacles oberts al públic que van exhaurir les localitats del Teatre CCCB: *Trinity*, un projecte de dansa interactiva audiovisual d'Electronic Performers, produït per Oscar Sol, Iris Heitzinger i Ramon Prada; i *In-Structure/Moogger Fogger* del col·lectiu NOBU_LAB, un espectacle que mostra la textura de la música a partir de l'ús d'instruments electrònics analògics i digitals, i gravacions de camp.

Organització —
La Fàbrica de Cinema Alternatiu
Col·laboració —
CCCB, ICUB-Ajuntament de
Barcelona, Departament de
Cultura de la Generalitat de
Catalunya, Ministerio de Cultura,
Filmoteca de Catalunya, SDE
i Media Antena

Patrocini —
Institut Français de Barcelona,
Goethe Institut, CIVI i *El Periódico*

El 2013, L'Alternativa, una cita anual que ha esdevingut imprescindible per als amants del cinema independent, va celebrar el vintè aniversari. I per commemorar-ho, el festival va preparar una programació especial de vint-i-dos llargmetratges amb l'objectiu de recuperar films i autors emblemàtics, com *La Ville Louvre*, de Nicolas Philibert; *Alice in den Städten*, de Wim Wenders; *Mes petites amoureuses*, de Jean Eustache, o *Jentends plus la guitare*, de Philippe Garrel, entre d'altres.

Més de cent cinquanta films d'arreu del món van formar les diferents seccions del festival. Les seccions oficials competitives van presentar curts, documentals i llargmetratges seleccionats entre aproximadament mil sis-cents films rebuts. La pel·lícula alemanya *Das merkwürdige Kätzchen*, de Ramon Zürcher, va ser la guanyadora del concurs oficial; *Museum Hours*, de Jem Cohen, va rebre la Menció Especial del Jurat; i *36*, l'òpera prima del tailandès Nawapol Thamrongrattanarit, va rebre el premi GAC al millor guió. A la secció de curtsmetratges, el premi va ser concedit *ex aequo* a Izibene Oñederra, per *Hotzanak*, *For Your Own Safety*, i al serbi Stefan Ivančić per *Soles de primavera*, que també es va emportar el Premi del Públic.

Festivals i formats oberts

Zeppelin Comprimit

27 de novembre

© Carlos Gómez

Organització —
Orquestra del Caos

Col·laboració —
CCCB

Si l'any anterior el projecte de l'Orquestra del Caos s'havia expandit a tres dies amb el nom de Zeppelin Expandit, el 2013 el col·lectiu va fer una proposta comprimida d'un dia titulada Zeppelin Comprimit. El projecte va tractar el paper de la col·laboració i l'altruisme en les conductes humanes a través de la creació sonora, entesa i tractada com a element icònic tradicional de les actituds col·laboratives.

Les activitats del programa, que es van realitzar al Mirador del CCCB, van incloure una taula rodona, el Laboratori d'Art Sonor sobre Construcció Col·laborativa, una demostració sobre Live Coding i el concert de Live Coding amb Shelly Knotts i Alo Allik. També es va presentar *Aire*, la peça col·laborativa sorgida a partir de la convocatòria internacional oberta Zeppelin 2013.

Festivals i formats oberts

Miniput

19a Mostra de Televisió de Qualitat

30 de novembre

© Raia de los Arcos

Coordinació —
Ingrid Guardiola

Producció —
Miniput

Organització —
CCCB, Departament de
Comunicació de la Universitat
Pompeu Fabra, Televisió de

Catalunya, Televisió Espanyola,
Departament de Comunicació
Audiovisual de la Universitat
Autònoma de Barcelona,
Universitat de Lleida, Universitat
Rovira i Virgili, i Universitat Ramon
Llull

La 19a edició del Miniput, mostra de televisió de qualitat, va oferir una selecció dels programes de televisió més innovadors, provocadors, educatius i amb més vocació de servei públic de l'any. Les peces que es van projectar van ser aquelles més adients pel seu plantejament innovador, compromès o experimental; propostes que plantegen un nou format televisiu perquè fan ús de les noves tecnologies o perquè generen polèmica. La programació va ser presentada per diversos professionals de la televisió i, en alguns casos, pels directors dels programes.

Drap-Art'13

Festival Internacional de Reciclatge Artístic

13 de desembre de 2013 – 5 de gener de 2014

© Eduard Coll

Organització –
Associació Drap-Art

Col·laboració –
CCCB, ICUB-Ajuntament
de Barcelona i Ministerio
de Cultura

Drap-Art és un aparador de les tendències artístiques que utilitzen objectes *trouvés* i materials de rebuig com a recurs. És una plataforma d'un sector emergent d'artistes, dissenyadors i artesans de tot el món que utilitzen deixalles com a matèries primeres, un fòrum de debat de teories i utopies urbanes.

Drap-Art és un lloc de trobada d'uns especialistes amb un públic a la recerca de vies alternatives en un món abocat a l'autodestrucció. Els hàbits d'utilitzar i llençar, adquirits durant el segle xx, s'han de reconduir cap a la consciència que res no desapareix, que tot es transforma.

Drap-Art considera que és imperatiu animar les noves generacions a utilitzar el reciclatge, no només com un recurs de crítica, sinó com una eina, a l'abast de tothom, per a la transmutació de la protesta en propostes positives, que són les llavors d'un món més sostenible.

Projeccions de Nadal

Historias de vida, amor i mort

20 de desembre de 2013 – 4 de gener de 2014

Organització –
CCCB

Els tres documentals que formen aquest programa tenen en comú la reflexió dels seus autors sobre les circumstàncies de vida, sobre aquelles situacions que marcaran el nostre futur, sobre tot el que pot donar sentit a la vida i a la mort que, en definitiva, també forma part d'aquest cicle vital.

Els títols presentats van ser: *Welcome to the World. Born Poor, Die Poor*, produït pel col·lectiu Why poverty?; *Constantin y Elena*, protagonitzat per una parella de Romania que fa més de mig segle que estan junts; i *Saving 10.000: Winning a War on Suicide in Japan*, en què el cineasta irlandès Rene Duignan reflexiona sobre les raons dels suïcidis massius al Japó.

Festivals i formats oberts

El dia més curt

Festa del curtmetratge

21 de desembre

Organització —
Acadèmia del Cinema Català,
Coordinadora de Festivals i
Mostres de Cinema i Vídeo de
Catalunya (Cl&V) Festivals de
Cinema de Catalunya, Col·legi
Professional de l'Audiovisual de
Catalunya i Marvin & Wayne

Col·laboració —
CCCB i Federació Catalana
de Cineclubs

Tot coincidint amb la celebració de The Short Film Day, que se celebra en una desena de països, durant tot el dia es van projectar curtmetratges d'alt nivell i de palmarès internacional per tal de potenciar, dignificar, difondre i reivindicar el paper del curtmetratge en el sector de la indústria audiovisual, i alhora apropar-lo a tots els públics.

Es van poder veure curtmetratges dels següents festivals: Festival Europeu de Curtmetratges (FEC), DocsBarcelona, FILMETS Badalona Film Festival, Festival Internacional de Cinema de Medi Ambient de Barcelona (FICMA), Mecal, Memorimage, Mostra Internacional de Films de Dones, L'Alternativa, El Meu Primer Festival, CurtFiccions, BCN Sports Film, Subtravelling, Julius de Vic i Cryptshow Festival. A més, es van poder veure els deu curts nominats als VI Premis Gaudí 2014, curts dels membres del Col·legi Professional de l'Audiovisual de Catalunya (CPAC), una selecció del catàleg de Marvin & Wayne, el programa Shortcat 2013 de Catalan Films & TV/PROA, els guanyadors dels premis Nova Autoria de l'SGAE, curts documentals de PRO-DOCS i els guanyadors del concurs Fotogramas en Corto.

Festivals i formats oberts — Programació infantil i familiar

Flic

Festival de literatures i arts infantil i juvenil

3 de febrer

Organització —
Tantàgora
Col·laboració —
CCCB, Club Súper3-TV3, Institut
Municipal del Taxi i 9Zeros Escola
d'Animació de Catalunya

Patrocini —
Ministerio de Cultura, Departament
de Cultura de la Generalitat de
Catalunya, Institució de les Lletres
Catalanes i ICUB-Ajuntament de
Barcelona

© Tant Plena

La tercera edició del Festival de literatures i arts infantil i juvenil, que gairebé va triplicar l'assistència de públic respecte de l'any anterior, va oferir un programa dedicat a la literatura, al cinema i als germans Grimm. El festival va comptar amb la presència de Sara, il·lustradora francesa convidada al festival, i amb una sèrie de tallers d'il·lustració, animació, sessions de cinema en pantalla gran i televisió, una passejada literària per l'exposició del CCCB, la mostra «Flic Creació» i l'entrega de premis.

Món Llibre

Festival de literatura per a nens i nenes

13 i 14 d'abril

Organització —
ICUB-Ajuntament de Barcelona

Participació —
CCCB, MACBA, Consorci de
Biblioteques, Casa Amèrica,
Catalunya Llibreries, Laie CCCB i
La Central del MACBA

Col·laboració —
Més de 45 editorials de literatura
infantil i juvenil

© Carme Masia

Món Llibre, el festival de literatura per a nens i nenes, va celebrar la seva 9a edició amb més de cent activitats al llarg de dos dies: espectacles, cinema, exposicions i màgia en un entorn d'escenaris literaris. Un programa concebut per apropar els llibres als més petits i amb la voluntat de despertar-los o fer créixer el gust per la lectura, i a través d'ella, l'accés a altres àrees de coneixement. Una festa amb grans artistes, destacats autors i il·lustradors que, enguany, va homenatjar als Germans Grimm i va convidar l'escriptora de poesia infantil Joana Raspall, entre d'altres.

Durant tot el cap de setmana, els infants van poder gaudir d'una gran varietat d'activitats al CCCB, a la plaça de Joan Coromines i al MACBA, organitzades amb la col·laboració d'editorials de literatura infantil de tot el país que van aportar propostes molt suggeridores i centenars de llibres a la festa.

Espais

de debat

i reflexió

En comú

Debat de Barcelona

14 de gener — 11 de març

Organització —
CCCB

Col·laboració —
Editorial Paidós, Goethe-Institut
Barcelona, Institut Français
de Barcelona, British Council,
Institut Polaco de Cultura,
Consolat General de la República
de Polònia a Barcelona i Fundació
Jaume Bofill

© Jordi Gómez

Les sacsejades de la crisi han deixat al descobert un vast territori, oblidat i negligit, que en aquests moments de desposseïció i pèrdua té una qualitat meravellosa: pertany a tothom. És l'immens domini del que és comú, compartit, que sense ser de ningú és patrimoni i responsabilitat de tots i cadascun de nosaltres. La voracitat de la societat de mercat ens ha fet oblidar sovint que la confiança en l'altre i la col·laboració són el veritable fonament de la vida col·lectiva, i que al darrere de cada impuls individual hi ha la energia imparable de tota la comunitat. La natura, els somnis, l'educació, els ideals democràtics, les ciutats, la música... formen part del patrimoni, material i immaterial, de tothom. Cal defensar amb força aquells espais que no es regeixen per la mesura del valor de mercat, sinó per la noció del que és útil per a tota comunitat, i que promouen una nova cultura de la solidaritat i la capacitat col·lectiva per preservar, crear i gestionar els béns comuns.

«En comú» es va emmarcar en la línia de reflexió permanent sobre la condició humana en el món d'avui iniciada l'any 2005 amb el cicle «Passions» (2005), i continuada amb els debats «Vida» (2006), «Sentit» (2007), «La condició humana» (2008), «Impureses» (2009), «Pensar el futur» (2010), «Crisi» (2011) i «Virtuts» (2012).

«En comú» va comptar amb la participació d'Ulrich Beck («Europa»), presentat per Jordi Vaquer; Lydia Cacho («Els drets humans»), presentada per Sílvia Heras; Peter Burke («El saber»), presentat per Josep Maria Muñoz; Ramón Andrés («La música»), presentat per Ferran Sáez; Xavier Antich i Joan Margarit («La ciutat»), presentats per Joan Nogué; Marina Garcés («El compromís»), presentada per Judit Carrera; Perejaume («L'agrarietat»), presentat per Jacint Torrents; Josep Ramoneda («La llibertat»), presentat per Jaume Casals; i Zygmunt Bauman («L'educació»), presentat per Jaume Cela.

Publicacions relacionades

— Núm. 61, 62, 63, 64 i 65 de la col·lecció Breus (vegeu l'apartat «Fons CCCB. Publicacions», pàg. 86).

El futur del Paral·lel

Entre la nostàlgia i el disig

15, 22 i 29 de gener

© Jordi Gómez

Direcció —
Josep Bohigas
Organització —
CCCB

Col·laboració —
Ajuntament de Barcelona
i Fundació El Molino (FEM)

Amb el teló de fons de l'exposició «El Paral·lel, 1894-1939», que es presentava fins al 24 de febrer, el CCCB va voler debatre el futur d'aquest emblemàtic barri barceloní que avui busca retrobar la seva centralitat social i cultural. L'anomenada «Diagonal canalla» té un passat gloriós que malauradament no va ser prou reconegut en el seu moment per l'oficialitat cultural de la ciutat. Les arts escèniques i la música hi van articular durant dècades una intensa vida, on es barrejaven des de les classes més altes fins a les més populars i marginals. Avui, el futur d'aquesta avinguda navega entre la nostàlgia del que va ser i el desig del que podria ser.

Durant els darrers anys s'estan fent passos per transformar aquest barri, que, malgrat la seva significació, encara arrossega moltes dificultats. En aquest procés intervenen la Fundació El Molino i moltes altres associacions que treballen per promoure un pla d'accions en l'àmbit cultural, econòmic i urbanístic que hauria de contribuir a fer que el Paral·lel tornés a brillar amb llum pròpia.

En el marc del cicle, l'alcalde Xavier Trias i el tinent d'alcalde d'Hàbitat Urbà, Antoni Vives, van presentar públicament el Pla del Paral·lel de l'Ajuntament de Barcelona.

Amb la participació de: Josep Bohigas, Albert Civit, Jordi Coca, Josep Ferrando, Juan Carlos Iglesias, Juan José Lahuerta, Maria Serrat, Xavier Theros, Xavier Trias, Elvira Vázquez i Antoni Vives.

El racisme segueix aquí. Nosaltres també

Conferència de Tahar Ben Jelloun

6 de maig

© Jordi Gómez

Organització —
Fundació FC Barcelona, Fundació
Lilian Thuram-Educació contra el
racisme i CCCB

Col·laboració —
Institut Françaès de Barcelona, Ara
Llibres i Alianza Editorial

Tahar Ben Jelloun ho explica sovint: el racisme és un refugi. Ho és per aquells que tenen por i també pels que no estan o no volen estar informats. A més, lliga molt bé amb la crisi. En aquests temps convulsos, els prejudicis afloren per responsabilitzar de tot els estrangers, els immigrants, els marginats. Passa el mateix amb l'islam, que també es fa servir ara com un espantaocells que suscita por i incomprensió. A Europa, la islamofòbia s'ha escampat tant entre els partits d'extrema dreta com entre els de la dreta clàssica, i ha portat a estigmatitzar els musulmans que viuen entre nosaltres. Què podem fer per combatre això? Per Tahar Ben Jelloun la resposta és clara: lluitar contra els prejudicis, sobretot a les escoles, per intentar treure aquestes idees preconcebudes del cap dels infants abans que no sigui massa tard.

La conferència a càrrec de Tahar Ben Jelloun va anar seguida del diàleg «Racisme i futbol» amb l'exjugador del FC Barcelona Lilian Thuram. El periodista Emili Manzano va ser l'encarregat de presentar l'acte i Ramon Garriga, patró de la Fundació FC Barcelona, va donar la benvinguda.

Grans reptes de la biomedicina

Debats ICREA-CCCB

5, 12, 18 i 26 de juny

© Jordi Gómez

Organització —
Institució Catalana de Recerca
i Estudis Avançats (ICREA) i CCCB

La biomedicina és molt probablement l'àrea de recerca que té més implicacions en la vida humana. No en la vida quotidiana, però sí en el nostre estat de salut, en el desenvolupament de nous fàrmacs i, en definitiva, en les perspectives de curació de moltes malalties. El que ha canviat radicalment en els últims anys és que la lluita contra les malalties es basa ara en el coneixement íntim, molecular i genètic de les seves bases causals. Conèixer per intervenir: aquest és el gran paradigma que ha obert la biologia molecular en la medicina i que està obrint pas a intervencions que ens permeten sobreviure a malalties que eren mortals, conservar una bona qualitat de vida i viure molts més anys que abans. Amb aquest debat es va proposar una mirada als límits i a les promeses que la biomedicina està obrint i expandint en relació a la intervenció en la nostra salut.

«Grans reptes de la biomedicina» va ser el primer dels Debats ICREA-CCCB, amb els quals s'iniciava una col·laboració estable per donar a conèixer al gran públic els avenços i els reptes de la recerca d'alt nivell avui a Catalunya.

Amb la participació de: Bonaventura Clotet, Josep Dalmau, Josep Maria Espinàs, Ramon Gomis, Susana de la Luna, Josep Maria Llovet, Javier Martínez-Picado i Milagros Pérez Oliva.

Espais de debat i reflexió — Debats i conferències

Pensar diferent

Pasolini i la crítica de la cultura dominant

17 i 25 de juny, 1 i 9 de juliol

© Luca Bhaichne

Organització —
CCCB
Col·laboració —
Editorial Minúscula, Galaxia
Gutenberg i Istituto Italiano
di Cultura di Barcellona

Amb el suport de —
Programa Cultura de la Unió
Europea

Pasolini és, per sobre de tot, un pensador heterodox. La seva mirada es fixa en el procés d'homogeneïtzació material i espiritual de l'Europa de postguerra com a conseqüència de l'expansió del capitalisme de consum i dels mitjans de comunicació de masses. En aquest context, la seva reflexió se centra en la desaparició de les diferències en les formes de vida i en els substrats culturals, a la vegada que critica la uniformització de les aspiracions de la nova classe mitjana en un mateix horitzó vital, cada dia més deshumanitzant. Davant d'aquesta nova realitat social, Pasolini denuncia la violència i el totalitarisme inherents al capitalisme, fuig de la correcció social benpensant i busca posar sobre la taula les contradiccions i els riscos d'aquest nou model de vida.

En el marc de l'exposició «Pasolini Roma», el CCCB va proposar amb aquests debats una mirada al nostre món a través de l'obra pasoliniana i va plantejar la qüestió de com és possible avui una crítica transgressora de la cultura dominant.

Amb la participació de: Jordi Balló, Enric Casasses, Alfredo Jaar, Julià de Jòdar, Josep Maria Lloró, Dacia Maraini, Miguel Morrey, Javier Pérez Andújar, Arnau Pons i Carles Rebassa.

Llocs

Diàlegs amb escriptors britànics

16 de setembre, 8 d'octubre i 2 de novembre

© Jordi Gómez

Organització —
CCCB i British Council

Col·laboració —
Literatura Random House
i Libros del Asteroide

En el marc del festival Kosmopolis, es va organitzar un cicle de diàlegs amb tres escriptors britànics.

El primer diàleg, presentat per Ana Ballesteros Peiró, es va dedicar a Nadeem Aslam, escriptor britànic d'origen pakistanès, amb motiu de la publicació de la seva darrera novel·la *El jardín del hombre ciego* (Mondadori, 2013). Tot i que ha viscut gran part de la seva vida a Anglaterra, Pakistan és el territori que nodreix la seva imaginació literària.

El segon diàleg, presentat per l'editor Luis Miguel Solano, va estar dedicat a Philip Hensher, amb motiu de la presentació del seu llibre *El rey de los tejones* (Libros del Asteroide, 2013). Periodista, professor universitari i autor de set novel·les, Hensher va parlar de la influència del lloc en la seva imaginació literària.

El tercer diàleg, moderat pel periodista i escriptor Antonio Lozano, va estar dedicat a Edward St. Aubyn, arran de la presentació en castellà de la trilogia *El padre* (Mondadori, 2013), volum que recull les tres primeres novel·les de la sèrie sobre l'aristòcrata anglès Patrick Melrose.

Amb la participació d'Ana Ballesteros Peiró, Nadeem Aslam, Philip Hensher, Luis Miguel Solano, Edward St. Aubyn i Antonio Lozano.

El sentit de la cultura

18 i 19 de setembre

© Jordi Gómez

Direcció —
Antonio Monegal

Organització —
CCCB

Importa la cultura? Per a què serveix? Què entenem per cultura? A qui li hauria d'importar? I sobretot, per què? Aquestes qüestions rarament es formulen en termes tan elementals, però es troben inevitablement al rerefons del debat actual sobre el suport públic i privat al sector cultural. El context de crisi econòmica ha accentuat aquesta discussió, però el que en realitat es revela és un dèficit de percepció social sobre el rol de la cultura.

L'objectiu d'aquest debat no era discutir polítiques culturals determinades ni enfocar les condicions imposades per l'actual crisi, sinó redreçar el problema de fons, parlar de la raó de ser de la cultura, fugint de les justificacions instrumentals o utilitaristes. Més enllà del seu valor estètic, del seu rendiment econòmic i el seu benefici social, aquest cicle volia posar l'accent en la rellevància política i ètica de la cultura. Si la cultura importa és també perquè té un paper a fer en l'escena política.

Amb la participació de: Vicenç Altaió, Francesc-Marc Álvaro, Xavier Antich, Nicolás Barbieri, Miquel Berga, Toni Casares, Marta Clari, Eduard Escoffet, Marina Garcés, Joan Miquel Gual, Simona Levi, Emili Manzano, Xavier Marcé, Jorge Luis Marzo, Antonio Monegal, Han Nefkens, Jordi Oliveras, Vicent Partal, Isona Passola, Rosa Pera, Jordi Puntí, Ricard Robles, Catalina Serra, Teresa Sesé i Francesc Torres.

Evolució i cultura

La naturalesa humana en transformació

19 i 28 d'octubre, 4 i 11 de novembre

© Jordi Saragossa

Organització —
CCCB i B-Debate International
Center for Scientific Debate
Barcelona

Col·laboració —
Editorial Debate

La teoria de l'evolució plantejada per Darwin al segle XIX és segurament una de les teories científiques que més han transformat la nostra visió del món i de la nostra pròpia espècie. Avui, el darwinisme planteja que l'evolució de l'espècie humana no només té una base biològica, sinó també cultural, i fins i tot que potser sigui impossible diferenciar una cosa de l'altra. La nostra tendència a la creativitat, a la moralitat o a treballar de manera col·laborativa són sens dubte trets als quals el nostre entorn social i cultural ha sabut donar una forma concreta, però no haurien estat possibles sense una naturalesa que els hagués propiciat i una evolució durant milers d'anys que els hagués afavorit. Els descobriments recents en els camps de la genètica i de la biologia evolutiva confirmen aquesta relació íntima entre biologia i cultura.

Aquest cicle de conferències continua el diàleg entre les ciències de la vida i les humanitats que, des de l'any 2011, promouen conjuntament el B-Debate International Center for Scientific Debate Barcelona i el CCCB.

Amb la participació de: Juan-Luis Arsuaga, Guido Barbujani, Jaume Bertranpetit, Jared Diamond, Cristina Junyent, Joandomènec Ros, Núria Sebastián i Montserrat Vendrell.

Espais de debat i reflexió — Debats i conferències

Qui mana? Les mutacions del poder contemporani

Conferència de Moisés Naím

13 de novembre

© Eduard Coll

Organització —
CCCB

Col·laboració —
Editorial Debate

El poder està canviant. Cada vegada és més fàcil aconseguir-lo però també és més complicat conservar-lo i utilitzar-lo. Aquesta és la tesi de l'analista polític i econòmic Moisés Naím, un observador de primera fila dels centres de poder, que creu que els grans actors tradicionals, com ara els governs, els exèrcits, les empreses i els sindicats, es veuen enfrontats avui a nous i sorprenents rivals, alguns molt més petits en dimensions i recursos. Segons Naím, el poder no només està canviant de mans sinó que també està perdent eficàcia i això transformarà radicalment el món en què vivim. En conversa amb el periodista Antoni Bassas, Naím va explicar a què obeeixen aquests canvis i quines conseqüències se'n deriven, amb motiu de la publicació del seu darrer llibre *El fin del poder* (Debate, 2013).

Amb la participació de: Antoni Bassas i Moisés Naím.

Reptes energètics: present i futur

Debats ICREA- CCCB

26 de novembre, 3, 10 i 19 de desembre

© Cèlia Abset

Organització —
Institució Catalana de Recerca
i Estudis Avançats (ICREA) i CCCB

Col·laboració —
CADS
Mitjà col·laborador —
Ara

L'energia és el motor de la nostra societat, amb profundes implicacions polítiques i geoestratègiques. L'excessiva dependència del petroli, els problemes de seguretat de les centrals nuclears i la feblesa de les fonts alternatives plantegen un futur energètic ple de reptes i interrogants. El consum d'energia ja és un problema social i econòmic, tant a Occident com als països en desenvolupament, i més ara que milers de milions de ciutadans a la Xina o l'Índia aspiren, legítimament, al nostre nivell de vida. Però el planeta es pot permetre que tota la població mundial consumeixi al ritme que ho fan els països industrialitzats? És sostenible, aquest model energètic? Fins quan podem refiar-nos del petroli? Quan seran una alternativa real, les energies renovables? Quines són les solucions tecnològiques que vindran? I potser la pregunta més important; com disposar d'energia sense hipotecar els recursos de les generacions futures?

«Reptes energètics: present i futur» va ser el segon dels Debats ICREA-CCCB, una col·laboració estable per donar a conèixer els avenços i els reptes de la recerca d'alt nivell a Catalunya.

Amb la participació de: Jeroen van den Bergh, Andreu Cabot, Xavier Duran i Escrivà, Mònica López Ferrado, César R. Ranero i Joan Vila i Simon.

Llegir Maquiavel avui

Lectura dramatitzada de Jordi Boixaderas i conferència de Remo Bodei

2 de desembre

© Eduard Coll

Organització —
CCCB

Col·laboració —
Universitat de Barcelona i Istituto
Italiano di Cultura di Barcellona

Fa 500 anys que Nicolau Maquiavel va escriure *El príncep*, però aquest llibre petit continua sent una de les obres cabdals del pensament polític, objecte encara avui de múltiples lectures, apropiacions, comentaris i crítiques. El CCCB es va voler sumar a aquesta celebració i, sense caure en la temptació d'«actualitzar» l'obra de Maquiavel, explorar la vigència de les seves idees sobre la relació entre política i moral, o reprendre la seva descarnada descripció del comportament humà.

Per començar, l'actor Jordi Boixaderas va fer una lectura dramatitzada de la famosa carta que Maquiavel va enviar des de l'exili al seu amic Vettori, explicant-li com era un dia qualsevol de la seva vida mentre escrivia *El príncep*. A continuació, el reconegut filòsof italià Remo Bodei va parlar del realisme de Maquiavel i va oferir algunes claus per llegir *El príncep* avui, acompanyat pels filòsofs Juan Manuel Forte i Rosa Rius Gatell.

La sessió formava part de la «Jornada Internacional Nicolau Maquiavel. *El Príncep* fa 500 anys», organitzada per la Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona.

Amb la participació de: Remo Bodei, Jordi Boixaderas, Juan Manuel Forte i Rosa Rius Gatell.

Això no es ven! Els límits morals del mercat

Conferència de Michael J. Sandel

4 de desembre

© Miquel Taverna

Organització —
CCCB

Col·laboració —
Fundació Catalunya-La Pedrera
i Debate Editorial

Hi ha res que els diners no puguin comprar? Des del dret a contaminar el medi ambient fins a un visat o un permís de residència, sembla que avui tot estigui a la venda. Així ho creu el filòsof polític Michael J. Sandel, que, en el seu darrer llibre *Lo que el dinero no puede comprar* (Debate, 2013), afirma que la lògica dels diners ha envaït totes les esferes de la vida, de manera que hem passat de tenir una economia de mercat a ser una societat de mercat. En un moment en què creixen les desigualtats i trontolla el nostre fràgil estat del benestar, aquesta mercantilització de la vida planteja reptes ètics i polítics molt profunds. La qüestió és, segons Sandel, quin ha de ser el paper del mercat en una societat democràtica i com podem protegir aquells béns cívics i morals que els diners, efectivament, no poden comprar.

Amb la participació de: Marina Garcés i Michael J. Sandel.

Amor, sexe i cervell

Conferència de Catherine Malabou dins les
IV Jornades Filosòfiques de Barcelona

18 de desembre

© Raquel Fierrea

Organització —
CCCB, Institut Français
de Barcelona i Arts Santa Mònica

Col·laboració —
Departament de Filosofia de
la Universitat Autònoma de
Barcelona (UAB) i Grup de
Recerca Cos i Textualitat

En proposar l'«Amor subversiu» com a tema de les IV Jornades Filosòfiques de Barcelona, es volia posar en relleu la seva capacitat de transformar radicalment l'ordre consensuat: a nivell individual i també col·lectiu.

Per a l'individu, l'amor és una experiència subversiva que pot transformar la pròpia existència. L'amor apareix així com un esdeveniment que trastorna el sentit establert del propi món, un fenomen que ens dona accés a la plasticitat mateixa del subjecte. Per aquesta via, també ens obre la possibilitat de fer emergir una igualtat entre les persones (perquè totes som subjectes d'amor), una igualtat estructuralment encoberta pel joc de diferències substancial a la idea de jerarquia i ordre social.

A nivell col·lectiu, en la confluència actual d'una societat limitada per l'hegemonia de les relacions mercantils i l'aparent esgotament de solucions teòriques que proposin nous sistemes socials, l'amor ens ofereix la possibilitat de repensar les relacions humanes en les nostres societats: no es tracta de considerar una altra «love revolution», sinó de reflexionar sobre la força política dels afectes.

Amb la participació de: Xavier Bassas Vila, Catherine Malabou i Felip Martí-Jufresa.

Espais de debat i reflexió en col·laboració

© Miquel Taverna

Espais de debat i reflexió — En col·laboració

El llegat de la comunitat internacional a l'Afganistan

30 i 31 de gener

Organització —
Associació per als Drets Humans a l'Afganistan (ASDHA)

Patrocini —
Ajuntament de Barcelona i Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament

Col·laboració —
Editorial Debate

La intervenció internacional a l'Afganistan va començar l'octubre de 2001. Entre els principals objectius de l'operació hi havia la voluntat de fer caure el règim talibà, però també capturar el líder de la xarxa terrorista Al-Qaida, Ossama bin Laden, i deslliurar les dones del jou fonamentalista. Durant més d'una dècada de presència internacional s'han invertit milers de milions de dòlars a l'Afganistan i gairebé cinquanta països hi han desplegat forces internacionals. Ara és l'hora de marxar. La majoria de països s'estan preparant per sortir de la zona i també tenen previst reduir el seu pressupost per a l'Afganistan en els propers anys. Però, quin país deixem enrere? Quin és el llegat de la comunitat internacional a l'Afganistan després de més dotze anys de presència? S'ha aconseguit construir un estat viable?

Amb la participació de: Saija Begham, Doris Buddenberg, Alberto Cairo, Farid Muttaqi, Suraya Pakzad, Thomas Ruttig i Francesc Vendrell.

La remor del Superhome

12 de febrer

Organització —
CCCB i Institut d'Humanitats de Barcelona

«Potser –escriu Nietzsche a Herman Levi el 1887– mai no hi hagi hagut un filòsof més musical que jo». Efectivament. Potser cap altre filòsof no ha tingut un tracte més quotidià amb la música que Nietzsche, ni ha volgut crear amb més decisió una escriptura filosòfica musical, ni ha entès de manera més musical l'expressió «interpretar el món», ni ha estat més decidit a fer de l'òida un òrgan filosòfic. No hi ha una sola línia a l'escriptura de Nietzsche que no hagi estat escrita amb la pretensió que el seu lector en faci ressonar interiorment la seva melodia. Per totes aquestes raons, es va proposar aquesta conferència-concert com un exercici de ressonància musical que volia reivindicar al mateix temps la música de Nietzsche i la dimensió auditiva de la seva filosofia, a través de les peces interpretades per Abraham i Esther Tena i les intervencions de Gregorio Luri.

Amb la participació de: Gregorio Luri i Abraham i Esther Tena Manrique.

George Soros

La crisi i el futur de les societats obertes a Europa

11 d'abril

Organització —
Open Society Initiative for Europe

Col·laboració —
CCCB

Europa va a la deriva, de crisi en crisi, i el deteriorament de la situació econòmica i política sembla no tenir final. Les solucions adoptades pels països europeus no només no han aconseguit aturar les turbulències del mercat, sinó que han generat hostilitat i ressentiment, tant al centre com a la perifèria. L'amenaça no és només a l'euro, sinó a la Unió mateixa i a les democràcies que han prosperat gràcies a la integració europea. Segons George Soros, la Unió Europea, que molts esperaven que encarnaria i defensaria els valors d'una societat oberta a Europa i arreu del món, ja no garanteix l'existència de democràcies vibrants i tolerants al Vell Continent.

Amb la participació de: George Soros i Jordi Vaquer.

Espais de debat i reflexió — En col·laboració

Cautivas

Presentació de la novel·la de Miguel Pajares

26 de setembre

Organització —
Plataforma Editorial

Col·laboració —
CCCB

Presentació de *Cautivas* (Plataforma Editorial, 2013), la primera novel·la de Miguel Pajares. Doctor en Antropologia Social, impulsor de SOS Racisme i d'estructures sindicals per a l'atenció a persones immigrades, i president de la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat, Pajares basa aquesta narració en una realitat que coneix bé, tant pels seus estudis com per la seva relació amb organitzacions de defensa dels drets humans.

Amb la participació de: María Alasia, Rosa Cendón, Miguel Pajares i Jaume Saura.

La Maleta de Portbou

Presentació de la revista

17 de setembre

Organització —
Galaxia Gutenberg i Promoción de Humanidades y Economía, S.L.

Col·laboració —
CCCB

Acte de presentació del primer número de *La Maleta de Portbou*, una nova revista de pensament i humanitats que, dirigida pel periodista i filòsof Josep Ramoneda, vol abordar temes d'actualitat des d'una perspectiva profunda i una mirada analítica. *La Maleta de Portbou* s'anomena així en memòria de Walter Benjamin, que se suïcidà a Portbou el 1940, quan fugia de la persecució nazi. Benjamin va voler llançar una revista de pensament per «fer patent l'esperit propi de la seva època», però *Angelus Novus* no va arribar a néixer mai.

Amb la participació de: Antón Costas, Marina Garcés, Josep Ramoneda i Jorge Wagensberg.

Franco Farinelli

La fi del nou món i l'inici del nostre: el retorn de la geografia

30 d'octubre

Organització —
Icària Editorial

Col·laboració —
CCCB i Societat Catalana de Geografia

Conferència amb motiu de la presentació del llibre *Franco Farinelli. Del mapa al laberinto*, de Bernat Lladó (Icària Editorial, 2013).

La geografia és el saber arquetípic de la cultura occidental. Amb el seu afany per representar el món, per dibuixar sobre un pla el globus terrestre, els geògrafs van posar les bases del coneixement científic modern. Amb la projecció cartogràfica i el sistema de coordenades, van inventar l'espai, és a dir, la Mesura Universal. Amb aquesta va sorgir no sols una nova experiència del territori, sinó també una nova manera d'organitzar-lo: els Estats moderns. Amb la globalització, però, l'experiència i l'organització del territori modern semblen haver arribat al seu final. El funcionament del món no es correspon amb la lògica del mapa. Per sortir d'aquesta lògica, Farinelli ens proposava vèncer la por al laberint, l'única representació plana possible del globus terrestre. Només dins del laberint podrem comprendre la geografia d'avui i el món d'avui.

Amb la participació de: Núria Benach, Franco Farinelli i Bernat Lladó Mas.

Conversa amb Yu Hua

El relat glacial: entre Kafka i Lu Xun

5 de novembre

Organització —

Màster en Estudis Xinesos de la UPF, Editorial Les Males Herbes i CCCB

La Xina ha experimentat profunds canvis econòmics, polítics i socials des del final de la Revolució Cultural. Com ha reflectit la literatura xinesa aquesta transformació gegantina? Quina evolució ha experimentat la producció literària des de la mort de Mao? Per què és tan crua i punyent la sempre innovadora prosa de Yu Hua? Aquestes són algunes de les preguntes entorn de les quals va girar el diàleg entre Yu Hua i Carles Prado, en el marc de la lliçó inaugural del Màster en Estudis xinesos de la Universitat Pompeu Fabra. L'acte es va celebrar amb motiu de la publicació de la primera traducció al català de l'obra de Yu Hua *El passat i els càstigs* (Les Males Herbes, 2013).

Amb la participació de: Carla Benet Duran, Yu Hua, Ricard Planas i Carles Prado

Barcelona a cau d'orella

Presentació del llibre de Xavier Theros

12 de desembre

Organització —

Editorial Comanegra

Col·laboració —

CCCB

Xavier Theros ha dedicat anys a resseguir aquesta teranyina gegant que és Barcelona, ciutat sempre viva i canviant, constantment dibuixada per tanta gent que hi passa i que hi deixa la seva petja. A *Barcelona a cau d'orella* (Comanegra, 2013), Theros ens ofereix el millor retrat humà de la ciutat, del patrimoni intangible que són les vivències i les relacions socials, una guia escrita sobretot a partir d'allò que no és de coneixement públic; la crònica d'una ciutat que comparteix els seus secrets a cau d'orella.

Aquest és un llibre que volgudament en ressegueix un altre: aquella *Guia secreta de Barcelona* amb què Josep Maria Carandell s'inventà, ara fa quaranta anys, l'ofici de relatar les vivències i els indrets més ocults de la seva ciutat; traçar un mapa de llocs, històries i petites indiscrecions sobre el que encara es pot veure i sobre el que ja no hi és.

Amb la participació de: Consuelo Bautista, Manuel Delgado, Joan Sala i Xavier Theros.

Adolescències.

Transgressió, risc, acollida

Conversa de Luis Feduchi i Lluís Duch

14 de novembre

Organització —

Equip d'Atenció al Menor de Sant Pere Claver-Fundació Sanitària i Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i Justícia

Juvenil de la Generalitat de Catalunya

Col·laboració —
CCCB

L'adolescència com a etapa de transició cap a la identitat adulta està determinada per la cultura. Com acompanya la nostra societat contemporània aquest procés? Com acull la novetat, en ocasions transgressora, que proposen els seus nous membres? Una societat marcada per uns canvis tan accelerats que comprometen la transmissió intergeneracional i augmenten la complexitat i la incertesa. Una societat altament creativa, però amenaçada pel retorn a l'autoritarisme o la renúncia a allò social que l'utilitarisme i l'individualisme encarnen. Una societat adolescent? Dels «quinquis dels 80» a l'«adolescent tirà del nou segle». Com s'enfronta avui el sempitern conflicte entre generacions? Un diàleg entre Luis Feduchi, psiquiatre i psicoanalista expert en adolescència, i Lluís Duch, antropòleg i analista de la societat contemporània. Aquest diàleg celebrava el XXè aniversari de la col·laboració entre els equips de Justícia Juvenil i l'Equip d'Atenció al Menor de Sant Pere Claver-Fundació Sanitària.

Amb la participació de: Lluís Duch, Luis Feduchi i Jorge Tió.

Disseny i producció d'espais

Màster i programes de postgrau

octubre de 2012 — juliol de 2013

El Màster en disseny i producció d'espais uneix diferents inquietuds professionals i es construeix a partir de dos postgraus. D'una banda, el postgrau «Disseny d'interiors», en l'àmbit professional de l'interiorisme, una disciplina amb una tradició brillant a Barcelona i que necessita uns referents propis. El curs té la intenció d'omplir el buit formatiu que existia fins ara en aquest camp. D'altra banda, el postgrau «L'espai expositiu» vol abordar l'espai com a punt de trobada entre l'home i la cultura, en el marc de la

Organització —
UPC School, Institut d'Humanitats
de Barcelona i CCCB

museografia creativa. La realització de tots dos postgraus permet l'obtenció del diploma de màster.

Aquest programa està dirigit per Arnaldo Basadonna, arquitecte i professor; Mario Corea, enginyer i membre de l'equip de muntatge del CCCB; i Paco Pérez Valencia, pintor, museògraf i responsable d'Espacio Escala (Col·lecció Cajasol).

Espais de debat i reflexió — Cursos, postgraus i màsters

Metropolis

Màster i programa de postgrau

abril — juliol

Metropolis és un programa de màster basat en la investigació sobre l'arquitectura i la cultura urbana, organitzat pel CCCB i l'IDEC-UPF. Arquitectes, artistes, dissenyadors i crítics són convidats a reflexionar sobre l'estat actual de les ciutats. El màster ofereix un espai per als estudis avançats sobre la relació entre les condicions socials, culturals i arquitectòniques de les ciutats. En aquest marc, cada estudiant desenvolupa un projecte individual de dos anys tutelat per professors del programa i es beneficia de seminaris, conferències, visites, tallers i classes magistrals. Els graduats

Organització —
IDEC-UPF, Institut d'Humanitats
i CCCB

poden assumir responsabilitats professionals i acadèmiques amb l'experiència d'haver creat i desenvolupat un projecte de recerca que obre una porta nova a la comprensió de les forces complexes que conflueixen en l'espai públic.

Aquest programa està dirigit per Xavier Costa (degà del College of Arts, Media and Design, Northeastern University), Antoni Luna (professor de Geografia a la Universitat Pompeu Fabra) i Suzanne Strum (arquitecta).

Espais de debat i reflexió — Cursos, postgraus i màsters

Espai públic: Polítiques urbanes i ciutadania

Programa de postgrau

novembre de 2013 — juny de 2014

L'espai públic integra els principals valors de la ciutat i mostra també les seves desigualtats. És instrument integrador per a l'urbanisme i a la vegada escenari i espai de conflictes. Aquest programa pretén oferir formació teòrica i pràctica per pensar, dissenyar i gestionar l'espai públic urbà de forma integrada, assumint la complexitat de la realitat urbana i enaltint els seus valors democràtics. La ciutat i l'espai públic és un dels eixos de reflexió permanent del CCCB, que l'any 2000 va instaurar el Premi Europeu de l'Espai Públic Urbà amb l'ànim de reconèixer i estimular els projectes de recuperació i defensa de l'espai públic a les nostres ciutats. El bagatge del Premi, que es recull a l'arxiu *online* www.publicspace.org, ofereix més de 450 exemples de transformació i millora de l'espai públic, fet que el converteix en un valuós observatori de les ciutats europees.

Amb el títol «L'espai públic: una reconquesta ciutadana», el 24 de gener va tenir lloc l'acte de presentació del postgrau, que

Organització —
Universitat Oberta de Catalunya
(UOC), Institut de Govern i
Polítiques Urbanes (IGOP)
i Universitat Autònoma de
Barcelona (UAB)

Col·laboració —
CCCB

va comptar amb la participació de Jordi Borja, David Bravo, Guillem Domingo, LaCol, Andrés Naya i Joan Subirats.

A més, el CCCB va acollir un cicle de debats inscrits en el marc del postgrau Espai Públic: polítiques urbanes i ciutadania. El cicle es va desenvolupar en dues sessions que van abordar l'espai públic des de les possibilitats que ofereix el disseny col·laboratiu i les limitacions imposades pel control social i l'exclusió sexual: «Disseny col·laboratiu de l'espai públic» (26 de setembre), amb la participació de Paco González, Marc Grau-Solés, Tomás Sánchez-Criado i Joan Subirats, i «Espai púb(lic): sexualitat i control social a la ciutat» (4 d'octubre), amb la participació d'Albert Arias, Jordi Borja, Gerard Coll-Planas i Clarissa Velocci.

Aquest programa està dirigit per Jordi Borja (sociòleg, geògraf i urbanista, director de l'Àrea de Gestió de la Ciutat i Urbanisme de la UOC) i Joan Subirats (catedràtic de Ciència Política a la UAB).

Cursos de l'Institut d'Humanitats de Barcelona

tot l'any

Des de la filosofia fins a la literatura, des de la història fins a l'art, passant pel cinema i el teatre, l'Institut d'Humanitats de Barcelona té l'objectiu d'endinsar-se en el món de les Humanitats i descobrir-ne les diferents disciplines a través de l'opinió d'intel·lectuals i pensadors rellevants. Mitjançant cicles de conferències amb un convidat setmanal o seminaris especialitzats impartits per un sol professor, es vol afavorir l'intercanvi entre els diversos àmbits culturals, col·laborar en la seva difusió i contribuir a la recepció de les mostres més importants de la cultura europea.

Cursos generals

Les grans civilitzacions d'Europa, 1. La civilització grega, 8 de gener - 19 de febrer

— Curs dirigit per Jordi Llovet, que analitza l'organització política, religió, cultura literària, arquitectura i arts plàstiques, filosofia i història de la ciència, des de la Grècia clàssica fins a la Catalunya Noucentista. Amb la participació de: Miguel Candel, Jordi Cornudella, Joan Ferrer Gràcia, Carles Garriga, Raül Garrigasait, Pau Gilabert, Montserrat Jufresa, Carles Miralles, Jacobo Vidal i Eulàlia Vintró

L'art de la novel·la, 5 de març - 28 de maig

— Cicle de quatre sèries conjuntes de lliçons dedicades a la novel·la europea del segle XIX, dirigit per Jordi Llovet i amb la participació de Jordi Llovet, D. Sam Abrams, Ricard San Vicente, Marisa Siguán i Alain Verjat

Arquitectura i temps, des de la fotografia, 4 - 24 d'abril

— Sessions teòriques en forma de diàleg entre arquitectes i fotògrafs, i taller pràctic de la mà del fotògraf Jordi Bernadó i l'arquitecte Ricardo Devesa. Amb la participació de: Paula Álvarez, Jordi Bernadó, Eduard Bru, Ricardo Devesa, Manolo Laguillo, Ramon Prat, Enric Ruiz-Geli i Jorge Yeregui

Aula Shakespeare, 6 i 11 de juny

— Cicle de dues conferències a càrrec d'Andreu Jaume i Joan Sellent

Diàlegs Panikkarians, 12 de setembre de 2013 - 2 d'abril de 2014

— Cicle de conferències

Mestres i obres mestres. Noves visions, 7 d'octubre - 16 de desembre

— Curs dirigit per Joan Sureda, amb l'objectiu de descobrir el vel que de vegades cobreix les obres mestres per presentar-les com a creacions obertes a totes les sensibilitats i marcs culturals

Les grans civilitzacions d'Europa, 2. Roma, 8 d'octubre - 17 de desembre

— Curs dirigit per Jordi Llovet, amb la participació de Carles Múrcia, Adolfo Egea, Noemí Moncunill, Esther Artigas, Carles Buenacasa, Alejandra de Riquer, Adolfo Egea, Antoni Conejo, Jordi Cornudella, Jaume Juan i Glòria Torres

«La palla a l'ull», Aula Xcèntric 2013, L'art de la provocació i la protesta des de Pasolini fins als nostres dies, 5 - 28 de novembre

— Taller audiovisual dirigit per Andrés Hispano i Félix Pérez Hita

Seminaris

— Cinema i psicoanàlisi, amb la participació de Mercè Coll, 30 de gener-13 de març

— La condició humana i la cerca de sentit en el pensament contemporani, amb la participació de Josep Maria Esquirol, 3 d'abril-15 de maig

— Endevinació i màgia a l'antiga Grècia, amb la participació d'Emilio Suárez, 2 de maig-6 de juny

— L'amor, un poder que no ens deixa tranquils, amb la participació de Francisco Bengoechea, 24 d'octubre de 2013-23 de gener de 2014

— Lectures de William Shakespeare, amb la participació de Andreu Jaume, 30 d'octubre-18 de desembre

Altres activitats

— «La infància de fang», diàleg sobre la traducció de l'obra de Salim Barakat, amb la participació de Margarida Castells i Salvador Peña, 5 de març

— Traços descriptura, intervenció sobre escriptura i alfabet, amb la participació de Joma i Carlos Morera al bandoneó 22 de maig

Programa CUIMPB

segon semestre de 2013

La finalitat del Consorci Universitat Internacional Menéndez Pelayo Barcelona (CUIMPB)-Centre Ernest Lluch és la gestió del centre permanent de la Universidad Internacional Menéndez Pelayo (UIMP) a Barcelona. Jurídicament, el CUIMPB-Centre Ernest Lluch està constituït per l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona, la UIMP i el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB).

La programació de cursos del CUIMPB-Centre Ernest Lluch es divideix en quatre grans blocs temàtics: Polítiques urbanes, Polítiques públiques i estat del benestar, Nous escenaris regionals al món, i Ciència, tecnologia i societat. En total més d'una vintena de cursos i jornades, dirigits per catedràtics de prestigi reconegut, que compten amb la participació de personalitats destacades en el món de la ciència, l'economia, la política, les relacions internacionals, la comunicació, etc., i amb el suport d'un bon nombre d'institucions públiques i privades. També durant l'estiu s'organitzen cursos de llengua espanyola i cultura catalana adreçats a estudiants estrangers, principalment nord-americans. La programació 2013 va incloure, a més, una trilogia de seminaris dedicats a la celebració del Centenari de la Mancomunitat de Catalunya. En total 1.288 alumnes van passar per les aules del CUIMPB-Centre Ernest Lluch, ubicades a les instal·lacions del CCCB.

Els estudiants universitaris tenen matrícula reduïda en la inscripció dels cursos d'estiu i de tardor i poden convalidar-los com a crèdits de lliure elecció en la majoria d'universitats públiques catalanes. La matrícula es formalitza *on-line* en el web del CUIMPB-Centre Ernest Lluch: www.cuimpb.cat.

Programació de cursos

Cursos d'estiu

- Conferència inaugural de Simon Dolan, «Salut i productivitat en temps de crisi», 4 de juny
- La ciutat autosuficient, 17 i 18 de juny
- Viatges cap a una arquitectura, 19, 20 i 21 de juny
- Ètica, transparència i democràcia, 1 i 2 de juliol
- La percepció visual del món, 4 i 5 de juliol
- L'avaluació del sistema educatiu: com i per a què?, 8 i 9 de juliol
- Com sortir de la crisi econòmica? Reformes necessàries, 8, 9 i 10 de juliol
- L'atenció a la cronicitat, entre la millora i la transformació, 10 i 11 juliol
- Institucions de la post-democràcia: globalització, apoderament i governança, 18 de juliol
- Cursos de llengua espanyola i cultura catalana per a estrangers, juny i juliol

Cursos de tardor

- Tercer sector i desenvolupament econòmic i social, 16 i 17 de setembre
- Nova gestió econòmica municipal en temps de crisi, 18 i 19 de setembre
- Economies populars africanes: mite o alternativa?, 15 i 16 d'octubre
- L'acció econòmica de la Mancomunitat de Catalunya, 30 i 31 d'octubre
- L'Administració local i les polítiques d'acció social. Del model social de la Mancomunitat a la crisi de l'Estat del Benestar i a la redefinició competencial de les entitats locals, 5 de novembre
- Gastronomia i ciutat: mercats, economia, cultura urbana..., 15 de novembre
- El benestar animal als zoològics: de la recerca bàsica a la pràctica diària, 15 i 16 de novembre
- Jornades euromediterrànies sobre incendis forestals, 18, 19 i 20 de novembre
- Ciutat per a tothom!, 20 i 21 de novembre
- La reforma dels governs locals: entre autonomia i eficiència, 25 i 26 de novembre
- El marc jurídic de la Mancomunitat de Catalunya, 28 i 29 de novembre

CCCCB

Lab

El CCCB Lab és el departament del CCCB dedicat a la investigació, la transformació i la innovació en l'àmbit cultural, i posa una atenció especial a l'evolució de gèneres i formats en un escenari canviant on l'art, la ciència, la informació i el coneixement s'estan convertint en eixos vertebradors d'un nou món, una nova economia i una nova societat.

Els objectius del Lab són la difusió i la praxi sobre la innovació cultural, la creació i consolidació de xarxes, la investigació i innovació en els escenaris virtuals, l'aprenentatge i el disseny de processos de participació, la transformació de metodologies de treball i l'estudi de les humanitats digitals. El 2013 es van aprofundir aquests objectius mitjançant processos, xarxes i plataformes que afavorien les noves dinàmiques de creació, producció i postproducció.

Part de la tasca del Lab consisteix a treballar transversalment amb la resta de departaments del Centre. Així, el 2013 el Lab va participar en la creació del nou itinerari de CCCB Educació «Barcelona Lectora», tot ressignificant l'arxiu virtual del projecte Now, va col·laborar amb la programació paral·lela de l'exposició «Pasolini Roma» i va treballar nous formats com el bookcamp del Festival Kosmopolis.

Blog i xarxes socials

L'emergència d'una comunitat focalitzada en idees, projectes i experiències innovadores requereix un aprenentatge i una atenció permanents. El blog del Lab és l'eina a través de la qual es comparteix coneixement i es constitueix aquesta comunitat. Es publiquen setmanalment articles, informes i entrevistes relacionats amb els diferents aspectes de la innovació cultural. El treball realitzat es pot consultar a www.cccb.org/lab amb una mitjana de més d'un miler de visites setmanals. Els articles publicats són inèdits i els seus autors són especialistes en els diferents temes. Han escrit al blog, entre d'altres: Agustín Fernández Mallo, Bashkim Shehu, Bernard Stiegler, Breixo Harguindey, Carlos A. Scolari, César Reyes, Dolors Reig, Ele Carpenter, Felipe G. Gil (Zemos98), Irene Lapuente, Jordi Carrión, Juan Insua, Jussi Parikka, Karma Peiró, Luis Ángel Fernández-Hermana, Mara Balestrini, Oriol Ripoll, Paisaje Transversal, Platoniq, Ramón Sangüesa, Ricard Solé, Roc Jiménez de Cisneros, Rubén Martínez, Sandra Álvaro, Sergi Jordà, Tamara Vázquez-Shröder, Tomás Díez, Vicente Luis Mora, Yuk Hui i Zzzinc.

A principis del 2013 es va fer un redisseny del blog CCCB Lab i es van realitzar canvis en la gràfica, l'arquitectura de continguts i la línia editorial. Durant aquest any, el blog va tenir 40.331 visites, un 40% més respecte el 2012. En termes qualitius també va experimentar grans millores i va augmentar en 1 minut la durada mitjana de la visita (que se situa en 03:09 minuts) i el nombre de pàgines vistes per visita (que passa de 2,06 a 2,21). El blog també es troba immers en un procés creixent d'internacionalització. Els visitants de fora de Barcelona van augmentar un 5,4%, una pujada que és especialment significativa a Sudamèrica, on és d'un 26,7%. Fruit d'aquest treball, a finals de 2013 vam rebre el Premi Bloc Catalunya 2013, en la categoria de Cultura i tendències (Corporatiu).

Les xarxes socials també van tenir un paper important tant en la difusió de les activitats del CCCB Lab com en el seu propi desenvolupament, i van permetre interactuar amb tot el món. Destaca Twitter (@CCCBLab, 14.500 seguidors) o Facebook (2.000 seguidors) que s'alimenten diàriament amb la difusió de continguts propis i aliens, i que han permès connectar amb les comunitats vinculades als temes i projectes Lab, a les quals s'envien mensualment un newsletter/butlletí temàtic que destaca posts i entrevistes en relació amb l'activitat presencial del moment. Es treballa amb una orientació de *beta permanent*, en un procés d'adaptació constant i voluntari.

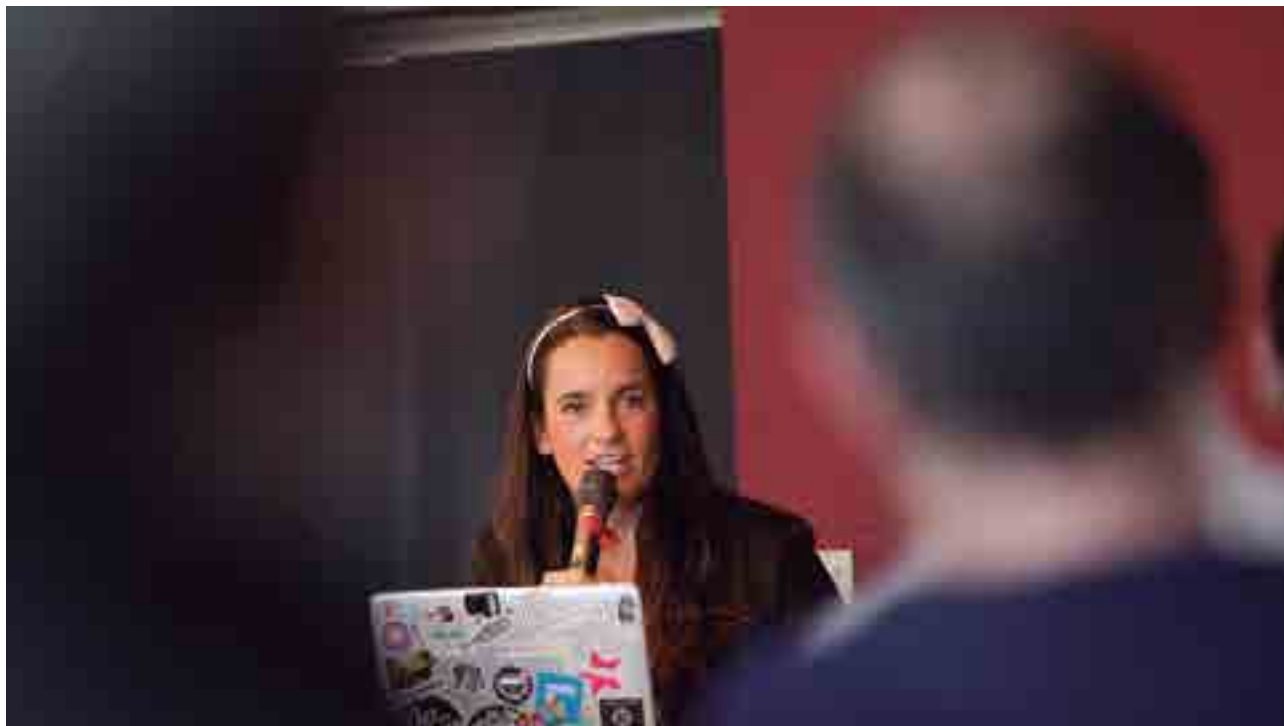
Finalment, des del Lab sempre s'ha treballat per la promoció d'una cultura oberta i distribuïda. El blog del CCCB Lab és un projecte en línia amb vocació divulgativa i sense finalitat de lucre. S'ha iniciat un procés per tal de posar en llicència Creative Commons els continguts del blog. Aquest tipus de llicències ofereixen alguns drets a terceres persones sota certes condicions, com poden ser l'ús comercial de l'obra, la creació d'obres derivades o la possibilitat que aquestes obres mantinguin la llicència de l'obra original. Així doncs, l'objectiu és que en un futur tots els materials es puguin compartir sota llicències Creative Commons, en coherència amb les línies de treball del Lab i amb les de les comunitats de què forma part, amb l'objectiu d'iniciar una línia de treball amb Vikipèdia.

Periodisme de dades

a partir de maig

Organització –
CCCB i Open Knowledge
Foundation

Col·laboració –
Medialab Prado, Facultat de
Ciències de la comunicació
Blanquerna (URL), Fundación Civio
i Knight Mozilla Open News

© Marina Santos

El periodisme de dades és una disciplina que els principals mitjans de comunicació internacionals han incorporat en els darrers anys, i que ofereix als lectors visualitzacions i tractaments de dades per explicar les notícies d'una manera clara i entenedora. Les I Jornades de Periodisme de Dades i Open Data (#jpd13), les primeres dedicades al tema que es fan a Espanya, celebrades al maig del 2013 –al CCCB, a la Facultat de Comunicació Blanquerna i al Medialab Prado–, van ser un èxit de participació. El programa va comptar amb sessions de conferències plenàries a càrrec de referents del periodisme de dades del panorama nacional i internacional com Mar Cabra, Eva Belmonte (Civio), John Burn-Murdoch (*The Guardian*), Judith Argila (TV3), Ricard Gràcia (*El Periòdic de Catalunya*), Juan Luis Sánchez (Eldiario.es), Eduard Martín-Borregón (Data'n Press), Michael Bauer (Open Knowledge Foundation), Marc Garriga, Manuel Aristarán (*La Nación*) i Sergio Álvarez Leiva (Vizzuality), entre d'altres. També va comptar amb un BarCamp o presentació de casos nacionals.

L'interès que van mostrar els assistents a les Jornades va posar de manifest la necessitat de continuar explorant el món de les dades. Per aquest motiu, des de la coordinació de periodisme de dades del capítol espanyol de l'Open Knowledge Foundation (OKFN), es van programar unes sessions mensuals perquè periodistes, informàtics i dissenyadors plantegin plegats nous reptes de treball. Es tracta d'unes trobades molt pràctiques, d'una tarda. Durant tres hores es presenten projectes locals de periodisme de dades i també es realitzen tallers per aprendre a fer servir les eines que permeten el tractament de les dades i la seva visualització. Les sessions de periodisme de dades organitzades per l'OKFN, en col·laboració amb el CCCB Lab, també són un bon lloc per conèixer els professionals que estan treballant en aquesta disci-

plina i per estar al dia d'esdeveniments, recursos i cites al voltant de les dades.

Al llarg de 2013 es van dur a terme tres tallers: «Excel i Google Drive per a Periodistes», amb Gilbert Martínez; «Google Fusion Tables» amb Eduard Martín-Borregón de Data'n Press; i «Obtinent el millor de la web amb scraping» amb Michael Bauer (Open Knowledge Foundation). També es van realitzar presentacions de casos: Govern Obert (Concha Catalán), Mapa Infoparticip@ (Amparo Moreno, UAB), atNight (Mar Santamaria, Pablo Martínez i Jordi Bari), i Fuga2 (Eli Vivas i Francisco José Moya). A més, es va donar a conèixer el portal Open Data i Open Gov de l'Ajuntament de Barcelona i es va acabar l'any amb la presentació del treball amb dades a *The New York Times* a càrrec d'Aron Pilhofer.

Durant el 2013, les fitxes de Periodisme de Dades a la web CCCB van tenir 3.667 visites. Els posts sobre el tema publicats al blog Lab van tenir 2.376 visites. Els vídeos de les I Jornades de Periodisme de Dades van sumar 459 reproduccions i els de les diferents sessions de treball, 535. Finalment, a Twitter es van fer 4.234 piulades amb l'etiqueta #periodismodatos.

I+C+i. Especial Pasolini Investigació i innovació en l'àmbit cultural

2 de juliol

Organització —
CCCB

Col·laboració —
Aquest projecte ha rebut el suport
de la Unió Europea

Amb motiu de l'exposició «Pasolini Roma», es va presentar un especial I+C+i dedicat a explorar com aquest creador incorporà el concepte d'experimentació a la seva obra. Aquest amant de l'heterodòxia i de la mescla de gèneres, conciliador de l'alta i la baixa cultura, preocupat per allò marginal, per les llengües minoritàries i els gèneres menors, entenia la cultura a la manera d'un laboratori. La sessió va comptar amb un taller i un debat al voltant de la figura del creador.

El taller de còmic va anar a càrrec de Davide Toffolo, autor del còmic *Pasolini*. A cavall entre el diari i el reportatge, Toffolo imagina una trobada amb un home que diu ser Pier Paolo Pasolini, i entaula una llarga conversa en la qual s'expressa amb paraules del mateix Pasolini provinents de llibres, entrevistes i articles de l'artista en un minuciós treball de documentació. Toffolo va dur a terme un taller on va explicar el procés creatiu que va seguir, la selecció de les obres, les tècniques emprades, i va analitzar diferents escenes de la seva novel·la gràfica.

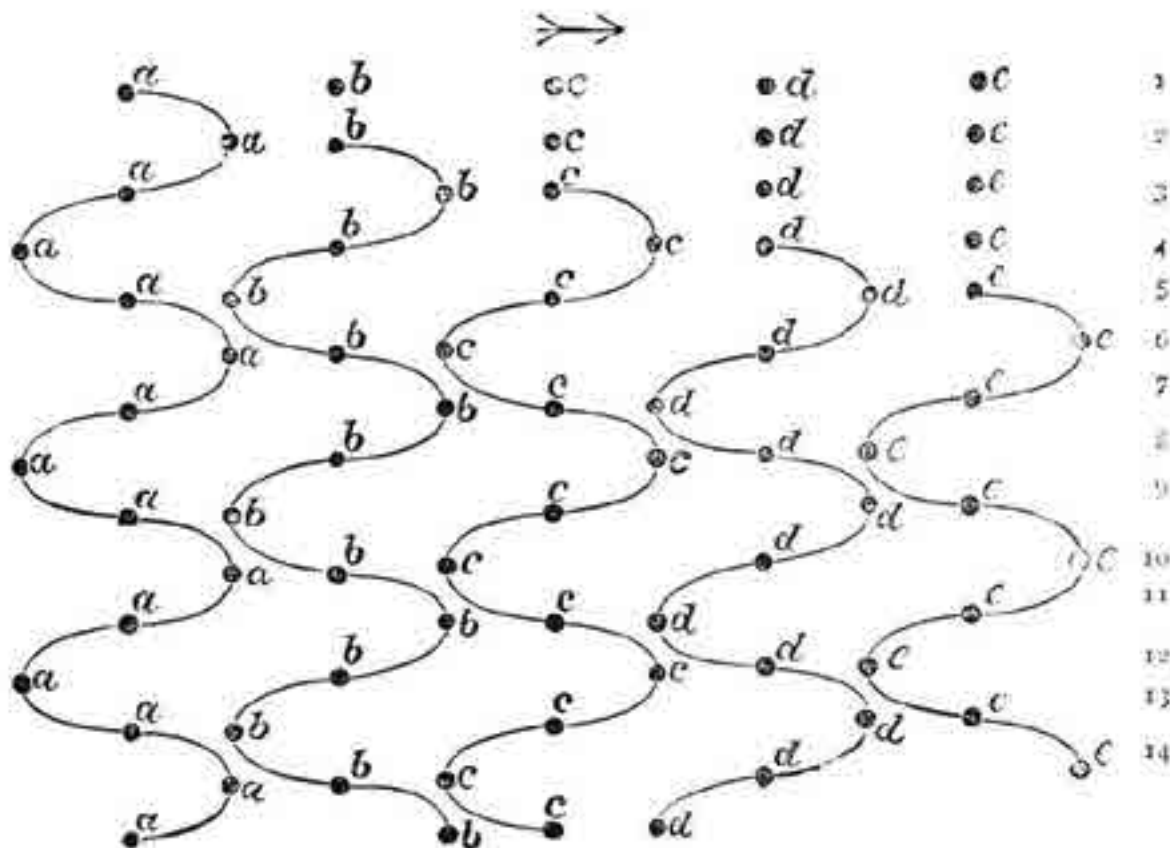
Al debat «Pasolini al laboratori» hi van participar Davide Toffolo, Gonzalo de Lucas, Breixo Harguindey i Javier Rebollo. Solem recordar Pasolini per la seva filmografia, però quan es va donar a conèixer la seva primera pel·lícula, *Accattone*, el 1961, ja havia publicat nombroses poesies i dues novel·les, havia col·laborat extensament amb diverses publicacions culturals i literàries, i s'havia consolidat com un dels escriptors més importants d'Itàlia. Als anys seixanta el visionari artista ja parlava del seu espai de treball utilitzant de manera recurrent i amb una clara significació la paraula *laboratori*. Avui dia, aquest mot és sovint utilitzat per designar espais i propostes centrades en la recerca, l'experimentació i la innovació. En el debat es va plantejar les següents qüestions: Quines són les innovacions que continuen vigents, des de Pasolini

fins als laboratoris actuals? Quina és la seva influència en el cinema actual? Quin és aquest gran potencial de canvi? El col·loqui «Pasolini al laboratori» va explorar la idea d'artista al laboratori que plantejava Pasolini i va posar sobre la taula el debat que aquest concepte suscita actualment.

L'any passat, per cloure el cicle, es va convertir el blog en un repositori del cicle des de la seva creació, un espai on s'aglutina tota la informació relacionada amb cada sessió, i es va crear una I+C+iPedia que inclou: la digitalització de tots els debats i les entrevistes disponibles, material per ampliar continguts, un recull del debat en línia de cada sessió, etc. Tot el material es pot consultar fent una cerca per any, tema o participant, i és accessible també a l'Arxiu CCCB.

www.cccb.org/icionline

Projectes associats

© Extret de Wikimedia Commons

Anelles Culturals

El Centre ha participat, des de la seva creació, en el projecte Anella Cultural, que va tenir la primera concreció en l'Anella Cultural Catalana. El CCCB té l'objectiu de continuar participant, en la mesura de les seves possibilitats, en tots aquells projectes destinats a connectar, compartir i co-crear amb els centres culturals de les ciutats catalanes vinculades a l'Anella Cultural Catalana. A més a més, l'any 2012, des de l'ICUB es va començar a impulsar un projecte «anella» per a la ciutat de Barcelona en el qual el Centre va continuar participant al llarg del any 2013.

Anilla Cultural Latinoamèrica-Europa

L'Anilla Cultural Latinoamèrica-Europa és una xarxa d'equipaments culturals ubicats en diferents països que també té com a objectiu activar la coproducció d'esdeveniments en línia, impulsar línies d'investigació sobre els nous usos de la xarxa en la producció cultural i promoure la creació de continguts. L'Anilla Cultural és una eina capaç d'oferir als creadors una plataforma per experimentar noves aplicacions digitals i, al mateix temps, millorar-ne la difusió i la intercomunicació.

Als centres que en formen part (el Centro Cultural Sao Paulo, el Museo de Antioquia, el Museo de Arte Contemporáneo de la Universidad de Chile, el Centro Cultural España-Córdoba i el CCCB) el 2013 s'hi va sumar el projecte Infoart de Montevideo.

www.anillacultural.net

Institut de Recherche et d'Innovation

El 2008, el CCCB, juntament amb Microsoft, es va unir a l'Institut de Recherche et d'Innovation (IRI), creat el 2006 pel Centre Georges Pompidou i dirigit pel filòsof Bernard Stiegler. Es tracta d'un espai d'investigació relacionat amb l'aplicació de les noves tecnologies en la creació, la producció i la formalització de les activitats culturals.

La implicació del CCCB té com a objectius principals, des de l'evolució de la presència del CCCB a Internet fins a la creació d'un autèntic «CCCB virtual», la difusió interactiva i la potenciació dels continguts acumulats en els vint anys d'història del Centre, la intensificació de les relacions del CCCB amb els seus usuaris, així com la renovació de formats i procediments.

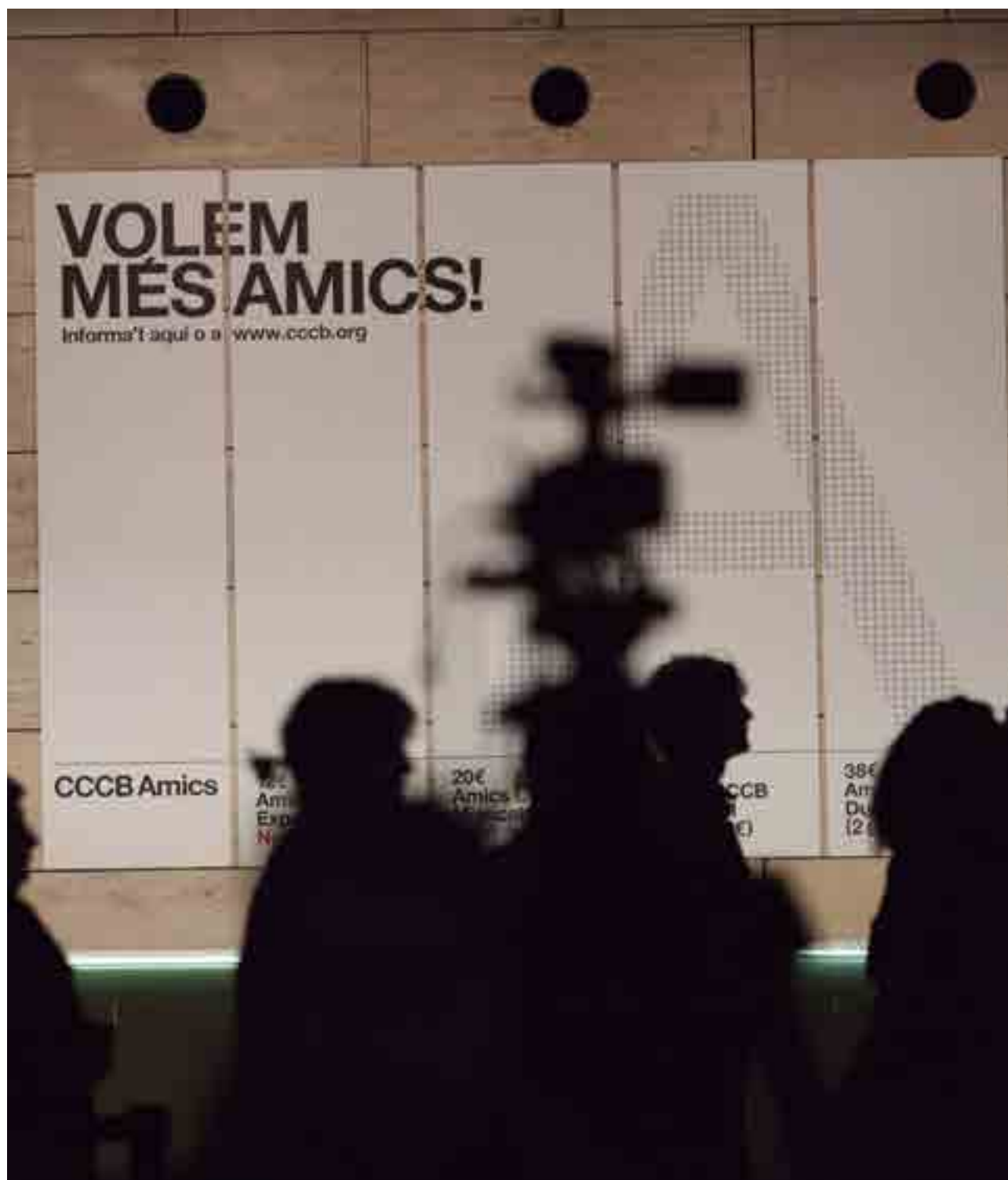
www.iri.centrepompidou.fr/

Amics del CCCB

Durant el 2013, els Amics del CCCB van poder participar en una sèrie d'activitats organitzades en exclusiva per a aquest col·lectiu: les visites a les exposicions i les activitats relacionades amb la programació del CCCB, les visites fora del CCCB i el Klub de lectura. El total d'assistents a les diferents activitats va ser de 960 aproximadament.

Visites a les exposicions i activitats

Pel que fa a les exposicions i activitats del CCCB, es van organitzar les següents activitats:

- Visita comentada a l'exposició «Arxiu Bolaño, 1977-2003», 10 i 18 d'abril
- Dos dies intensius dedicats a Roberto Bolaño, 27 i 28 de maig
- «Il cinema secondo Pier Paolo», conferència a càrrec de Luís Aller, 26 de juny
- Visita comentada a l'exposició «Pasolini Roma», 6 de juny i 2 de juliol
- Conferència sobre Pasolini a càrrec de Josep Maria Lloró i visita a l'exposició «Pasolini Roma», 11 de juliol
- Visita comentada a l'exposició «Espriu. He mirat aquesta terra», 6 i 12 de novembre
- Visita comentada a l'exposició «World Press Photo 13», 21 de novembre i 4 de desembre

Més enllà del CCCB

Pel que fa a la programació d'altres institucions culturals, es van realitzar les activitats següents:

- Itinerari pel Paral·lel, Museu d'Història de Barcelona, 13 de gener, matí i tarda
- Visita comentada a l'exposició «Explosió! El llegat de Jackson Pollock», Fundació Miró, 17 de gener
- Visita comentada al Museu de Badalona, 5 i 27 de febrer
- Visita comentada al Museu del Gas de Sabadell, 13 i 24 d'abril
- Visita comentada «Redescobreix l'Ateneu Barcelonès», 19 de maig i 26 de juny
- Preestrena de *La meva Ismènia*, La Seca, 19 i 24 de maig
- Visita comentada a l'exposició «Nocturn Diürn. Sant Pol de Mar, 1911-1980», a càrrec del seu comissari Perejaume, Fundació Palau, 14 de setembre
- Presentació i visita a l'exposició «Art, Dos Punts. Barcelona viu l'art contemporani», MACBA, 28 de setembre
- Visita a l'exposició permanent del Museu Blau, 19 de setembre
- Visita comentada a l'exposició «Conversations with the Dead» de Danny Lyon, Fundació Foto Colectania, 24 d'octubre
- Presentació i visita lliure de l'exposició «Davant l'horitzó», Fundació Miró, 14 de novembre
- Visita comentada al Palau del Parlament de Catalunya, 28 de novembre

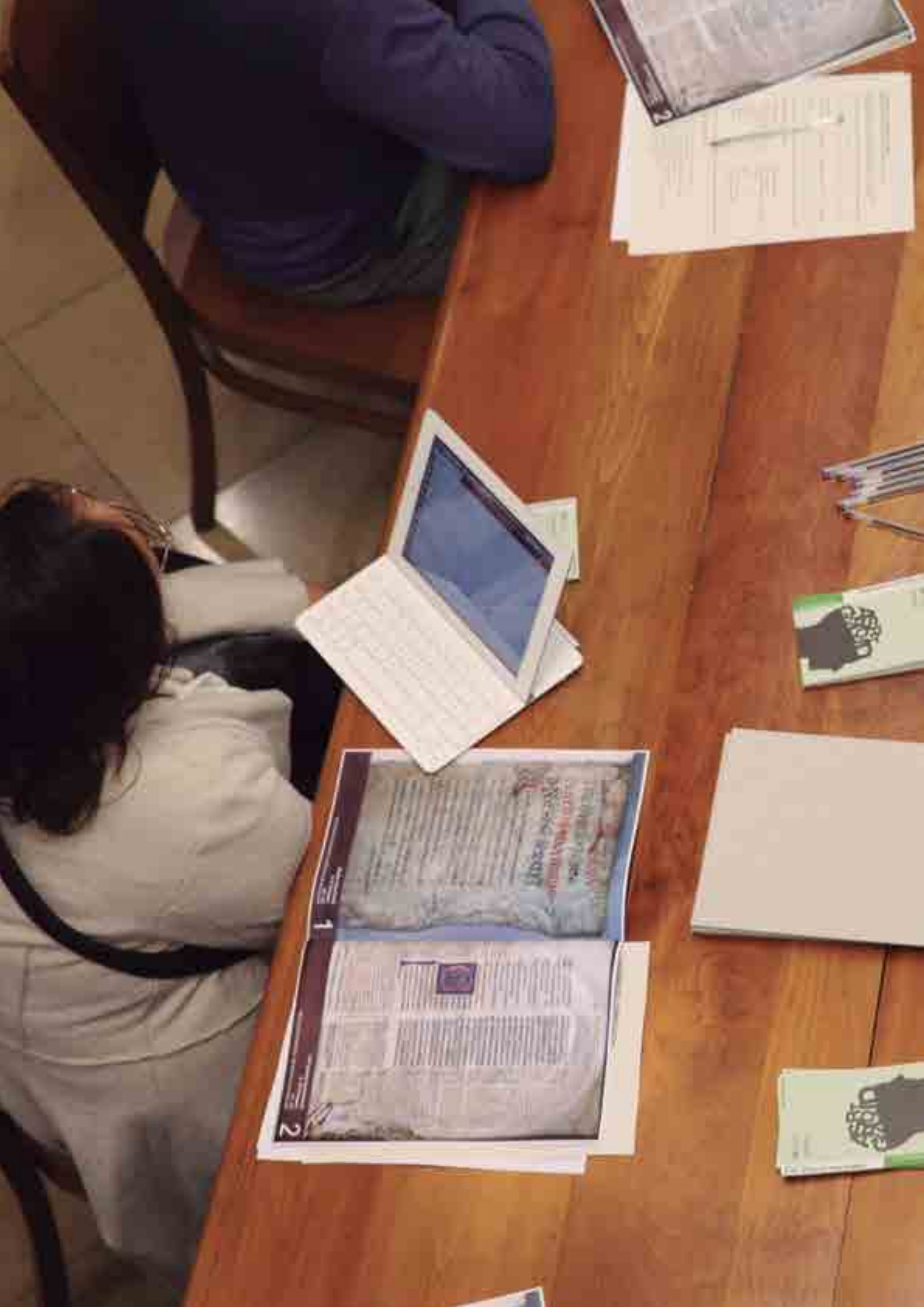
Klub de lectura

El Klub de lectura, conduït per Antonio Lozano, va comptar amb una mitjana de 20-25 assistents per sessió i s'hi van comentar els llibres següents:

- *La bibliotecària d'Auschwitz* de Toni Iturbe (trobada amb l'autor), 16 de gener
- *Steve Jobs. La biografia* de Walter Isaacson, 13 de febrer
- *Jo confesso* de Jaume Cabré, 6 de març
- Sessió amb Accidents Polipoètics, 17 d'abril
- *Cims borrascosos* d'Emily Brontë, 15 de maig
- *Extraños en un tren* de Patricia Highsmith, 5 de juny
- *Trens rigorosament vigilats* de Bohumil Hrabal, 25 de setembre
- *Art i Un déu salvatge* de Yasmina Reza, 16 d'octubre
- *Sobre la fotografia* de Susan Sontag i *Sobre la fotografia* de Walter Benjamin, 13 de novembre

Ofertes exclusives

- Descompte a *Baby Bum* d'Accidents Polipoètics, La Seca, del 9 al 23 de maig
- Accés gratuït a Loop'13, del 22 al 25 de maig
- Taller d'espectadors, Grec 2013. Festival de Barcelona, 4 de juliol
- 10% de descompte als sopars amb recitals i concerts: *Espru al restaurant 7 Portes*, del 10 d'octubre al 9 de novembre
- 50% de descompte a l'espectacle *Un Rèquiem per a Salvador Espriu*, TNC, del 15 al 17 de novembre

CCCB

Educació

La proposta educativa del CCCB està formada per un conjunt d'activitats presencials vinculades a la programació del Centre, que es complementen amb el desenvolupament de l'espai virtual (www.cccbeducacio.org) on poder compartir treballs, experiències i recursos educatius.

L'objectiu de la proposta educativa del CCCB és explorar les relacions entre les activitats que programa el Centre, el seu arxiu i la vida cultural de la ciutat, tot posant especial èmfasi en els centres educatius.

El web www.cccbeducacio.org

Una plataforma per al coneixement, la divulgació, la formació i la participació

El web www.cccbeducacio.org tenia des del començament un objectiu clar: complementar la xarxa virtual que ja existeix amb un espai nou on es pot recollir la participació de les persones i els grups externs que tenen l'educació com a centre del seu interès i activitat i que, en aquest sentit, es fan ressò de la vida cultural de la ciutat.

La pàgina www.cccbeducacio.org vol ser un instrument útil per a aquesta dimensió considerada específica d'un centre cultural contemporani, que no només programa sinó que es manté atent a les iniciatives externes rellevants. La plataforma [ccbeducacio.org](http://www.cccbeducacio.org) ofereix un espai de trobada per a tots aquells projectes i programes que busquen un equilibri harmònic entre l'educació i la cultura.

D'una banda, el projecte s'ha sustentat en una concepció molt oberta dels termes cultura i educació, el que vol dir que no s'ha vist restringit per cap programació concreta ni s'ha vist reduït a l'àmbit purament escolar, com a referent educatiu únic. De l'altra, ha pogut concentrar-se en aquell aspecte que sempre resulta més difícil, la relació existent entre aquests dos registres –la cultura i l'educació– que institucionalment porten molts anys donant-se mútuament l'esquena. Finalment, i potser com a conseqüència de tot plegat, no ha oblidat el vessant dels referents internacionals que permeten mantenir una perspectiva àmplia pel que fa a l'actual velocitat de canvi que experimenta avui el nostre món. En aquest sentit, l'aposta que el CCCB ha fet sempre per la internacionalitat del seu programa és un ingredient bàsic per tal que [ccbeducacio.org](http://www.cccbeducacio.org) hagi mantingut aquest component inicial que el configura.

Es pot parlar de [ccbeducacio.org](http://www.cccbeducacio.org) com a programa propi del CCCB perquè dóna mostres evidents de l'interès dels seus objectius. El CCCB disposa avui d'un arxiu amb un nombre creixent de projectes entorn de la relació cultura/educació que li permet, o li podria permetre, programar amb més capacitat d'influència sobre l'entorn. I, els centres educatius de la ciutat, entesos en el seu sentit més ampli, disposen d'un mecanisme de participació ciutadana inexistent fins ara: no es contrasten i coordinen només entre ells sinó també amb el CCCB i, a través seu, amb un univers de referència sempre creixent.

La web de CCCB Educació ha tingut 23.156 visites durant el 2013. Això suposa un augment d'un 78% respecte l'any anterior. És una web amb dos perfils d'usuari molt contrastat, un 42% que visita moltes pàgines durant un temps bastant prolongat (uns 10 minuts) i un 58% que només visita una pàgina. Pel que fa a la procedència del públic, aquest se centra bàsicament en Barcelona i Catalunya (un 80%). Finalment, el perfil de Twitter compta amb 5.434 seguidors.

Visites a les exposicions

Durant el 2013 es van oferir visites comentades a les exposicions del CCCB, durant les quals es van atendre 4.406 persones.

L'inici de l'any encara va permetre poder explorar les repercussions socials d'una transformació urbana analitzada a través d'una mostra molt directament vinculada a Barcelona: «El Paral·lel, 1894-1939». En aquest període final de l'exposició es van atendre 771 persones en visites comentades.

De març a juny, coincidint amb el tercer trimestre escolar, es va oferir material per treballar a l'aula i visites comentades a l'exposició «Arxiu Bolaño, 1977-2033». Es van atendre 405 persones en visites comentades. Es va crear una experiència d'intercanvi docent amb diversos centres de l'Anilla Cultural Latinoamèrica - Europa.

Es va acabar el curs escolar 2012-2013 i es va celebrar l'estiu amb l'exposició «Pasolini Roma», a partir de la mirada cinematogràfica de Pier Paolo Pasolini sobre la ciutat de Roma, la relació vital amb la ciutat i la seva visió de la perifèria urbana. Es van atendre 693 persones en visites comentades.

Després de l'estiu, amb el nou curs 2013-2014 va tornar una nova edició de «World Press Photo», coneguda mundialment com la principal mostra itinerant de fotoperiodisme; és una ocasió única per conèixer la feina del fotoperiodista i la crua realitat de les notícies. 2.285 persones van visitar l'exposició en visites comentades.

A final d'any es van atendre 252 persones en visites comentades a «Espriu. He mirat aquesta terra», que va permetre treballar en l'àmbit de les llengües. (Aquesta exposició finalitzava al març de 2014 per tant el recompte no correspon a la totalitat de visitants). Aquesta exposició va permetre crear una proposta específica per a alumnes de primària i famílies potenciant l'experiència cultural per als més petits.

Kosmopolis

Activitats en el marc de la 7a edició

Organització —
CCCB, Institut de Ciències
Fotòniques i Biblioteques de
Barcelona

En el marc de la setena edició del Festival Kosmopolis, el Servei Educatiu del CCCB va col·laborar amb l'Institut de Ciències Fotòniques per portar a terme dues activitats relacionades amb el concurs *La llum a les ones*. En primer lloc, una taula rodona que reflexionava sobre l'experiència de la primera edició del concurs tot posant en relació la cultura, l'educació, les arts i les ciències, i, en segon lloc, una invitació als més petits a crear poemes en directe amb l'ajuda de grups com Bläue, Joan Colomo, EXXASENS, D-Fried, Glissando*, Fernando Lagreca, Lucy & The Bossons, Megaafonía, Pulpopop i Miss Q. Després de Kosmopolis, al setembre, va tenir lloc al Teatre CCCB el concert final del segon concurs celebrat durant el 2013, amb una audiència de 350 alumnes i mestres d'institut.

L'itinerari literari «Barcelona Lectora», creat pel CCCB i el Consorci de Biblioteques de Barcelona, va ser una altra de les activitats educatives vinculades al festival. Una part dels itineraris es van celebrar durant el festival i la resta a la tardor. Els 462 assistents van tenir l'ocasió de visitar la Reial Acadèmia de Medicina, la Sala Cervantina de la Biblioteca de Catalunya, la Sala de Reserves de la Biblioteca de la Universitat de Barcelona i l'Arxiu Històric de la Ciutat, amb especialistes que van tractar diversos aspectes de la lectura, com ara Joana Sierpowska i Diana López Barroso, del Grup de Cognició i Plasticitat Cerebral, IDIBELL-Universitat de Barcelona; Núria Altarriba, de la Biblioteca de Catalunya; Albert Soler, del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona; i Montserrat Comas, directora de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer.

CCCB Educació — Activitats i tallers

La ciutat dels fotògrafs

Taller de fotografia al MACBA i al CCCB

gener — juny i octubre — desembre

Organització —
MACBA, CCCB i A Bao A Qu

Després de la primera experiència del taller «Espais fotogràfics» durant el curs 2011-2012 i en el marc del programa «Fotografia en curs», es va fer evolucionar aquesta activitat cap a l'exploració de l'espai públic que es fotografia. El taller «La ciutat dels fotògrafs» va proposar una descoberta creativa i reflexiva de la fotografia a partir de la vinculació entre la pràctica fotogràfica i l'exploració de la ciutat. Es va plantejar com una exploració del patrimoni fotogràfic i de les tries expressives de la fotografia, i com una recerca sobre la ciutat com a espai públic a través de la creació fotogràfica. Les fotografies realitzades estan publicades al web www.fotografiaencurs.org, que constitueix un arxiu fotogràfic i una cartografia visual de la ciutat. Durant el 2013, van gaudir d'aquesta formació 671 estudiants de primària i secundària.

CCCB Educació — Activitats i tallers

TEDxRambles

Activitat per a educadors

4 de juliol

Organització —
TedxRambles

Col·laboració —
CCCB

L'objectiu d'aquesta edició de TEDxRambles va ser oferir propostes concretes per millorar el món, a través de l'educació. Amb el títol «Ciència, tecnologia i consciència», es va abordar la necessitat tant d'alfabetitzar i «il·lustrar» en els àmbits de la ciència, la tecnologia, l'economia, la informàtica, etc., per entendre millor la cultura contemporània, com d'incorporar-hi el component crític i ètic per emetre i desenvolupar arguments i judicis crítics sobre els excessos de la cultura tecnicista i científicista.

Les ponències presentades van anar a càrrec de Francisco Aréchaga (Com transformar idees en realitat a través de la consciència transformada en voluntat), Marta García-Matos (Històries possibles de llum i matèria), Josep Eladi Baños (Consideracions ètiques en l'inici de la medicina científica), Joima Panisello (La corresponsabilització del pacient, basada en el coneixement, es torna imprescindible), Irene Lapuente (Cossos que aprenen, la relació entre l'educació i la dansa), Jordi Serrano (Ciència, tecnologia i el món del treball), Josep Perelló (Com treballar des de la ciència mantenint un vincle amb la ciutat i els ciutadans), Ramon Fauria (Viatge al poder de la ment, compartir coneixement i creació) i Jil Van Eylen.

El cinema a l'aula: propostes i metodologies

Activitat per a educadors

novembre — desembre

Organització —
CCCB i Filmoteca de Catalunya

CCCB Educació va col·laborar amb el programa pedagògic de la Filmoteca de Catalunya «Filmoteca per a les Escoles 2013-2014». En el marc d'aquesta programació, A Bao A Qu / Cinema en curs va desenvolupar una formació per a docents en 5 sessions (3 de teòriques i 2 de pràctiques).

El curs, que va exhaurir les inscripcions, va oferir les eines i metodologies per introduir el cinema com a art i com a creació a les aules de primària i secundària. Per això un dels grans objectius de la formació va ser dotar als participants dels instruments bàsics necessaris per dur a terme activitats relacionades amb el cinema en el context concret en què treballen, i poder fer-ho tant des de la pràctica creativa com des de la reflexió i l'anàlisi. En aquest sentit, també es va abordar la vinculació del cinema amb les altres àrees curriculars i les competències bàsiques.

Ciutat Beta, una nova experiència formativa i d'aprenentatge

Activitat per a educadors

tardor

Una iniciativa de —
Col·legi d'Educaadores i Educadors
Socials de Catalunya
Amb el suport tècnic de —
Trànsit Projectes

Col·laboració —
CCCB
Amb el suport de —
Unió Europea, Departament
de Benestar Social i Família de la
Generalitat de Catalunya
i Ajuntament de Barcelona

Ciutat Beta és una plataforma de treball i anàlisi que posa en joc processos i eines innovadores per a l'acció social. Un espai on explorar l'ADN de la ciutat en què vivim i, a través d'una perspectiva interdisciplinària, dissenyar prototips i solucions creatives a necessitats de territoris/barris concrets i/o noves problemàtiques socials, per després, posar-les a prova.

La plataforma de treball i anàlisi s'estructura i es resol a través de tres àrees: Web, espais de treball i accions, que el 2013 es van desenvolupar a través de cinc activitats: prospecció al territori, workshop, planificació (treball 2.0 i seguiment presencial), prototip i avaluació. Al CCCB va tenir lloc el *workshop* de formació que va comptar amb 32 assistents.

Programa de pictoescritura a Ciutat Vella

tardor

Una iniciativa de —
Voxprima
Amb el suport tècnic de —
Districte de Ciutat Vella de
l'Ajuntament de Barcelona

Col·laboració —
Biblioteques de Barcelona i CCCB

Un equip d'escriptors, narradors i il·lustradors treballen amb alumnes de primària per tal que els nens puguin viure en primera persona el procés de creació d'un llibre. L'objectiu és, d'una banda, contribuir a impulsar una reorientació del currículum educatiu per tal que la creativitat i la capacitat de narració s'obri espai a les aules i formi part natural dels processos d'aprenentatge, i, de l'altra, l'oferta cultural del CCCB sigui font d'estímul i matèria primera del currículum educatiu.

Hi ha participat els següents escriptors: Anna Manso, Bel Olid, David Nel·lo, Victoria Bermejo, Pau Joan Hernández, Jaume Copons, Susana Peix, Mireia Vidal, Anna Fité, Sandra Gómez, Àlex Tovar i Anna Fernández Preixens; i els següents il·lustradors: Àfrica Fanlo, Arianne Faber, Alba Marina Rivera, Artur Laperla, Marcos Isamat, Cristina Spanò, Clara Sáez, Lluís Cadafalch, Òscar Julve, Luisa Vera, Perico Pastor, Cristina Losantos i Miguel Gallardo, entre altres.

Aquesta proposta innovadora de transformació del sistema educatiu s'emmarca en el programa «Apadrina el teu equipament», vegeu l'apartat «Programa Social», pàg. 75.

Itineraris

El CCCB presenta un any més el seu programa d'itineraris urbans, mantenint el principi de descobrir la ciutat a partir de les seves transformacions urbanístiques i socials. Enguany hem afegit un itinerari per la Barcelona de Salvador Espriu, Lavínia.

Una oferta educativa permanent, regular i estable per a públic adult i per a grups escolars. El 2013 es van atendre 291 persones els caps de setmana amb oferta i 3.099 estudiants.

Itineraris urbans

— El Raval. Territori cosmopolita (a peu)

El que havia estat el sector més buit de la Barcelona emmurallada és avui el barri més densament poblat de la ciutat. En aquest procés el Raval ha esdevingut un territori cosmopolita, però mai no ha aconseguit deslliurar-se dels efectes de la marginalitat. Com afavorir la barreja d'usos, cultures i classes sense excloure ningú?

— El Poblenou. La ciutat productiva (a peu)

El socialisme utòpic de Cerdà va veure en el Poblenou la possibilitat d'una Nova Icària. El pla 22@, un banc de proves per explorar la societat del coneixement. La desindustrialització l'ha omplert de fàbriques abandonades i la memòria obrera i cooperativa l'ha carregat de sentits. De què ha de viure la ciutat després de la desindustrialització?

— El Carmel i Nou Barris. Del dret a l'habitatge al dret a la ciutat (a peu)

La necessitat d'un sostre és més imperiosa que qualsevol norma urbanística. La lluita dels veïnats del Carmel i Nou Barris per un habitatge digne està plena de lliçons per afrontar un repte encara massa vigent: com aconseguir que la ciutat aixoplugui tothom?

— L'Eixample. La forma de la ciutat (a peu)

Els resultats de la recerca recent ens han apropat amb rigor a la complexitat del desenvolupament del pla Cerdà original, però també ens han ajudat a ser conscients de la gran flexibilitat del projecte i la seva capacitat per adaptar-se als canvis que ha viscut la ciutat en els darrers 150 anys. L'Eixample és actualitat viva orientada cap a un futur que demana noves actuacions.

— Besòs. De frontera a espai públic (en autocar)

Allà on hi havia una frontera entre perifèries urbanes ara troben un espai d'articulació que transcendeix l'àmbit municipal i ajuda a configurar una nova ciutat metropolitana. El Besòs és ara un espai de connexió privilegiat en un context en el qual la planificació i la visió urbana a gran escala esdevenen fonamentals.

— Llobregat. Nou eix metropolità (en autocar)

El Llobregat continua sent un riu essencial per a tot el territori que travessa: per la trama urbana que l'envolta, pel delta que genera, per l'economia que es mou al seu voltant. La visita al riu, des de Sant Joan Despí fins a la seva arribada al Prat, vol analitzar el seu paper com a eix fonamental de l'organització territorial i econòmica d'aquest sector de la ciutat metropolitana.

— La Sagrera - Sant Andreu - Sant Martí. Tres barris en transformació (en bicicleta)

L'entorn de la Sagrera és el lloc on s'està executant la transformació urbanística de més dimensions de la ciutat de Barcelona, amb la construcció de la nova gran estació ferroviària de Barcelona per al tren d'alta velocitat i la incorporació d'un gran parc lineal des del pont de Bac de Roda fins al nus de la Trinitat. El recorregut rodeja el sector primer per dalt i després per baix.

— De Montgat a la Barceloneta. Fronts marítims diversos (en bicicleta)

Des de Montgat fins al riu Besòs s'alternen fronts urbans consolidats i sectors industrials situats a primera línia de mar. Creuat el Besòs, dues operacions urbanístiques daten la transformació urbanística del front urbà barceloní: el Fòrum i la Vila Olímpica. La Barceloneta, barri mariner i portuari de la ciutat des del segle XVIII, en l'actualitat s'està adaptant a l'arribada del lleure i del turisme massius.

Itineraris literaris

— Lavínia, la Barcelona de Salvador Espriu

L'itinerari inclou un recorregut per la prosa i la biografia de Salvador Espriu, amb Maria Nunes.

— Barcelona Lectora

Es tracta d'un itinerari del CCCB i el Consorci de Biblioteques de Barcelona que recorre per etapes aspectes clau de la lectura a través dels extraordinaris fons i els espais singulars de diferents institucions barcelonines amb la presència i les explicacions d'especialistes en els diferents temes.

A person with long, wavy brown hair is seen from the back, looking towards a stage. On the stage, several performers in dark costumes with light blue accents are visible. The background is a dark stage with purple and blue lighting. Three thick white horizontal lines are positioned around the text.

Programa social

Programa Alzheimer

© Irene Ruiz

El CCCB va continuar amb el Programa Alzheimer dirigit a persones afectades per la malaltia, els seus familiars i cuidadors. Aquest programa ofereix visites comentades a les exposicions del CCCB i a l'edifici que acull el Centre i un programa especial de cinema. Durant l'any 2013 es van realitzar les següents activitats amb un total de 183 visitants:

- Visita a l'exposició «El Paral·lel, 1894-1939», 14 de gener, 4 i 18 de febrer
- Activitat audiovisual «Anem al Cinema», 8 d'abril i 23 de juliol
- Visita a l'exposició «Pasolini Roma», 10 juny, 22 de juliol i 16 de setembre
- Visita a l'exposició «Espriu. He mirat aquesta terra», 2 i 9 de desembre
- Programa «Aprentatge i Servei», 17 i 22 d'abril

Al llarg del 2013, el programa CCCB Alzheimer va dur a terme altres activitats i accions que es detallen a continuació.

Programa «Aprentatge i servei»

A proposta de la Blanquerna-Universitat Ramon Llull, es va participar en el Programa «Aprentatge i servei» amb la finalitat que alguns dels seus alumnes aprenguessin donant un servei comunitari. Es van impartir dues classes a la universitat als alumnes del grup del matí i de la tarda. Després els alumnes van visitar la seu de l'AFAB per conèixer els usuaris a qui es dirigien i finalment, al mes d'abril, els alumnes van realitzar una activitat dissenyada per ells amb els usuaris de l'AFAB al CCCB.

Participació en 4 jornades

- «Labpact, International Summer School», 17-18 de juny
- Jornada organitzada conjuntament amb l'Associació de Familiars d'Alzheimer de Barcelona (AFAB), per celebrar el dia internacional de l'Alzheimer i donar veu a les teràpies no farmacològiques, 9 d'octubre
- Jornades «L'atenció i comunicació als grups Apropa», 4 de novembre
- «Open All Areas», jornada europea dedicada a l'accessibilitat en el context cultural en els museus i les arts, 14 i 15 de novembre

Grup de treball Museus i accessibilitat

Juntament amb altres museus de Barcelona i de l'àrea metropolitana, es va iniciar un grup de treball similar al de les comunitats anglosaxones entorn de l'accessibilitat als museus.

Apadrina el teu equipament

Projecte d'activitats educatives per potenciar la interrelació entre els centres educatius i els grans equipaments culturals del Raval en el marc de Raval Cultural.

Les accions generals que proposa són la gratuïtat de la visita comentada de les exposicions, itineraris urbans i activitats educatives en general per als centres educatius implicats, un programa de xerrades amb instituts i un programa de pictoescriptura, destinat a cursos de primària per educar la creativitat en l'escriptura (vegeu l'apartat «CCCB Educació, pàg. 69).

Hi van participar els següents centres educatius: Escola Milà i Fontanals, Institut Miquel Tarradell, Escola Labouré, Escola Collaso i Gil, Escola Bressol Municipal Canigó, Institut Milà i Fontanals, Escola Vedruna-Àngels, Escola Castella i Escola Drassanes. Els equipaments implicats va ser els següents: MACBA, Filmoteca de Catalunya, CCCB, Gran Teatre del Liceu, Museu Marítim de Barcelona i Palau Güell.

Organització —
Districte de Ciutat Vella de
l'Ajuntament de Barcelona

Coordinació —
Fundació Tot Raval

Apropa Cultura

A partir de l'octubre de 2013 el CCCB forma part d'«Apropa Cultura», el programa socioeducatiu dels principals equipaments culturals adreçat als usuaris dels centres i serveis socials que treballen amb persones en risc d'exclusió social. Una experiència d'inclusió que els permet accedir a la millor programació cultural.

A la tardor tots els tècnics d'educació i personal d'atenció al públic es van formar per donar servei a participants dels següents àmbits socials: discapacitat, malaltia mental, exclusió i aïllament social, pobresa, situacions de vulnerabilitat, risc, violència de gènere i familiar, drogodependències i altres addiccions, VIH/SIDA, presons, delinqüència juvenil, gent gran, condicions laborals precàries, atur, sense llar, i immigrants nous. I també entitats de discapacitats sensorials, centres especials de treball, associacions de malalties cròniques, associacions de pares i familiars lligades a síndromes o malalties i residències de gent gran.

www.apropacultura.cat

Amb el suport de —
Generalitat de Catalunya,
Ajuntament de Barcelona i
Diputació de Barcelona

Col·laboració —
Obra Social "La Caixa"

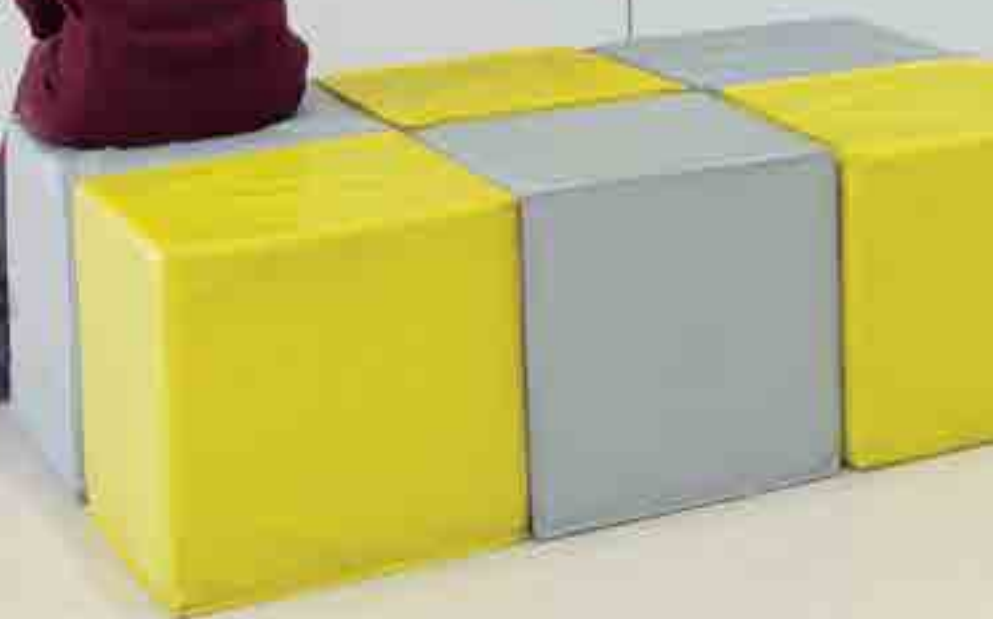
Museus i Accessibilitat

Cal destacar també el blog de la comunitat de pràctica sobre Museus i Accessibilitat que han creat una sèrie d'institucions culturals.

museuaccessibilitat.blogspot.com.es

Organització —
CCCB, Museu Marítim, MACBA,
MNAC, Fundació Joan Miró,
Museu Picasso de Barcelona,

Fundació Tàpies, Museus de Sant Cugat i Oficina de Patrimoni de la Diputació de Barcelona.

Més

enllà

del CCCB

Totes les cartes

A París

30 de novembre de 2012 — 29 de juny de 2013

A partir de l'exposició «Totes les cartes», produïda pel CCCB, el Centre Georges Pompidou va realitzar el cicle «Cineastes en Correspondència» en el qual els cineastes que havien participat en l'exposició del CCCB van presentar, de dos en dos, la seva obra íntegra. Afinitats electives que van permetre nous diàlegs, noves creacions, nous intercanvis per a compartir amb els seus espectadors.

El cicle va començar amb la correspondència entre Jonas Mekas i José Luis Guerín, del 30 de novembre de 2012 al 7 de gener de 2013 (amb 20.000 visitants), i va continuar amb la d'Albert Serra i Lisandro Alonso, del 17 d'abril al 29 de juny de 2013 (amb més de 12.000 visitants). El cicle va estar constituït per l'especial Albert

Comissariat —
Jordi Balló
Coproducció —
Casa Encendida (Madrid), Centro Cultural Universitario Tlatelolco (Mèxic), Acción Cultural Española (ACE) i CCCB

Organització —
CCCB i Centre Georges Pompidou (París)

Serra (17 d'abril - 12 de maig), l'especial Lisandro Alonso (31 de maig - 29 de juny), la carta d'Albert Serra *El Señor ha fet en mi maravillas* (9 de maig) i el debat Serra-Alonso (8 de juny).

Entre el 2012 i el 2013, «Totes les cartes» es va presentar a: Centro Cultural Universitario Tlatelolco (Mèxic, DF), Casa Encendida (Madrid), Las Cigarreras Cultura Contemporánea (Alacant), Cinematheque Seoul Art Cinema / K. A. C. T. (Seül) i Sala Lugones, Teatro San Martín (Buenos Aires).

Més enllà del CCCB — Exposicions

Pantalla global

A Monterrey

28 de juny - 29 de setembre

«Pantalla global» és una exposició dedicada a la reflexió sobre totes les pantalles que ens influeixen al segle XXI: cinema, televisió, ordinadors, telèfons intel·ligents, tauletes digitals, pantalles de vigilància, etc. Totes les pantalles que han arribat a la nostra vida per quedar-s'hi i amb un poder que no té precedents, ja que afecten tots els sectors: privat, social, cultural, artístic, científic i polític.

En un projecte que es defineix com a eminentment obert, evolutiu i compartit en tots els sentits, en el procés de creació, el contingut i la forma, la itinerància adquireix un paper emblemàtic. En cadascun dels muntatges es genera una forma de moviment,

Comissariat —
Gilles Lipovetsky, Jean Serroy i Andrés Hispano
Producció —
CCCB i San Telmo Museoa (Donostia)

Organització —
CCCB i Consejo de las Culturas y las Artes de Nuevo León CONARTE (Monterrey)

de transformació, de canvi i de nou diàleg amb el públic, que milloren el muntatge i l'enriqueixen a través del web pantallaglobal.cccb.org.

Al seu pas pel Centro de las Artes CONARTE de Monterrey, es va generar una nova adaptació museogràfica que va tenir una notable repercussió de públic, amb més de 62.000 visitants. Gilles Lipovetsky hi va assistir i va presentar el projecte.

Més enllà del CCCB — Exposicions

Pasolini Roma

A París

14 d'octubre de 2013 — 26 de gener de 2014

Després del CCCB i abans de viatjar al Pallazzo delle Esposizione de Roma i al Martin Gropius Bau de Berlín el 2014, el projecte «Pasolini Roma» va presentar-se a la Cinémathèque Française de París.

A París, l'exposició, que mostra de prop Pasolini al llarg d'una vida múltiple, apassionant i en tensió permanent, la vida d'un creador i lluitador en tots els fronts, va anar acompanyada d'un programa d'activitats paral·leles: una retrospectiva sobre el Pasolini cineasta, lectures dramatitzades de poesies i textos teatrals, jornades d'estudi sobre un dels intel·lectuals europeus més rellevants del segle passat, un espectacle *performance* del músic i dibuixant Davide Toffolo, etc.

Comissariat —
Gianni Borgna, Alain Bergala i Jordi Balló
Producció —
CCCB, Cinémathèque Française (París), Palazzo delle Esposizione (Roma) i Martin Gropius Bau (Berlín)

El present projecte ha estat finançat amb l'ajut de la Comissió Europea

Amb aquesta presentació, la Cinémathèque va obtenir una gran repercussió mediàtica i una afluència de públic notable, amb prop de 42.000 visitants.

Més enllà del CCCB — Exposicions

Archivo Bolaño, 1977- 2003

A Buenos Aires

19 de desembre de 2013 — 20 de febrer de 2014

Una dècada després de la seva mort i arran de la coneguda devoció de Bolaño per la literatura argentina (va ser un lector voraç d'Arlt, però també de Macedonio Fernández, Borges i Cortázar), la Ciudad de Buenos Aires va voler ser la primera a homenatjar-lo i a rebre la mostra «Archivo Bolaño. 1977-2003» al Centre Cultural Recoleta.

«Arxiu Bolaño» és el resultat de la col·laboració entre el CCCB i els hereus de Bolaño. Més enllà de l'enfocament temàtic, dels elements museogràfics innovadors i d'altres aspectes, el punt fort de l'exposició és la presentació de material inèdit dels arxius de Roberto Bolaño: novel·les, relats breus, poemes, textos i quaderns diversos, correspondència, fotografies familiars, revistes i fanzines, la seva biblioteca personal, una plèthora d'entrevistes, jocs de taula d'estratègia i altres materials valuosos, que proporcionen una major comprensió de l'univers creatiu de Bolaño i contribueixen a una interpretació més lliure i prolífica de la seva obra.

L'exposició a Buenos Aires va aconseguir una fort repercussió a la premsa i a les xarxes socials, i està previst que, a principis del 2015, es presenti a la Casa del Lector de Madrid, un nou centre cultural que fa dels lectors i la lectura els seus protagonistes fo-

Comissariat —
Valerie Miles i Juan Insua
Producció —
CCCB, amb la participació
del Gobierno de la Ciudad
de Buenos Aires

Organització —
CCCB, Centre Cultural Recoleta
i Gobierno de la Ciudad de Buenos
Aires

namentals; i possiblement que continui la seva itinerància a les ciutats de Nova York i Santiago de Xile.

Més enllà del CCCB — Exposicions

Post-It City Ciutats ocasionals

A Màlaga

8 d'octubre — 3 de desembre

El concepte de *post-it city* designa diferents ocupacions temporals de l'espai públic, ja siguin de caràcter comercial, lúdic o de qualsevol altra índole, amb la característica comuna que amb prou feines deixar rastre: hi ha una autogestió de les seves aparicions i desaparicions. Diversos equips multidisciplinaris d'Europa, Amèrica del Nord, Amèrica del Sud, Àsia i Àfrica han col·laborat en aquest projecte, que tracta de configurar el puzzle de la ciutat informal: assentaments espontanis, oci autogestionat, reciclatge com a estratègia de supervivència i imaginació, habitatges alternatius i altres fenòmens *post-it city*, que posen en relleu la realitat del territori urbà com a lloc on se solapen diversos usos i situacions, en oposició a les creixents pressions per homogeneïtzar l'espai públic.

Màlaga es va incorporar al catàleg de «ciutats en xarxa», en el qual han participat equips de joves investigadors d'arreu, mitjançant l'aportació dels resultats del taller de recerca sobre usos espontanis de l'espai públic que van dur a terme alumnes de la Universitat de Màlaga a la Sala Fundación Cruzcampo. Podria dir-se que, de totes les adaptacions fetes al llarg del seu recorregut d'itineràncies, la formalització en aquesta sala va ser la que millor va respondre al concepte de *post-it* perquè es va presentar en un espai alternatiu que, de fet, és un pàrquing.

Comissariat —
Martí Peran, Filippo Poli, Giovanni
La Varra i Federico Zanfi
Producció —
CCCB

Organització —
CCCB, Sala Fundación
Cruzcampo i Ajuntament de
Màlaga

«Post-it City» s'ha presentat també a: Museo de Arte Contemporáneo (MAC, Santiago de Xile), Espacio de Arte Contemporáneo (EAC, Montevideo), Espacio Casa de Cultura - La Prensa (Buenos Aires), Centro Cultural São Paulo, Museo de Cádiz i Centro Centro de Madrid.

Premi Europeu de l'Espai Públic Urbà

A favor de l'espai públic

Exposicions i debats al voltant del Premi Europeu de l'Espai Públic Urbà 2012

© Centro de Formación de la Cooperación Española - Cartagena de Indias (Colombia)

A Tolosa

15 de desembre de 2012 — 16 de març de 2013

L'exposició del Premi es va presentar al Centre Méridional de l'Architecture et de la Ville de Toulouse fins al 16 de març de 2013. En el marc de l'exposició, el 5 de febrer es va organitzar una jornada de debat amb la participació d'autoritats polítiques, acadèmiques i representats de la societat civil que es varen interrogar sobre la pregunta «A qui pertany l'espai públic?». El dia 21 de febrer va tenir lloc la sessió de debat en la qual es va presentar el Premi i

Producció —
CCCB

Organització —
Centre Méridional de l'Architecture
et de la Ville de Toulouse

Amb el suport de —
CAUE 31 / Conseil d'Architecture,
d'Urbanisme et de l'Environnement
de Haute-Garonne

l'obra *Arranjament dels cims del turó de la Rovira de Barcelona*, guanyadora ex aequo de l'edició del 2012. A l'acte, hi van participar David Bravo, secretari del Jurat del Premi, i Imma Jansana, autora de l'obra premiada.

A Bogotà

7 de gener — 14 d'abril

El Museu de Bogotà va acollir l'exposició del Premi, que a la tardor anterior s'havia presentat al Centro de Desarrollo Cultural de Moravia de Medellín. Amb això, la mostra traspassava per primera vegada les fronteres d'Europa i començava una sèrie d'itineràncies per diverses ciutats d'Amèrica Llatina. Els dies 10 i 11 d'abril, en el marc de l'exposició, es va celebrar el fòrum internacional «Bogotà i l'espai públic: construint ciutat i ciutadania», unes jornades de debat sobre l'espai públic i sobre la revitalització del centre de Bo-

Organització —
Alcaldia de Bogotà

gotà, amb la participació dels arquitectes Elías Torres, Josep Llinàs i David Bravo, en diàleg amb experts llatinoamericans.

A París

25 de març — 29 d'abril

La Cité de l'Architecture et du Patrimoine de Paris, una de les set institucions europees coorganitzadores del Premi, va presentar per primera vegada aquesta exposició a la seva seu. La Cité va acollir la mostra sota el títol «La ville tournée vers l'espace public.

Organització —
Cité de l'Architecture et du
Patrimoine de Paris

Prix européen de l'espace public urbain 2012». A l'acte inaugural, hi van participar els autors dels projectes premiats i Judit Carrera, directora del Premi.

A Lió

24 de maig — 28 de juliol

L'exposició del Premi 2012 va continuar la itinerància per Europa. Després de Toulouse i París, la següent parada va ser la ciutat de Lió, on es va presentar a l'Archipel Centre de Culture Urbaine entre el 24 de maig i el 28 de juliol amb el títol «La ville tournée vers l'espace public. Prix européen de l'espace public urbain 2012». Van participar en la inauguració de l'exposició la directora del Premi,

Organització —
Archipel Centre de Culture Urbaine

Judit Carrera; el president de l'Archipel, Amilcar Dos Santos; i la directora, Valérie Disdier.

A Praga

20 de juny — 1 de setembre

La ruta europea de l'exposició va seguir el seu curs. Després de França, va arribar a la República Txeca, on es va presentar a la Galerie Jaroslava Fragnera de Praga en el marc del Festival Urbà reSITE i amb el títol «A favor de l'espai públic».

La inauguració de la mostra va comptar amb la presència de Tomáš Hudeček, primer tinent d'alcalde de l'ajuntament de Praga; Osamu Okamura, director de programa del Festival Urbà reSITE;

Organització —
Galerie Jaroslava Fragnera

Dan Merta, director de la Galerie Jaroslava Fragnera; i Judit Carrera, directora del Premi.

Abans de la inauguració, va tenir lloc un debat en el qual van participar Judit Carrera i Janez Kozelj, tinent d'alcalde de Ljubljana i promotor de la renovació de les ribes del riu Ljubljanica, intervenció guardonada a la darrera edició del Premi. El debat va ser moderat per Filip Šenk, teòric i historiador de l'arquitectura.

A Cartagena de Indias

27 de juny — 31 d'agost

Després d'exhibir-se a Medellín i a Bogotà, l'exposició «A favor de l'espai públic», que presentava els resultats de la darrera edició del Premi Europeu de l'Espai Públic Urbà, va arribar a Cartagena

Organització —
Centro de Formación de la
Cooperación Española

de Indias. La mostra era una coproducció del CCCB, la Fundació Kreanta i l'Alcaldia de Bogotà.

A Ljubljana

27 de setembre — 24 de novembre

Al setembre del 2013 l'exposició va arribar a la capital eslovena i es va exhibir per primera vegada a l'aire lliure, gràcies a una producció del Museum of Architecture and Design (MAO).

L'obertura de l'exposició, que va anar a càrrec de Janez Koželj, tinent d'alcalde de Ljubljana, i de Judit Carrera, directora del Premi, va incloure la presentació d'algunes de les obres premiades i mencionades a la darrera edició del Premi per part de membres del Jurat. Així, Dietmar Steiner, director de l'Architekturzentrum Wien, va parlar sobre la *Renovació de les ribes del riu Ljubljanica*

Organització —
Parc del castell de Fužine

(Ljubljana, 2011); Juulia Kauste, directora del Museum of Finnish Architecture, va explicar el *Memorial de l'abolició de l'esclavatge* (Nantes, 2011); i David Bravo, secretari del Premi, va exposar la *Restauració dels cims del Turó de la Rovira* (Barcelona, 2011) i l'*Acampada a la Puerta del Sol* (Madrid, 2011). Després de la inauguració, va tenir lloc un debat entre tots els participants, al qual es va afegir Matevž Čelik, director del MAO.

GR

Jose Gabriel Vazquez

TODAS LAS MANCHAS
LA MANCHA:
AMÉRICA LATINA
EN SUS RELATOS

Rüdiger Safran

BR

Fons

CCCB

Arxiu CCCB

L'Arxiu CCCB és el fons digital i multimèdia que recull tot el bagatge del CCCB i posa a l'abast del públic una àmplia varietat de materials sobre temes clau de la cultura i la societat contemporànies, des de les primeres exposicions fins als debats i festivals més recents.

Actualment, a l'Arxiu CCCB es poden consultar, de manera presencial, més de 10.000 referències multimèdia (enregistraments de conferències, actuacions, recitals, concerts, audiovisuals de creació pròpia, fotografies i informació sobre les activitats i els autors, comissaris i conferenciants que hi participen), que representen el 100 % del fons històric del CCCB, i s'hi van incorporant tots els materials que es generen amb la programació.

A més de la voluntat divulgadora, l'Arxiu té vocació de ser alhora espai de síntesi de la història del CCCB i una zona d'acollida, lectura i descans per a tots els seus visitants.

Fons CCCB — Arxius

Public Space

Public Space és el portal sobre ciutat i espai públic del CCCB. Articulat al voltant del Premi Europeu de l'Espai Públic Urbà, ofereix informació dels projectes que s'hi han presentat, textos d'autors de referència i totes les notícies sobre debats, exposicions i festivals de temàtica urbana vinculats al CCCB. El portal està estructurat en tres àrees:

Premi Europeu de l'Espai Públic Urbà

S'hi troba la informació relativa a totes les convocatòries del Premi i als projectes guanyadors de cada edició.

Arxiu Europeu de l'Espai Públic Urbà

Recull una selecció de les millors obres presentades al Premi des dels seus orígens. En aquests moments, l'Arxiu ofereix una perspectiva sobre 469 intervencions a l'espai públic de 301 ciutats europees.

Organització —
CCCB

Patrocini —
Copcisa, Abertis i Escofet

Col·laboració —
The Architecture Foundation (Londres), Architekturzentrum Wien (Viena), Cité de l'Architecture et du Patrimoine (París), Museum for Architecture and Design (Ljubljana), Museum of Finnish Architecture (Hèlsinki) i Deutsches Architekturmuseum (Frankfurt)

Biblioteca Urbana

Aglutina els principals textos de temàtica urbana que el CCCB ha anat recopilant des dels seus orígens. Exposicions, debats i conferències constitueixen aquest fons sobre la ciutat contemporània en forma de biblioteca virtual, que posa a l'abast de tothom les aproximacions més teòriques al fenomen de la ciutat generades pel CCCB. La Biblioteca compta amb textos de Zygmunt Bauman, Jordi Borja, Teresa Caldeira, Manuel Castells, Jean-Louis Cohen, André Corboz, Robert Fishman, Jan Gehl, Oriol Nel·lo, Xavier Rubert de Ventós, Saskia Sassen, Michael Sorkin, Eyal Weizman i Sharon Zukin, entre d'altres.

www.publicspace.org

Arxiu Xcèntric

El CCCB compta amb un arxiu digital de consulta pública i gratuïta especialitzat en cinema experimental i documental creatiu, amb més de 700 pel·lícules. Entre les noves adquisicions del 2013 destaquen els quatre títols més importants de Maya Deren, les últimes peces de Peter Tscherkassky, pel·lícules d'Henri Storck i d'altres destacats cineastes d'avantguarda belgues i també de joves autors locals com Gerard Gil, Albert Alcoz o Ana Pfaff.

L'arxiu ha donat visibilitat aquest any a dos projectes audiovisuals locals: «Your Lost Memories», una iniciativa que recull i dona vida a pel·lícules «orfes» en súper-8, i «El vídeo del minut», una iniciativa de la Mostra Internacional de Films de Dones de Barcelona, que convida les dones a realitzar pel·lícules d'un minut de durada i gravades en un pla únic al voltant d'un determinat tema.

L'Arxiu Xcèntric també ha acollit al seu espai tres tallers relacionats amb l'animació. Amb el nom de «PARAL·L·E·L·P·O·P·U·P», els dos primers van dedicar-se a explorar la tècnica *cut-out* d'animació foto a foto de peces retallades per crear una peça experi-

Organització —
CCCB

mental de cinema *collage* aprofitant molts dels materials de documentació de l'exposició «El Paral·lel, 1894-1939». El tercer taller, dirigit a un públic familiar, va ensenyar animació experimental amb noves eines digitals d'una manera fàcil i accessible.

Regularment es proposen als visitants «menús» o propostes de programes temàtics per visionar a la carta i s'organitzen visites comentades a grups (estudiants universitaris, escoles de cinema, col·lectius artístics o professionals, etc.). Amb aquestes activitats pedagògiques i de difusió, es busca acostar aquest cinema als potencials espectadors, eixamplar l'espai del cinema i sensibilitzar davant de la seva continuada capacitat de reinventar-se i les seves possibilitats de generar pensament visual.

www.cccb.org/Xcentric

OVNI

Arxius de l'Observatori

Els Arxius de l'Observatori de Vídeo No Identificat tenen un caràcter intencional i temàtic, que és el de facilitar una crítica de la cultura contemporània utilitzant diferents estratègies (vídeo art, documental independent, arqueologia dels *mass media*). Els Arxius recullen tota una constel·lació de treballs dispars, el denominador comú dels quals és la lliure expressió i la reflexió sobre les pors i els plaers individuals i col·lectius. En conjunt construeixen una visió de múltiples facetes, de milers de petits ulls que aprofundeixen i exploren el nostre món, o n'annuncien d'altres de possibles; un discurs els principals valors del qual són l'heterogeneïtat, la contradicció i la subjectivitat, i que vol ser un revulsiu contra la clonació i repetició dels *mass media* corporatius.

www.desorg.org

SONOSCOPI

Arxiu d'art sonor

Sonoscop és el projecte de col·laboració estable de l'Orquestra del Caos amb el CCCB. La seva finalitat és la creació d'un arxiu multimèdia de música experimental i art sonor accessible al públic, ja sigui a través de la presència física, ja sigui a través d'altres formes de presència derivades de l'electrònica, com la xarxa. El total d'obres sonores de l'arxiu depassa ja el miler, però, a més, l'arxiu inclou catàlegs, programes de mà, publicacions en paper, material audiovisual i CD-ROM.

www.sonoscop.net

Organització —
OVNI i CCCB

Organització —
Orquestra del Caos i CCCB

Publicacions

Catàlegs d'exposicions

© Marina Pala

— Arxiu Bolaño / Archivo Bolaño, 1977-2003

La possibilitat d'explorar l'Arxiu Bolaño, oferta al CCCB per la seva hereva Carolina López, va donar lloc també a aquest catàleg que fa un repàs de la figura i l'obra de l'escriptor Roberto Bolaño i que pren com a punt de partida tres de les ciutats on va viure gran part de la seva vida: Barcelona, Girona i Blanes.

L'obra de Bolaño, des dels exercicis de joventut «escritos para soltar la mano» fins a l'ambició catedralícia de 2666, sembla tota ella formar part d'un univers en expansió amb les seves pròpies lleis, jocs, miratges i connectivitats. El catàleg contribueix, en aquest sentit, a descabdellar l'enigma Bolaño.

× Idiomes: edició catalana amb traducció anglesa / edició castellana amb traducció anglesa

176 pàgines / 70 imatges b/n i color / 17 x 24 cm

Textos de: Juan Insua, Valerie Miles, A.G. Porta, Enrique Vila-Matas, Javier Cercas, Patricia Espinosa, Olvido García Valdés, Barbara Epler

ISBN: 978-84-9803-650-3 (català) / 978-84-9803651-0 (castellà)

Edició: CCCB i Direcció de Comunicació de la Diputació de Barcelona

— Pasolini Roma

Anàlisi de l'estreta i fructífera relació entre el poeta, cineasta, lingüista, guionista, Pier Paolo Pasolini i la Roma del seu temps. A través d'un recull de textos originals de Pasolini, recorrem la seva geografia personal i literària. La seva veu ens endinsa, sense intermediaris, a la complexitat i riquesa del personatge, que es revela com un testimoni clau per a comprendre el món contemporani.

× Idiomes: edició catalana / edició castellana

264 pàgines / 180 imatges en b/n i color / 19 x 24,3 cm

ISBN: 9782081286283 (català) / 9782081286276 (castellà) /

9782081307032 (francès) / 978-8857222837 (italià)

Edició: CCCB i Skira Flammarion

Col·lecció Breus

© Marina Pala

La col·lecció Breus recull, en format breu i en versió original acompanyada de la versió catalana o castellana, algunes de les ponències més significatives celebrades al CCCB en el marc de debats, seminaris, cicles de conferències i simposis.

— Breus publicats el 2013

59. Cristina Lafont, *La religió en l'esfera pública / Religion in the Public Sphere*

52 pàgines. / 12,5 x 17 cm

ISBN: 978-84-6156-6456-6 (català - anglès)

Edició: CCCB

60. Herta Müller, *Sempre la mateixa neu i sempre el mateix oncle / Immer derselbe Schnee und immer derselbe Onkel*

48 pàgines / 12,5 x 17 cm

ISBN: 978-84-616-6286-9 (català - alemany)

Edició: CCCB

61. Peter Burke, *Coneixements comuns / Common Knowledges*

56 pàgines / 12,5 x 17 cm

ISBN: 978-84-616-6287-6 (català - anglès)

Edició: CCCB

62. Ramon Andrés, *La música en comú / Music in Common*

44 pàgines / 12,5 x 17 cm

ISBN: 978-84-616-6288-3 (castellà - anglès)

Edició: CCCB

63. Xavier Antich, *La ciutat del dissens. Espai comú i pluralitat / The City of Dissent. Shared Space and Plurality*

80 pàgines / 12,5 x 17 cm

ISBN: 978-84-616-6289-0 (català - anglès)

Edició: CCCB

64. Marina Garcés, *El compromís / Commitment*

44 pàgines / 12,5 x 17 cm

ISBN: 978-84-616-6290-6 (català - anglès)

Edició: CCCB

65. Zygmunt Bauman, *La felicitat es fa, no es compra / Joys of Life Made, not Bought*

68 pàgines / 12,5 x 17 cm

ISBN: 978-84-616-6291-3 (català - anglès)

Edició: CCCB

Col·lecció Dixit

© Marina Palà

Fruit d'una col·laboració entre el CCCB i l'editorial argentina Katz Editores, Dixit publica, en llengua castellana, una selecció de les conferències prèviament editades a la col·lecció Breus. Amb Dixit, el CCCB posa a l'abast del públic de la resta de l'Estat espanyol i d'Amèrica Llatina les millors conferències pronunciades al CCCB.

— Dixit publicats el 2013

19. Richard Sennett, *Artesanía, tecnología y nuevas formas de trabajo* / «Hemos perdido el arte de hacer ciudades» (entrevista a l'autor de Magda Anglès)

64 pàgines / 11 x 20 cm

ISBN: 978-84-92946-49-5

Edició: CCCB i Katz editores (Buenos Aires-Madrid)

20. Rüdiger Safranski, *Sobre el tiempo* / «Una vida es rica si participa de diversas velocidades» (entrevista a l'autor de Daniel Gamper Sachse)

64 pàgines / 11 x 20 cm

ISBN: 978-84-15917-79-3

Edició: CCCB i Katz editores (Buenos Aires-Madrid)

Dades

generals

Institucions i empreses col·laboradores

El CCCB és un consorci de:

Diputació
Barcelona

Ajuntament de
Barcelona

Coproductors:

azienda speciale
PALAEXPO

Berliner Festspiele
Martin-Gropius-Bau

Amb el suport del programa
Cultura de la Unió Europea

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Patrocinadors:

Fundació
CatalunyaCaixa

Mitjans col·laboradors:

EL PAIS

ara.cat

el Periódico

butxaca

YOROKOBU
TAKE A WALK ON THE SLOW SIDE

JOT DOWN

tve

Col·laboradors

0100101110101101.org / d-i-n-a, 9Zeros Escola d'Animació de Catalunya, A Bao A Qu, A Viva Veu, Abertis, Acadèmia del Cinema Català, Acción Cultural Española (ACE), Advanced Music, Afghanistan Analysts Network, Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, Ajuntament de Màlaga, Alcaldía de Bogotá, Alianza Editorial, Analogic Té, ANIMAC (Lleida), Antalis, Antic Teatre, Ara Llibres, Archipel Centre de Culture Urbaine, Architekturzentrum Wien (Viena), Art Futura, Arts Santa Mònica, Associació de Familiars d'Alzheimer de Barcelona (AFAB), Associació Drap-Art, Associació per als Drets Humans a l'Afganistan (ASDHA), Ateneu Barcelonès, Atlas Experiment, Auditori de Barcelona, B·Debate International Center for Scientific Debate Barcelona, Biblioteques de Barcelona, Biocat, Bitò Produccions, Blackie Books, Bohèmia's produccions, British Council, CADS, Can Felipa, Casa Amèrica, Casa del Lector (Madrid), Casa Encendida (Madrid), Catalan Arts!, Catalunya Llibreries, Centre Cultural Recoleta, Centre Georges Pompidou (París), Centre Méridional de l'Architecture et de la Ville de Toulouse, Centro Centro de Madrid, Centro Cultural España-Córdoba, Centro Cultural São Paulo, Centro Cultural Universitario Tlatelolco (Mèxic), Centro de Formación de la Cooperación Española, Centset, CERN, Cinemes Girona, Cité de l'Architecture et du Patrimoine (París), CIVI, Club Súper3-TV3, Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya, Col·legi Professional de l'Audiovisual de Catalunya, Companyia Prisma, Conseil d'Architecture, d'Urbanisme et de l'Environnement de Haute-Garonne, Consejo de las Culturas y las Artes de Nuevo León CONARTE (Monterrey), Consolat General de la República de Polònia a Barcelona, Consorci de Biblioteques, Consorci Universitat Internacional Menéndez Pelayo Barcelona (CUIMPB)-Centre Ernest Lluch, Convent de Sant Agustí, Coordinadora de Festivals i Mostres de Cinema i Vídeo de Catalunya (CI&VI), Copcisa, Departament de Benestar Social i Família, Departament de Comunicació Audiovisual de la UAB, Departament de Comunicació de la UPF, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Departament de Filosofia de la UAB, Deutsches Architekturmuseum (Frankfurt), Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i Justícia Juvenil de la Generalitat de Catalunya, Districte de Ciutat Vella de l'Ajuntament de Barcelona, Districte de Sant Martí, Editorial Comanegra, Editorial Debate, Editorial Empúries, Editorial Icària, Editorial Les Males Herbes, Editorial Minúscula, Editorial Paidós, Embajada de Chile en España, Equip d'Atenció al Menor de Sant Pere Claver-Fundació Sanitària, Escena Poblenou, ESDI, Espacio Casa de Cultura - La Prensa (Buenos Aires), Espacio de Arte Contemporáneo (EAC, Montevideo), Facultat de Ciències de la comunicació Blanquerna (URL), Federació Catalana de Cineclubs, Festival Loop-Screen, FILMIN, Festivals de Cinema de Catalunya, Filmoteca de Catalunya, Fundació Catalunya-La Pedrera, Fundació El Molino (FEM), Fundació FC Barcelona, Fundació Foto Colectania, Fundació Jaume Bofill, Fundació Joan Miró, Fundació Lilian Thuram-Educació contra el racisme, Fundació Palau (Caldes d'Estrac), Fundació Tàpies, Fundació Tot Raval, Fundación Chile-España, Fundación Civio, Fundación Collado-Van Hoestenbergh, Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología (FECYT), Galaxia Gutenberg, Galerie Jaroslava Fragnera, Gobierno de la Ciudad de Buenos Aires, Goethe-Institut Barcelona, Gran Teatre del Liceu, Grec 2013 Festival de Barcelona, Grup Cos i Textualitat, Hipnotik Faktory, Hotel Curious, Hotel Silken Rambles, ICEC-Generalitat de Catalunya, ICFO-The Institute of Photonic Sciences, ICUB-Ajuntament de Barcelona, IDEC-UPF, Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA), Institució de les Lletres Catalanes, Institut d'Estudis Catalans (IEC), Institut d'Humanitats de Barcelona, Institut de Ciències Fotòniques, Institut de Govern i Polítiques Urbanes (IGOP), Institut de Recherche et d'Innovation (IRI), Institut Français de Barcelona, Institut Municipal del Taxi, Institut Ramon Llull, Instituto Cervantes, Instituto Polaco de Cultura (Madrid), Istituto Italiano di Cultura di Barcellona, Katz Editores (Buenos Aires-Madrid), Knight Mozilla Open News, Laie CCCB, La Central del MACBA, La Fàbrica de Cinema Alternatiu, La Seca Espai Brossa-Barribrossa, La Virreina Centre de la Imatge, Libros del Asteroide, Literatura Random House, Literature Across Frontiers, Madrid Deep Space Communications Complex, Marvin & Wayne, Màster en Estudis Xinesos de la UPF, Mecal, Media Antena, Medialab Prado, Microsoft, Miniput, Ministerio de Cultura, Mira Festival, Museo de Antioquia, Museo de Arte Contemporáneo (MAC, Santiago de Xile), Museo de Cádiz, Museu Blau, Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA), Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona, Museu de Badalona, Museu del Gas de Sabadell, Museu Marítim de Barcelona, Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), Museu Picasso de Barcelona, Museum for Architecture and Design (Ljubljana), Museum of Finnish Architecture (Hèlsinki), Museus de Sant Cugat, NASA Jet Propulsion Laboratory, Noucinemart, Obra Social "la Caixa", Observatori de Vídeo No Identificat (OVNI), Oficina de Patrimoni de la Diputació de Barcelona, Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (OSIC) de la Generalitat de Catalunya, Open Knowledge Foundation, Open Society Initiative for Europe, Orquestra del Caos, Palau Güell, Paral·lel 40, Parc del castell de Fužine, Plataforma Editorial, Promoción de Humanidades y Economía, S. L., Raval Cultural, Red927, Restaurant 7 Portes, Revista de Letras, Sala Fundación Cruzcampo, San Miguel, San Telmo Museoa (Donostia), Seix Barral, Servei de Desenvolupament Empresarial (SDE, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya), Skira Flammarion, Societat Catalana de Geografia, Societat General d'Autors i Editors (SGAE), Tantàgora, Teatre Nacional de Catalunya (TNC), TEDxRambles, The Architecture Foundation (Londres), The Influencers, Trànsit Projectes, Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Universitat de Barcelona (UB), Universitat de Lleida (UdL), Universitat Oberta de Catalunya (UOC), Universitat Ramon Llull (URL), Universitat Rovira i Virgili (URV), UPC School, Veïns del carrer del Carme, Velvet Events, VjSpain, Voxprima

Ponents dels debats i les conferències

En comú

14 de gener-11 de març

Ramón Andrés, Xavier Antich, Zygmunt Bauman, Ulrich Beck, Peter Burke, Lydia Cacho, Judit Carrera, Jaume Casals, Jaume Cela, Marina Garcés, Sílvia Heras, Joan Margarit, Josep Maria Muñoz, Joan Nogué, Perejaume, Josep Ramoneda, Ferran Sáez, Jacint Torrents i Jordi Vaquer

El futur del Paral·lel

15, 22 i 29 de gener

Josep Bohigas, Albert Civit, Jordi Coca, Josep Ferrando, Juan Carlos Iglesias, Juan José Lahuerta, Maria Serrat, Xavier Theros, Xavier Trias, Elvira Vázquez i Antoni Vives

El llegat de la comunitat internacional a l'Afganistan

30 i 31 de gener

Saija Begham, Doris Buddenberg, Alberto Cairo, Farid Muttaqi, Suraya Pakzad, Thomas Ruttig i Francesc Vendrell

La remor del Superhome

12 de febrer

Gregorio Luri, Abraham Tena Manrique i Esther Tena Manrique

Kosmopolis

14-16 de març

Eman Abd El-Hamid, Fernando Abilleira, Chefa Alonso, Jacinto Antón, Jaume Balmes, Andreu Benito, Valeria Bergalli, Bläue, Martine Bosman, Joana Bravo, Alexandra Büchler, Andreu Buenafuente, Jaume Cabré, Javier Calvo, David Carabén, Maria Cardona, Joan Carreras, Jorge Carrión, Sílvia Clemares, Joan Colomo, Krzysztof Czyzewski, Juan de Diego, Isidre del Valle, Eduard Escoffet, Àlex Espinós, Alícia Fernández, Sonia Fernández-Vidal, Karrie Fransman, Olvido García Valdés, Marta García-Matos, Martín Gómez, Glissando, Paul Gravett, Roderic Guigó, Carles Hac Mor, Jorge Herralde, Antonio G. Iturbe, David Jou, Ignasi Labastida, Pablo Ley, Rubén Martínez, Juan Antonio Masoliver Ródenas, Ricard Mateu, Dave McKean, Arantxa Mellado, Juan José Millás, Radamés Molina, Josep Pedrals, Karma Peiró, Xavier Pla, Ernest Pons, A. G. Porta, Pulpopop, Paul Rainey, Àlex Rigola, Lara Saiz, Helena Satué, Rogelio Saunders, Alicia Scherson, Carlos A. Scolari, Enric Senabre, Francesc Serés, Bashkim Shehu,

Ricard Solé, Joan Subirats, Jaume Vallcorba, Tamara Vázquez Schröder, Pau Vidal, Nacho Vigalondo, Nermin Yildirim, Thomas Zandegiacomo i Monika Zgustova

George Soros

11 d'abril

George Soros i Jordi Vaquer

El racisme segueix aquí

6 de maig

Tahar Ben Jelloun, Ramon Garriga, Emili Manzano i Lilian Thuram

I Jornades de Periodisme de Dades i Open Data

24 de maig

Sergio Álvarez Leiva, Judith Argila, Manuel Aristarán, Francesc Arroyo, Michael Bauer, Eva Belmonte, John Burn-Murdoch, Mar Cabra, Concha Catalán, Marta Corcoy, Ricard Espelt, Maru Garduño, Marc Garriga, Mònica Garriga, Ricard Gràcia, Laura Hernández, Óscar Marín (Outliers), Eduard Martín-Borregón, Pablo Martínez, Pedro Molina, Francisco José Moya, Karma Peiró, Juan Luís Sánchez Rodríguez-Navas i Mar Santamaria

Construint La casa de hojas

4 de juny

Javier Calvo, Robert Juan-Cantavella i Ana S. Pareja

Grans reptes de la biomedicina

5, 12, 18 i 26 de juny

Bonaventura Clotet, Josep Dalmau, Josep Maria Espinàs, Ramon Gomis, Susana de la Luna, Josep Maria Llovet, Javier Martínez-Picado i Milagros Pérez Oliva

Pensar diferent

17 i 25 de juny, 1 i 9 de juliol

Jordi Balló, Enric Casasses, Alfredo Jaar, Julià de Jòdar, Josep Maria Lloró, Dacia Maraini, Miguel Morey, Javier Pérez Andújar, Arnau Pons i Carles Rebassa

I+C+I. Pasolini al laboratori

2 de juliol

Breixo Hardinguey, Gonzalo de Lucas, Javier Rebollo i Davide Toffolo

TEDxRambles

4 de juliol

Francisco Aréchaga, Josep Eladi Baños, Ramon Fauria, Marta García-Matos, Irene Lapuente, Joima Panisello, Josep Perelló Palou, Jordi Serrano i Jil van Eylen

Cicle Llocs

16 de setembre, 8 d'octubre i 12 de novembre

Nadeem Aslam, Ana Ballesteros Peiró, Philip Hensher, Antonio Lozano, Luis Miguel Solano i Edward St Aubyn

La Maleta de Portbou

17 de setembre

Antón Costas, Marina Garcés, Josep Ramoneda i Jorge Wagensberg

El sentit de la cultura

18 i 19 de setembre

Vicenç Altaió, Francesc-Marc Álvaro, Xavier Antich, Nicolás Barbieri, Miquel Berga, Toni Casares, Marta Clari, Eduard Escoffet, Marina Garcés, Joan Miquel Gual, Simona Levi, Emili Manzano, Xavier Marcé, Jorge Luis Marzo, Antonio Monegal, Han Neffkens, Jordi Oliveras, Vicent Partal, Isona Passola, Rosa Pera, Jordi Puntí, Ricard Robles, Catalina Serra, Teresa Sesé i Francesc Torres

Cautivas

26 de setembre

María Alasia, Rosa Cendón, Miguel Pajares i Jaume Saura

Grups de treball de periodisme de dades

26 de setembre, 8 i 22 de novembre i 16 de desembre

Carles Agustí, Isaac Aparicio, Michael Bauer, Concha Catalán, Sergio Jerez, Eduard Martín-Borregón, Gilbert Martínez, Amparo Moreno, Francisco José Moya, Karma Peiró, Aron Pilhofer, Mar Santamaria, Lluís Sanz i Eli Vivas

Evolució i cultura

19 i 28 d'octubre, 4 i 11 de novembre

Juan-Luis Arsuaga, Guido Barbujani, Jaume Bertranpetit, Jared Diamond, Cristina Junyent, Joandomènec Ros, Núria Sebastián i Montserrat Vendrell

Franco Farinelli

30 d'octubre

Núria Benach, Franco Farinelli i Bernat Lladó Mas

Conversa amb Yu Hua

5 de novembre

Carla Benet Duran, Yu Hua, Ricard Planas i Carles Prado

Qui mana? Les mutacions del poder contemporani

13 de novembre

Antoni Bassas i Moisés Naím

Adolescències. Transgressió, risc, acollida

14 de novembre

Lluís Duch, Luis Feduchi i Jorge Tió

Reptes energètics: present i futur

26 de novembre, 3, 10 i 19 de desembre

Jeroen van den Bergh, Andreu Cabot, Xavier Duran i Escribà, Mònica López Ferrado, César R. Ranero i Joan Vila i Simon

Llegir Maquiavel avui

2 de desembre

Remo Bodei, Jordi Boixaderas, Juan Manuel Forte i Rosa Rius Gatell

Això no es ven!

4 de desembre

Marina Garcés i Michael J. Sandel

Barcelona a cau d'orella

12 de desembre

Consuelo Bautista, Manuel Delgado, Joan Sala i Xavier Theros

Amor, sexe i cervell

18 de desembre

Xavier Bassas Vila, Catherine Malabou i Felip Martí-Jufresa

Cessions d'espais i lloguers

AEDIPE

Jornada «Rentabilització d'un sistema de gestió d'horaris»

Ajuntament de Barcelona

L'Alcalde respon

Ajuntament de Barcelona.

Agència de Recursos
XIII Congrés Internacional de Ciutats Educadores

Ajuntament Barcelona.

Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esport. Direcció Programa de Salut

Jornada en motiu del Dia Mundial de les Malalties Minoritàries

Ajuntament de Barcelona.

Comissionat de Participació Ciutadana i Associacionisme
4a Setmana de la Responsabilitat Social a Catalunya

Ajuntament de Barcelona.

Departament de Comunicació

Simposi Internacional Urban Sketchers Barcelona 2013

Ajuntament de Barcelona.

Institut Barcelona Esports
Acte de lliurament dels premis Compta fins a tres

American Express Barceló Viages S.L.

Xerrada Convatec

Asociación Acción y Participación

DH Festival, 5è Festival Internacional de Cinema de Drets Humans de Barcelona

Asociación Emprendedores Filipinos de Barcelona

Mutya Ne Barcelona 2013

Asociación Igualdad Animal

Conferència de Will Potter, «Los verdes somos los nuevos rojos»

Asociación Poros

Seminario del Campo Freudiano de Barcelona

Asociación social Demanoenmano

Mercat social Demanoenmano

Asociació Brahma Kumaris

Conferència: «Tria la calma»

Asociació Esportiva

CESS
Move

Asociació Professional d'Il·lustradors de Catalunya

Tacca'13

Barcelona Ypo

Sopar de Nadal 2013 Ypo wpo

Betaprocess Viages s.l.

Racó Cap i Coll

Birchman Consulting S.L.

Sap Fashion User Group

Brand Space, S.L.

Acte Nike

Caixa d'Enginyers

Línies Ico: Suport i finançament per a empreses i emprenedors

Centre de Regulació Genòmica (CRG)

Conferència Ciència Fàcil: «El problema de la bandera francesa, espanyola i catalana»

Conferència Ciència fàcil: «Un ordinador en cada cèl·lula viva»

Centre d'Estudis Jordi Pujol

Conferència Graham Watson
2n Congrés Edu21: L'educació, l'eix del nou Estat

Col·legi Oficial de Gestors Administratius Catalunya

Aperitiu Nadal Cogac 2013

Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya

Cicle de conferències de Jaume Botey

Consorti d'Estudis, Mediació i Conciliació a l'Administració Local (CEMICAL)

«L'acomiadament col·lectiu en les administracions i els ens públics»

Consorti Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

Jornades Open All Areas. Case Studies of Barcelona

Consorti per la Normalització Lingüística

Els Debats al Centre: conferència d'Albert Bastardas

deba-t.bcn

Reptes del periodisme del segle XXI

Sobreviurà la democràcia a la globalització?

La cultura com a eina de transformació social

Dèria Editors S.L.

Presentació del llibre *Entrevistes amb el quart poder*

Diputació de Barcelona. Direcció de Relacions Internacionals

Jornades sobre els Fons Estructurals de la Unió Europea 2014-2020

Diputació de Barcelona. Gerència de Desenvolupament econòmic

Presentació del catàleg de serveis 2013

Diputació de Barcelona. Registre de Factures

II Jornada de Networking de la Xarxa Productes de la Terra

EMI-Asociación contra la violencia familiar

«Un nou camí»

Escola de cinema Bande à Part

IV edició dels Premios Godarin 2013 i Entrega dels diplomes de final de Diplomatura

Espacio de arte contemporáneo Diezy7, S.L.

Swab Barcelona 2013

Eurosolar

Jornada sobre democratització de l'energia - Premis Solar 2013

Fèlix Martí

Presentació del llibre Déus desconeguts

Fundació Acollida i Esperança

Taula rodona amb Arcadi Oliveres i Eduard Sala, «Què fer davant la pobresa estructural?»

Fundació Alfonso Comín

Després de la crisi

Fundació Apip-Acam

Jornada Apip-Acam

Fundació Carme Serrallonga

Construcció col·lectiva d'una nova política

Fundació Claror

Fundació Claror

Fundació CREAL

CREAL Scientific Retreat

Fundació Escolta Josep Carol

Presentació del llibre *Educar en el lideratge*

Fundació Jaume Bofill

Què poden fer els governs per millorar la qualitat escolar?

Fundació Joia

Celebració del 30è aniversari de la Fundació Joia

Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya

Reunió de personal de Gestió

Fundació Periodisme Plural

Presentació del diari digital Catalunyaplural.cat

Fundació Privada Bioregió de Catalunya (BIOCAT)

MOEBIO & d-HEALTH

Fundación Hazlo posible

Sostenibilitat de la teva ONG en temps de crisi

Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament

Jornada d'Art i Disseny: De l'Escola a l'Empresa

Generalitat de Catalunya. Secretaria d'Universitats i Recerca

Pla de doctorats industrials

Institut Català d'Antropologia

Presentació del Llibre Som com moros dins de la boira?

Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

Presentació núm. 55: El Pla territorial Metropolità de Barcelona

Institut de Salut Global de Barcelona (ISGlobal)

Science of Eradication: Malaria

Seminari «Building a Global Health Social Contract for the 21st Century»

Institut d'Estudis de la Sexualitat i la Parella

Seminari amb Mark Beyebach. Teràpia centrada en la solució

International Sport and Culture Association (ISCA)

Move Congress

La Troupe Creativa S.L.

Conferència de premsa Víctor Valdés

Lliga dels Drets del Pobles

Jornada de filosofia i ciència

Macular Degeneration Foundation Ltd.

Global Ageing and Vision Advocacy Summit

Mahala Comunicación y Relaciones Públicas S.L.

Circuit d'Art Contemporani de Barcelona

Mamma Team S.L.

Sessió fotogràfica Volkswagen

MCI Spain Event Services S.A.

Anlyst & Press Conference ST

Ericsson MWC Training

Mecal

Mecal

Millennials Strategy Marketing S.L.

Rodatge spot Sant Miquel

Where's the Party by Carlsberg

Òmnium Cultural

Presentació Òmnium Ciutat Vella

ONG Dar es Infinito

Congreso Conexiones y experiencias

P(A)T - Asociación de Prevención de Accidentes de Tráfico

XVIII Jornada Mediterrània de Seguretat Vial

Parameswara Art Productions

Bollywood

Picap, S.L.

Presentació del disc *Espru en pròpia veu*

Planeta Med S.L.

Docs Barcelona Pitching Forum

Sociedad Interdisciplinaria del Sida (SEISIDA)

XVI Congreso Nacional Sobre el Sida / XI Internacional AIDS Impacte Conference

Televisió de Catalunya SA

Preestrena del documental sobre Jordi Pujol

TreeHouseBCN

Roda de premsa de la campanya «Viu Art»

U.P.A. MSFE (Metges sense Fronteres)

XXVI Assemblée General de MSFE

Universitat Autònoma de Barcelona

Conferència ciutadana de la Gent Gran de Barcelona

Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Filologia Anglesa. Grup CIEN

Mobilities, Language Practices And Identities: Theoretical and Methodological

Universitat de Barcelona

Presentació del llibre d'Enric Prats *L'educació, una qüestió d'estat. Una mirada a Europa*

Universitat de Barcelona. Administració de Centre de Física i Química

Congrés LSC 2013

Universitat Pompeu Fabra

Música i sons del cervell

Via Quatro Comunicació S.L.

El Poder de la Acció

Janosh - Las llaves de la libertad

VIVI FILM S.L.

Barilla Ready Meals

Vueling Airlines

Roda de premsa de Vueling: Creixement temporada d'estiu 2014

Webvisions Event Europe S.L.

Web Visions

Xifres de visites

Exposicions

Arxiu Bolaño, 1977-2003	21.190
El Paral·lel, 1894-1939	25.573
Espru. He mirat aquesta terra	11.279
Pasolini Roma	36.349
World Press Photo 12 + Samuel Aranda	6.572
World Press Photo 13	41.383
Total	142.346

Activitats

Amics del CCCB	879
Animac	1.806
ArtFutura	2.011
BAM - BCNmp7	6.000
Barcelona Lectora	462
Barribrossa	470
BCNmp7	1.240
<i>Calderón</i> de Pasolini, lectura dramatitzada	205
Club de lectura Medellín-Barcelona	47
Concert del concurs <i>La llum de les ones</i>	263
Concert Sónar 2013	1.315
Dia Bolaño, projeccions i lectura	300
DocsBarcelona	1.738
Drap'Art'13	4.593
El dia més curt	1.005
Emergència!	735
Estrena al CCCB	148
Estrena de la pel·lícula <i>Colors</i>	250
Festival de Cinema d'Autor de Barcelona	3.418
Flic	700
Fora de programa	796
Gandules	5.916
Grec experimental Barcelona	1.512
Hipnotik Festival	2.850
Itineraris de cap de setmana	291
Itineraris en grup	2.889
Kosmopolis	6.044
L'Alternativa	9.267
<i>Les veus del carrer</i> , Rosa Novell diu Espru	100
Mecal	849
Miniput	1.666
Mira Lab	445
Món Llibre	18.000
Poetry Slam Barcelona	3.382
Primera Persona	1.019
Programa Alzheimer	183
Programa de pictoescriptura	46
Projecció d'El Cosmonauta	350
Projeccions de Nadal	548
Taller de fotografia al MACBA i al CCCB	881
The Influencers	1.500
Xcèntric	2.576
Zeppelin Comprimit	65
Total	88.760

Debats

Cicle «Llocs»	185
Conferència de Catherine Malabou	200
Conferència de George Soros	335
Conferència de Michael J. Sandel	430
Conferència de Moisés Naím	100
Conferència de Tahar Ben Jelloun i diàleg amb Thuram	160
Conferència-concert «La remor del Superhome»	120
Conversa amb Yu Hua	160
Conversa de Luis Feduchi i Lluís Duch	400
CUIMPB	2.228
Curs per a l'espectador Escena Poblenou	20
Debat «El futur del Paral·lel»	550
Debat «El sentit de la cultura»	795
Debat «En comú»	3.341
Debat «Evolució i cultura»	617
Debat «Grans reptes de la biomedicina»	340
Debat «Pensar diferent»	932
Debat «Reptes energètics: present i futur»	196
Disseny col·laboratiu de l'espai públic	85
Formació per a docents: Ciutat Beta	32
Formació per a docents: El cinema a l'aula	72
Homenatge a Orwell	75
I+C+i Especial Pasolini	59
Institut d'Humanitats de Barcelona	9.403
Jornada Alzheimer	100
Jornada Open All Areas	45
Jornades «El llegat de la comunitat internacional a l'Afganistan»	125
Jornades de Periodisme de Dades	306
Llegir Maquiavel avui	95
Màster Disseny i producció d'espais	1.180
Màster Metropolis	198
Postgrau Espai Públic	96
Presentació de Jordi Borja	150
Presentació de la novel·la <i>Cautivas</i> de Miguel Pajares	120
Presentació de la revista <i>La Maleta de Portbou</i>	395
Presentació de l'exposició «Arxiu Bolaño»	130
Presentació de l'exposició «Pasolini Roma»	90
Presentació del llibre <i>Franco Farinelli. Del mapa al laberinto</i> de Bernat Lladó	60
Presentació del llibre <i>House of Leaves</i> de Mark Z. Danielewski	50
Presentació del llibre <i>Salvemos el Euro</i> de Christian Felber	65
Presentació del llibre <i>Sociofobia</i> de César Rendueles	145
Programa Apropa Cultura	50
TED Youth	360
TEDxRambles	65
Total	24.660

Arxius

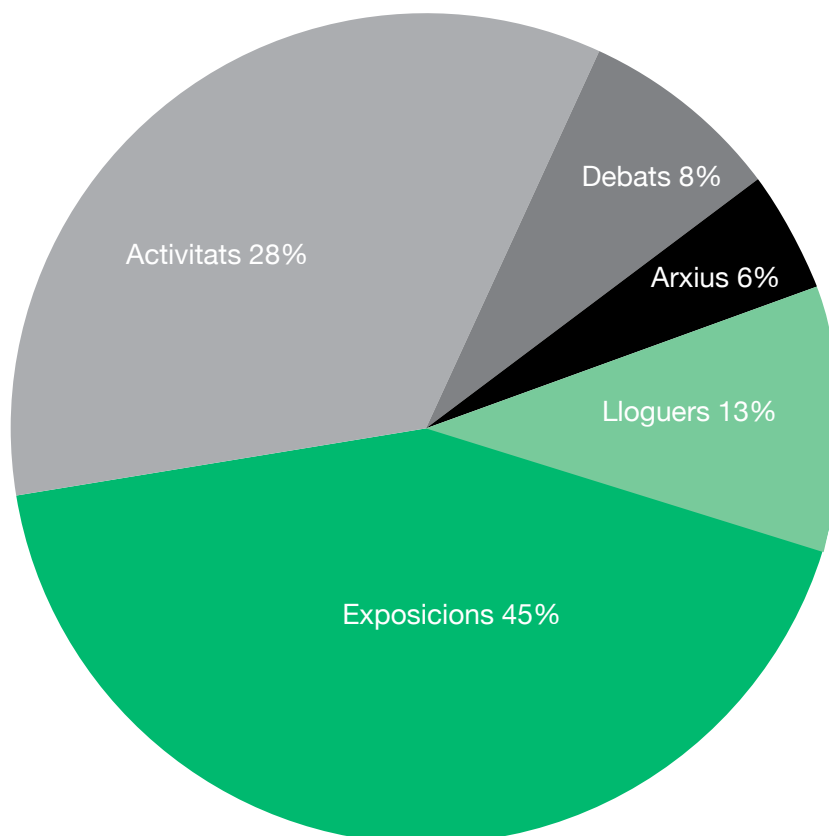
Arxiu CCCB	8.155
Arxiu Xcèntric	8.860
Total	17.015

Lloguers-cessions

Actes d'empresa	30.433
Cessions d'espais	10.431
Total	40.864

Total de visitants

Activitats	88.760
Arxius	17.015
Debats	24.660
Exposicions	142.346
Lloguers	40.864
Total	313.580

Mitjana de visitants diaris a les exposicions

	dies obert	visites dia
Arxiu Bolaño. 1977-2003	105	202
El Paral·lel, 1894-1939	47	544
Esriu. He mirat aquesta terra	55	205
Pasolini Roma	102	356
World Press Photo 12 + Samuel Aranda	5	1.314
World Press Photo 13	30	1.379

Públic

Visites al CCCB

El total de visites durant l'any va ser de 313.850. Això significa que durant aquest any es va fer un gran esforç per mantenir el nombre de visites malgrat el tancament parcial del CCCB per obres durant els mesos de setembre i octubre. Això també va comportar que durant l'any 2013, la mitjana de visites al Centre per dia obert va ser de 896, una mica inferior a la de l'any anterior, que va ser de 932.

En xifres generals, si es compara el 2013 amb l'any anterior, les visites a les exposicions van baixar lleugerament (de 149.796 a 142.346). La xifra d'assistents a les activitats també va baixar (de 108.807 a 88.760), sobretot a causa de la reducció de la programació i especialment perquè va ser el primer any sense el Festival Sónar. Per altra banda, la xifra d'assistents als cursos es va mantenir (de 24.948 a 24.595) i l'assistència als arxius Xcèntric i CCCB va augmentar (de 13.426 a 17.015 visites), malgrat el tancament durant un mes i mig. Finalment, la xifra que va augmentar considerablement va ser la dels assistents als esdeveniments de lloguer (de 18.955 a 40.864). El nombre de visites va superar el de l'any anterior els mesos de novembre, gener i febrer, i va baixar molt els mesos de juny i octubre.

Pel que fa al programa d'exposicions, «World Press Photo 13» va ser la més vista, amb 41.383 visitants, seguida de «Pasolini Roma» amb 36.349.

Pel que fa al programa d'activitats, cal destacar l'absència per primera vegada del festival Sónar. Dels altres festivals, els de més públic van ser Món Llibre amb 18.000 assistents, L'Alternativa amb 9.267 i Kosmopolis amb 6.044. Pel que fa a les activitats més específiques, cal destacar l'oferta d'itineraris urbans amb 3.180 participants.

Quant a l'oferta audiovisual, la programació Xcèntric va tenir 2.436 espectadors i la de Gandules en va tenir 5.916. Aquests dos programes van augmentar de públic respecte de l'any anterior.

Pel que fa als debats i cursos, el debat «En comú» va comptar amb un total de 3.341 assistents a les nou sessions del cicle, cadascuna de les quals va superar els 220 assistents i entre les quals van destacar les conferències de Zygmunt Bauman amb 700 assistents i la d'Ulrick Beck amb 550, així com la de Josep Ramoneda amb 450. A aquest debat, el va seguir els debats relacionats amb l'exposició «Pasolini Roma», amb un total de 932 assistents.

Finalment, pel que fa al fons del CCCB, durant tot l'any, l'Arxiu CCCB va tenir 8.155 visites, xifra similar a l'any anterior, i l'Arxiu Xcèntric en va tenir 8.860. Cal tenir en compte que tots dos arxius van estar tancats durant un mes i mig.

Perfil del públic de les exposicions

Per tal de conèixer el perfil del públic del CCCB, es van fer enquestes regulars als visitants de les exposicions. En relació amb les cinc mostres del 2013, n'hi va haver tres que tenien un punt comú en temàtica, ja que es van centrar en les figures d'escriptors i artistes: Roberto Bolaño, Pier Paolo Pasolini i Salvador Espriu, però van tenir resultats diferents pel que fa al públic.

L'exposició «Pasolini Roma» va tenir un percentatge superior de visites de fora de Barcelona i més del 50% de visitants parlaven francès, anglès i altres idiomes. Malgrat tot, en tots els casos, les persones residents a la ciutat de Barcelona van continuar constituint el volum més gran de visitants. Les altres dues exposicions van tenir més visitants de parla catalana i castellana. «Espriu. He mirat aquesta terra» va ser la que va tenir un percentatge més alt de persones que parlaven català, un 64%, i un volum més gran de persones procedents de municipis d'arreu de Catalunya.

En totes les exposicions, el dia de més volum de visites va ser durant tot l'any el diumenge, seguit del dissabte, excepte en el cas de l'exposició sobre Espriu, que va ser el dimarts, fet que s'explica sobretot per la gran quantitat de grups que la van visitar.

Respecte a les edats, les dues exposicions que van tenir un públic d'una mitjana d'edat més elevada van ser «El Paral·lel» i «Espriu», mentre que l'exposició de «World Press Photo» va ser la que va tenir la mitjana més baixa.

En tots els casos, els visitants van venir majoritàriament sols o acompanyats només d'una altra persona. Només l'exposició «World Press Photo» va tenir un percentatge més alt de visitants que venien amb un grup d'amics (un 18%).

Pressupost

Ingressos

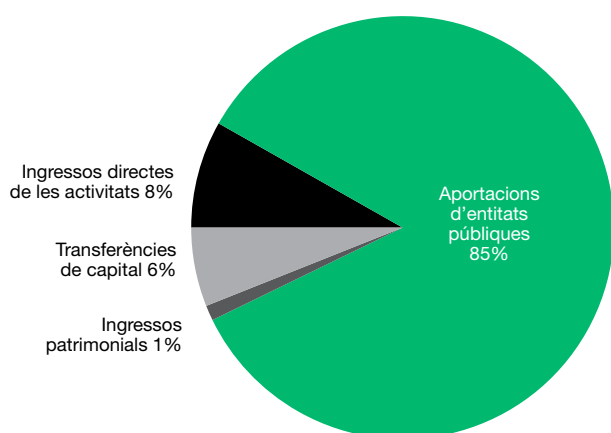
	Previsió inicial	Ingressos executats a 31-12-2013
Ingressos directes de les activitats	1.098.000,00	740.389,83
Aportacions d'entitats públiques	7.696.000,00	7.636.258,29
Ingressos patrimonials	141.000,00	104.811,01
Transferències de capital pel finançament d'inversions	-	544.966,77
TOTAL	8.935.000,00	9.026.425,90

Despeses

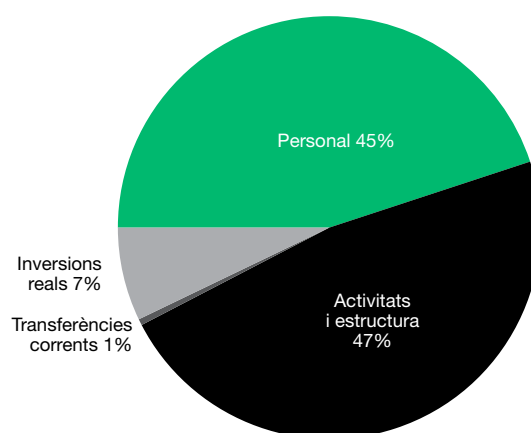
	Previsió inicial	Despeses executades a 31-12-2013
Personal	4.055.000,00	4.028.405,35
Activitat i estructura	4.632.700,00	4.251.281,08
Despeses financeres	2.000,00	982,78
Transferències corrents	45.300,00	42.917,00
Inversions reals	200.000,00	639.927,06
TOTAL	8.935.000,00	8.963.513,27

Resultat abans d'ajustaments	62.912,63
Desviacions en finançament i crèdits finançats amb romanents	(-) 148.471,66
RESULTAT PRESSUPOSTARI AJUSTAT	(-) 85.559,03

Ingressos

Despeses

Personal del CCCB

Director general

Marçal Sintès i Olivella

Subdirectora-gerent

Elisenda Poch i Granero

Subdirector de continguts

Jaume Badia i Pujol

Cap del Servei d'exposicions

Rosa Ferré Vázquez

Cap del Centre de documentació i debat

Judit Carrera Escudé

Cap de projectes CCCB Lab

Juan Insua Sigeroff

Cap del Servei de difusió i recursos externs

Imma Mora Boguñá

Cap del Servei d'audiovisuals i multimèdia

Àngela Martínez García

Cap dels Serveis tècnics i generals

Manel Navas Escribano

Cap de la Secció de sistemes

Gerard Bel Torres

Cap de la Secció financera

Sara González Puértolas

Cap de la Secció de contractació i recursos humans

Cori Llaveria Díaz

Cap de la Secció econòmica-pressupostària

Anna Sama Vaz

Direcció

Montse Mitats Flotats

Montserrat Novellón

Giménez

Servei d'exposicions

Carlota Broggi Rull

Anna Escoda Alegret

Mònica Giménez Moreno

Unitat de coordinació d'exposicions

Mònica Ibáñez Dalmau

Teresa Anglés Pérez

Liliana Antoniucci

Eva Gimeno Cases

Miquel Nogués Colomé

Unitat de registre i conservació

Neus Moyano Miranda

Susana García San Vicente

Àlex Papalini Lamprecht

Josep Querol Pugnaire

Centre de documentació i debat

Sònia Aran Ramspott

Neus Carreras Font

Marta Giralt Romeu

Elisabet Goula Sardà

Anna Ibáñez Tudoras

Masha Zrncic

CCCB Lab

Eva Alonso Ortega

Maria Farràs Drago

Servei educatiu

Bàrbara Roig Isern

Servei d'activitats culturals

Manel López Jiménez

Olga Pratdesaba Druguet

Belén Simón Bazán

Servei d'audiovisuals i multimèdia

Eduard Coll Deopazo

Toni Curcó Botargues

Marc Desmots

Glòria Fernández Vilches

Jordi Gómez Farran

Juan Carlos Rodríguez

González

José Antonio Soria Soria

Ígor Viza Serra

Servei de difusió i recursos externs

Eulàlia Muñoz-Castanyer

Gausset

Susana Fernández Alonso

Núria Salinas Calle

Unitat de gestió de recursos externs

Amàlia Llabrés Bernat

Teresa Pérez Testor

Unitat de publicacions

Marina Palà Selva

Rosa Puig Carreras

Unitat de públics

Maria Ribas Bruguera

Teresa Roig Sitjar

Matilde Betoret González

Carme Blanco Pérez

Magda Llaberia Cots

Elena Martínez Bermúdez

Unitat de premsa

Mònica Muñoz-Castanyer

Gausset

Lucía Calvo Bermejo

Irene Ruiz Auret

Unitat de producció

Mario Corea Dellepiane

Francisco García Rodríguez

José Luis Molinos López

Òscar Monfort Pastor

Antonio Navas Escribano

Gabriel Porras Zambrano

Rosó Tarragona Ramírez

Serveis tècnics i generals

Francesc López Artero

Emili Maicas Guillén

José Antonio Pérez Barrera

Maribel Zamora Gómez

Secció de sistemes

Guillem Bellmunt Duran

Lluís Sangermán Vidal

Secció de contractació i recursos humans

Mònica Andrés Beltran

Núria Ferrer López

Lara Martín Tarrasón

Secció econòmica-pressupostària

M. Dolors Aran Perramon

Xavier Boix Lara

Remei Jara Cuenca

Jordi Jornet Espax

Montse Martínez Izquierdo

Selecció
de
premsa

Arxiu Bolaño, 1977-2003

ABC
Cultura

06/03/2013

Fotomontajes

Uno de los fotomontajes que comparte con su amigo Antoni García Porta, con el que escribió «Consejos de un discípulo de Morrison a un fanático de Joyce».

Años 80

Bolaño, en los primeros años ochenta en una serie fotográfica de Joan Comalat.

Cuaderno de apuntes

Cuaderno de apuntes datado en septiembre de 1980. Bolaño se ha trasladado a Gernona, donde vive su hermana Salomé.

Los papeles inéditos de Bolaño

► En el décimo aniversario de la muerte del escritor chileno, el CCCB cataloga y expone su archivo. Dejó sin publicar cuatro novelas: no verán la luz por ahora

SERGI BOLAÑO
BARCELONA

«**A**bre un cajón del sótano de los libros. Está lleno de papeles manuscritos. Coge uno al azar: A veces son impresionantemente felices. La letra es pequeña...» Este fragmento inédito de Roberto Bolaño podría ilustrar el trabajo que los comisarios de «Archiu Bolaño» —Juan Iñesta y Valerie Miles— han realizado codo a codo con Carolina López, la viuda del escritor. Bolaño, advierte Carolina, «lo guardaba todo». Hasta finales de 2005 sus novelas, cuentos, notas, escritos de vida y correspondencia permanecieron en cajas, a la espera de clasificación. La exposición es sólo la punta del iceberg de una vida hecha escritura. A los 230 originales, el contenido de fotografías y libros, los audiovisuales y el archivo digital de entrevistas, habrá que añadir, señala su viuda, «una ordenación de su posada, de sus fotos familiares, de sus cintas y cédos, el análisis de la correspondencia y la valoración de los textos inéditos».

Sigamos al autor de «Los detectives salvajes» (Barcelona, 1977; calle Talleres, 45 del barrio del Raval): un chileno exiliado melancólico y gafapasta intenta so-

brevivir. Alterna poemas, cuentos y diarios de inmigración con su trabajo de vigilante nocturno, cada fin de semana, en el camping «Estrella de Mar» de Castelldefels, fecunda conocida humana. De las ronditas de Bolaño, Javier Cercas extrae al Miralles de «Soldados de Salamina». Entre los proyectos barceloneses, la novela a cuatro manos con su amigo del alma, Antoni García Porta: «Consejos de un discípulo de Morrison a un fanático de Joyce».

Laboratorio gerundense

En 1980, Bolaño se muda a Gernona. Mantiene una expresión creativa que no recibe el eco editorial: presenta sus relatos o nocurios; enseña técnicas narrativas, emula los juegos de estrategia y la rima-ficción. Muchos inéditos datan de ese laboratorio gerundense. El escritor lo anota: «Entre paréntesis». En su cocina floraria ideal vivían gorreros, al que algunas voces (voces sin cuerpo ni sombra) llaman escritor. Este guerrero está siempre luchando. Sabe

En cajas hasta 2005. Hasta finales de 2005 sus novelas, cuentos, notas, escritos y correspondencia permanecieron en cajas

que al final, luego lo que haga, será destruido. Sin embargo, recorre la cocina literaria, que es de cemento, y se enfrenta a su oponente sin dar ni pedir cuartel». En 1981 conoce a Carolina López: «Había dejado de ser vigilante del camping y trabajaba en lo que podía: incluso de maipédomos, aunque sólo aguantó tres días».

La publicación, contra de Ilumino es la última etapa del escritor, que ha de decidir cada día entre tomarse un café o leer el periódico. Bolaño ayuda a su madre, que ha montado una tienda de bisutería y en 1985 se casa con Carolina. Les espera «una pobreza feliz; con mucho trabajo y mucho cariño». Bolaño escribirá más de cuatro mil páginas. Con letra clara y apretada, o en una máquina eléctrica que contribuirá por el ordenador en 1995. Su nombre suena discretamente con «La literatura nazi en América» que publica Setx Iñesta en el 96 y al mismo tiempo en 1998 al ganar con «Los detectives salvajes» (Anagrama) los premios Herralde de Novela y Rómulo Gallegos. Es un escritor seriamente enfermo con una obra condenada a la posteridad. Bolaño contramelo, escribe de noche y duerme de día. No todo es grafomanía, matiza Carolina: «Es adicto a los juegos de ordenador, la teleba-

Melenudo y gafapastas

Barcelona, 1977. Barrio del Raval. Un chileno exiliado intenta sobrevivir. Alterna poemas, cuentos y diarios de inmigración con su trabajo de vigilante nocturno en un camping de Castelldefels.

En la cocina de Roberto Bolaño

El CCCB se abre al universo personal e intransferible del autor de '2666'

GARLÉS GELI
Barcelona

La noticia está recortada con los dedos: "Un poeta chileno ha sido muerto de hambre por su mujer". La otra nota del periódico, igual: "Seis niños atraviesan el desierto en busca de comida y de fútbol". En la librería pequeña justo al papel amarillento del diario hay apenas un apunte sobre las noticias; unas páginas después, una breve narración comparando aspectos de ambas; al lado de esta, ya un manuscrito, con una letra considerablemente cursivada y clara: "Ahora abrió la ventana, qué fama, derrita de mí, acuchillados y alucinaciones, están Charles Bronson, Ernesto, Ramon y los dos poezuchos". Así avanza el manuscrito de *Las amonencias lunares*, historia de Julio Arrigada, poeta y comisario, secuestrado en casa por su mujer, al que se le han cruzado lo tarde o temprano lo harán) unos años más tarde por Antofagasta.

Allí está, además, la página de un texto inédito del escritor chileno Roberto Bolaño, de entre

1977 y 1980; así cocinaba su literatura, una que hoy está traducida a 37 lenguas y cuyo título estrella, *2666*, da nombre desde luego pero a una librería de Pozos. La suerte de poder mirar en la trayectoria del autor fallecido hace ahora 50 años la tendrán quienes se acerque hasta el 30 de junio al Centro de Cultura Contemporánea de Barcelona (CCCB) a pasearse por la exposición *Archiu Bolaño, 1977-2003*. El privilegio también lo será este modo pues quienes visiten Nueva York, a Madrid llegará en otoño de 2014.

Bolañosos y bolalógicos (más éstos) disfrutarán de lo lindo. La muestra, comisariada por Valérie Miñes y Juan Lima, ofrece 250 originales, un centenar de integraciones, otros tantos libros, ocho audiovisuales y en archivo digital con casi todas las entrevistas de las 167 que le hicieron y que él conservaba. "Lo guardaba todo; he encontrado hasta notas en una servilleta de papel de un bar de México de 1975", ilustra la vida del escritor, Carolina López, que en 2006 empezó a trabajar en las 14.374 páginas del apartado de

Fotografías de la familia Bolaño en la muestra *Archiu Bolaño, 1977-2003*, en el CCCB de Barcelona. | J. GELI

originales, que incluyen 25 cuentos inéditos, cuatro novelas, poemas, borradores, más de 1.000 cartas recibidas, escritos de vida...

De todo un poco de eso hay en esta "primera exploración" a un archivo que muestra el origen de personajes y obsesiones, la tremenda productividad de Bolaño y cómo se enfrentó a un mundo tan heterodoxo por suerte; lo hizo todo con una alta legibilidad caligráfica, apunta Lima. Eso se aprecia en el material de los tres apartados de la muestra, que co-

responden a cada uno de las ciudades (Barcelona, Girona, Buenos) y a los procesos creativos que vivió en Cataluña desde su llegada en 1977, con 24 años, procedente de México.

En medio de un océano de notas en los soportes de papel más impemables, sobresalen los inéditos (como *El espíritu de la cicuta-florido*; o *D.F. La Paloma*, *Tobral*; o *El espíritu de Rudolf Armand Philipp*...) que, de momento sólo se podrán ver en vivo:

"Son originales que hoy que trabajo y estudiar mucho más no tengo intención de publicar ningún inédito más fuera que se añaden libro y, por otro lado, hasta que las traducciones de las obras anteriores no se consoliden", apunta López. Una pena, es especialmente para los milonarios porque las librerías que permitieron el *work in progress* de 2000 también está el original, claro; confiamos que el seguro la novela tiene un "contrato oculto". Lo fió en un boceto el mismo. Qué el secreto está en la exposición...

Homenaje al escritor chileno, fallecido en Barcelona hace diez años

JOMP MASSOT
Barcelona

La literatura como
poesía y la cons-
trucción de la obra
son un paleo-
copio con sus lan-
gajes y seculares
son algunos de los rasgos que
identifican la escritura de Roberto
Bolaño. En sus textos se ocultan
todo tipo de claves —existen-
ciales y metaliterarias— que el lec-
tor ha de descubrir. Fue a ese
espíritu del lector como detecti-
vo, Juan Inza y Valerio Miles
han planteado el despliegue
del universo Bolaño en una
exposición hasta el 30 de ju-
nio en el CCCB que como
más los días años de la
trayectoria del autor de *Los
deseados salvajes*.

Cuadernos, carpetas, dia-
rios, escritos de sala, poemas,
objetos, libros sueltos, apuntes,
dibujos, fotografías, cartas, las

La exposición ha sido posible
gracias al trabajo continuado de
su hijo, Carilán, que ha man-
tido, ordenado y clasificado el
encero archivo dejado por el
escritor a su muerte: 15.000 pági-
nas originales. Entre ellas, nume-
roso material inédito: los cuentos,
o novelas (*Discofonia*, *La Virgen de
Atrevida*, *DF*, *La Paloma*, *Tobral*
y *El espíritu de la ciencia ficción*),
decenas de poemas, los sistemas
de cartas e infinidad de textos
personales.

En la noche de prensa, Carilán
López, que a diferencia de
sus hermanas de escritores
chilenos se ha mantenido
siempre en un discreto se-
gundo plano, dedicada a
la conservación y difu-
sión de la obra de su mar-
tido, se adelantó a las pro-
gramas de los periodistas y
quiso dejar claro desde el
principio que va a ser una
cuidadosa a la hora de deci-
dir si ese material inédito es

Zalduendo. La
exposición surge del
espíritu de la
poesía a Bolaño

Secretos de un escritor

El CCCB dedica una
exposición al autor de '2666'

Roberto Bolaño

portadas de sus libros favoritos,
recortes de prensa, fotos de sus
personajes, de sus tránsitos, filóso-
fos y autores favoritos, dibujos
de sus novelas, pasaban las
vidrietas de la sala de exposicio-
nes, entre las que el visitante re-
sultaba descubridor por un uni-
verso Bolaño en estado de expan-
sión, de Chile a México, de Barce-
lona a Girona de la poesía al
cuento y a la novela, del participa-
rismo a la narrativa pública, de
los libros de Philip K. Dick a los
de Nicolas Parris. El tema elegi-
do para la exposición revive la
vida oscura de Andrés Bello
renombrado después, por los bea-
tíficos y luego por los poetas del Ma-
dridista, la narrativa: "Dejando
todo, narrativamente. Líquido a
los cantos".

publicidad. "No le servía de
forma inmediata ni a corto
plazo. Antes de adoptar cual-
quier decisión, los expertos
deben que hacer una lectura
responsable de cada texto y desde
luego, investigar la obra de Bola-
ño se está traduciendo y digiti-
do a lecturas de otras lenguas, no
vamos a introducir ninguna obra
nueva". Hasta ahora, 30 idiomas.
La exposición está en la escri-
tura de las celebraciones que inen-
tan levantar monumentos pósti-
mos. Por el contrario, también el
proceso creativo de un autor anti-
sistema que sólo publicó hasta
pasados los cuarenta años y adie-
nta la cronología definitiva de las
obras publicadas y de las inéditas.
Un proceso creativo que pue-
de partir de una noticia boba en

la prensa
"Un poeta
e hijo de
muerto. ha
sido aser-
tu de ha-
ber por su
suje?"

Otro de los hallazgos que apor-
ta la exposición de parte de los ar-
chivos Bolaño es el de visualizar
sus ejemplares su manuscrito de escri-
tura, se podría decir, su escritura
creativa, cómo va dibujando,
expresando y dando nuevas formas
a ideas originales, lecturas asu-
midas de escritores de todos los
géneros: autores policíacos, de
ciencia ficción, poesía
débiles, surrealistas,
bucólicos, latinis-
máticos, anglo-
sajones, franceses, espa-
ñoles, novelescos de habla his-
panoamericana y hispana. Pero tam-
bién películas de serie B, juegos
de rol y textos científicos. Todo
ello constituyendo una colectiva
multicultural que baila en su ca-
bera de escritor omnívoro y que

alimbraba, fusionaba y transfor-
maba con su imaginación, con
sus experiencias vividas, y con
sus ideas y gustos de personajes y
situaciones que aparecen en
curso de sus escritos.
Entre los escritos inéditos hay
títulos como *Eden espánico* por-
de. Todo lo que la gente cuenta
de Ulises Lima o Trés minutos an-
tes de la aparición del gato, sus
último relato muestra a los abso-
lutos ocultos a los que era aficiona-
do Bolaño. La aparición del gato
es como la narración *Clifford*, si-
no que se refiere a la aparición
del gato en la novela *Rayuela de
Cortázar*, que el narrador argen-
tino usó como un guiso que el
gato podía atacar a su au-
tor. El gato es tam-
bién el gato de la
parodia de Lewis
Schrödinger, una
saja curiosa y opo-
sa que contiene un gato,
una botella de gas venenoso y un
dispositivo con una partícula ra-
dioactiva con una probabilidad del
50% de desintegrarse, liberar el
nitrógeno y matar al gato. Al abrir la
botella, el gato estará vivo o muerto.

Die Literatur hat nun ihren James Dean

Der Diktator als Deteriore und Straßenkönig: In Barcelona wird erstmals eine Ausstellung zum Nachlass von Roberto Bolaño gezeigt.

Roberto Bolaño, 1951 geboren in Chile, war ein Schriftsteller, Diktator und Straßenkönig. In Barcelona wird erstmals eine Ausstellung zum Nachlass von Roberto Bolaño gezeigt.

Die Ausstellung zeigt die Werke des Schriftstellers, darunter die Romane "Die Schweigen", "Die Vermessung der Distanzen" und "Die Reine".

Die Ausstellung ist bis zum 30. März 2013 zu sehen.

Roberto Bolaño war ein Schriftsteller, Diktator und Straßenkönig. In Barcelona wird erstmals eine Ausstellung zum Nachlass von Roberto Bolaño gezeigt.

Die Ausstellung zeigt die Werke des Schriftstellers, darunter die Romane "Die Schweigen", "Die Vermessung der Distanzen" und "Die Reine".

Die Ausstellung ist bis zum 30. März 2013 zu sehen.

Roberto Bolaño in Barcelona, 1997. Foto: J. M. García / Contrasto

Die Ausstellung zeigt die Werke des Schriftstellers, darunter die Romane "Die Schweigen", "Die Vermessung der Distanzen" und "Die Reine".

Die Ausstellung ist bis zum 30. März 2013 zu sehen.

Deutscher Filmpreis

Die Deutsche Film- und Fernsehakademie (DFFA) hat den Deutschen Film- und Fernsehpreis für den besten Film des Jahres 2012 verliehen.

Der Gewinner ist "Die Fremde" von Christian Petz.

Die Deutsche Film- und Fernsehakademie (DFFA) hat den Deutschen Film- und Fernsehpreis für den besten Film des Jahres 2012 verliehen.

Der Gewinner ist "Die Fremde" von Christian Petz.

Die Deutsche Film- und Fernsehakademie (DFFA) hat den Deutschen Film- und Fernsehpreis für den besten Film des Jahres 2012 verliehen.

Der Gewinner ist "Die Fremde" von Christian Petz.

Die Deutsche Film- und Fernsehakademie (DFFA) hat den Deutschen Film- und Fernsehpreis für den besten Film des Jahres 2012 verliehen.

Der Gewinner ist "Die Fremde" von Christian Petz.

TEXT **ALFONS PETIT**

Ombertó escriptor i veu en llengua castellana, avui ha de passar per Roberto Bolaño de la mateixa manera que ell dels que els autors de la seva generació havien de seguir els passos de les obres de Borges, amb qualsevol escriptor en castellà s'ha de mirar en Bolaño, és tot un clàssic contemporani. L'afiliació és de bona llista (Zabala, Argentina, 1954); cap de projectes del CCCB (ab i director del festival literari Kontropòs, l'ha estat, amb Fedora i periodista nord-americana Valerie Miles (Nova York, 1963) -establerta a l'Estat espanyol des de la més de vint anys-, el comissari de l'exposició *Arxiu Bolaño, 1977-2003*, que es pot veure al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) fins a finals d'agost mes de juny. Organitzada coincidint amb el desè aniversari de la mort de l'escriptor xilè (nascut el 20 d'abril del 1949 i que va viure a Ginebra i Blanes entre el 1960 i la seva defunció, víctima d'una malaltia hepàtica, el 14 de juliol del 2003), la mostra posarà una simplicitat solució de materials procedents de Tanya de Bolívar i concretament, s'hi mostren 250 objectes (molt dels quals manuscrits) i un centenar de fotografies i de llibres, a més de set autògrafs i cinc impressions fetes pel CCCB, començant i acabant amb publicacions periodiques sobre l'escriptor. Tot plegat, segons l'ha dit, -des d'un intern treball de recerca d'un any i mig, a partir de la feina prèvia de classificació i ordenació que ja havia fet la viuda de Bolaño, Carolina López-.

De fet, tot el material que forma part de l'exposició -i molt més encara per estudiar- va girar, a la mort de Roberto Bolaño, i en tot encaixa a la seva casa de Blanes, -segons la disponibilitat que el mateix Roberto havia realitzat, ho explica Carolina López-. «No va ser fins a principis del 2000 que es va iniciar el treball d'ordenació i classificació de tota la documentació que se creia que formava part de l'obra de Bolaño. Un treball que tenia una gran importància, però que ja ho havia permès per exemple la col·lecció de diversos escrits trobats. Part d'aquest material ja analitzat és el que forma part de l'exposició *Arxiu Bolaño, 1977-2003*, que després de la seva estada a Barcelona iniciant una itinerància d'un país i l'altre per tot el món: segons comenta l'ha, es podrà veure a Santiago de Xile, Buenos Aires, Nova York, Berlín i Madrid. I és que Roberto Bolaño ha aconseguit el reconeixement internacional, i és considerat un dels escriptors més importants de la seva generació. «S'ha convertit en un fenomen global -apunta l'ha-, sobretot des que va rebre la "benedicció" als Estats Units. Allà la seva obra ha estat traduïda l'any 2001 i és un dels autors més llegits de tota la literatura mundial».

Hora part d'aquestes obres de Bolaño que tant trobem per tot el món van ser escrites a les comunitats gitanes, perquè va ser a Ginebra i a sobretot a Blanes on l'autor va desenvolupar la major part de la seva interminable producció literària. Després de passar la infància al seu país natal, Bolaño va marxar el 1960, amb la seva família, a Mèxic, on va viure l'adolescència. Però aviat va prendre la decisió d'afiliarse a la literatura i dedicar-se a la seva vocació d'escriptor: va viatjar per Llatinoamèrica, va tornar a Xile on els seus pares al cap d'estat de Pinochet, va ser empresonat i alliberat vuit dies després. I el 1972 se'n va tornar a Mèxic, on va fundar el Moviment Llatinoamericà amb diversos poetes mexicans.

En aquesta etapa escriu sobre tot poesia, però el 1977 viatja a Barcelona, ciutat on passà tres anys i on conegué Antoni Garcia Porta, que es convertirà en gran amic i col·laborador de la seva primera novel·la, *Consejos de un discípulo de Morrison a un fanático de Joyce* (1981). L'any 1980, Roberto Bolaño arriba a Ginebra, ciutat on ja residien la seva germana Soledad i el seu cunyat. Combina la creació literària amb feines diverses -entre les quals la de vigilat nocturn al clubing Estrella de Mar de Caswell Joffe-, on està Carolina López, amb qui es casarà el 1981. I aquell mateix 1985 es trasllada a Blanes, on la seva mare ha mutat una botiga de joieria -en la qual Bolaño treballava de dependent- i Carolina López ha trobat feina a l'ajuntament.

FOTOS:

1. Una imatge del reportatge fotogràfic arreu de la publicació de la primera novel·la de Roberto Bolaño, «Consejos de un discípulo de Morrison a un fanático de Joyce», escrita amb Antoni Garcia Porta (Ginebra, 1981). FOTOS: JOAN COMAS I TERESA CENTRE DE LA IMATGE, INFANTO DE GIBRA
2. El carrer del Llor de Blanes, on Roberto Bolaño havia tingut l'estudi. ADRIÀ GÓDIA
3. El número 28 del carrer Caputxins de Ginebra, on va viure l'escriptor xilè. ADRIÀ GÓDIA

Conseguint uns anys de fructuosa producció Roberto Bolaño guanya diversos premis, publica algunes obres, però el seu fill Lautaro (1968, el 2001) i la seva filla, Alejandra (1971, el 1994) decidint dedicar-se respectivament a la literatura; des de llavors veiem la llum obres tan importants com *La invencible i el cor de América*, *Estrella distante*, *L'últim dels delinqüents* i *Los detectives salvajes*, de 1998, amb la qual guanya el premi Herralde i el premi Biblioteca Castellet i que suposa un punt d'inflexió en la importància de la seva carrera literària.

Entre aquest moment i la seva mort, el juliol de 2003 (des seves cendres, per capris del destí, van ser dispersades a la baia de Blanes), la producció literària de Roberto Bolaño va ser interminable, però els fruits van ser pòcims: el 2004 apareix el 1966, escrita a la seva

De Blanes al món

Una exposició al CCCB treu a la llum per primer cop materials de l'arxiu de l'escriptor xilè Roberto Bolaño, mort el 2003 i que va viure molts anys a Girona i Blanes; la mostra viatjarà a Santiago de Xile, Buenos Aires, Nova York, Berlín i Madrid

obra cultírrima, i posteriorment veuen la llum treballs com *Entre po-sívols*, *La Universidad Desconocida*, *El secreto del mal*, *El Tercer Reich* o *Los atlasones del criminalo policía*.

Una bibliografia que encara podria créixer en el futur a partir del material inèdit -narrativa i poesia- que encara queda als arxius de Bolaño i sobre el qual han treballat tant Cecilia López com Juan Iturza i Valerio Miles. «Robert Bolaño ha guardat tot. Moltes vegades per la glòria tardana; ell sempre va ser conscient de la seva potència literària, i per això era tan sistemàtic a l'hora de treballar». En aquest sentit, Iturza també elogia «el bon criteri dels heretges

de Bolaño de assegurar la vitalitat de l'arxiu pel que fa al seu arxiu i de mantenir-lo amb l'ordre i l'estructura que ell mateix havia organitzat». Tot aquest material es conserva a Blanes i segons el director de la mostra del CCCB ha de donar lloc en el futur a nous treballs sobre l'escriptor: «Com a acadèmic classe contemporània que és, hi ha moltes coses a fer encara sobre Bolaño, al marge de donar a conèixer els seus escrits inèdits... Les obres acortades, la biografia, la classificació, anàlisi i anàlisi de la correspondència... És feina important, tot el material que va deixar».

Al marge dels materials literaris que s'hi han trobat, hi ha molts elements que han cridat l'atenció dels comisaris a l'hora d'analitzar l'arxiu de Bolaño. La seva col·lecció de llibres, per exemple, mostra un copista que bona part dels originals són manuscrits (també n'hi ha escrits a màquina i amb ordinador). «Sorpreu la col·lecció dels quaderns i llibretes datats entre el 1977 i el 2003: és una col·lecció llegible i ordenada, que no sembla que sigui per nosaltres del que s'hi diu, s'hi rumia o s'hi explica». Segons Iturza, «també resulta significativa el vertigen de les llistes que l'autor anomena: llistes de poetes, filòsofs, científics, militars i artistes, llistes de relats que conformen llibres, llistes de personatges de totes les seves novel·les, llistes de recíprocs que encara un significat enigmàtic. Com si el saber enciclopèdic fos encara una assignatura ineludible al se-
wente de Descriptores». ■

FOTOS

1) Sobre aquestes llistes, de dalt a baix, coberta de «Literatura para ensenarados 2», manuscrit de Roberto Bolaño datat el juny del 1976; «Narraciones», un altre manuscrit de l'autor, aquest de 1980; i un mapa per a «El Tercer Reich», de 1986. FOTOS DE ROBERTO BOLAÑO

Pasolini Roma

Arte / Exposición

Pasolini: amor, sexo y escándalo en Roma

Una exposición muestra el imaginario que el director creó de los bajos fondos

VANESSA GRALL / Barcelona
Roma no volvió a ser la misma después de Pier Paolo Pasolini. Sus películas desgranaron el submundo de la periferia, la zona prohibida, donde los ladrones eran estrellas y los chaperos, héroes; una ciudad abierta al estrepitoso pagano (y homosexual). Pasolini afrontó 33 procesos judiciales por blasfemia, pornografía, ofensa a la religión y un largo etcétera. Jamás vio entrecruzada su rostro-verdadera Soló: su rastrear masculinista fue hallado el 2 de noviembre de 1973 en la playa de Ostia. Un asesinato que nunca se ha acabado de esclarecer: se condenó a un joven de 17 años, Giuseppe Petró, que se declaró culpable, pero los últimos indicios apuntan a un homicidio político perpetrado por varias personas.

La exposición Pasolini Roma reconstruye en el CCCB (Centro de Cultura Contemporánea de Barcelona) la ciudad (real y metafórica) del cineasta, con sus barrios marginales, personajes de la calle y un cotidiano frenético turbado. Pasolini llegó a Roma en tren desde su Friul natal, con su madre Susanna. Tenía 29 años y había sido expulsado del Partido Comunista por «indignidad moral» y corrupción de su sistema (denunciación que después se demostró falsa). Se instaló en un suburbio para pobres, en una casa sin techo y sin estepas, junto a la prisión de Rebibbia. «Hoy no es sólo un presente o discurso: es la esencia de Pasolini. La relación con la ciudad lo fue todo: amistad, sexo, escritura, amor, cine... Fue su plató, pero también tuvo una dimensión de análisis social y político», señala el comisario de la muestra, Alain Bergala, profesor de la Sorbona y quien dirigió durante años *Cahiers du Cinéma*.

Coproducida por la Cinematoteca de París, el Palazzo delle Esposizioni de Roma, el Museo Gropius (Isla de Berlín) y el CCCB de Barcelona, *Pasolini Roma* recrea la historia de amor, fe, y sexo, de todo el cineasta con la capital italiana. «Pasolini fue un poeta filósofo. Uno de los pocos intelectuales italianos con una voz libre. En uno de sus artículos, escribió: 'El conflicto intelectual de la verdad y la práctica política son dos cosas irconciliables en Italia'. Algo muy actual...», explica Gianni Borgna, experto pasoliniano.

La exposición nos plantea como un ejercicio de subjetividad, la del propio Pasolini, que conduce al visitante en un viaje por los barrios de Roma a través de su propia voz, sus textos, fotografías e imágenes. Más allá del Pasolini polémico (separado fuera un derecho, y un placer, pro-

clama con voz pausada en una entrevista televisiva), la muestra abunda en el creador que bajó al barro para encontrar su esencia. Recuerda Bergala que Pasolini se presentó un día en su casa para hablar con su padre y no le abrió la puerta al creer que era un ladrón, por su indumentaria.

No fue hasta los 30 años cuando Pasolini dirigió su primera película, *Accattone* (1961), sin ningún conocimiento de la técnica cinematográfica. Después vendría *La ecchia* (1962), que le valió un escabudoso juicio por blasfemia. Durante el rodaje en que escenificaba la Pasión de Cristo como antítesis de la corrup-

EL UNIVERSO DE PASOLINI

Arriba, Pasolini en el rodaje de *'Docamerón'*; debajo con la cantante Maria Callas en Grecia y, sobre estas líneas, junto a Godard y Bertolucci. A la izquierda, con su amante Neretto.

ción de la sociedad, Pasolini encarnó a un joven barbaoloso, Neretto Davoli, que se convertiría en el amor de su vida. Aunque tres meses antes de rodarlo, Davoli le abandonara para casarse con una ricitica. Varias fotografías muestran la pasión entre Pasolini y Neretto (con quien rodaría también *L'edicolante e i socialisti*).

Sobre el cristal de un Fiat 1000 se proyecta *Cinema d'autore* (1983), el documental en el que entrevista a decenas de italianos sobre su concepto de autorialidad. En un cinematográfico rodado por Pasolini se recrea (puede pensarse tratar un tema tan tabú) el sexo. Un sexo que vivió hasta las más extremas consecuencias en Soló o los 120 días de Sodoma, su representación de la obra del marqués de Sade. Brutal y sin concesiones, Soló muestra en toda su crudeza torturas y vejaciones, como metáfora de las atrocidades cometidas por el régimen nazi. *Coprolagia*, además, una boda gay y un libertinaje extremo conducen a que el filme fuera prohibido y secuestrado por los tribunales durante meses. Incluso tras su muerte Pasolini siguió ejerciendo su derecho a escandalizar.

Pasolini, en una imatge de la exposició inaugurada ayer en el Centro de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB). / COMISSIÓ BARCELONA

Pasolini y Roma, historia de amor

El Centro de Cultura Contemporània de Barcelona presenta una gran exposició sobre la relació del cineasta y la ciudad, y reivindica su figura.

ERIKANTE ANTON, Barcelona

El jueves el día levanta la pierna y exhibe el sexo ante los visitantes. Es una réplica de uno de los cuatro muchachos de bronce de la Fontana delle Fontanelle. La Piazza Mattei de Roma. Recién llegado a la capital, Pier Paolo Pasolini (Jolanda, 1933-Ostia, 1975) escribió de esas esculturas "relaciones, locamente brillantes" que "penetrin la noche con su descuido". Ahora el chaval está situado encima de unas vitrinas en las que se muestran documentos cotidianos del escritor y cineasta sobre su homosexualidad. Jóvenes y niñas son parte de la extraordinaria exposición *Pasolini y Roma* inaugurada ayer en el Centro de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) y consagrada a mostrar las profundas relaciones entre el creador y la ciudad, estudiadas como una verdadera historia de amor, y a reivindicar la figura de uno de los grandes intelectuales de la Europa de la segunda mitad del siglo XX.

Roma no es un decorado en la vida y la creación de Pasolini sino absolutamente central", se señaló ayer Alm Bergala, coordinador con Gianni Breggia y Jordi Balló de la exposición. "Fue un encuentro personal con todos los temas de la reflexión autorial, el rechazo, la pasión, el desamor, el renacimiento. La relación de Pasolini y Roma no habla de todo lo que construye la esencia de Pasolini: la amistad, el sexo, el amor, la poesía, el cine y las ansias políticas. Pasolini fue transformado por Roma y a la vez transformó el imaginario de la ciudad".

Bergala, que fue amigo de Pasolini ("una persona gentil, pacífica, un gran vocación pedagógica, empañado en el diálogo y el

reconocimiento, de opiniones fuertes, duro en el juicio pero sin atacar la voz"), recordó que Roma es "la metáfora de su trayectoria". Lo recordó como "poeta filósofo" y destacó su coraje intelectual y su empeño en decir la verdad. "Pasolini está vivo, uno nos habla con su desesperada vitalidad".

La exposición (hasta el 15 de septiembre) es una operación cultural de gran envergadura, un proyecto europeo organizado en el CCCB y al que se han unido la Cinémathèque Française de París, el Palazzo delle Esposizioni de Roma y el Museo Gropiusbau de Berlín (lugares donde se verá luego la exhibición). Es visualmente imposible explicar en toda su extensión el abrumador contenido de la muestra, de una riqueza documental que deja boquiabierto, y llena de sorpresas y detalles creativos. En la sala de exposiciones del centro barcelonés se exhiben dibujos de Pasolini (entre ellos sus famosos autorretratos), obras de arte (hay un

De Círculo), cartas, originales de sus escritos, el *story board* de *Acquainted*, su primer filme (1961), fragmentos de películas, grabaciones sonoras, fotografías (algunas familiares y muy íntimas, co-

El director italiano transformó en gran medida el imaginario de Roma

La muestra sigue a Pasolini desde su llegada hasta su asesinato en Ostia

mo las de su hermano Guido, inserto como partitista en 1943) y objetos (su *Offretti* letra 22).

Entre lo muchísimo a destacar, las cartas originales cruzadas con Godard, las cristómas

que escribió tras la ruptura con su actor fetiche y amante Ninetto Davoli, el gran amor de su vida ("Ninetto è finito"). Es un momento aporreado por Gianni Breggia explicando la anécdota de su primer encuentro con Pasolini (con el que luego se inscribiría en el cine como ayudante de dirección de *Acquainted*). Pasolini iba a visitar a su padre, Attilio Bertolucci, famoso poeta, y Bernardo lo confundió con un ladrón.

La exposición marca un itinerario cronológico, desde la llegada de Pasolini y su madre a Roma en 1960 en tren (se accede a la estación por un espacio abierto que sugiere un tiempo, una verdadera huida tras la denuncia en *Romanesco*, en su *Primo natal*, de haberse dejado manipular por un jovencito en una fiesta campesina, y el escándalo subsecuente que le supuso que le dieran por derecha e izquierda y la expulsión del Partido Comunista de Italia (PCI). En Roma, empieza el diálogo con la ciudad por lo más bajo: el subproletariado de los barrios, los suburbios, la sexualidad libre e insubordinada de los chavales del arroyo, los niños inocentes marginados, el lenguaje renacentista... un mundo que nutrió su vida y su creación.

Seguimos a Pasolini en su ascenso entre la intelectualidad romana, sus amistades (Laura Betti, Fellini, la Callas, Moravia) sus amores, sus primeros películas, las grandes producciones, los numerosos procesos, hasta su asesinato aún no esclarecido, en noviembre de 1975 (junto a la plaza de Ostia. Una muerte que, recalca la exposición, privó al mundo de un artista en pleno auge creativo). Dentro de una vida brevemente, violento revolucionario en el corazón y en la lengua. Un hombre *Beena*".

'Novecento' contra 'Saló': resultado, 5-2

► La exposición exhibe un *Miliceno* con matrícula de Roma en cuyo parabrisas se proyectan imágenes de la película-encuesta del *Grisista* sobre el beso, *Comici d'Amore*.

► Se puede escuchar grabada la discusión entre **Pasolini y Anna Magnani** durante el rodaje de *Albergo Roma* (1962) en la que la actriz reprocha al director que le dé instrucciones como si fuera uno de los actores no profesionales ("*Ind, Anna*"). El visitante sigue el diálogo

accedido en el marco de una ventana.

► En una vitrina se recuerdan la **visitas de Pasolini a Barcelona**, ya pasó por el cementerio de Montjuïc donde puso flores en las tumbas de Duran, Aicard, Ferrer I, Gualdia y Campany. La exposición subraya la defensa del cineasta del catalán.

► Puede verse una filmación del partido de fútbol que jugaron los equipos de rodar de *Saló* y de *Novecento* (ganaron los segundos 5-2).

La verdad incómoda de Pasolini llega al CCCB

► Una exposición vincula la figura crítica del autor y cineasta con Roma

ELENA HERRERA
BARCELONA

La obra del italiano Gianni Borgna que fue amigo de Pier Paolo Pasolini (Bolonia, 1912 - Útica, 1972) -donde llaman los años de Verità-, hasta el punto de que decir la verdad es convertirse en algo peligroso como demuestra la muerte de Pasolini». Borgna asiste a un taller en el Ayuntamiento de Roma, en junio al lado de jefe de Cabecera Gianni Alain Bergola y el crítico y profesor Jordi Balló, uno de los tres comisarios de la muestra *Pasolini Roma* que se inaugura en el CCCB hasta septiembre.

A Pasolini poeta, escritor, realizador y hombre de teatro, le preguntan si la muerte al final del recorrido le importa (¿político? ¿literario? ¿cine? ¿teatro?) o si era consciente de la plaza de Orlans hoy, según Balló, una librería abierta para la máxima expresión. Pero lo que más le preocupa es todo lo contrario, el Pasolini vigente, el leído todo vía por los jóvenes que se reconocen en su desapegada vitalidad. No era fácil ser a la vez crítico, marxista y homosexual pero el desafío se resalta a la facilidad.

A través de fotografías, fragmentos de películas, originales, su tipografía de escritura considerable letra en 22 y la grabación de otros libros publicados, por ejemplo, su impresionante poema *La tierra de Gennaro* se encuentra un retrato de múltiples facetas que cobra a partir con su Bergola en 1998 a la capital italiana. Llegó a ser pagado de su padre, tras haber sido expulsado de la enseñanza pública y del PCI por haber estado con sus queridas prostitutas. Fue fue tunc más de los 33 hijos que sufrió en vida. «Cada dos semanas me iba algún tipo de cita con [Balló], recuerda Jordi Balló».

comunicación / El escritor Antonio Alvar Rebollo subraya subpotencia que junto a Vida Gordina o Foryto Matamoros será la geografía de su literatura y su cine y le recuerda en un momento político de los *Seguiri di una* o *comunicación* (¿político? ¿literario? ¿cine? ¿teatro?) o si era consciente de la plaza de Orlans hoy, según Balló, una librería abierta para la máxima expresión. Pero lo que más le preocupa es todo lo contrario, el Pasolini vigente, el leído todo vía por los jóvenes que se reconocen en su desapegada vitalidad. No era fácil ser a la vez crítico, marxista y homosexual pero el desafío se resalta a la facilidad.

► Con un Fiat 500 como sala de pasad. Pasolini por Tony Atkinson. Trabajo: "Vigilancia y preguntas"

EL APUNTE Encendida defensa del catalán y visitas a Barcelona

► Pasolini fundó una revista defensora de las lenguas minoritarias donde publicó a Verdaguer, Maragall, Ribes y Carné.

► A mediados de los 60 viajó a Barcelona en varias ocasiones, siempre invitado por su amigo José Agustín Goytisolo. Tras visitar el cementerio de Montjuïc escribió el muy desconocido poema *Negociaciones con Franco* sobre esta experiencia.

no a introducir en sus otros libros, explica Borgna.

Foto a povo, la vida literaria al tiempo a través de su obra, se vio incomodidad. En su círculo están Alberto Moravia -que leyó un clarificador discurso en su multitudinario entierro en la ciudad italiana- y Lucey Berté. Escrito galosos para Italia y a los 35 años así ha bes tocado un hito en su vida, se enfrentó a su primera película, *Accione*. La exposición muestra un video con una impropia discusión con una de sus más Anna Magnani, obsesiva en ella en el rodaje de *Mano nuda*. Sobre su vida pasional al que utilizó es el trabajo de Gianni d'Amore se proyecta una documental en el que preguntaba a los estudiantes italiano por qué se sentía el fondo-

mas pasional o la prostitución.

El Pasolini analiza de la realidad de finales de los 60 que recibe su incomodidad vital puede ser una se en el poema *Il PCI a la prova* en el que apoya a los políticos, hijo de obreros, aunque a los de la izquierda, los vitalistas que se manifiestan en el 68 romanos.

Parece haber travesado y documentado en los últimos años. Sin embargo, el actor Neri De'Luca le abandona para crear una familia convencional y el mundo su película más radical y terrible, *Salò, o los 120 días de Sodoma*. No es raro para volver en una de las festivales los países del mundo de fútbol con el que se cerró el rodaje y sus instantáneas en 1974 en el Festival de Venecia documental, retratar y más vivo que nunca.

UN POETA PER L'EUROPA BARCELLONA AMA PASOLINI

La città catalana dedica una mostra all'intellettuale: filosofia, letteratura e cinema per parlare della sua Italia

ESTETICA DELLE BORGATE

L'esposizione è costruita sul filo rosso del rapporto fra l'intellettuale e Roma

PAOLA DEL VECCHIO

PER Pier Paolo Pasolini la scoperta e l'incontro con Roma, nel 1950, fu ben più di un cambio di residenza da Casarsa. Significò una grande storia d'amore e la libertà, con i sentimenti contrastanti di passione e odio, attrazione e repulsione, allontanamenti e ritorni. "Sembra che Pier Paolo scriva senza respiro per impossessarsi più che può della città; dall'individuazione di un dettaglio il suo occhio si solleva sopra l'intrico di vicoli fino a perdersi sui prati spelati della periferia", annotava Enzo Siciliano nel suo "Vita di Pasolini".

Per l'inquieto e critico analista dell'evoluzione della società italiana, Roma fu il principale spazio di osservazione, territorio di riflessione e di lotta, a partire dal quale raccontare i cambiamenti dell'Italia degli anni sessanta e settanta. "Esiste una Roma precedente e una posteriore a Pasolini. I suoi scritti e i suoi film crearono un nuovo immaginario dell'Urbe. Lui non si limitò a integrarla come scenario dei suoi film e dei suoi romanzi, la rifondò attraverso la letteratura e il cinema, concepì un nuovo mito della città vaticana e politica, dei suoi quartieri ed abitanti", ricordano al Centro contemporaneo di cultura di Barcellona (CCCB). E qui che sino al 15 settembre sarà ospitata la mostra "La Roma di Pasolini". Un grande evento finanziato dal programma di cultura della Commissione Europea per riconoscere il carattere transazionale e attuale dell'opera di Pasolini. Come già era avvenuto per la Trieste di Claudio Magris, proposta dal CCCB, nel ciclo "Le città e i loro scrittori", è un percorso nel tempo, attraverso l'opera di Pasolini, manoscritti, carteggi, originali provenienti dall'archivio del Gabinetto Vieusseux di Firenze, oggetti di vita

quotidiani, che parlano dei suoi gusti, da vivere con i cinque sensi. È realizzato in collaborazione fra il CCCB, la Cinémathèque Française di Parigi, il Palazzo delle Esposizioni di Roma e il Martin Gropius Bau di Berlino.

L'esposizione è curata da tre specialisti, Gianni Borgna, Jordi Balló e Alain Bergala. Il primo, cattedratico di sociologia della musica, ex assessore alla cultura del Comune di Roma nelle giunte Rastrelli e Veltroni, presidente del nuovo Auditorium e coautore con Carlo Lucarelli di "Così morì Pasolini", un libro che indaga sulle circostanze della morte del regista, collegata a tanti dei misteri italiani irrisolti; e, con Adalberto Baldoni, di "Una lunga incomprendimento, Pasolini fra destra e sinistra". In parallelo, lo sguardo critico, politico e rivoluzionario di Pier Paolo Pasolini, la poesia eretica ed erotica dei suoi film, il delirio alla Don Chisciotte col quale, telecamera in testa, riprendeva le miserie della realtà sociale italiana saranno riproposti in una grande retrospettiva in programma alla Filmoteca de Catalunya, sempre a Barcellona. Il ciclo include tutta l'opera filmata, in cui il drammaturgo, poeta, scrittore, pittore e romanziere è intervenuto come regista o sceneggiatore. Si è aperta con "Salò o le 120 giornate di Sodoma" (1975), il film col quale Pasolini chiuse la sua traiettoria come cineasta. Il ciclo include da "Accattone" a "Mamma Roma", da "La rabbia" - accompagnato da un documentario di Bertolucci sull'attualità dell'opera pasoliniana "Pasolini, prossimo nostro" - a "Inchiesta sull'Amore" o "Teorema". I documentari "La forma della città" e "Pier Paolo Pasolini cultura e società" sul lavoro del poeta, e tre documentari realizzati dallo stesso regista: "Sopraluoghi in Palestina per il Vangelo secondo Matteo", "Appunti per un'Orestide africana" e "Appunti per un film sull'India". Del Pasolini sceneggiatore, saranno presentate pellicole come "La Commare secca" di Bertolucci; "Le notti di Cabiri" a di Fellini; "Il Bell'Antonio" di Bolognini; "Ostia", di Citti. Molte le istituzioni coin-

volte nell'organizzazione di eventi collaterali alla mostra, a cominciare dall'Istituto italiano di cultura di Barcellona: «In programma anche una conferenza del curatore italiano, Gianni Borgna, musicologo ed ex assessore alla cultura di Roma, amico e collaboratore di Pasolini, sul quale ha scritto saggi importanti», spiega Roberta Ferrazza, neo direttrice dell'Istituto «ed è coinvolta la comunità italiana di Barcellona, con i ragazzi del liceo, con una visita all'esposizione, fondamentale per conoscere uno fra i più importanti intellettuali italiani». In cantiere, altre iniziative, come l'esplorazione del rapporto fra Pasolini e Barcellona, con la presentazione di materiali inediti a cura di intellettuali e amici di Pasolini, che lo hanno accompagnato nei soggiorni nella città catalana,

© RIPRODUZIONE RISERVATA

Mamma Roma

Interpretato da una straordinaria Anna Magnani è il film simbolo del rapporto di Pasolini con la città ma anche un affresco sulla confluenza umana alla ricerca del riscatto attraverso un impossibile avanzamento sociale. Il regista, allievo dello Storico dell'Arte Roberto Longhi (a cui il film è dedicato), rivela il suo gusto visivo.

Accattone

Girato nel 1961 è il primo film diretto da Pasolini, e può essere considerato la trasposizione cinematografica dei suoi precedenti lavori letterari, in particolare il romanzo "Ragazzi di vita". In questa opera, dedicata al sottoproletariato romano, il regista insegue una sua idea di narrazione al contempo epica e tragica.

EL HOMBRE QUE FUE JUEVES

Una semana con Pasolini

MARCOS
ORDÓÑEZ

He disfrutado enormemente con la exposición Pasolini Roma, en el Centro de Cultura Contemporánea de Barcelona (CCCB) y con su espléndido catálogo. Bano de cartas, poemas, memorias y ventanas. He estado viviendo una semana con Pasolini, por así decirlo, con sus textos y sus películas, y no dejo de ver su sonrisa, refulgente como una carnina blanca, porque la muestra exhibe felicidad, la felicidad de ver a un hombre imaginando, abarcando, multiplicando, levantando acta de un mundo feraz y construyendo otro mundo posible, con la "desesperada vitalidad" que cantó Laura Banti. Entreteje personaje, poeta, novelista, ensayista, pianista, guionista, cineasta, siempre igual y siempre distinto, gran contradictorio, marxista y libertario, creyente y nihilista, apocalíptico pero nunca

integrado, y, por encima de todo, maestro de lo sagrado, ese pálpito de eternidad "que el lujoso consumista", escribió, "ha arrebatado al hombre para transformarlo en un estúpido adorador de ídolos".

Pocos como él encarnaron de forma tan rotunda al intelectual y al artista de los sesenta, aunque al evocarlo he acabado pensando en nuestros años treinta y en Lorca, el Lorca popular y visionario, alegre y oscuro, el Lorca fecundísimo, como él, muerto en circunstancias trágicas del modo acatado. Los dos, cada uno a su modo, pagaron un alto precio por ser tan libres. Fueron a por Pasolini fascistas y demócratas y sus propios compañeros comunistas, en distintas épocas pero en significativa unanimidad a la larga, y le becaron a juicio. Al proceso, por los más diversos motivos, desde homosexualidad a "vilipendio de la religión del Estado", que siguieron hasta dos años después de su muerte, pero acabó absuelto, conviene señalarlo, de todas las causas.

Esta semana he redescubierto el fulgor vital de sus primeras películas, *Accattone* y *Mamma Roma*, y su extraordinaria poesía, y la lucidez profética de algunos de sus escritos: versarios, tan cercanos a Guy Debord. Difícil en muchas cosas, pero al releerle he crecido mi admiración por su pensamiento encendido, su alegría "estética y antigua", siempre resaca por el dolor. Tres heridas esenciales: la muerte de

su hermano Guido, el jovenísimo partituro nacido en 1945; la separación de Nerina Davoli, el amor de su vida, en 1971, y como un pájaro negro o una negra mancha de petróleo, el fin de una Italia desahogada por el neocapitalismo, y muy especialmente la pérdida de aquel pequeño paraíso subproletario, de vida durísima pero mucho más humana y luminosa que la homogenización que vino luego: las borgate que conoció a su llegada, arrastradas a las orillas del Tíber y todavía oliendo, como sus genes, "a jazmín y sopa humilde".

He redescubierto el fulgor vital de 'Accattone' y 'Mamma Roma', y su extraordinaria poesía

El Pasolini de los últimos años es un hombre amargo, a menudo desahogado, quizá porque la época, los terribles "años de plomo", también lo fue: un utopista que pide cosas tan imposibles (y en el fondo tan comprensibles) como la abolición de la televisión y de la escuela secundaria, para empezar de cero. Recuerdo aquellos años, cuando no comprendíamos que la dicha impudica de la Trilogía de la vida podiera dar paso a la abjuración, al horror

y a la violencia inasumible de aquel Sol que mostraba, como un almuerzo desnudo, la desolación de su cuaterna.

Escucho de nuevo el impresionante discurso fúnebre de Moravia a las puertas de su casa, el 5 de noviembre de 1975, mientras bajan el cadáver, discorde, con rabia, con extrema claridad, sin gota de retórica, lo que había que decir: "Ha muerto un poeta y un testigo, un hombre valeroso, un hombre bueno, de inteligencia lúcida y firme". Me vuelvo ahora la lejana memoria de Vincenzo Cerami, que habló del Pasolini profesor, en la escuela de Clamartín, aquel profesor de voz dulcísima que vivía en Rebibbia y tenía que tomar dos autobuses y un tren para poder dar la clase, que jugaba al fútbol de manera prodigiosa y regalaba sus libros, y al que no le importaban tanto los errores gramaticales como los errores éticos: "hacer la pelota, decir mentiras". Y pienso en Accattone cayendo como león en el poema de Auden, "y luego sólo el agua negra que cae, y buenas noches", pero no sólo eso, nunca sólo eso, y es así como florece de golpe, primavera, este recuerdo: la primera vez que me topé con el nombre de Pasolini, en los primeros setenta, en casa de Raúl Ruiz. Tenía sobre la mesa una edición original de *Le ceneri di Gramsci*, y yo, que no sabía italiano, creí que el título era *Las cenizas de Gramsci*, y Raúl sonrió y dijo: "Cerezas por cenizas, a Pasolini le habría gustado eso".

Pier Paolo Pasolini

La visita llarga i lenta a l'exposició *Pasolini Roma*, al CCCB, magnífica, em retorna sense pietat aquella Itàlia que ens va ser pàtria, a mi i a uns quants més, pàtria cultural i espiritual, objecte del desig, mutiu d'una terra incontestable. I em retorna de la mà d'un dels italians més desconfidats d'aquella època gloriosa en què Visconti, Fellini, Rossellini, Bologna, Zurlini, Vercini, Maselli, etc, ens oferien els fragments de para d'aquell imaginari que visíem, d'algun manera, que fou el nostre. Mentre Bassani escrivia amb un llapis finíssim les històries ferrareses, mentre tocava les malles de la pista de tennis d'aquell jardí l'ecològic, poblar d'esfilagardes washingtonians, mentre Moravia, Sottoli, Arbasino, Pratolini, Morante, Fortini li feien companyia, mentre Scarpa, Magistretti, Ponti, etc, construïen les seves arquitectures, mentre Stralder bafava el seu refinat acadèmicisme italià, mentre Boti i Morricone posaven música tot pleiet, mentre la Mangano i la Magnani, la Loren i la Cardinale, Marcello, Casson i Totò li posaven la cara, mentre Montale continuava escrivint en silenci — només dir uns quants noms —, enmig de tot això, es va alçar la figura ineludible d'un profeta: Pasolini. Un home d'un talent enorme, proteic, bàsicament poeta, en el sentit més profund de la paraula, és a dir, creient en el llenguatge. Aquesta fe la va proclamar en els versos, en les pel·lícules, en el tea-

tre, en els dibuixos i pintures, en els articles. Era profeta de la llibertat i escrivia sobre els culpables de tota la corrupció que es menjava la societat del seu temps (i que continua menjant-se la nostra): la burgesia feixista.

Nascut a Bolonya el 1912, el pare militar que va acceptar el feixisme i de mare frívola, de família pobra, va portar una joventut nòmada seguint les destinacions del pare. Una llarga infantesa a Casarsa, al Friul, el va posar en contacte amb la vida i la llengua d'aquell país. La Guerra li va portar la mort del seu germà Guido, partità, i l'allunyament del pare, fet presoner. El 1950, ell i la mare, i una vella mareleta, van agafar el tren que els va dur de Casarsa a Roma. Així comença la narració de l'exposició del CCCB. Tota vella lligada a l'ex-

NARUÍS COMARRA

ESCRITURA I PENSA

COMPLETETI
MÉS ARTICLES A
WWW.ARA.CAT

petència humana del poeta, de casa a casa, de hortsals a barrisals, fins al descampat prop d'Otta on va trobar la mort.

A Roma, hi va fer molts amics. Gent del cine i de la literatura. I hi va descobrir la bellesa de l'autenticitat de la gent dels barris més baixos, les *briccole*, bellissimes que, com ningú, va po-

dur a l'orella pel lídul. Treballava amb gent del carrer. Sabia fotografar una vida, un gest, una mirada i sabia convertir en diàleg joves nois quals-sevier, aprenents de fuster, macarretes de barri, Eadregots. La seva primera pel·lícula, *Acqua viva*, és el cant a tot això. El Bernardo, el fill d'un amic, el poeta Attilio Bertolucci, que vivia a la mateixa escola, li va fer d'ajudant de direcció. Pasolini li corregia els versos i l'ajudava. El va confiar la direcció d'un guió que havia escrit

per totar ell mateix, *La canzone sacra*. El que havia de ser el famós director va començar mal. Mentre veig l'exposició, al ritme del relat que n'és el text, recordo com vaig anar veient els films de Pasolini: *Mamma Roma*, amb la Magnani; *Il vangelo secondo Matteo*, amb un català, Enric Izquierdo, fent de Jesús; després, *Teorema*, amb la Mangano i Terence Stamp. I la trilogia de la vida, de la qual Pasolini va abjurar, en un artífice famós: *I Poeti* i *Medea*, amb Maria Callas, i *Edipo re*. I aquella meravellosa *Uccellocece e uccellini* (*Uccellocece e uccellini*) amb Totò i Ninetto Davoli, el gran amic del poeta, i un corb. I un final estrany amb una filmació de l'enterrament de Togliatti i Calvi, que recorda de Togliatti i Calvi. El crit final que, potser, està relacionat amb la seva mort.

La seva poesia és discursiva, narrativa, ideològica, intensa, diferent, a vegades excessivament intel·lectual, plena però, sovint, d'una tendresa arribadora i d'una violència que et fereix. El seu teatre és un teatre de la paraula, no pas de la trama, com el qualifica el teatre burgès. Un teatre d'idees, un teatre poètic, en el millor sentit de la paraula, un teatre que reposa en el pes del llenguatge. Recordo quan Xavier Alberti em va ensenyar la traducció d'*Edipo*, i recordo Pere Arquillué, noi, enmig de Focennari, recitant aquell text que em feia lentament. Pasolini desvetlla i desvetlla. És un vident. Moltes coses que ell veia venir, ja estan passant...

Pasolini escrivia sobre els culpables de la corrupció que es menjava i que es menja la societat: la burgesia feixista

100070002

A Roma va descobrir la bellesa de l'autenticitat de la gent dels barris més baixos, bellesa que va reflectir com ningú

Cine de verano

La muestra "Pasolini Roma" analiza la estrecha y fructífera relación del poeta, cineasta, lingüista y guionista italiano con la Roma de su tiempo.

Fotografía:
Cortesía del CCCB

En los cines de verano no hay acomodadores. Es una pequeña gran diferencia con el cine de las salas. En verano, a cielo abierto, el cine es un evento popular en donde desaparece toda disciplina sobre la atención. En verano hasta la mirada es más libre, se le permite el despiste, el reojo e incluso la cabezada. Las pocas programaciones veraniegas que todavía incluyen cine al aire libre, guardan algo de fiesta del cinematógrafo, algo de celebración compartida.

Esa misma festividad es la que parece querer trasladarse desde hace un tiempo a las salas de exposiciones. Manteniendo la penumbra de la noche y con agradables condiciones ambientales, el cine como arte se ha incrustado en las salas de exposiciones de los museos más visitados. Ya no es solo el vídeo hecho por artistas o el denominado "cine de exposición", sino la historia de las películas, la biografía de los directores de cine, las fotos realizadas por cineastas y actores las que invaden estos espacios.

Dilamos cuenta hace pocas semanas de las exposiciones que sobre Antonioni y sobre Fellini tienen lugar en Bruselas y en Ámsterdam respectivamente. A ellas se une ahora una magnífica exposición en el Centro de Cultura Contemporánea de Barcelona CCCB: "Paso-

lini Roma" (hasta el 15 de setiembre), que analiza la estrecha y fructífera relación entre el poeta, cineasta, lingüista y guionista Pier Paolo Pasolini y la Roma de su tiempo. Pasolini llega a la estación de Roma con su madre el 28 de enero de 1950. Tiene 27 años. Le acaban de expulsar de la enseñanza pública y del Partido Comunista Italiano. Vivirá primero un período de mucha miseria, aunque iluminado por la sensación exaltada de que «Roma es divina». Pasolini se enamora de Roma, descubre el lumpen-proletariado en sus miserables arrabales (los *borgate*) y aprende su lenguaje, su subcultura y su violenta vitalidad. Este mundo constituirá durante unos años su principal fuente de creación literaria y cinematográfica. La historia de este autor comprometido y rabiosamente lúcido cuyo legado excede los límites del cine, se pliega sobre el plano de la ciudad de Roma gracias a un cuidadoso y agradable montaje, como la mejor velada de cine de verano.

La magia del cine de Georges Méliès, se presenta en CaixaForum Madrid hasta diciembre. El maestro Méliès (1861-1938) fue un soñador, un ilusionista, que quiso capturar los sueños. Como prestidigitador tuvo un teatro en París, el teatro Robert Houdin, en el que practicaba cada noche sus trucos de magia frente a decorados fantásticos de su propia invención. Hasta que un día, el 28 de diciembre de 1895, asistió invitado por los hermanos Lumière a la primera representación del cinematógrafo. Y quedó fascinado. Georges Méliès introdujo así la magia y la ficción en el cine cuando este aún daba sus primeros pasos. La exposición profundiza en las raíces culturales, estéticas y técnicas del cineasta francés a través de más de 400 objetos entre películas, fotografías, dibujos, aparatos originales de la época, vestuario, maquetas y documentación. Un completo catálogo para conocer un poco mejor a este autor que cayó en el olvido, la rutina y en una gran depresión que le llevaría a destruir los negativos de todas sus películas. Una historia que algunos recordarán si han visto la película de Martin Scorsese "La invención de Hugo".

El museo Picasso de Málaga presenta hasta setiembre "Dennis Hopper. En el camino", una selección de 141 fotografías en blanco y negro del actor y director tomadas entre 1961 y 1967. El recorrido se estructura en diferentes apartados: la carretera, las superficies abstractas, las celebridades, la moda, los rodajes o la publicidad callejera. Como de si se tratara de un *flash back* cinematográfico al pop art, la exposición incluye obras de Robert Rauschenberg, Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg, Andy Warhol y Tom Wesselmann, autores que formaron parte del círculo de Hopper y que ejemplifican el "retorno a la realidad", la introducción en el arte de elementos de la vida diaria.

Pasolini, contemporani

Som molts els que encara recordem la capacitat de provocar i d'escandalitzar de Pier Paolo Pasolini. La seva tràgica mort el novembre de l'any 1975 va anar convertint la seva figura, a mesura que passaven els anys i quedava el record de les seves darreres pel·lícules, en un cert mite del segle passat vinculat a temes com la identitat sexual, la radicalitat democràtica i la capacitat de relacionar passat i present, el món i Europa. Haig de confessar que quan vaig veure anunciada l'exposició sobre Pasolini que, amb Jordi Balló com un dels comissaris, va obrir-se fa uns mesos al CCCB, la notícia no em va fer ni fred ni calor. A poc a poc em van anar arribant veus sobre la qualitat de la mostra i l'interès que tenia. Una visita de les que podríem anomenar d'estiu, pel ritme tranquil i pacient, em va permetre fa uns dies confirmar el valor de l'exposició, però, sobretot, el gran interès i actualitat que encara transmet el personatge de Pasolini.

Només cal llegir les notícies dels darrers dies sobre com segueix de complicada la vida dels homosexuals a Itàlia (i a molts altres llocs d'Europa i del món) per adonar-se que moltes de les batalles que Pasolini va lliurar segueixen sense guanyar-se. Un petit episodi amb un altre noi, quan feia de mestre a Udine, on havia nascut, va convertir-se en un escàndol que el va obligar a deixar la feina, ser expulsat del Partit Comunista de Pordenone, on militava, i haver d'emigrar a Roma amb la seva

JOAN SUBIRATS

PROF. DE CIÈNCIA POLÍTICA, IGOB-UAB

mare. Parlem de l'any 1950. L'exposició incorpora molta informació d'aquesta etapa, i va mostrant mapes de Roma amb les diferents cases que va anar tenint a la ciutat així com altres llocs vinculats a la seva vida, i també explica com el jove poeta va anar sent acceptat per les elits intel·lectuals romanes, de la mà d'Alberto Moravia i Elsa Morante. Poesia, articles, novel·les, guions de cine per a Fellini, per a Bertolucci... van omplir d'activitat constant la seva vida, sense que deixés mai el compromís i el debat polític. El vesant que el va fer més popular a casa nostra va ser el de cineasta, i sobretot les seves darreres pel·lícules, conegudes com *La trilogia de la vida*.

M'interessa especialment aquí posar en relleu el seu avançat pensament polític, la seva capacitat per anar més enllà del dia a dia de l'enrevessada política italiana, i situar els grans problemes del poder, de la desigualtat, de les classes socials, en formats que encara avui són d'absoluta contemporaneïtat. Als anys setanta va detectar, abans que d'altres, que el gran problema del canvi social era el consumisme, la capacitat del poder econòmic per digerir i comercialitzar qualsevol procés significatiu de transformació. El gran consum de masses anul·lava els fonaments morals que diferenciaven rics i pobres, burgesos i obrers. Tot era possible i tot era ambigu. Els seus aspres comentaris sobre la política italiana,

que enviava a tort i a dret, volien posar en relleu que els polítics comptaven cada cop menys, i que el poder de veritat estava en aquells que, des de la força dels diners, movien els fils. Va ser molt crític en relació als estudiants que van protagonitzar tota la gran onada de revoltes de finals del 60 i inicis dels 70, entenen que la seva lluita estava molt condicionada pel seu benestar econòmic. "No hi res més anàrquic que el poder (actual). El poder fa pràcticament el que vol. I això que vol el poder és completament arbitrari o dictat per les seves necessitats, que són de caràcter econòmic i que defugen qualsevol lògica racional. Detesto el poder actual".

L'exposició es tanca amb un interrogant impactant. Quasi quaranta anys després de la seva mort, encara no semblen estar clares les circumstàncies en què Pasolini va morir. El passeig amb Vespa que veiem de Nani Moretti (*Caro diario*) i que ens porta a la platja d'Ostia on el van trobar mort ve seguit de les darreres notícies que indiquen que potser el cineasta va ser objecte d'una trampa. La seva mort, que torna a investigar-se, pot estar vinculada a la novel·la *Petrolio*, que va deixar inacabada, on hi havia un capítol dedicat a l'ENI i a la mort d'Enrico Mattei. Un text que mai va ser trobat i que ara sembla que té un senador amic de Berlusconi. Com passa tantes vegades amb certs personatges, veient les seves peripècies vitals, veus les de Roma, les d'Itàlia, les de l'Europa de la segona meitat del segle passat. Les pròpies. Teniu temps fins al 15 de setembre.

Pasolini va ser un avançat en pensament polític: als setanta ja va detectar que el consumisme era el gran problema del canvi social

L'exposició que li dedica el CCCB es tanca amb un interrogant, el de les causes de la seva mort, que torna a investigar-se

Nº 472 • VIAMA DE SE COUBLE DE 2013

Faro da Cultura

COORDINA: Xosé Ramón Foz

O derradeiro renacentista

Cando Pasolini percorre Europa

Joaquín VENTURA

Cando os xarros atira que como no Vaticano están a eliminar a poesía católica, aíll, aquel desfile da Roma italiana, a capital italiana vira de repente patetismo co documental Sono GDA, o film vencedor do León de Ouro no recente Mostra de Venecia, Roma, máis eterna que nunca. E, en algúns momentos a desentona e a interpreta a Roma do século XX con Pier Paolo Pasolini (Bolonia, 1922-Ostia, 1973).

Naí poeta aparece a noite dunha intensa película sobre a súa figura, que din a súa Ariel Ferrera, con Willem Dafoe no papel de Pasolini, coa intención de dar luz ao catatónico da súa morte violenta (coo sospeita ben fundamentada dunha conspiración para que a súa novela *Interno* non chegase a misteriosa fronte do presidente da ENI), idílica inversión incoherente a expresión que se presenta ata o pasado 15 de setembro no CCCD barcelonés e que visitará a Cinemathèque Française en París, a Azienda Spziale Palasport en Roma e o Bellini Festival.

Algun crítico dubida se a exposición como filme. Eu diría especialmente máis pero dunha frivola —que falo, son dúbida, no longo da noite— que está máis no espectador, xa que logo no espectador que foi crítico das obras de Pasolini, nin que fose espectador na súa mestizaxe ao barolismos, Tristram —que non mista— por tanta utopía perdida, por aqueles calmóns que unte bores subversión e, hoxe son ferrentos de poder e de cotizar (como e comodidade).

En troques, o espectáculo sensible e que máis continúa por aquela arte máis tecnolóxicamente perdida que a súa súa poesía, a súa obra de teatro, un delirio ou unha película. Aínda de sensibilidade cara á diversidade, como Pasolini publicaba máis autobios de poesía catalá (con traducións de Lois de Cossia ou Vertiguer) e o recentemente desaparecido Enrry Fontana verificaba "El mundo" en catalán.

Os simpatías caudal

translación a través de clásicos da literatura como *Il Descomen* ou Os coitos de Chisabory presentaban procesos similares. Roturas de adopción desde que chegou do País onde nacemos, foi que falar coas súas particularidades culturais, a morte aludida na resistencia de seu irmán Guido a través da súa vida da presión do pai e marido, o conflito entre os seus, de máis católica, como

esta e homosexual, condición que para a ligura en antiformal e para a PCI —ao o diría cando expusivo a Pasolini— un dos aspectos máis relevantes da oración literaria

Carcel de "Tenerre" (1966).

gracia", Compañías que el involucra con vinculación de Antonio Gramsci (integrando no contexto católico do Tenente) nos poemas de *As cimas de Gramsci*.

Pier Paolo Pasolini fíxose máis e máis coas adopcións pola diversidade da cidade de Bolonia e da súa que, como a *Lila*, unha cultura, cultura, oculta a mantenda para salvar a identidade e non a futuro, e que el mesmo abriu co seu particular abstracción. Así mesmo aparece a primeira novela *Interno* de vida que se abre as portas para oculta gaitas de vida (a súa vida, *Le note di Calisto Tanzi*, *La cinghiale secca*) e para dar o paso a *Interno*, *Acquedotto*, *Mamma Roma*, *Il Extraneo*, *Segundo Mondo*, a novela *Il Piacere* e *Il Profeta* (1973), entre outras obras a *Trilogía* Sobri.

Tivo que loitar contra as súas particulares sombras familiares

Comprometido coa sociedade (dirixiu a revista *Lotta Continua*), insistiu a transformación social cara ao comunismo. Como a cultura popular progresista e a participación televisiva. Prohibido de defensa do medio ambiente e das áreas céntricas urbanas, non dubidou en contestar os seus máis preto dos policías ("Illes de pobres") que dos estudantes de *Angiodotum* que en 1968 en *giacere*.

Pier Paolo Pasolini (1922-1973).

Una revisió entusiasta i vital d'Espriu

El CCCB inaugura 'He mirat aquesta terra', l'exposició central del centenari del poeta

He mirat aquesta terra analitza l'impacte de l'obra de Salvador Espriu i en dona una imatge moderna. Coordinada per Xavier Bru de Sala i Julià Guillamon, estarà oberta des de demà fins al febrer.

JURRI KOPKA

BARCELONA. *He mirat aquesta terra* respira la modernitat desafiada i alhora respectuosa amb que Julià Guillamon va tractar Quim Mena a l'Arts Santa Mònica i a Sònia Polak catalana dels 70 a la Fundació Palma. "Presentar qualsevol escriptura requereix un esbós d'aventura", admet durant la presentació de l'exposició, que es podrà veure al CCCB des de demà fins al 22 de febrer de 2014.

La perspectiva vital i literària d'Espriu passa per explicar i escripturar precoç, el desnoni de la Guerra Civil, la reconstrucció cultural catalana, la reconstrucció com a poeta nacional a partir de *La pell de brau* i l'oblit de després. "Espriu va ser una de les víctimes de la transició espanyola -va dir Guillamon-. Amb el canvi d'època política, pren una posició sumària i es esgotava per altres causes. A la dècada dels 80 se'n va fer una lectura estancada i unidimensional... La meua generació no l'ha llegit gaire". Si deu anys després de la seva mort Espriu podia ser "el gran oblidat", l'exercici de recuperació amb motiu del centenari ha estat possible perquè "se'n pot llegir l'obra amb llibertat, buscant-hi els elements contemporanis, que hi són, i amb un gran rigor".

A més de donar una visió per al gran públic de les principals etapes i creatives d'Espriu, associades als diferents gèneres literaris que va explorar, un dels grans eixos d'*He mirat aquesta terra* és l'edició especial d'audioguia. Des de anys d'abans de la Guerra Civil hi ha un vídeo sobre l'amistat amb Bartomeu Rosselló-Pòrcel, mort el 1938; les seves després van descansar durant dècades al nínxol familiar dels Esprius Arrens de Mar. De la popularització a la dècada dels 60, una entrevista amb Ramon, que va iniciar, entre d'altres, *Cançons de la Noia del Josep*. La relació tenia amb Josep Pla se centra en la eròtica del seu par de concessió del premi Lletres d'Or 1967 per l'obra *Barcelonada de Sant Jordi* del 1966 en vista a ritme de jazz i compaginant imatges estètiques i paralles impreses, homenatge al cinema de Jean-Luc Godard.

Un recorregut vital i entusiasta

Al tram final de l'exposició hi ha dades anònimes que connecten la literatura d'Espriu amb el present: Miquel Pi i Maria Pedró han convertit en imatges (i entre *El sobollet*, *El Arxiduc* i *El heroi*) grecobus. Un primer dia de treballadors de la seva fundació que aquell mes ho cobraran i promet que quan el país sigui independent tot anirà millor.

La segona animació -de Ferrer Guasch- presenta quinze personatges o motus presents a l'obra de l'escriptor: els molts cobegats Salom, Tancet, la reina Esther i l'Os Nicolau; però també el País Moribund i la professora Úrsula Tibus, que es

Oblit
"Espriu va ser una de les víctimes de la transició espanyola", diu Guillamon

passava d'un ocupant escriptori a un altre estudi de genètica.

També és molt interessant trobar com Espriu supera el triple d'edició posterior a la Guerra Civil: la mort del pare, la transformació de la universitat i la persecució de la llengua catalana. Després d'una obra "el benaurat de la llengua catalana" amb l'obra de teatre *Primer Heró* i d'Espriu, es reivindica per l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual a través de diverses representacions.

L'exposició mostra dibuixos de Ferrer Guasch i diversos autors d'Armand Carles fets el 1965 amb motiu de *Alvèrd de mort a Sicília*. Un fragment de la llengua literària, després els retrats de Miquel Pi i Espriu. La imatge de l'escriptor i del treballista el 23 de febrer del 1985 tancà el recorregut vital i entusiasta, que proposa Bru de Sala i Guillamon en una mostra que vol ser un dels actes centrals de l'Any Espriu.

►► Audiovisual a partir del cuento 'Els subalterns', de 'A dins de la llibertat grotesca'.

LA EXPOSICIÓN 'HE MIRAT AQUESTA TERRA' ABRE LAS PUERTAS MAÑANA

Desmontando a Espriu

► El CCCB convierte en un espectáculo visual las diversas facetas del poeta

ERNEST ALÓS
BARCELONA

En la última sala de la exposición, el recorrido acaba con un libro dedicado por Salvador Espriu a su hermano: 'Noi, se'he convertit en una pal·lissa, le condessà. A desmuntar la pal·lissa (desvelar tu biografía, mostrar-te al mundo en su vida de la música y exhibir, a través de la fotografía, cómo se construyó a profundizar en otras facetas más allá de la del poeta nacional, a curiosos en su tróica correspondencia) se dedica la gran exposición del Any Espriu. He mirat aquesta terra, con guion original de Xavier Fari de Sala y ejecutado por Julià Guillamon y que mañana abre las puertas al público en el CCCB.

LAS CLAVES DE ESPRIU

«A partir de la imagen del jardín de cinco árboles (el patio de la casa de Arenyà, la primera parte de la exposición recorre las claves de la biografía de Espriu, sus acomodados orígenes familiares (una rara película lo muestra, inquieto y zureño; a los 9 años), el impacto de la enfermedad en su vida y obra (paranjoón, coma de Huntington, septicemia y tuberculosis acabaron con su propia salud, con la vida de dos de sus hermanos y con la de su padre, lo que le condenó a trabajar durante 20 años de pasante y entrar en su carrera académica), las bases reales de Savera, los dibujos satíricos de su padre, que revelan el origen de su sintoma escritura), su experiencia universitaria, la conmoción de la guerra civil (sufrir por unos y por los otros, yo me sentía un tercero, confieso en una entrevista) y el dolor y el remordimiento, que atravesó toda su vida, por la muerte de Rosselló-Pòrcel».

EL POETA NACIONAL

«La imagen de poeta nacional ha sido siempre lo más importante: pero

►► Joan Miró y Salvador Espriu.

Varios audiovisuales exploran los personajes del escritor y su relación con la cábala, Pla y Rosselló-Pòrcel

he querido compensarla. No me he extendido en su papel en el debate político de la transición. Porque Espriu fue una víctima política y literariamente, de ella. En los años 60 y 70, con las adaptaciones musicales de la Escola d'Art Dramàtic Adria Gual y las composiciones de Raimon se popularizó y llegó al público con la variedad de registros que realmente lo representaba. Pero en los 70 y 80 se leyó de una forma unidimensional y tuvo

un protagonismo político que han que quedase olvidado cuando cambiaron los vientos», explica ayer Julià Guillamon. Para ilustrar esa imagen muestra la evolución a través de sus retratos fotográficos («he intentado romper esa imagen estatuaría», dice Guillamon), un motivo más para que la visita o visita deba durar horas, un montaje imprescindible de las entrevistas de Josep M. Espinós, Joaquim Selser Serrano, Joaquim Maria Pujol y Mercedes Mall.

UNA EXPOSICIÓN MUY VISUAL

«Una posición notable de la exposición gira en torno a las adaptaciones teatrales de las obras de Espriu, con los coloridos figurines de l'Abel Pujol y las impactantes escenografías de

Cardona Ferrandell para *Ronda de mort a Savera*. Y, como es habitual en el CCCB, los audiovisuales quitan el protagonismo a las vitrinas. Como una antología sobre 12 de sus personajes principales, otros dedicados a su relación con Rosselló-Pòrcel, a la influencia de la cábala (objeto de una exposición monográfica que se verá en el TNC), a la hostilidad entre él y Josep Pla... «Se consigue que Espriu llegue a través de todos los sentidos, sin que se tenga que hacer un gran esfuerzo de lectura si no es para reforzar sus significados», opina Xavier de Sala.

ESPAÑA Y RAIMON: SILENCIOS

«La exposición pasa de puntillas sobre uno de los debates que dejó el Any Espriu, en el que se ha incidido más en el *l'esperit desenganyat* de España que en el *l'esperit de la llibertat*. De hecho, se reproduce la carta a Comolanas en la que, ya en 1963, consideraba que el diálogo era múltiple pero no su confirmación de 1981 en la que insistió en tender puentes). Pero, por otro lado, un cierto sobre el literario cuento *Els subalterns*, en el que un espectáculo no paga a sus empleados, pero les comulga diciendo que todo se arreglará cuando en independencia se abra la exposición. Una de cal y otra de arena. Y aunque el comisario ejecutivo de la muestra (en diálogo más íntimo por la difusión de la obra de Espriu a través del teatro y la música) una pantalla proyecta una entrevista con Raimon, en la exposición, tal como se presentó ayer, aún inacabada, no suenan los poemas musicales por el cantante. Así que acaba siendo inevitable acabar pasándolo por la exposición teniendo música mentalmente a su ritmo. hemirat.aquesta.terra.es

Mira el vídeo de esta noticia con el móvil en un momento.

Any Espriu 2013 Gran exposició al CCCB.

Desconstruint la icona

Valèria Gallard
BARCELONA

"Molt sovint m'he dit: men, ahir vostè va armar-me un gran nou; em vaig pensar que acabarien a la Llotja. Per un moment, em vaig pensar també que m'hauria convertit en El Corolobos... [A Ramon Pedreguer, 10 de febrer del 1985] Aquesta carta i moltes altres són algunes deloqu岸ments que aplega l'exposició Espriu. Ac mirat aquesta terra, que es podrà veure des de demà al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) fins al 24 de febrer del 2014. Amb l'obra de fermita tot i ser una icona, les cartes reflecteixen una personalitat complexa i reservada que queda reduïda per tots costats en aquesta mostra, que acosta la figura del poeta, dramaturg i novel·lista. Esta entrada de manera "dèdicada, seriós, modesta i propera". Així ho explica el comissari Julià Galland, que ha treballat sobre un guió establert per Xavier Bru de Sala, comissari de l'Any Espriu, que durant tot el 2013 commemorarà el centenari del seu naixement.

Altres característiques que es poden veure en aquesta exposició, que reflecteix la vida personal amb la seva obra: "En Espriu, la vida no és gaire habitual, el jo literari i el jo personal s'identifiquen cent per cent", explica Bru de Sala, "són els dibuixos autòctons del pare de Descripteur, que són notats, "fari d'inspiration" d'Espriu -o sigui justificat "el jo autòcton de la seva literatura" - i les fotografies d'època d'alguna "vetta d'Aranya de Mir que van donar Boc a una personalitat fictícia en la seva Sino-va imaginària, sota sen Eleonor. També veiem l'escritor de joit, en una pel·lícula "domèstica" on

blanc i negre al pati de casa seva a Aranya, amb el cap rapat i vestit de mariner, instantment mossegant una orella al seu germà. "Es nota que venia d'una família acomodada perquè Tany 1922 van poder fer una pel·lícula familiar... Espriu és el més moçut de tots." En aquest filu, el futur poeta col·labora en una sèrie de entrevistes que, segons el biògraf Arnau Font, només toc-

narà a lluir un cop en públic: en l'entrevista que, molts anys més tard, li va fer Josep Maria Espínola a la televisió.

Regularment, l'exposició entra en matèria i es poden veure, passant pels seus anys d'universitat a Barcelona, les primeres publicacions, que, ves per on, no van ser gaire ben rebudes, tal com testimonien un recull de crítiques. "Va fer una entrada de ca-

"En Espriu, el jo literari i el jo personal s'identifiquen cent per cent", diu Bru de Sala

rell acilla en la literatura catalana, però no va ser ben rebut pel model de Bergua, la qual cosa reflecteix una situació paradoxal, sentit en compte que després es va convertir en el poeta nacional."

Pel que fa a la part més política, que correspon al final de la Guerra Civil, el comissari assenyalava que va suposar un dallabaix a diversos nivells: "Va morir el pare de família i l'Es-

pru es va haver de posar a treballar; molts professors universitaris es van haver d'exiliar i van prohibir la llengua."

En una xarxa de parentesc pot contemplar la primera edició de *Primera història d'Esther*, datada el 1948. "Se'n feien tan poca que la portada es pintava a mà." Un altre pilar: *La pell de l'home*, del 1959, amb el corresponent títol de la censura del Ministeri d'Es-

Any **Espiru 2013** Gran exposició al CCCB

Les relacions fructuoses... i també les infructuoses

Rosselló-Pòrcel i Pla, dos poïes antagonics

Dotze audiosessió de producció pròpia analitzen, d'una banda, la missió d'amicat que va mantenir Salvador Espriu amb el seu company i el poeta mallorquí Bartomeu Rosselló-Pòrcel i, de l'altra, la batalla que va protagonitzar

amb Josep Pla, considerat l'altre gegant de la literatura catalana del segle XX.

El primer partit de la foto grata del minut d'Espiru amb el nom de Rosselló-Pòrcel va arribar, i en una cota, després de la mort prematura del mallorquí al canotatge del Bival, el 5 de gener del 1938. Espriu —plè de recordaments per delirament de la relació amb l'amic de la universitat durant la

guerra— va anar a buscar les restes de Rosselló-Pòrcel amb altres amics de la universitat, per enterrar-les al seu veïnat familiar d'Arenys de Mar. "Es veu, així, que Rosselló-Pòrcel va ser el gran amic d'Espiru, que es potia morir per no haver pogut ser al seu costat al final de la seva vida", explica el comisari Julia Guillamon.

L'altre film tracta de les

desconnexions que van emprendre Espriu i Pla durant un temps en què es llucava el premi Lletra d'Or, que Pla havia guanyat per Barcelona, el 1957 (Espiru havia guanyat en l'edició anterior). És veu que durant el sopar, Pla va agafar la copa de vi d'Espiru, que no devia i ara ha bevent alternativament de la seva i de la d'Espiru a mesura que el cantant anava servint i ve-

dejar el poeta "sobornat". Però, això no és res: resulta que van començar a discutir sobre diversos temes, entre els quals el noucentisme (tots dos havien treballat amb aquest model, però des de perspectives ben diferents). Pla i Carl, van acabar discutint sobre l'existència de l'Amnis (Pla no creia que s'hi pogués parlar i contemplar que arribés un gran i bon home i únic

diferència que hi ha és la relació amb el "cosme" de Pla i que s'havia al·lucinat amb Camós d'alta banda) i el "compromís" d'Espiru va portar que els dos intel·lectuals, amb contertulio en exercici, acabaran criticant en un diàleg sostingut a través de les seves successives publicacions, com ara a La pell de brau i en els discursos de Pla

A l'esquerra, vídeo d'animació del conte "El solador" i a la dreta, detalls de l'exposició. ■ Julia Guillamon

Benaceli i Turisme organitzat, que se va doctorar la ciència pública del llibre, que es va convertir així "en un símbol de la resistència antifranchista". La Capel·lania del 1990 que Espriu va presidir queda recollida també a través d'un vídeo "a l'estil de Godard".

L'exposició trapa, d'altra banda, l'amistat del poeta amb Raülson, que ha antecedit poemes seus com ara el que dona títol a l'ex-

posició, l'tracta de l'estranyització d'Espiru com a "icona pública" al anys cinquanta, un home que "ben li passa a tot arreu".

Més endavant, la mostra d'audios, entre altres aspectes, en les versions teatrals que va fer de les obres d'Espiru l'Escola d'Art Dramàtic "Ariadna Guàrdia" que tant van servir per popularitzar el seu treball. Les representacions es feren seguint la

"Sorpren la modernitat d'alguns contes que tracten de la independència", diu Guillamon

inspiració brechtiana que arribava mitjançant Raülson Salva, que havia estudiat a Alemanya.

L'exposició, considerada el punt fort de l'Any Espriu, no oblidarà analitzar com la posteritat ha fixat la figura d'Espiru, convertint en un mite i en el "poeta nacional". En el seu deliri, reproduït a la paret, es veu com tota la norma no concorda amb ell, no deixa-se retratar ni

ajudar ningú. En l'Espiru protegida però la entrada de les seves escrites al·lucines de punta negra i arribat com de poëmes dels últims anys. Va morir el 1985.

La part més creativa de l'intercanvi arriba amb l'aportat El laberint grotesc, en què es veuen personatges d'Espiru. I, per acabar, un vídeo d'animació reproduït a la paret, d'Ariadna al laberint grotesc (1985).

"Així, sense director, art temps no cobrem?", pregunta un treballador "Quan algú ens independència...", respon el prohom, que dona les culpes a l'Estat de la complicada situació. "Aquest és un dels aspectes que més m'han sorprès: la modernitat d'alguns dels contes d'Espiru, ja que tracten de la corrupció, la independència i de gent que no paga", comenta Guillamon. ■

Espriu

en 360 grados

El CCCB acoge la exposición «He mirat aquesta terra» que indaga en la personalidad poliédrica del maestro

Carlos Sala

BARCELONA. Una buena narración siempre se guarda el gran climax para el final. Es el momento del clacameo, de la saturación, del amor arrebatado al genio del creador. Y si sirve para un libro o cuento sirve para todo, para un libre de teatro, una caricatura, un monólogo cómico o los lavios de homenaje a un escritor. Esto es el caso de Salvador Espriu. Durante 2013 se han presentado docenas de actividades alrededor del centenario del nacimiento del autor, y ahora que llega a su fin, torn la

GRAN DESPLIEGUE

La muestra utiliza fotografías de archivo, dibujos de teatro, entrevistas, incluso animación

traza final, el momento estrella, la gran exposición que sigue la figura del poeta desde todas sus perspectivas.

El Centro de Cultura Contemporánea de Barcelona (CCCB) vuelve a demostrar su buen arte a la hora de plantear exposiciones, centrándose en escritores y presentando «He mirat aquesta terra», muestra que reconstruye la figura vital y poética del maestro y la multiplica desde todos sus ángulos. Quien se

acercó a la exposición verá desde la infancia del poeta a su exitosa juventud pasando por sus roqueños con el tiempo, sus titubeos, ansias e intrigas como hombre maduro, hasta su hastío y desilusión en la vejez, huro de homenajes y reconocimientos, incluso sacrificando un doctorado para que simplemente lo dejaran en paz.

Una voz hecha cuerpo

La exposición utiliza archivos audiovisuales, fotografías, decorados y dibujos de sus obras de teatro, sus palabras, por supuesto, incluyendo pequeñas obras de animación para explicar la historia de este poeta que de tanto caer en tópicos y sobreentendidos, ha acabado por ser un desentendido. «Nunca, él yo literario y el vital

han coincidido tanto como con Espriu. La muestra intenta reconstruir toda la imagen poliédrica del escritor», aseguró ayer Xavier Bru de Sala, ideólogo de la muestra y comisario del año Espriu.

La exposición arranca en los orígenes del poeta, sigue en los años de su consagración como poeta, continúa con la familia del poeta más vivo y su hasta y acaba con la actualidad del autor. Un viaje en capítols.

Arriba, animación dedicada a Espriu. A la derecha, foto de la familia del poeta y abajo un Espriu niño con sus padres

A la izquierda, retrato de Espriu durante su etapa como poeta nacional. A la derecha, dibujo de uno de los personajes del poeta.

El CCCB muestra al Espriu más teatral y satírico

La exposición repasa la vida y obra del autor de Sinera

Una sección de la exposición dedicada a Salvador Espriu en el CCCB

JOSEP MASSOT
Barcelona

No se muestran las gafas del autor, ni su máquina de escribir ni sus pantuflas en vitrinas-altar. La exposición del CCCB que conmemora el centenario del nacimiento de Espriu no es hagiográfica, sino transitable para todo tipo de públicos, desde el que quiere conocer a Espriu a quien busca la anécdota o el documento.

He mirat aquesta terra tiene guión de Xavier Bru de Sala, supervisión de Rosa Ferré, ejecución de Julià Guillamon y diseño de Victòria Garriga, del despacho AV62, que reconstruye el barrio de Adhamiya, en Bagdad, y proyecta el Museo Nacional en Kabul. Es una exposición que evita el tono épico y el alcañor patriótico. Comienza dando las claves íntimas de Espriu: el jardín de los cinco árboles de una familia burguesa, y en seguida la enfermedad y la muerte, tan presente en el mundo espriano. Una enfermedad que le dejó decisivas secuelas en su cuerpo, y las tragedias de su hermana María Isabel y de su hermano mayor. La in-

fluencia de los dibujos satíricos que hacía su padre notario y los personajes de Arenys, que Espriu transformaría en literatura.

Cada sala resume una por una las etapas del escritor, y añade algún objeto o documento que ilustra su biografía. Los grabados de los bisabuelos que le inspiraron *Primera història d'Esther*, la vocación frustrada de la arqueología,

La muestra recupera las escenografías originales de Cardona Torrandell

las fotos del crucero por el Mediterráneo. Y después, más muertes y rupturas. La de Rosselló-Pòrcel con sólo 28 años, el descalabro universitario con el exilio de su maestro Bosch i Gimpera. O la de su padre, que obliga al joven abogado a ponerse a trabajar. Hay momentos de ironía, como la crítica que Maurici Serrahima a Aspectes, en las que reprocha a Espriu haber caído en "la fácil tenta-

ción de buscar un estilo propio". Ya cuando el escritor afinado en Arenys es cabeza de fila de la resistencia cultural, hay una carta en la que Martín de Riquer como responsable de Propaganda envía "un saludo brazos en alto" para convocar a una misa por los caídos en la guerra o la chanza sobre la prosa imperial que rodea la visita de Franco a Barcelona: calificada de "apoteótica" por *La Vanguardia* de Galinsoga.

No falta ni el Espriu cabalístico ni la polémica con Pla. En su tramo final, irrumpe el Espriu teatral —con la recuperación de las escenografías de Cardona Torrandell— y del escritor satírico y niñoteatre, con una animación de Marcel Pey basada en un cuento de 1935: un prócer catalán, visita a sus subalternos, alterados porque no cobran. El prócer da la culpa al Estado y promete en voz baja que todo se arreglará, todo se arreglará; "cuando seamos independientes..." Espriu se marchó con bien poco: el funeral masivo contrasta con el minúsculo armario, hecho por el padre carpintero de Palau i Fabre, en el que cabía toda su ropa. ■

Retalla, enganxa... i acció!

El CCCB explora el vessant cinematogràfic del collage amb projeccions i 'performances'

Quatre dies de cinema i tiorres al CCCB. El festival Collage Exquisit explora a partir d'aviu les diferents manifestacions audiovisuals de la tècnica del collage a través de diverses projeccions i performances

XAVI SERRA

BARCELONA. Marie II i Marie II, les protagonistes de *Les marguerites* (Vera Chytilová, 1966), decideixen un bon dia comportar-se amb la mateixa impunitat que al món com a temps en què viuen. Amb aquesta premissa entremallada i actualitzada s'arriba aquest clàssic de la nova onada txeca que avui inaugura Collage Exquisit, un festival sobre el vessant audiovisual del collage que organitza l'imposcandible cicle Xcèntric del CCCB.

"En el cinema, la tècnica del collage té un efecte sorprenent i inimitable perquè aconseguirà evocar el món del somni —explica la coordinadora de l'Xcèntric, Gloria Vilches—. Però a més d'aquest vessant oníric i fantàstic, el collage també té una dimensió de crítica

política". Té sentit l'acte de tallar és, essencialment, una agressió formal. "El collage és violent per naturalesa —diu Vilches—. Es arranca una zona del seu lloc per traslladar-la a un nou context".

A *Les marguerites* hi coincideixen els dos vessants: el creador d'un món fantàstic amb idees visuals "absurdes i dadalistes" i també una crítica contra el totalitarisme. "El film és una reacció indignada contra la imposició de normes injustes, i això el fa molt actual", subratlla Vilches.

Però la projecció de *Les marguerites* és només el tret de sortida de quatre dies dedicats al collage en totes les seves manifestacions. Des programar oficials i brenders i disjuntible una selecció de curts d'autors clàssics com Larry Jordan, Robert Bresson o Stan Vanderbeek, trencant les fronteres del que habitualment s'entén per collage i obrint-ne els llindars a *Mothlight*, per exemple, el mestre de l'avantguarda Stan Brakhage anima a les diu papallones reals a *The garden of earthly delights* fa el mateix amb fulles d'arbres.

La pel·lícula txeca *Les marguerites* inaugura el festival amb una barreja d'animeació de collages i acció real. [»»»](#)

Familiar
El festival vol desterrar la imatge de setí del cine experimental

"Amb els últims 40 anys en el públic familiar i dotarant la imatge de actualitat del cinema experimental —"que hi ha de més meravellós per a un nen que jocs visuals de papers que es mouen sols", apunta Vilches—, disjuntible hi haurà un programa dedicat amb curts de Michel Ouzlet i el clàssic *Tabac* de Yuri Noestet, i acompanyació una selecció d'obres de primers com Méliès o Chomont que utilitzen tècniques emparentades amb el collage, seguit de l'encertat de les múltiples animeacions de Terry Gilliam per al programa *Flylog* Cívica de los Monty Python.

Potser la proposta més innovadora del festival són les performances audiovisuals de collage en directe. Esperanza Collado retallarà divendres fragments de cel·luloid i els enganxarà sobre pel·lícula de formats diferents; i Noïlomain farà disjuntible una actuació en viu acostant-se al collage des d'una perspectiva més digital. "Hi ha qui utilitza el collage per què no cap dibuixant —diu Vilches—. Però al final la marcant es convertirà en una virtut i aquí l'afecte i el reciclatge tenen un paper decisiu", conclou.

FESTIVAL CINEMATOGRAFICO ▶ 'COLLAGE EXQUISIT', EN EL CCCB

Este minicio presenta una programación de filmes y cortos, talleres y 'performances' alrededor del cine hecho con la técnica del collage. Una joya apta para gurmets.

▶▶ Fotograma de 'Sedmikrátky (Les margarides)', una comedia-collage realitzada en 1966 por Vera Chytilová.

Cine para ojos exquisitos

EL PERIÓDICO
BARCELONA

Collage es un término que se suele asociar a pintura. La palabra procede de la francesa coller, o sea, pegar. Porque en eso consiste esa técnica artística, en ensamblar elementos diversos -como madera, papeles, telas, objetos- en un todo unificado. Se asocia a la pintura, en efecto, pero se refiere también a cualquier otra manifestación artística. Como el cine. Y precisamente de eso, del cine-collage, va el ciclo que organiza el programa Xcèntric durante cuatro días en el CCCB.

Xcèntric no es un festival, sino una pantalla estable para el cine experimental, de ensayo y creativo. Pero *Collage exquisit* sí que es un festival. Corto -como apunta su propio subtítulo: *Quatre dies de cinema i teoria*-, pero festival al fin. Empieza hoy, acaba el domingo y ofrece un programa variado alrededor del cine hecho con la técnica del collage. Las proyecciones son las protagonistas del minicio, que también incluye performances, talleres y pases gratuitos para todos los públicos.

El festival arranca hoy (20.00 h, 4 euros) con una joya de este tipo de cine: *Sedmikrátky (Les margarides)*, una comedia absurda, crítica y visualmente deslumbrante rodada en 1966 por la checa Vera Chytilová. El

Películas de autor en Sant Cugat

▶▶ Sant Cugat abre la novena temporada de su ciclo 'Cinema de autor', que programa 14 películas contemporáneas que se proyectarán los jueves, desde hoy hasta el 16 de abril, en los Cinemas Sant Cugat (av. Pla del Vinyet, 50. A las 19.30 y 22.00 h, 4,30 €). El ciclo promete ser «un mosaico del mundo del siglo XXI», según su organizador, Angel Comas, y comienza hoy con *Hodejebærne (Headhunters)*, thriller noruego dirigido por Morten Tyldum y basado en una novela negra de Jo Nesbo.

programa de pago (4 euros la sesión) continúa mañana y el sábado (20.00 h) con una veintena de cortos, una selección que combina cintas de clásicos de collage como Stan Brakhage, Larry Jordan, Stan Vanderbeek y Robert Breer con otras realizadas por nuevos talentos como Alberto Cabrera Bernal y Jean-Gabriel Périot. Y acaba el domingo (18.30 h) con el filme negro *The Imitator*, realizado en el 2011 por Lewis Klahr.

MEJÓ GRATUITO / Más amplia es la programación gratuita que ocupará el vestíbulo principal del CCCB de viernes a domingo. Cada día habrá videoclips de Vennisplutón y cortos de Dalibor Barić y Run Wrake, entre otros (17.00 a 20.00 horas). El viernes, además, pase de *Hoven and anti magic*, de Harry Smith (17.00 h) y performance *Threaded cocktail*, de The Consecutive Impostors (18.30 h). El sábado, programa familiar (17.00 h), películas-collage pioneras (18.00 h), animaciones de Terry Gilliam (18.30 h) y *Delitos automáticos en Instagram*, una performance en directo de No-Domain (21.00 h). Y el domingo, más animaciones de Terry Gilliam (17.00 h) y cintas de nuevos talentos como Jodie Mack y Kelly Sears (18.00 h).

▶▶ Montalegre, 5. Más información en www.cccb.org/xcèntric/

El arte de la señora Pirelli

Una joven artista descubre la oculta obra vanguardista de la mujer del heredero de la firma de neumáticos

ROBERTA BOGGO
Barcelona

El arte sigue despertando sorpresas tan insólitas. En la historia de Marinella Pirelli (Belluno, 1925-Varese, 2006), autora de una extraordinaria obra de cinematografía experimental, se mezclan todos los ingredientes: amor, dinero, rebeldía y creatividad, en el escenario de la alta burguesía intelectual romana de la posguerra y los círculos de artistas, donde se estaba imponiendo el arte-poesía. Pasada de vocación, Marinella Latta conoció al joven Giovanni Dotti, heredero de la célebre casa de neumáticos en los años cuarenta. Ella está buscando su camino artístico entre Roma y Milán, mientras el joven lucha para retener a las riendas del imperio Pirelli y dedicarse al mundo cultural. Ambos quieren una carrera independiente, tienen dinero y quieren ser libres: ¿cómo a primera vista?

Aunque nunca llega a romper los vínculos familiares, Giovanni cede el mando de la empresa y juntos se van a Roma donde, gracias a sus dotes de dibujante, Marinella trabaja en animaciones para publicidad. A partir de entonces, le interesa cada vez más el cine a través una serie de investigaciones sobre la luz, el movimiento y el color, que constituyen el hilo conductor de su trabajo entre 1960 y 1974. Un año antes su marido había fallecido en accidente de coche y Marinella, sola, con dos pequeños y todo el peso del apellido Pirelli, desaparece hasta 2001.

Todo eso lo cuenta Lucia Anepi, joven periodista y artista sonora, formada en Londres en pleno auge del cine para exposición. Fue entonces cuando se acordó de la obra de una cineasta experimental italiana, que había visto rápidamente y se acordó de que no aparecía en ningún estudio. Así empezó una apasionante investigación, que a través de los

dos hijos de la artista la llevó hasta su olvidado archivo, que abarca una dilatada vida. "En sus últimos años, Marinella intentó retomar la obra que había abandonado 30 años antes, cuando empezaba a conocerse en los ámbitos vanguardistas. Sin embargo, al digitalizar sus películas en 16 mm, no volvió a encontrar los efectos vinculados a la consistencia material de la luz. Fue un shock tal que lo dejó", continúa Anepi, en Barcelona para presentar la obra de Marinella, en el marco de Xcèntric, programación de cine experimental y documental erudito del Centro de Cultura Contemporània de Barcelona.

En la sesión se proyectó *Gloss il danna* (1961), su primera obra, que se rescata de su etapa como animadora, y *Sole in mano* (1973), juego de sombras a partir de su propia mano, cuyo interés por la poética del cuerpo anticipa temas del arte feminista. También los juegos de formas y colores de *Il lago, soggetto-oggettivo e futur-*

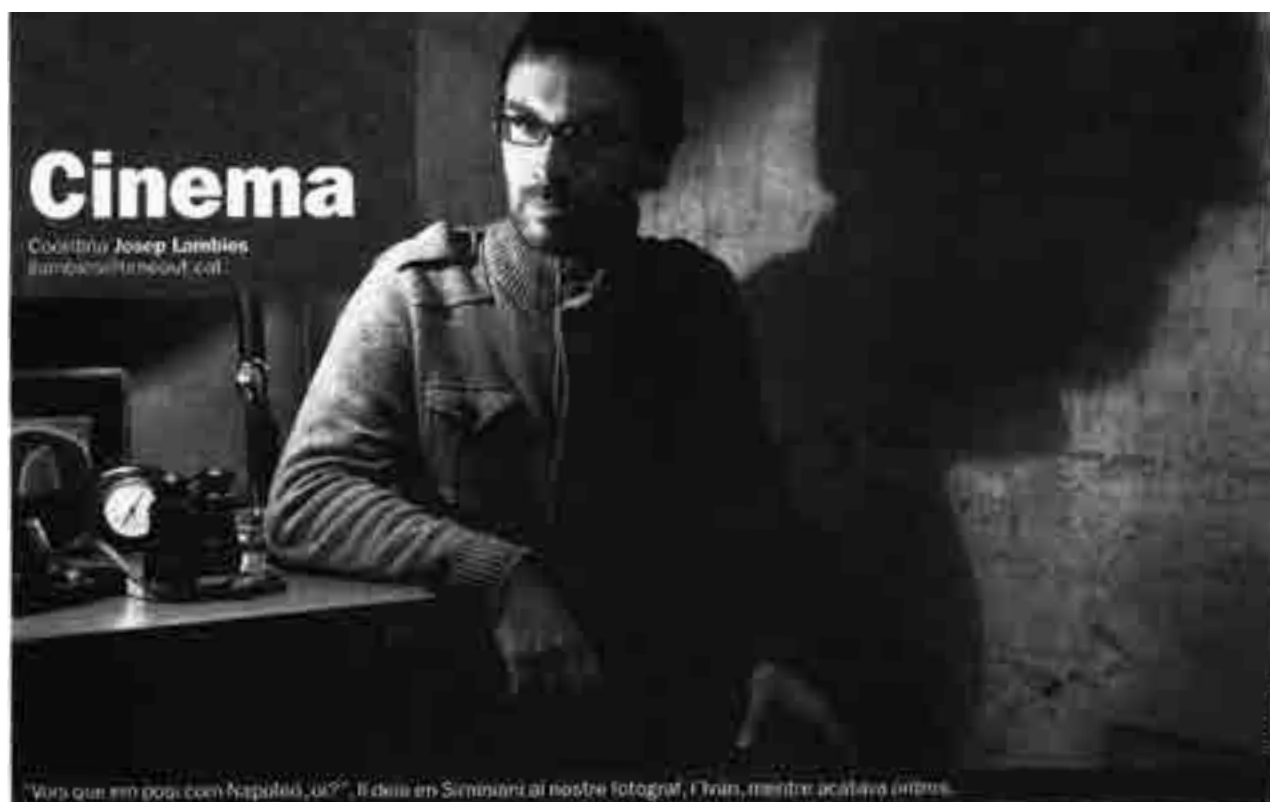
Marinella, en *Doppio autoritratto*.

ismo, deudoras de Norman McLaren, de cuyo obra Marinella era admiradora. La selección concluye con *Doppio autoritratto* de 1974, su última película conocida, de cuando ya había decidido dejarla. Si embargo, lo que la sitúa un escalón más arriba de otros cineastas de la época son sus instalaciones lumínicas, sobre todo *Play ambiente* (1969). "Es una pantalla modular con una única proyección que se fragmenta al colisionar contra la trama a partir de un conjunto de hojas de papel y crea un efecto 3D. La luz se mueve de Lido Ca-

rigioni es una pieza de música electrónica que se crea en tiempo real según los movimientos del público captados por células fotoeléctricas", explica Anepi. La instalación se reconstruyó en 2001 para una muestra en el castillo del conde Pasta de Busso, cerca de Milán, coleccionista de arte conceptual conservada en el Getty Center de Nueva York. Entre artistas que debía la cosa.

Fotograma de *Sole in mano* (1973), de Marinella Pirelli, / 2006

Un nòmada em convida a cafè

León Siminiani estrena 'Mapa'. En Josep Lambies l'entrevista en un bar on sonen els grans èxits de Simon&Garfunkel

No sé si m'agrada més el braç dret en posició bonapartista o que miri com si fos a la Bateria Todt a punt de disparar un obús. L'Iván el sotmet una estona a la voluntat de la seva càmera, i ell se sent un heroi de les dimes, igual que Peter O'Toole a *Lawrence d'Àrabia*. És la meua obligació advertir-vos que, en realitat, León Siminiani es un tros de pa, un d'aquells personatges que sempre fan cata de portar dies sense menjar calent. "Ara he començat una nova etapa itinerant, tinc tots els trastos en un guanxamoble i fu mesos que vaig amant i avall amb dues maletes", m'ha dit. El més èpic que li ha passat en els últims temps és que li han nominat *Mapa* als Goya. Però per explicar aquesta història com cal hem d'anar enrere.

Any 2009. El tal Siminiani acabava de deixar-se veure en un

parell de festivals amb *Limites. 1ª persona*, un curtmetratge produït a Vitòria per a una exposició col·lectiva. També hi participaven Jaime Rosales, Isaki Lacuesta, Luis Berdejo i Ferrnando Franco. El cas és que la peça de Siminiani va començar a funcionar noieta. "Això em va donar molta seguretat a l'hora d'entrar en el món de la narració personal", justifica. Aleshores va decidir afrontar un nou repte: un diari firmat del seu viatge a l'Índia. "L'Índia! Que en sabia jo? Res, a banda que els hippies hi anaven en massa perquè es deia que els Beatles hi havien après a meditar", s'exclama.

Cap al 1650, a això se li deia "fer el Grand Tour", i era una experiència exclusiva per a aristòcrates. Després de la colonització britànica -i alguns de la *bombay*-, alguns circumstanc-

ions Jean Renoir o Roberto Rossellini se n'hi van anar a rodar. "Si això també ho sabia -em frena l'amic Siminiani, evitant un episodi de nocions fonamentals d'història-. De fet, a la pel·lícula surt el viatge que hi va fer Pasolini l'any 1961, amb Alberto Moravia i la seva dona, Elsa Morante". Apunt: d'aquí va sortir *L'odore dell'India*, un llibre molt recomanable, publicat per primer cop el 1990, quan Pasolini ja era mort. "De tota manera, la meua experiència va ser una mica diferent".

Contra tot pronòstic, ara em parla de *Paozi*, potser perquè sap que *Mapa* arriba a sales el mateix dia que el fiasep de Sacha Gervasi. "Ja portava un temps amb la pel·lícula, que havia de ser això, un quadern de ruta, quan vaig decidir donar-li una volta de 180° -ara ve, ara ve- vaig fer com Hitchcock, quan va matar Janet Leigh sota la dutxa al minut 25 de metratge". Que qué li va passar? Doncs el que els passa a tots els homes que no mengen calent, en el fons són una rotunditat patològica, i sempre que benen una estona lliure aprofiten per enamorar-se, i si pot ser patir una mica. Com veieu, de *Lawrence d'Àrabia* no en té ni el mocador del cap.

Quan la seva xicota li va donar carabasses va decidir convertir el seu diari de viatges en el relat d'un pobre home que es penja d'una dona. "Vull dir, un relat en el sentit de Javier Cercas, de *Soldados de Salamina* o d'*Anatomia de un instante* -aclareix-. Un relat que parteix de la realitat, en el sentit de Capote, dels anys 70 i del nou periodisme". La setmana passada vaig treure el rusc per la preestrena de la pel·lícula al CCCB. Localitats exhaurides, histèria

“
Jo no en sabia res, de l'Índia, a banda que els Beatles hi havien anat a meditar

general, ruades d'espectadors en llista d'espera, com les *groupies* de Gene Kelly impacients per trencar-li el frac. Les històries d'amor segueixen novent el públic. I ara veurem que passa als Goya... O potser són massa emociots per a un individu que va pel món amb dues maletes i frisa per tenir a l'abast un microones?

CRÍTICA DE TV

Fernando de Felipe

Somos cámara

Las cargue o no el diablo, las cámaras se han convertido en un auténtico peligro público ahora que hasta el más tonto, descerebrado o iletrado del lugar tiene una de serie instalada en su móvil de última generación con la que ir levantando efímera acta en YouTube de su biodegradable visión del mundo. Nunca antes apretar un botón fue tan fácil ni tuvo tan inesperadas e incluso fatales consecuencias. De ahí que el lugar que antaño ocuparon en nuestro maltrato imaginario las películas domésticas y los vídeos de bodas y bautizos, esté ahora mismo colonizado por toda suerte de aberraciones videográficas a cada cual más narcisista y estéril, patéticos ejercicios de ombligismo a fondo perdido que han dejado la red infestada de grabaciones de dudoso gusto y todavía más cuestionable interés. Y es

que, visto lo visto, mucho me temo que el futuro de la especie se adivina ciertamente RECsidual.

De la cara más reflexiva y creativa de tan preocupante tema dio buena cuenta el pasado viernes en La 2 el último Soy cámara, el autoproclamado "programa de televisión del CCCB". Bajo el título de *Asuntos domésticos*, el capítulo en cuestión, escrito y dirigido a cuatro manos con tanto acierto expositivo como rigor documental por Ingrid Guardiola y Miguel A. Blanca, se adentró en el siempre fascinante género de las *home movies* para mostrarnos su metastásica evolución ética, estética, formal, social y tecnológica.

Tomando como punto de partida en todo momento el proyecto *transmedia Your lost memories* (una iniciativa online cuyo único objetivo es devolver a sus legítimos propietarios las películas

caseras en formato super8 encontradas en mercadillos, bazares y tiendas de segunda mano de todo el mundo), el programa puso el foco sobre el verdadero valor que pueden tener en la actualidad esos recuerdos embalsamados en celuloide, cintas de vídeo y similares que, a manera de memoria protésica, terminan documentando nuestras vidas, jerarquizando nuestras nostalgias y condicionando nuestra propia identidad sin que apenas seamos conscientes de ello. Unos recuerdos que, en esta su nueva etapa digital, han acabado perdiendo buena parte de su sentido, de su potencialidad evocadora y de su antropológica fuerza por culpa de todas esas trivialidades de usar y tirar a las que tan (mal) acostumbrados nos tienen últimamente. Ni que decir tiene que al Charlie Brooker de *Black Mirror* le hubiera encantado este trabajo.

Emergència

La Vanguardia
Cultura

19/02/2013

Última hora de la escena indie

Festival Emergència

Intèrpretes: Tashaki Miyaki / Tiger Menja Zebra
Lugar y fecha: CCCB (16/11/2013)

DONAT PUTX

El Centre de Cultura Contemporània de Barcelona acollí la quinta edició del festival Emergència!, una exploració en la última hora de la música independent, que se concretó en siete conciertos, destacando entre ellos los californianos Tashaki Miyaki y el grupo vallesano Tiger Menja Zebra.

El dúo Tashaki Miyaki presentaba por primera vez en directo en el estado español su dream-pop de baja fidelidad, que pasó por temas como *Something's better than nothin'* y *Best friend*, o bien la versión de *I want you*, de The Troggs. Afinidades coetáneas (Best Coast) y clásicas (The Velvet Underground) permiten situar en el mapa su propuesta, dotada del particular equilibrio de luces y sombras que dibujan la voz misteriosa y etérea de la cantante y la crudeza de la guitarra.

Tiger Menja Zebra (grupo fundado por tres excomponents de Camping),

ARXIVVD CCCB

Los tres componentes del grupo Tiger Menja Zebra

mostraba finalmente en Barcelona el contenido de su primer disco, *Com començar una guerra*, presentado prácticamente como una sola pieza y en formato de cuarteto. Un temario con episodios de rítmica impenitente, en el que el grupo catalán empleó un exten-

so arsenal electrónico (secuenciadores, voces procesadas, samplers ...) y ninguna guitarra eléctrica, y que en coherencia con el espíritu provocador que lo anima, en el más suave los casos resultaba inquietante, y en el otro extremo era directamente kamikaze. ●

SANTI GONZALEZ

TEXTURAS

Música del cosmos

Por Leticia Blanco

El ciclo BCNmp7 propone puntualmente sugerentes citas temáticas sobre músicas diferentes, alejadas de la tiranía de lo estrictamente comercial, en el CCCB. Este viernes, el foco recae en la música analógica y retrófica, contra lo que normalmente se asume, la potencial calidez de los directos de los llamados bedroom producers, todos esos músicos que gracias a la popularización de la tecnología llevan años registrando grandes canciones y discos desde la soledad de su habitación.

Pau Loewe (31 años), el hombre que se escornde detrás de la esfera que parece un sol, es uno de ellos. Fascinado desde siempre por la música, su hermano mayor empezó posando-

amantes del disfraz) y confiesa que lo de la tróstrara es en parte por preservar su intimidad y «la impersonalidad de la música». La esencia de los temas de Akron, en efecto, consiste en su capacidad para teletransportar al oyente a otros sitios, épocas y estados. Como una buena banda sonora. «Sin letra es más difícil contar cosas, pero intento que las canciones tengan su narrativa. Me alegra cuando los que las escuchan me cuentan a dónde los llevan. Muchos coincidenc», explica.

Enamorado de los sonidos ambientales y exóticos de Martin Denny, de Joe Meek (el género que soñaba con la música que podría escuchar los extraterrestres) y las ditas sonoras del muy alocado Les Baxter, Pau se confiesa un gran cinefílo. Su afición por el fantástico y la ciencia ficción no sólo le ha llevado a crear fascinantes atmósferas sonoras, sino a labrarse una carrera. Empezó trabajando en el oscuro equipo de DOT (responsable de los efectos especiales de *Hellboy* y *El laberinto del tiempo*) y ahora se dedica a diseñar los maquetados de coleccionismo de *Mazinger Z* y *The Big Bang Theory*. Su actuación de mañana en el CCCB, acompañ-

ado de dos músicos para la ocasión, será su debut en directo. Pero para nada es un desconocido: Pau decidió autoeditar su primer disco, *A Voyage Of Exploration* (inspirado por *Cosmos* de Carl Sagan), pero gastó tanto en *Vampí Soul* que el sello especializado en recuperar sonidos vintage decidió ficharlo. En el blog *A Viva Viva* recogimos su primer largo como mejor disco nacional del año pasado. Y atención porque ya está preparando el segundo.

● HISTORIA SECRETA DEL DISCO

Edita La Caja Negra. Considerado por muchos como uno de los géneros musicales menores, írrilo y proclive a la indulgencia y el narcisismo, el disco nunca ha sido la niña bonita de los expertos teóricos musicales. Pero esconde mucho más que hedonismo, drogas y maquillaje. El ensayo *La*

historia oculta del disco. Sexualidad e integración racial en la pista de baile de Peter Shapiro, por fin traducido al español, indaga en las raíces marginales y resurgidas del género. / L.B.

● DODO MAGAZINE

www.dodomagazine.com. Dodo se presenta como «la revista más exclusiva del mundo». Una cabecera de aventuras, hecha en Barcelona, en la que han colaborado casi 40 creadores internacionales como Jean-Julien, Jun Osoo o Ricardo Cabalo y con banda

sonora propia de *Hidrogenesse*. Tiene una particularidad: sólo existe un ejemplar impreso en el mundo y está enterrado en un cofre, en algún lugar. El mapa para descubrirlo puede descargarse a partir de mañana en www.dodomagazine.com. / L.B.

● Pau Loewe es el autor de 'A Voyage of Exploration', un disco instrumental de aromas 'vintage'

● Sus canciones hacen viajar al oyente, como las buenas bandas sonoras, a otros lugares

le citas de The Clash y The Cure y terminó zarbándose en el país y, algo más tarde, en las bandas sonoras de películas italianas de los 70 de Fabio Frizzi y Bruno Nicolai y el envolvente rock progresivo de Goblins, lleva años componiendo música instrumental en la intimidad de su cuarto. «Básicamente, porque no canto bien», bromea. Se hace llamar Akron (un pueblo de Ohio donde, por cierto, nacieron los miembros de sus adorados Devo, también

TEXTURAS

Cápsula Empordà

Por Leticia Blanco

Lluís Generó ha dado muchas vueltas en su vida. Literalmente. Pero tras largas temporadas en coordenadas tan dispares como Nueva York, India, París, Guatemala, Sicilia o Beijing, ha acabado volviendo al que siempre fue, en el fondo, el centro de su universo: el Empordà. Desde allí y tras un largo paréntesis que le ha mantenido estos últimos años alejado del mundo de la moda, su hábitat natural, este barcelonés de 45 años vuelve ahora a las andadas.

Pero antes, recapitemos. Lluís Generó es el hijo del fundador de Yerse, empresa fundada en 1964 por Lluís Generó. Especializada en punto, en su día fue proveedora de Cartefiel e Inditex y llegó a tener 1.700 clientes multimar-

ca marca teniendo relación empresarial con Yerse. Desde 1993 desarrollo mi carrera profesional de forma independiente. Fue entonces cuando lancé mi primera colección, prosiguo. Tras desfilir en la extinta Pasarela Gaudí y empezar a hacerse un hueco en la moda nacional, Generó se tomó un descanso. Un hiato viajero (con incursiones en la escultura, una de sus grandes pasiones) al que pone punto y final ahora, con un regreso milimetrado en forma de colección cápsula que presentará dentro de unas semanas en Barcelona, «sin agentes, distribuidoras ni tiendas de por medio», especifica. «Es un concepto de moda diferente, del diseñador al consumidor de forma directa», aclara.

Con una producción en talleres de Barcelona, en series «limitadas, numeradas y firmadas» a unos precios de media de 45 euros, Generó se ha centrado esta vez en el producto, más que en el marketing. Habla entusiasmado de las «materias extraordinarias» empleadas en la confección (cashmere, lana merino, algodón orgánico, baby alpaca, mohair, pelo de camello), influido por un estilo de vida reposado. «Ya hace unos años que necesitaba repensar mi vida y viajar

De una forma sencilla, tranquila, hoy sé más lo que quiero. La moda me aporta la sensación de que puedo contribuir a hacer este mundo un poco mejor. Mejor porque podemos contribuir a dar trabajo y apoyar a un sector productivo que está actualmente muy perjudicado. Mejor porque podemos crear prendas útiles y bonitas, que darán placer, harán sentir bien a quien las utilice. Mejor, por el hecho también de que puedo hacer algo que me gusta y me enriquece».

● El diseñador Lluís Generó prepara su vuelta al mundo de la moda desde el Empordà

● Hijo del fundador de Yerse, estudió en Parsons en los 90 y ha viajado por medio mundo

ca repartidos por Europa. En los últimos años ha reorientado su estilo hacia un público más joven, triplicando facturación y expandiendo sus ventas en el extranjero.

Lluís estudió en la Parsons School of Design de Nueva York en los 90 y dio sus primeros pasos en el seno de la empresa familiar, de la que hoy se desmarca educadamente. «Compartir nombre y apellido con tu padre a veces te lleva a esta pequeña confusión», explica. «Ni yo ni es-

● CULTURA DE CLUB

Mañana viernes a las 21h. El CCCB dedica su última sesión musical BCNmp7 al club como epicentro de escenas musicales a lo largo de la historia. Aunque la expresión «cultura de club» es de los 90 (cuando empezaron a surgir un puñado de clubes de música electrónica donde se podían escuchar sonidos no comerciales), el concepto va mucho más allá (y atrás). Un *zine* creado especialmente para la ocasión con textos de Txarri Brown, Alberto Guijarro, David Puente, Carles Novellas, Javier Blanquez, John Talabot y Jordi Serrano, entre otros, explora el término en profundidad con artículos sobre los clubes donde se escuchaba (y bailaba infatigablemente) *northern soul* en la Inglaterra de los 60 hasta nombres tan emblemáticos como Studio 54 o CBGB; hoy rodeados de un aura legendaria por lo que ocurría y se escuchaba en el interior de sus cuatro paredes. Dos actuaciones aspiran a recrear en el Teatre del CCCB el ambiente del perfecto club: el joven barcelonés Headbirds (electrónica teñida de pop) y Dean Blint (ex Hype Willimans), electrónicas profunda oscura e intensa, que presenta su último álbum, *The Redeemer*. / L. B.

Kosmopolis, l'espec

Des de l'any 2002, el CCCB programa Kosmopolis, un festival que s'acosta al fet literari des del triple vessant de la paraula: impresa, oral i electrònica. El seu director, Juan Insua, recorre els tres eixos temàtics de la setena edició, que es fa del 14 al 16 de març: la ciència, l'humor i la ciència-ficció

de Jordi Nopca

Fa més d'un segle que Kosmopolis prova de respondre a l'interrogant sobre com pot ser un festival de literatura al segle XXI a través de la triple explotació de la paraula. Escrita, l'oral i l'electrònica, i amb la integració de gèneres com la ciència-ficció i l'humor, constitueix menors per una part del sistema literari. "Les lletres del llibre fan el seu paper des de llavors, però la nostra voluntat era inventar alguna cosa nova", diu el director, Juan Insua. Des d'un primer moment creuain plantejar que fos un festival heterodot i obert. El fet de ser una trobada literària en un repàs i a l'hora un estímul entre una edició i l'altra hi ha forçat temps, i per no desajustar-hi hem mantingut el festival viu a través d'actes puntuals o de la difusió a través de xarxes socials.

Des del 2002, per Kosmopolis hi han passat un ampli ventall d'escriptors, des de Ian McEwan, Bernardo Atxaga, Quim Monzó, Robert Coover, Alejandro Barroco i Mario Vargas Llosa fins a José Luis Guerber, Enric Tardà i Carlos Ruiz Zafón.

01
AMESIDUNA
VINTENA
FACTES EN
PARAULA
TERTERA
EDICIÓN DEL
BOOKCAMP

02
BUENAPLEN-
TE DE BIRATA
SEVA SOBRE
L'UMOR
SOSTENIBLE
AMB JUAN
JOSE MILLAN

El pensament contemporani ha quedat representat amb noms com Tzvetan Todorov, Claudio Magris, Zygmunt Bauman, Alberto Manguel i Roger Chartier. L'oralitat, recitada o musicada, hi ha tingut un paper destacat també: en el primer apartat hi han actuat Diego Jancar, Xavier Trias, Perejainca, Lydia Lunch i Gonzalo Escarpó; en el segon, Arnaldo Antunes, Lou Reed i Laurie Anderson; Agustí Fernández i Lluís Llach.

Una edició marejana

De les tres eixos temàtics principals, donem la ciència i la ciència-ficció. "L'any 1959 C. P. Snow, físi i novel·lista, deia que els homes de ciència i de lletres estan condicionats a entendre's", recorda Insua. Més de tres dècades més tard, John Brockman publica l'any 2009 *La tercera cultura*, un assaig sobre els avenços dels investigadors de primer nivell en contrast amb la pèrdua de pes de l'intel·lectual. Entre els actes programats en aquest bloc destaquem la xerrada de **Sonia Fernández Vidal** sobre la física quàntica (16 de març, 11,30 h), el diàleg de **Nacho**

Vigilando i **Jorge Carrión** sobre el tractament de la ciència-ficció al cinema i a les sèries de televisió (15 de març, 21,30 h) i un concert de cançons basades en la ciència, amb la participació de **Glassando**, **Bilbe** i **PulpoPop** (16 de març, 12,30 h). "A banda de les activitats del programa, em sembla molt interessant l'arriscada del programa *Reservat lectura* amb una sessió sobre *El corvell* i *Acotar* a càrrec de dues grans especialistes, **Josanna Szepowska** i **Diana López Barroca**, el dia 15 de març, a la Real Academia de Medicina, el mateix dia es va treballar Santiago Ramón y Cajal".

Un festival amb humor

Totes les sessions que des dels inicis Kosmopolis ha volgut donar veu a escriptors que han escrit pàgines de literatura amb sentit de l'humor. "Hem decidit que en aquesta edició hi

David Carabén
CANTABRIA

"Si et negues a parlar de sentiments, la canço queda forçada"

★ Com ha anat el projecte? *This is not a love song*, que estrenes el 16 de març a Kosmopolis?

Com a resultat per necessitat el resultat de la composició s'ha traduït en cançons de gènere anglosaxó. El recull de cançons està format per cançons que defugen els sentiments, és un concepte amb el que es pot treballar a *Love is my*.

★ Quin repertori cantareu?

Randy Newman, Noel Coward, The Beach Boys, Sergio Ginzburg, P.J. i They Might Be Giants. Estem cançons i cançons parlant del que expliquem i dels reptes de traducció.

★ Quina és la teva tesi?

Si et negues a parlar de sentiments, la canço queda forçada. Així i tot, el repertori seleccionat demostra que els gèneres poden demostrar reptes fins i tot als gèneres, com a conèixer les característiques dels vegetals o dels animals.

ctacle de la literatura

hi aprofundiríem, perquè en un temps de crisi econòmica, pública i de valors, totes les manifestacions de l'humor donen molts de si", reconeix el director del festival. Hi haurà dos grans actes en què l'humor serà el fill protagonista: A *Humor sostenible*, **Andreu Buenafantia** i **Juan José Millás** reivindicaran la importància de la rialla a la literatura, als mitjans de comunicació i en la cultura popular (16 de març, 23 h). La novel·lació de *Café Europa* —social i performativa— serà protagonitzada per episodis curt **Carlos Hao Mor**, **Josep Pedraza**, **Eduard Escofet**, **Juan de Díego** i **Krzysztof Czerwinski** (16 de març, 21 h).

Un tast de novel·la gràfica
"En l'apartat de novel·la gràfica, organitzem una vintena d'actes dedicats en veu alta al còmic i a la novel·la gràfica", explica Insua. En col·labora-

ció amb el British Council es farà una aproximació a la producció del Regne Unit a partir de quatre actes, entre els quals hi ha la tarrada de **Paul Gravett** sobre la còmica del segle XXI (16 de març, 20.30 h) i la resposta que **Dave McKean** farà a la seva obra gràfica, tant en el context de la il·lustració com en el dels còmics, a més de comentar les seves contribucions al cinema, l'art i la música (15 de març, 20.30 h).

El futur de la lectura

Tot i que aquesta és una edició de "resistència supervivència", en què la reducció del pressupost usel·la entre un 30% i un 40% respecte del 2011, **Juan Insua** està content que el text continue tenint una gran importància a la societat actual: "No estic d'acord que tuta novel·la tingui el que hi havia fins ara —el met—, entenc que internet pot pro-

vocar parte en una generació que no en coneix les eines, però també hi ha un aspecte de democratització: aquesta revolució no futuraria ningú". **Antonio G. Iturbe** i **J.J. Millás** parlaran sobre els futurs de la lectura en les biblioteques en el món digital (15 de març, 12 h).

En paral·lel als actes singulars, **Kosmopolis** programarà per tercera vegada consecutiva el **Bookcamp**,

un espai de tallers, tarrades, conferències i assaïstries. "D'una banda, la indústria editorial està en crisi. De l'altra, el format digital et permet escriure a un ritme propi al·lèrgic —se planteja Insua—. El **Bookcamp** vol mostrar que **Kosmopolis** no és una bromada piramidal. Aquest festival para el cel, d'acord gravet, és un dels punts que ens fa estar més atrets als al·lèrgics ciutadans" —se-

Josune Cabré
@JOSUNECABRE

"Reflexionaré sobre aspectes de la meua obra en veu alta"

● La seva intervenció inaugura **Kosmopolis**. En què consistirà? Seguiré la conversa que **Xavier Pla** i jo iniciem. Ell amirà plantejant diverses temes sobre els meus llibres. A partir d'ara, reflexionaré sobre aspectes de la meua obra en veu alta.

● No hi ha cap guió marcat? D'acord, no s'encarregaré Pla. M'agrada bé no saber res del que podríem arribar a discutir. No em hem donat cap instrucció, confio del seu en la seva capacitat de presentar temes d'interès per a ell i per a tu. Al final de l'acte **Helena Sabar** farà un petit recital de veu.

● Ha seguit **Kosmopolis**? És un festival interessant. Em agrada bé que l'organització pensi en un autor català i que li doni l'oportunitat de parlar i reflexionar sobre literatura amb algú que coneix la seva obra de prop.

Bolaño, un llegat per reivindicar

Amb l'exposició *Azín Bolaño 1977-2003* estrenada aquesta setmana, el CCCB aprofitarà per programar actes de reivindicació del llegat de l'escriptor d'origen xinès. **Alex Rigola** presentarà en primera la lectura dramatitzada d'*El poeta de las ratas* (14 de març, 20.30 h); **Alicia Scherson** estrenarà *Rafael*, inspirada en *Una novel·la sense fi* (14 de març, 22.30 h); **Jorge Herralde**, **Pere Gimferrer** i **Josune Cabré** parlaran de l'experiència d'editar **Bolaño** (15 de març, 19 h); **Ovidio García Valdés** continuarà la seva poesia amb la de l'escriptor (15 de març, 20 h).

El festival arriba al seu setè any més obert que mai a la comunitat entre tendències i disciplines, com a "festival de la literatura amplificada"

Kosmopolis plural

David Castillo
BARCELONA

El festival Kosmopolis desplega la seva setena edició entre el 14 i el 16 de març en diferents àmbits de la ciutat, especialment a la seva seu, el Centre de Cultura Contemporània.

El director del CCCB, Marcel·lí Simon, va destacar que Kosmopolis havia esdevingut una de les joies de la programació cultural del país i va posar èmfasi en la col·laboració amb un bon grup d'editors i patrocinadors, que ha permès tirar endavant l'edició d'*Empire*, que s'obria amb una sessió conjunta de Jaume Cabré amb el crític Xavier Pla.

Simon també va destacar que el festival havia treballat molt en les xarxes socials, formant que va aconseguir el director de Kosmopolis, Juan Jimeno, quan li va preguntar quins eren els objectius i les perspectives d'assistència: "Volem crear plataformes de lectura contínua al llarg de l'any; arrelar-nos en el tercer sector cultural, si que s'ha de anar una mica més en condicions d'obertesa, que és el meu interès; el festival pot passar, però el treball queda." Jimeno hi donava a propòsit de l'absència de grans figures, que no són prerogatives de Kosmopolis, i la presència del treball continuat i de fora de la gent que programava i actuava durant tot l'any.

El dibuixant de còmic britànic Dave McKean participació d'invites en una sessió presentada per Xavi Cabré ■ CCCB

"Volem crear plataformes de lectura contínua. El festival pot passar, però el treball queda"

No obstant això, l'oferta és col·lectiva i plena d'abundància, de tots els gèneros, des de la poesia fins al còmic, sense oblidar l'audiovisual ni un sector digital molt actiu.

Cal recordar que Kosmopolis és, sobretot, un festival seriós. Hi ha diferents cicles, vinculats a la relació entre ciència i cultura: ficció, literatura, ciència i artistes fan un de-

bat sobre el Març real, des de la NASA, i el llum, des del CCCB; es tractarà l'existència del bosc de Higgs amb científics del CERN, i Nacho Vigalondo i Jordi Carrón contrastaran les sèries de televisió i el cinema de ciència-ficció. També hi haurà un apartat dedicat a l'humor, amb una tertúlia entre Juan José Millás i el televisiu Andrés Bernaldes.

Un altre cicle serà l'exposició *Artes. Bolònia*, que tindrà les ciutats de Barcelona, Olinda i Bèrcia com a llocs. Hi ha programats recitals, debats, una lectura dramatitzada d'Alex Rigola i l'estrena de la pel·lícula *El futuro de Alicia Solerion*, inspirat en l'obra novel·la *Empire* de l'escriptor xinès i que ha estat presentada al prestigiós festival Sundance. ■

Còmic o novel·la gràfica anglesa en el programa

A part d'un canvi en el sistema d'entrades, en que els visitants adquiriran els tiquets per sessions i no per jornada, el Kosmopolis 2013 té algunes cites d'alt nivell, que s'incorporen a la programació. La literatura en viu, una competició de poesia slam i la intervenció del compositor de Mishima David Carabén s'alternaran amb conferències sobre el futur de la lectura, el tercer Book Camp III, una trobada dedicada al món dels llibres i l'edició per oferir noves perspectives, solucions professionals i idees per emprendre o consolidar projectes vinculats amb la literatura. Experts en edició, empresa i comunicació (editors, llibreters, analistes web i desenvolupadors de projectes) impartiran tallers, conferències i assessories; dibuixaran estratègies i presentaran casos paradigmàtics en dues jornades obertes i gratuïtes per oferir recursos i solucions pràctiques a projectes lliures. També hi haurà una trobada de revistes digitals i frets estrena dins el Canal A1A.

Una de les cites impressionables serà la dedicada a la novel·la gràfica al Regne Unit, amb la participació dels dibuixants Karrie Fransman, Paul Rusey i el reconegut Dave McKean.

Kosmópolis, el lèmur de les lletres

Carles Gell

Al final de regust faninós, atractiu per diferents i estrany i amb un punt ecològic, potser fruit de la seua canviada, un lèmur és el leitmotiv de la setena edició de Kosmópolis, el festival literari del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), amb el qual, sense dubte, comparteix naturalesa. La festa de la literatura amplificada, com s'autodefinia, arrenca avui amb el tripode format per elecció, ciència ficció i humor que completaran fins a la nit de dissabte. Túniques de l'escriptor Roberto Bolaño i la novel·la gràfica. El còctel beindrà noms com ara Jaume Cabré, Juan José Millás, Alex Rigola, Andreu Buenafemina i el debutant Dave McKean, entre els 70 convidats previstos (www.cccb.org/kosmopolis).

Amb 70.000 exemplars venuts només a Alemanya de la seua darrera novel·la, Jo confesso, i un cada cop més reconegut forat a l'Àmerica Llatina, Cabré, "un dels escriptors catalans amb major vocació universal avui", segons Juan Iturr, director de Kosmópolis, obra avui (19 hores), en conversa amb Yevdusha Xavier Pla, la convocadora en l'apartat de literatura en viu, on, a banda

d'una competició de slam, Armand Carabén experimentarà amb lletres de cançons que no són d'anon.

L'arribada de la tana Carloty a Mart, el bono de Higgs i la lectura del genoma humà és un punt d'actualitat que protagonitza un altre dels eixos del festival, el basat amb *Tercera Cultura* (la que és fruit de l'apropiament entre el coneixement literari i el científic). Seran set actes, entre els quals sobressortirà *Temps de Mart*, narrada a tres bandes entre el periodista d'El País Jacinto Antón i els científics Lara Saiz i Fernando Abilleira (aquí darrer, per videoconferència des de la NASA). David Jón, el director de cinema Nacho Vigalondo i els també escriptors Jorge Carrión i Pau Vidal debatran, entre d'altres, amb gent de ciència, des del vessant literari del genoma humà fins a les sèries de ciència ficció.

El tercer gran bloc de Kosmópolis l'aporta, enguany, la novel·la gràfica, un gènere a l'alça. El debat del perquè de la seua eclosió, especialment al Regne Unit, permetrà que visitin Barcelona sones d'allà, com ara McKean (*The Sandman*) o l'esperi Paul Gravett.

A redós de l'Arxipol Bolfo, 1977-2003, la imponent exposició que el CCCB inaugurarà fa

Jaume Cabré obra avui a Kosmópolis que té cura a l'edició de l'obra. (JORDI HERRALDE)

El festival literari del CCCB arrenca avui amb un diàleg amb Jaume Cabré

amb prou temes una setmana, el festival dedica a l'escriptor xilè un homenatge en què, a banda d'una taula rodona amb els que van ser els seus tres editors (Pere Giménez, Jaume Vallecoba i Jordi Herralde) i el seu amic l'escriptor A. G. Porta, es podrà veure l'empena del film *El future*, de la xilena Alicia Scherson, a partir d'una novel·la llargua de l'autor, mentre Rigola, en primícia també,

facilitarà la lectura dramatitzada d'el poema de Ausiàs March, rebit de l'autor de 2666 adaptat de nou pel dramaturg. No gaire lluny de Thomas de Bolaño hi ha un altre dels capítols de Kosmópolis, que farà seure, sota l'epígraf *Humor sostenible*, Buenafemina i Millás.

Kosmópolis, nascut el 2002, és un festival "molt horitzontal, obert, canviant, i si bé futur és, a banda dels grans actes, per estar servits amb el Tercer Sector, que també existeix a la cultura; aquest és el treball que, a la llarga, queda", explica l'insua per cridar l'atenció sobre

la tercera edició de Bookcamp, "un festival dins del festival", on s'obereixin perspectives i solucions professionals a projectes vinculats amb la literatura. El seu programa acollirà dissabte una trobada de revistes literàries digitals. Tot, amb un pressupost de 130.000 euros i una pressa fer un festival avui amb aquesta xifra", diu el seu director) per tal que la literatura no estigui en perill d'extinció davant els nous temps. O sigui, novament com li passa al lèmur.

KOSMÓPOLIS

Centre de Cultura
Contemporània de Barcelona
Des d'avui fins dissabte 16

El 'collage' de Dave McKean: Batman, los Stones y el tarot

El dibujante, portadista de 'The Sandman', es una de las estrellas de Kosmópolis

WENESSA GRALL / Barcelona
 Dave McKean es un dibujante de culto, el preferido de Neil Gaiman, creador de *The Sandman*. Oscuro, onírico y de trazo expresionista, McKean eleva el cómic a categoría artística, con collages en los que mezcla fotografía, pintura, dibujo e incluso escultura. Ha diseñado portadas de discos para los Rolling Stones o Tool. Años, compone y toca el piano (está planeando un show para la Sidney Opera House en el que tocará sus propias obras mientras se proyectan sus ilustraciones en una pantalla), ha dirigido películas y cortos (como la icónica *MirrorsMask*, con su colega Gaiman), ha colaborado en el arte de dos películas de Harry Potter e incluso desarrolló los visuales para el vampírico musical de Broadway *Les Mis*, con música de Elton John y basado en las novelas de Anne Rice.

«Por qué los cómics no pueden ser algo más que una línea negra rellena de color? También pueden ser abstractos, que es el camino que me gusta explorar», plantea David McKean, que ayer dio una conferencia sobre su obra y la novela gráfica en Reino Unido -donde es uno de los cruceros- en el marco del festival Kosmópolis del CCCB. McKean, que estudió en el prestigioso Berkshire College of Art and Design, ha despertado con la técnica del collage, creando su propio estilo y universo. «Me gusta el collage porque es como la memoria fragmentaria. Pones trozos de papel al lado de fotografías y tipografías y adquieren su propia vida».

En 1989, David McKean publicó uno de los cómics de culto más vendidos sobre Batman: *Arthim Asylum*, con guión del genial Grant Morrison. Una historia en la que el superhéroe está al filo de la cordura y la locura. «No estoy seguro de cómo se cuenta la historia... La idea de un tipo vestido de murciélago es extraña. Desde la posición del no fan, ni siquiera del lector regular, tan sólo viendo la historia desde fuera, ya se plantean muchas preguntas. Grant Morrison también quiso empujar su propia oscuridad hacia una dirección distinta, así que lo llevamos a un terreno más simbólico, absolutamente psicológico. Batman no era necesariamente un tipo disfrazado, lo presentamos entre el hombre y el animal. Y eso infectó toda la historia; cambió a todos los personajes. El resultado fue como su oscuro Alicia en el país de las maravillas, cuenta. Sólo que ese país de las maravillas era el asilo de Arkham, donde Batman tenía que pasar una noche entera (una versión del Joker), enfrentándose a sus propios demonios y traumas. «Entre los perso-

jes se produce un juego extraño: los héroes necesitan a los villanos para existir. Y viceversa», destaca.

«Cuando empecé, en los 80, sólo estaban Mouse y Watchmen. No era suficiente para que el cómic se considerara un arte. En Inglaterra, más que en España o Francia, hay un auténtico prejuicio sobre los libros con dibujos: si hay dibujos es para niños pequeños. Afortunadamente, esta percepción ha ido cambiando

en los últimos años, gracias a las novelas gráficas de calidad y a las adaptaciones cinematográficas», considera el artista.

La firma de David McKean está en todas las portadas de la llamada *The Sandman*. «La portada es el escaparate de la obra, lo primero que ve el público. Con *Sandman* intenté que se parecieran más a portadas de novelas que de cómics, porque la obra no iba dirigida ex-

clusivamente a los lectores habituales de cómic, tiene un público mucho más amplio que no está familiarizado con la historieta», señala el dibujante. En cuanto a las portadas de discos, McKean trata de materializar la música en una imagen: «Intento reflejar el sentimiento y la sensación de la música, sus colores, sus texturas, la cara o la figura que sugiere». Así lo ha hecho con Alice Cooper, los Stones o *The Misfits*.

Aunque McKean se sirve de la ilustración digital -con poderosos colores y atmósferas irreales-, reivindica el dibujo sobre papel: «Capturar el dibujo con una línea sobre el papel es lo más perfecto y puro. Photoshop es una herramienta más». Y pone Barocka como ejemplo de su proceso de trabajo, señalando la calle detrás de la ventana del hotel: «Si quieres dar un aspecto real de una calle, lo mejor es una fotografía. Pero si quieres expresar un sueño sobre la ciudad es mejor hacerlo con una pintura o un dibujo. ¿Cómo reflejar la catedral de Gaudi? Una fotografía es demasiado obvia; puedes jugar con las piedras y sus estabacitas. El objetivo es sacar la esencia, el feeling que transmiten».

Una esencia que captó en la baraja del tarot que diseñó para *Vertigo* incorporando personajes del sello. «Me encanta esa idea tan humana de catalogar y clasificar las cosas en 78 cartas. No creo en lo sobrenatural, pero iconográficamente el tarot tiene imágenes primarias muy fuertes. Con él, aprendes más de la naturaleza humana que leyendo una novela; dice, recordando también el tarot surrealista que pintó Salvador Dalí».

Dave McKean, ayer, en Barcelona.
 TAFEL COZZI.COZZI

Portada del libro que recopila el arte del filme 'MirrorsMask'. (EL MUNDU)

Los duros leen poemas

EL MIRADOR

Josep Massot

"Los hombres duros no bailan/ Los hombres duros llegan a pueblos/limitrofes en horas oscuras/ los hombres duros no tienen dinero, /malgastan el dinero, buscan un poco de dinero en habitaciones minúsculas y húmedas". Olvido García Valdés recitaba el célebre poema de Bolaño con ritmo cortante y vertiginoso, tensado por la percusión de Chefa Alonso. El recital de Kosmópolis lo seguía una multitud con la respiración encogida. "La poesía ofrece una manera de hablarnos que no encontramos en otro sitio", comentaba la gran poeta vallisoletana. García Valdés y su pareja, Miguel Casado, son dos de los poetas más destacados en lengua castellana, que impulsaron con Ullán la editorial Ave del Paraíso. Nunca antes había leído poemas ajenos, salvo de Ana Ajmátova y Marina Tsvietaieva. A ellas las había traducido, "por lo que algo de mi mano había en sus poemas", y a Bolaño lo había conocido en un breve encuentro en Toledo. Ahora leía sus versos en diálogo con los suyos. "Un diálogo de acá con allá. Somos casi coetáneos y él había escrito que no teníamos nada en común. Pero algo sí compartimos. La manera de situarse, de lo que nos interesa y lo que descartamos, esa posición de la escritura, ese tipo de poetas que no estamos

en ninguna parte, esa pasión por la poesía y ese desprecio por lo que significa el mundo literario. Pero, sobre todo, tenemos en común la percepción del tiempo. En Bolaño la presencia de la muerte es muy temprana y muy aguda. Esto es lo decisivo".

"Los hombres duros dejan a sus hijos /desperdigados por los grandes espacios de Norteamérica y Latinoamérica/ Antes de enfrentarse a la muerte /

versatilidad de sus temas, por sus ritmos variados y por esa lengua, esa mirada y esa manera de hablar tan suya, con un punto onírico", decía Olvido García Valdés.

El CCCB era un hormiguero de gente ávida de literatura. En una de las carpas hablaba Valeria Bergalli, que hace 13 años iniciaba con Minúscula -no se pierdan *Bagheria* de Dacia Maraini- la eclosión de editoriales independientes, y junto a ella

Olvido García Valdés recita poemas de Bolaño en el festival Kosmópolis

Antes de recibir con el rostro vaciado de esperanzas/ la cita de la Flaca", seguía el poema del escritor chileno.

La exposición del CCCB da oportunidad para conocer mejor la obra de Bolaño, que cuando llegó a Barcelona vivía en un cuchitril de la calle Tallers y ahora su nombre ondea en las banderolas que cuelgan del edificio de Montalegre. "El novelista se ha tragado su obra poética, cuando él escribió poemas extraordinarios, por la

estaba Aniol Rafel, el más nuevo, de Edicions del Periscopi, que confesaba que él se contagió de la fiebre literaria en Kosmópolis. Alguien habló de nichos (de venta) y Bergalli dio un respingo: "¿Nicho? Yo no sé nada de marketing. Mi editorial busca lectores apasionados por la literatura y me temo que cada vez somos menos. Esta palabra me da escalofríos". Paseando por el CCCB, se constata: no hay nichos funerarios para los buenos libros.●

Kosmopolis registra 6.000 visitantes, mil más que en el 2011

La fiesta de la literatura crece en público a pesar de la crisis

© JORDI ROVIALTA

Conferencia de Paul Gravett, autor de cómic inglés en Kosmopolis

CRISTINA VIZCAÍNO-DESPLÀ

Barcelona

A pesar de la difícil situación económica y de que se trata de actividades no gratuitas, el festival bienal Kosmopolis, que finalizó ayer después de tres días de intensa actividad en el CCCB, registró 6.000 visitantes (1.000 más que en la edición de hace dos años), que acudieron a las 50 actividades organizadas para acercar la literatura a todos los públicos.

En palabras de la propia organización, este evento "reivindica la tradición experimental y lúdica de la literatura". Así el espacio Tercera Cultura reunía a científicos y artistas para compartir su visión del mundo, que tiene su exponente en las novelas que incorporan aspectos científicos en sus tramas. También presentó pro-

puestas más modernas como el concurso de *slam poetry* Grand Slam Barcelona (en el que es el público quién juzga a los poetas) o diversos talleres sobre nuevas tecnologías.

En esta séptima edición, en la que en lugar de abonos, la organización decidió vender entradas por evento a 3 euros, muchas de

las actividades giraban alrededor de la figura del escritor y poeta chileno Roberto Bolaño, al que se rendía homenaje en forma de múltiples conferencias, y una exposición del Archivo Bolaño, que registró una gran afluencia a pesar de que había que pagar entrada a 6 euros. Con todo, los visitantes se han multiplicado día tras día, siendo las actividades más concurridas todas las relacionadas con Bolaño, la conferencia sobre el cómic en el Reino Unido, el Grand Slam y *Humor sostenible*, el coloquio entre Andreu Buenafuente y Juan José Millas con el que cerraba anoche el festival.

La actividad gratuita por excelencia ha sido el *Book Camp*, que comprendía talleres, conferencias y asesorías y que ha tenido una buena acogida, con 800 asistentes a una treintena de actividades. Esta edición del festival ha destacado también por el eco que ha tenido en internet a través de *streamings*, con mil seguidores solo en Sudamérica (entre Chile, Colombia y Uruguay) y 700 en España, el festival se clausura con un concierto en el Hall del CCCB a cargo de David Carabén (integrante del grupo Mishima), que interpretó canciones de amor y desamor.●

SECTOR EDITORIAL

Llega la inclassificable, experimental y ya legendaria 'opera prima' de Mark Z. Danielewski 'House of Leaves'. Javier Calvo, su traductor, revela el 'making off'.

El interior de 'La casa de hojas'

■ MATÍAS NÉSPOLO

En algo más de una dècada el debut narrativo del neoyorquino Mark Z. Danielewski se ha convertido en leyenda. Para muchos críticos funciona como la prueba de que el viejo vanguardismo histórico sigue operativo en el siglo XXI. Para otros, el desbarajuste de que el experimentalismo más radical también forma parte del mainstream.

En todo caso, lo que está claro es que *House of Leaves* (2000) es inclassificable y de culto. Y así como ha hecho correr ríos de tinta en Estados Unidos, o en Alemania y Francia, también lo hará en España para la rentrée, cuando llegue a librerías, porque no deja indiferente a nadie.

Cuatro finas, infinidad de tipografías e inverosímiles cajas de textos (incluso caligramas) conviviendo en la misma página, varios niveles de relato, notas al pie e historias dentro de otras para dar vida a una escalofriante casa cuyas dimensiones interiores son más grandes que las exteriores. O por lo menos eso es lo que cuenta un fotógrafo que rueda un fallido documental, que probablemente no exista, narrado por un viejo ciego, cuyo manuscrito caerá en manos de un tatuador de Los Angeles.

Más que una novela es un laberinto de Minotaurio hecho prosa. Por no mentar su atiborrada intertextualidad y niveles de interpretación. No en vano, más de un crítico compara la casa con la ballena blanca de Melville, aunque también es innegable la influencia de otros nombres mayores: Borges, Nabokov, Stephen King, Pynchon, Poe...

De ahí que la novela funcionara

también durante varios años como una pesadilla disuasoria para más de un entusiasta editor e incluso abnegado traductor. Lo cierto es que dos pequeñas casa independientes asumieron el desafío: la joven Páido Fuego y Alpha Decay, que comparten los abultados derechos y gastos de traducción. La traducción corre por cuenta de Javier Calvo y el *tour de force* de la maquetación a cargo de Robert Juan-Cantavella. Ambos conversarán sobre el *making off* de *La casa de las hojas* junto a la editora Ana S. Pareja, el próximo 4 de junio en la sala 1 del CCCB como parte de la programación continua del Kosmopolis.

Arriba, portada y páginas interiores del inclassificable 'House of Leaves' del neoyorquino Mark Z. Danielewski. A la derecha, su traductor, el escritor barcelonés Javier Calvo.

JORGI SOTERAS

■ ADDENDA

L'ambició dels poetes

RAFAEL VALLBONA

Si una idea queda clara a l'exposició *La Revolució poètica* és que, malgrat el fracàs posterior d'un projecte generacional que va semblar transgressió per collir cotòisme oficialista, ens els anys inicials es va remenar l'encarcerat relat cultural català encara obsedit amb la postguerra. D'aquell jo amb el límit, en va sorgir un dels darrers debats intensos que ha viscut la cultura del país. Probablement més formal que de fons i marejat per interessos tant personals com estrets, però la nova actitud pop va posar contra les cordes una temporada el noucentisme que encara ara ens aclapara intel·lectual i políticament (en la versió més xarona) i al qual és cert que molts d'ells marejats s'hi van apuntar amb el temps. I després d'això el desert disfressat de transició i de reconstrucció nacional. Res.

El punk va passar per damunt de la cultura catalana i la postmodernitat ens va atrapar en la vessant frívola de creure'ns actors del final de la història. En realitat tot era fals i disfressat de games de festa, no de pensar-nos. I d'allò a la fatua idea de convertir la cultura en motor de l'economia, en detriment del pensament crític, hi ha anat un pas, el que ha abocat la cultura catalana a una decadència que ja no poden dissimular ni els caps pensants, entre d'altres coses perquè no en queden (i els que se'n diuen només són bugaderes del poder o jubilats).

La resta fa novel·les oportunistes que guanyen premis saculents però sense ambició, o llibres neosentimentals que diu en Fèlix Riera. Ara sembla que només alguns poetes, els que han pogut superar el pesat discurs del jo, aïcen tímides veus de disconformitat amb una cultura que s'ensorra. No sé si és el pendol, però la situació és greu.

El premi Pulitzer Junot Díaz i el músic Robert Forster, entre els participants del festival Primera Persona, el 3 i el 4 de maig al CCCB

“Aquíestic jo”

Redacció
BARCELONA

Demà i dissabte tindréu lloc al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) el festival Primera Persona, que dona veu a autors que prenen la seva experiència vital com a matèria primera de les seves creacions. Aquest certamen de només dos dies l'han organitzat els agitadors culturals catalans Miquel Otero i Kiko Amat.

Els tres participants convidats més il·lustres són Junot Díaz, novel·lista dominicà i que va ser guardonat el 2008 amb el premi Pulitzer per *La mare i la filla*, un altre escriptor, el novaiorqués Shalom Auslander, autor de *Lamentacions de un prepucio*, i el músic australià Robert Forster, dels desapareguts The Go-Betweens.

Miquel Otero va comentar que els convidats explicaran la seva vida i que el fil principal és aquest punt autobiogràfic i vivencial. Tant ell com Amat no amu-

Kiko Amat i Miquel Otero, organitzadors del festival Primera Persona ■ PEBE HERRNDOZ / ACP

guen que els convidats són artistes que admiren.

Kiko Amat va afegir que és un festival centrat en el jo. “El Primera Persona es lèua en la frase «aquíestic jo». Això és el que busquem de tots els artistes que portem”, va declarar Amat. Amb tot, volen que “sigui divertit de veure i que els assistents s’ho passen bé”. Per Amat “el que

fan és excitant i hi ha una part d’humor, de ritmes i d’entusiasme”.

El festival es divideix en quatre sessions, de les 19.30 h a les 22.30 h. Les dues primeres tindran lloc demà i les dues últimes, dissabte, la primera porta per nom *Hip Hop 80’s* i se centrarà en el rap català, amb la participació de Ramón Giménez El

Brujó i DJ Ness, que conversaran amb el periodista musical Luis Hidalgo. En aquesta mateixa sessió també hi participaran l’escriptor i humorista Carlo Padial i Shalom Auslander. En la segona sessió, *Barcelona Ciutat*, hi intervindran, entre altres, l’escriptor Marcos Ordóñez, l’edafològic Dani El Rojo i el periodista

El festival es divideix en dues sessions demà i dues dissabte, entre les 19.30 h i les 22.30 h

ta musical Oriol Llojis.

Dissabte, en la tercera sessió, *Diàries*, hi seran els escriptors A. Robledo, I. Sencunza, P. Irurzun, F. Montalbán, M. Jabois, R. Juan-Cantarella i L. Fernández. Tancairà la sessió Junot Díaz, que repassarà moments clau de la seva vida.

En la quarta sessió hi participaran l’escriptor Donald Ray Pollock i tancarà el festival el músic Robert Forster, que parlarà de com escriu les cançons i de la seva vida complicada, i oferirà un recital amb Part Company, un grup format per músics destacats de l’indie català. ■

mucho después de la lectura.

El dominio de la técnica narrativa exhibido por Díaz resulta muy llamativo ya desde sus primeros relatos, se confirmó con solvencia en la novela de Woo y aquí luce con mayor brillantez todavía. Los temas y ambientes son los mismos, pero la voz se ha vuelto aun más suelta y atrevida, mucho más libre, más eficaz (mejora subrayada aquí por una impecable traducción al castellano que, esta vez sí, ha dado con el registro exacto para superponerse a los problemas de excesiva coherencia que provoca el castigadísimo del original). A veces, semejante habilidad se traduce en una condena para la que usamos distintas etiquetas: «escritor para escritores», «autor de culto», etcétera. Es decir, alguien destinado a granjearse la admiración de sus colegas entre el desprecio de los lectores.

Junot Díaz se salva de esa condena gracias a la densa humanidad de sus historias. Es casi imposible que el mundo de este Yunior no genere a un mismo tiempo interés, emoción, enojo, disfrute, risa, excitación y lástima. Y el gran mérito del autor es

que a veces consigue que todas esas emociones cristalicen en un solo momento, en una frase. Que un instante contenga toda la vida. Y no precisamente por un proceso de simplificación, sino todo lo contrario. Es como si Díaz dirigiese un circo de (al menos) dos pistas, en el que siempre que se nos muestra algo alcanzamos

El mundo de Yunior genera a la vez interés, emoción, enojo, disfrute, risa, excitación y lástima.

a atisbar también lo opuesto: hombres desleales por ser fieles a su destino; emigrantes aferrados a su origen, pero a la vez más gringos que la bandera; traperonas latinas con camiseta de Iron Maiden.

En uno de los relatos, el protagonista viaja a San Francisco en busca de una amante que lo abandonó. Lleva una foto que se hizo con ella:

«Se ven los dos, la única vez que fueron a la playa en Sandy Hook. Los dos sonríen. Y en ese justo momento, los dos pestañean». En otro momento, un personaje compara su estado de ánimo con uno de esos tubos fluorescentes que parpadean sin acabar de encenderse. Ese es el mundo de Díaz, ricamente instalado en un pestañeo complejo.

UNA VOZ CON DOBLES # Y para transmitirlo ha ido perfeccionando el artefacto de una voz también llena de dobleces, capaz de ser al tiempo académico y hombría y, casi en la misma frase, cachonda, cotilla y vitalista; sexy a rajar y poderosamente lacónica. Hace ver que solo nos quiere contar anécdotas de Yunior, pero nos está hablando de la vida. ■

**• ASÍ ES COMO LA PIERDES
I ES ASÍ COMO LA PERDES**
Junot Díaz

Trad.: Acty Cibaja / Abel Torrealba
Sera, Mondadori / Ediciones 62, 192 / 196 p., 16,00 €

Vamos de la página al texto

ne que ver con esas cosas. Con evitar mirarte a ti mismo. Yo tengo dos hermanas y siempre les he aconsejado: 'mira mi amor, es que los hombres son...'. No hay nadie que tenga más talento con las máscaras que ellos. Siempre les digo, 'no te confundas, esa no es su cara. Eso no significa que sea un animal o una mala persona. Pero mi amor, aunque tú lo quieras mucho, esa no es su cara'.

-Pero, ¿y las mujeres dominicanas? ¿Cómo lo aguantan, ellas?

-Este no es el primer viaje que hago a España y también me preguntó: ¿cómo las españolas aguantan a los españoles? Cooño, qué generosas son. Porque los hombres son como los dominicanos. Y nos aceptan, nos toleran. Esa es una de las grandes preguntas del universo: ¿por qué las mujeres aguantan a los hombres? La que veo de la mujer dominicana es que para entrar en el amor tiene que tomar riesgos. ¿Qué hombre es perfecto, lleva una señal que diga 'no te haré mal'? Si eres straight, para una mujer eres de alto riesgo. Hay mujeres que no aceptan este riesgo en mi libro, y otras que si quieren tomarlo. Tenemos una cultura que dice a las mujeres que la vida no vale la pena sin un hombre.

-Y hablando de máscaras. ¿Qué hay de Junot Díaz en Yunior?

-Depende del libro. Mi primer libro (Los boys) tenía muchísimo que ver con mi vida: mis familiares, casas, discursos, personalidades, personajes... Yo robé todo. Para la parábola de la vida breví de Oscar Wao lo inventé todo. Ese fue el reto de la novela. Y este libro, mitad y mitad.

-¿Se siente portavoz de la comunidad hispana en EEUU?

-No. Uno tiene que entender que es una comunidad tan diversa, tan mezclada... Necesitamos líderes políticos y artistas. Yo soy artista, yo solo puedo hablar con, no hablar por.

-¿Cómo vive EEUU el crecimiento de la comunidad latina?

-Se están cagando. Imagínate. Que el pueblo que tu más has maltratado te está aumentando. Que Obama gane dos veces por el voto latino. Pero vamos a ver. También podemos ser manipulados. A veces los números no se traducen en poder.

-Eso futuros 50 millones de latinos, ¿serán 50 millones de hispanohablantes, o de exhispanohablantes?

-¿Cómo yo? No, no. Me siento en la mesa de mi familia y yo hablo un español muerto, rarísimo, solo me puedo defender. Mis hermanas son completamente bilingües, así mamá no habla ni papa de inglés y tengo dos hermanos que no hablan ni papa de español pero lo entienden. En esta familia tiene el futuro del español en EEUU. Habrá de todo. Y cada año sigue llegando gente nueva que renueva este patrón. ■

LLUVIA DE PRIMAVERA

ROBERT FORSTER

Robert Forster participó el 5 de mayo en la segunda edición del Primera Persona de Barcelona, tocando canciones de su repertorio en solitario y de The Go-Betweens junto a una banda formada por músicos locales. Adrián de Alfonso, que tuvo la oportunidad de compartir escenario con él, nos explica cómo fueron los días de trabajo juntos. Por ADRIÁN DE ALFONSO

A finales del pasado mes de enero recibí un correo electrónico de mi amigo Miqui Güens proponiéndome acompañar a Robert Forster en Primera Persona, el festival que monta desde hace un año junto a Kiko Amat en el CCCB de Barcelona. Acepté sin pensármelo dos veces, así descubriendo cómo durante mi las arreglaré para que salga algo con cara y ojos. Incurrido como estoy en la pronunciación de mi primer disco como Don The Tiger, voy complicado manejar el encargo solo, por lo que decido plantearle a Forster la posibilidad de reunir una banda local y directa con la que tocar sus canciones. Forster acepta encantado.

— Mi primer instinto me lleva a contar con Fred i Son como base. Aviso también a Ferrnand Sabatís, si que sé que la idea le encantará. Por falta de tiempo, él se ve obligado a ceder su asiento en la batería a Jordi Dobet El. Inquiet, por lo que The Part Company band, reunido inventado por Kiko y Miqui para la ocasión, acabamos siendo Xesc Cabot, Jordi, Ferrnand y yo.

Forster es extrañamente esbelto para su edad, pero camina como un castillo de naipes a punto de desplomarse sobre un nido de gallinas

Xesc Cabot, Jordi, Ferrnand y yo. Cerrada la formación, le mando a Forster la lista de canciones que nos gustaría tocar. Lo pedimos, me nos idea cuáles le apetecerá revisar. Forster escucha las primeras que yo. Le da igual ocho que ochenta. Tras un repaso exhaustivo de sus composiciones, se me revela algo que nunca hubiera imaginado: el raro en The Go-Betweens era, en realidad, Grant McLennan. Forster lo colaboraba más tarde. "Nunca se trata de él. Cada vez que le he escrito canciones me parte de cólera, como si no lo conociera de nada".

Así saltaríamos dos ensayos con Forster antes del concierto. Aprovechando que el fin de semana anterior presenté mi disco en Barcelona, conseguimos sacar un par más sin él. Las primeras horas de contacto me tranquilizan bastante. Sentí el nervio vertido en la música de

Forster, ha interiorizado a la perfección las estructuras de las canciones. Por si fuera poco, la triada Xesc-Cristian-Nesc se destina como bolsaligh sobre hilo. El jerga pop tiene pocos secretos para ellos. Encachándose a ensayar, me doy cuenta de que la decisión de relegar mi papel a las canciones con riff o solos patifidos ha sido la correcta. Mi guitarra es demasiado esquemática para dar a este tipo de música el minucioso que requiere para brillar.

El jueves 2 de mayo quedamos con Forster para conocernos en El Mozard. Desde la puerta del restaurante veo a Miqui y a Kiko acercarse, impopularidad tras los días metros de aislamiento que su vida nuestro hombre. Forster es extraordinariamente esbelto para su edad, pero camina como un castillo de naipes a punto de desplomarse sobre un nido de gallinas. Lo que más me sorprende al verlo es la constatación de cortes de alfilerado que miramos su cuello. Me presento, me dice hace referencia a la oreja y acto seguido, se zambulle sobre las tapas que mandan la barra: "Food? Beautiful". Forster puede ser todo lo elegante que queramos, pero la sola mención de la comida le haría perder el norte en más de una ocasión durante los días que pasamos juntos. Le dice a Kiko que la guitarra podría suarri antes, me señala lo nuevo y de repente empieza a preguntarme cosas en alemán. Se conoce que Kiko y Miqui le han puesto tremal ría. Le explico por qué me fui a Berlín y me cuenta que su mujer es de Italia, donde vivieron juntos por un tiempo. Al rato nos pide que le recordemos las canciones que queremos tocar, lo que a estas alturas me sorprende un poco. Se las declamamos y suelta: "perfecto, aunque 'Warm Nights' no la recuerdo del todo". Primer letrado de grupo.

A las cinco y media de la tarde llegamos al local que Fred i Son tienen en la calle Goya. Nos presentamos juntos a los otros. Robert no tiene problema en repetir cada palabra las veces que haga falta. Su capacidad de trabajo y su paciencia parecen infinitas. Además, no resista en elojos, aunque sea de a todos un fuerchulo de confianza. Ferrnand llega a la batería, con sus jantes poco o nada preparadas. Sufrir los primeros alarmas, aunque no podemos culpable. Baja directamente de Arenas y no ha podido asistir a ninguno de los previos. Poco antes de las

once acabamos. Robert es partidario de limitar nuestro repertorio a las diez canciones que hemos podido ensayar. Todas nuestras listas son perfectas, pero a las combinaciones de instrumentos hay que darle un par de vueltas más. Su obsesión: dejar espacios. Tocar "Simple y directo", McLennan, jiermo, no solo en el ruffu, sino también el responsable de que The Go-Betweens a ves se somoran facurrus.

Al día siguiente Xesc y yo vamos a buscar a Robert a su hotel en el Raval. Subimos a un taxi y volvemos al alemán, idioma en el que Robert parece sentirse más cómodo a la hora de tratar ciertos temas. Hablamos de su mujer, de las películas de Gaudí y de por qué Gracia es ahora mismo su favorita favorita. Antes de ensayar, hacemos comida y fonta en la plaza Ruz i Tardet, donde compramos un poco de fruta. Robert está encantado con el sabor de los nperros en Barcelona. Lo rematan a su infancia en Brisbane. Un cuanto se entera de que a los nperros se les llama micoón en el Mareme y en Baviera. Úede de cantantes el nombre. A partir de ahora seremos Titi Micoón.

El segundo ensayo es más corto que el primero, pero mucho más intenso. Ferrnand nos dominaba por que es necesario tenerlo con nosotros. Robert lo verbaliza rápido: "Ferrnand, si jones el alma". Por fin se decide a atacar "Part Company", canción que ensayamos varias veces en el ensayo anterior. Aquí no toca, por lo que me inclino hacia atrás y me doctro a escuchar. Robert cierra los ojos y suspira. Levanta los brazos al acabar. "Lo tenemos. Esto es a jolly muy bien". De repente no solo quiere tocar las brece canciones que habíamos escogido al principio, sino que propone añadir cuatro más. Son las diez de la noche ya, por lo que tenemos que convencerlo de que eso no es posible. Ningún problema, las tocará solo.

Entamos todos bastante cansados, por lo que nos metemos en el Nou Campañó y le tratamos como si no hubiera un mañana, tomamos un café y el café verrosa tiffu. Robert quiere fotos. Miles de ellas. Una de sus prioridades es mantener a su mujer informada. Camina sin mirar el piano, Robert fija el selfie y salimos en plan jurete balanceando un más que nos acerca al CCCB para asistir a la primera vedada del festival, con las actuaciones de Lilla Darnau y The

RAUL CRISTIAN, ROBERT, XESÉ, YURI, ADRIÁN Y ENRIQUE. JUAN PÉREZ. FOTO: MEXU. TREVINO

Barrocoats. Robert tiene prisa. La última que quiere es "que Kiko se enfada".

El sábado a mediodía nos encontramos para la prueba de sonido, que acaba siendo más corta de lo esperado. Fuera se escucha bastante bien, pero el hecho de tener sólo cuatro micrófonos nos deja un tanto desprotegidos. Xesé tiene que ponerse muy alta para escucharse, y entre su humilde y el monitor de Enrique, tengo verdaderos problemas para oír mi guitarra. En un momento dado Robert nos manda callar y le dice al técnico de luces que no quiere nada de azules sobre nuestras caras. Nada de tristeza y melancolía, sólo colores vivos, rojos o blancos. Insisto en que no quiere ver rastro de letras o de su cara en la enorme pantalla que cuelga a nuestras espaldas. Primera ocasión en la que Robert se pone verdaderamente serio con los organizadores. Nos dejan el tiempo justo para repasar cinco canciones.

A las diez y media de la noche llego de nuevo al CCCB. Las entradas están agotadas. Llamadas, mensajes, amigos que vuelan desde la escuela mecánica conmigo, que si podemos apuntar a alguien, que si hay alguna manera de colarse... Estoy lo suficientemente tranquilo para llarme con esos asuntos, mi que decido meterme en el camerino por la puerta de atrás y ver qué tal están los demás. Me encuentro con Robert paseando por las duchas y revisando las canciones que tocará solo. Por una vez se le nota algo crispado. Incluso parece que haga esos lo que no deja de ser curioso viniendo de un sistema. Media hora antes de empezar a Robert le da por ponerse a ensayar en la escalera de incendios junto a Xavi y Cristian, que al parecer ha cambiado todos sus arpeggios esa misma tarde. Las Barrocoats atacaron con nuestro tr y venir. Conocen a Robert de su etapa en

Londres. Lo miran y hablan de él con cariño. Y es normal. Si me trusan definir a Robert con un adjetivo, sería "amable". Es increíblemente atento. A veces parece que no mire, pero lo ve todo.

Justo antes de salir, Robert nos da un par de claves: "Recal concentrados, pero sobre todo relajado. Blat. Miraos. Soñad cosas que seguir el flow". Así dicho suena fácil. Sobre todo, después de un par de ensayos. A las 23:30 nuestro guitarran se acerca al escenario. Su mirada se mantiene fija en el monitor de Donald Ray Poffock, cuya presentación se está alargando más de lo previsto. Segundo momento en cuatro días en el que Robert se pone serio. O mejor dicho, de los nervios. Kiko se ve obligado a tranquilizarlo diciéndole que tiene unos minutos para tocar lo que queramos.

Las primeras canciones del concierto se suceden a una velocidad de vértigo. Hasta "Dive For Your Memory" no tengo que tocar. En el escenario hay dos secciones bien diferenciadas: la de los que están más o menos quietos y la de los que no paran de saltar. Xesé y Enrique, quienes podían pasar por un par de ritracas. Quijantes, consiguen que mi guitarra, perfectamente apoyada sobre un soporte, se caiga al suelo en tres ocasiones. Por su culpa me paso un cuarto de hora dando tumbos alrededor del escenario con el afinador en la mano. Flejando algún tema con el técnico y bajo los efectos del amplificador de Xesé. "Head Full Of Steam" suena como un cañón. Afino mi guitarra por cuarta vez y por fin subo a tocar. No me escucho una mierda, pero el famoso flow está ahí, que duda cabe. Sólo hay que dejarse llevar. El final con "Spring Rain" es glorioso. Entre el público levantado alcanzo a ver la cara de mi madre, cantando y sonriendo. Saludamos en plan fiesta y nos volvemos para adentro.

Ninguno de nosotros sabe muy bien dónde meterse. Robert insiste en que algunas de las canciones que acabamos de tocar nunca antes habían sonado tan bien. Nos bebemos las cervezas que quedan en el camerino y salimos pitando del CCCB. La calle Joaquín Costa está animada como hace cinco años. Buena parte de los asistentes al concierto dabanzan entre el cruce con Ferlandina y el Negróni. Robert y dos tercios de Els Músicos acaban metiéndose en el B100, donde reciben una atronadora ovación nada más entrar. La cara de Xavi, quizá el más implicado emocionalmente de todos nosotros en el repertorio escogido, es todo un poema. El bar está a reventar por lo que Robert y Xesé salen a la calle para seguir con su conversación sobre parriss. Xesé lo explica a Robert que no tiene novia y ¿es? Cubo de agua dentro el balcón para hacernos callar. Xesé acaba mojado como una teorra. Robert, al que no le ha caído ni una gota, ni se intimar: "No te preocupes, encontrará a alguien. Seguro".

Media hora después de la primera esquina, la puerta del B100 se vuelve a abarrotar. Robert, que todavía anda por allí, se dirige a Miqui: "¿Seguro que tú y yo no nos conocimos antes en Londres?". "No crees, Robert". "Por dios, vas muy elegante", replica Forsten.

Miqui levanta la cabeza, porque tictaco con los botines de tacón cubano Robert le saca más de una cabeza, sonríe y... ¡pas! El segundo cubo de agua se lo como Miqui entera: "Fuck THIS spring rain!".

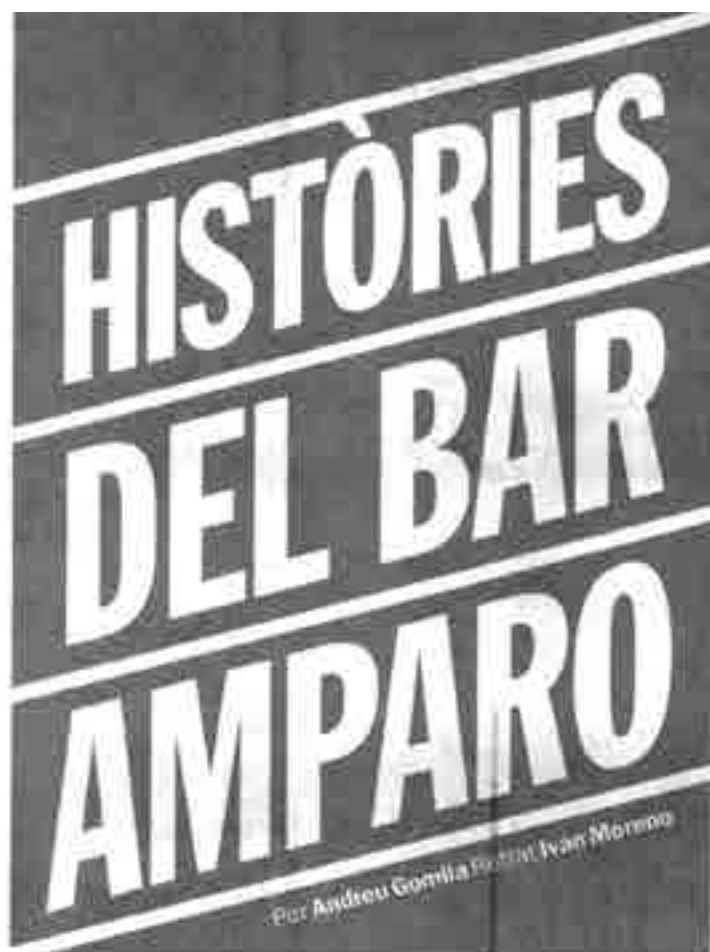
Robert, al que el agua parece esquivarle, lo tranquiliza: "No te preocupes. Sigues siendo el más elegante".

Miqui vuelve a sonreír. Y yo, por una vez, respiro satisfecho. Ojalá todas las primaveras floyera de esta manera. ■

Grec Experimental CCCB

Time Out
Revista

18/07/2013

Després d'anys de desitjar-ho, de lluitar perquè sigui possible, d'assajar, d'escriure, s'estrena *Jo mai*, l'obra de tres generacions joves. La dels que tenen 30 anys, perquè l'ha escrita Iván Morales, que en té 34, la dels que voltten els 20, perquè un dels actors és Marcel Borràs, i la dels teenagers, perquè hi trobem Àlex Monner i Oriol Pla.

"Comencem quan l'Uri digui", avisa Iván Morales. El lloc és enorme, però sense finestres, i no es troba precisament en una zona oïc: Via Trajani 11, Sant Adrià de Besòs, metro La Pau. A dins, cinc actors, un director, i algunes persones més, estan assajant una obra de teatre. Falta un mes per a l'estrena. Són a finals de juny i encara queden moltes coses per polir, tot i que fa mesos, fins i tot anys, que tots volen fer *Jo mai*. Al mig del presumpte espai escènic, Oriol Pla rapeja ple d'energia, furibund. Són al clímax de l'obra. Al rellotge, les 16.15 h. Dues hores més tard, encara no han aixecat l'escena. Tots han d'estar convençuts del que fan, de per què fan

el que fan. Són quatre nois que han trobat aixopluc en un bar després que la vida els maltractés. I un home -un cret- que no vol deixar anar la seva noia. És un moment clau i, tres setmanes després, quan veiem l'obra sencera, de cap a cap, no puc creure el que estic veient. Tinc la sensació que tots els implicats en aquesta història s'hi juguen moltes coses, que no és una obra de teatre més.

La història es remunta al 2007, quan Morales va filmar el curt *Dibujos de David*, amb Nao Albet, Marcel Borràs, Nausica Bonnín i Alvaro Cervantes, quatre adolescents aleshores, quatre grans actors joves ara. Morales va escriure fins i tot el guió d'una pel·lícula titulada *Yo nunca*, amb el mateix repartiment del curtmetratge. Més tard, quan estaven rodant el clip de promoció de l'obra *Se de un lugar*, fa dos anys, al terrat del crànic Helió Reguera, van fer una improvisació sobre aquella obra, esdevinguda ja un mite col·lectiu. Era el 2011, estiu, festival Grec, i Sáez, Morales, Albet i Borràs eren part del cast de *Juliet & Romeo* al Coliseum.

PRISA MATA

Al Nadal de l'any passat, decidits ja a tirar endavant el projecte, es va reunir l'equip definitiu. Van aprofitar les vacances escolars -l'Oriol va fer la selectivitat fa un mes- per provar el primer acte. I, esclar, se'n van sortir. Aleshores van veure que, per fi, la cosa tenia futur. Havien trucat a molta gent, per veure si estaven interessats en *Jo mai*. Josep Domènech, de Bitó Produccions-Temporada Alta, va veure un passió d'aquell primer acte i, de seguida, va dir que volia la peça sencera. Més tard, s'hi afegiria el festival Grec, el Centre d'Arts

Un dia, enmig d'una sala plena de caixes, en Marcel va agafar l'Iván i li va dir: "L'hem de fer".

"Folla't el text. El text està mal escrit sempre. El que està bé és el que fem nosaltres aquí", diu l'Iván. L'escena encara no ha aixecat el volli els actors (Borràs, Àlex Monner, Oriol Pla, Laura Cabello i Sáez) dubten. I s'esbraven. A les 19.30 h, minuts abans que en Marcel surti voltant cap al TNC on té funció d'*Atraco, pafina y muerte en Agbanáspach*, fan una última passada. Se'n van contents.

Al Nadal de l'any passat, decidits ja a tirar endavant el projecte, es va reunir l'equip definitiu. Van aprofitar les vacances escolars -l'Oriol va fer la selectivitat fa un mes- per provar el primer acte. I, esclar, se'n van sortir. Aleshores van veure que, per fi, la cosa tenia futur. Havien trucat a molta gent, per veure si estaven interessats en *Jo mai*. Josep Domènech, de Bitó Produccions-Temporada Alta, va veure un passió d'aquell primer acte i, de seguida, va dir que volia la peça sencera. Més tard, s'hi afegiria el festival Grec, el Centre d'Arts

Escèniques de Terrassa i el Lliure. Un pòquer de coproductors, cosa lògica —si no és que ens hem tornat bojos— després de l'èxit de *Sé de un lugar*.

"El que hem aconseguit és que almenys ens paguin aquests últims dos mesos d'assajos, perquè la feina d'aquests dos anys ningú no ens la pagarà", em diu l'Iván, sense cap retret, ep. Les coses, avui dia, són així. Què hi farem. Som al bar Moncho, al davant del local on assajem, una mena de bar Amparo, punt clau de *Jo mai*. Un bar de tota la vida, amb uns entrepans de llom de tres patns, amo en edat de jubilació i clientela de barri. Falten dues setmanes per a l'estrena al Grec i aquesta tarda fan el primer passí amb públic. La setmana passada, em va rebre en Xavi, suat, exhaust. "Aquest matí era hem fotut d'hòsties, el Marcel i jo. Hem hagut de fregar; el terra estava ple de suor, baves", diu. La resta d'actors estan escalfant amb la ballarina Joana Rafé. En una pausa, s'abraonen damunt la bateria. La toquen tots. L'Oriol, sincerament, la toca molt i molt bé, cosa que podem comprovar

GENÈRE 'NOIR'

Encara que els personatges de *Jo mai* no tinguin més de 25 anys, Joan Morales, aliat l'obra amb el gènere negre. Una patla de Fritz Lang, Howard Hawks i Jacques Tourneur. I de l'obra, de com tirar en davant quan han acabat de fer.

durant la funció, quan els cinc actors, al principi i final de la peça, esdevinguem quintet de punk-rock. Són tots iguals. Són, de fet, una banda. Me'ls imagino tocant *Two timing touch and broken bones*, de The Hives. Són molt bons. Com a actors. N'hi ha que són fins i tot 'estrelles juvenils' (Borrás i Monner), gràcies a sèries com *Pulsares vermelles*. I Pla, a banda de ser un dels nois d'*El cor de la ciutat*, és el protagonista de la millor pel·lícula catalana del 2012, *Animals*. S'ha se'n va revelar a *Sé de un lugar*. I Laura Cabello? És la sorpresa que ens depararà *Jo mai*, tot i que els fans del duet Borrás-Albet deuen recordar-la del seu primer muntatge, *Stranthen com Freighthen*, precisament del 2007, l'any en què tot començà.

"La Laura és la cosa punk que ens permet anar al més lluny possible, que ho fa possible", em avisa l'Iván. Ells és la Julia, l'única dona del xou i, segons el director, és "el personatge que està més a prop del públic i alhora el que està més lluny de mi". "La Laura és qui fa encara més interessant el procés", afegeix l'Iván,

que mira el Marcel (24 anys), l'Oriol (18 anys) i l'Alex (18 anys) i no amaga una certa admiració per aquesta nova quinta d'interpres. "Jo era més covard; em trucaven d'*Al salir de clase* i del Lliure i triava el Lliure. Ells ho fan tot i no tenen cap problema. Són molt valents", comenta.

Jo mai no és res més que una història basada en "l'enfrontament de les persones amb la violència". Parla d'uns nois que "volen créixer a pesar de la violència". L'esgurrina que va encendre el foc va ser "aquella sensació horrible que sentis quan veus una persona feble violentada per la força". I aquí, sí, hi ha violència, abusos, cops, punk-rock, potser algun cadàver i una potència escènica que veuran poques vegades més en la seva vida. I si no s'ho creuen, parlin amb el Moncho. Per cert, no es tracta d'una obra per a joves. És, com diu Morales, "una obra que tracta temes adults a partir de personatges joves". Què pot posar-li edat a l'art?

JO MAI

CCCB. Del 25 al 28 de juliol

Alex Monner, Oriol Pla, Laura Cabello, Xavi Sáez y Marcel Borràs, los intérpretes de 'Jo mai', que se espanta en el Teatre del COCB.

Jóvenes desamparados

IVÁN MORALES, creador del fenómeno 'Sé de un lugar', presenta 'Jo mai', cuento de género negro con entorno juvenil y formato de «concierto de rock» a partir de música en directo

JOSÉ CARLOS SORRIBES
@JCSORRIBES

Fueron los artificios de uno de los pequeños (grandes) fenómenos del teatro catalán en estos años. La compañía Prismata deslumbró con *Sé de un lugar*, una historia sobre el amor desde el desamor que pasó, solo en Barcelona, por los escenarios de La Caldera, La Seca Espai Brossa, el vestíbulo del Romea y La Villarroel. Quien no quedara herido por el viaje sin final feliz de Bére (maravillosa Anna Alarcón) y Simó (el no menos sobresaliente Xavi Sáez) era, sencillamente, alguien con alma pétrea.

Sé de un lugar llevaba la rúbrica de Iván Morales, un actor barcelonés con currículo de guionista de cine que debutaba como autor y director. Vuelve a la carga con otra obra de y para jóvenes, *Jo mai*. Morales ha escrito una cuento de género negro en el que repite Sáez con actores y Alarcón ejerce esta vez de dramaturga y coach. Marcel Borràs, Laura Cabello, Alex Monner y Oriol Pla completan el reparto.

«Bienvenidos al Amparo, un bar de barrio de una ciudad muy parecida a la vuestra donde han encontrado un refugio un grupo de jóvenes desarrraigados que reúnen las mejores cualidades de un amigo leal y los peores defectos de un en-

migo implacable». Esta es la presentación argumental de *Jo mai*, que llegó a tener el título (descartado) de *Bar Amparo*, ese refugio de gente en busca del afecto que no ha hallado, por ejemplo, en su entorno más próximo, el familiar.

El bar Amparo llevaba años rondando por la imaginación de Morales y tuvo una primera manifestación con su corto *Dibujo de David* (2007), en el que ya intervinieron colegas de aventuras artísticas como el propio Borràs, Nao Albet, Álvaro Cervantes y Nausíraa Bonnin. «**Fue la semilla de una obra en la que empecé a pensar hace unos 10 años**», explica.

Banda sonora ecléctica

Jo mai habla de una «filosofía de vidas integrada por bocanatas y tapas a precios populares». Y en la que tiene un sitio capital la música: no puede concebirse sin ella. «**Es una obra de rock and roll con canciones propias, a cargo de Hello Pedregals**. En la banda sonora también tienen espacio géneros tan diversos como el reggae de Bob Marley, el afrobeat de Fela Kuti y la rumba de Manzanita, de su grupo iniciático Los Chiribos, y de Kiko Veneno, y **Marcel se marca una sesión diaria de freestyle**», añade Morales sobre este ritmo de improvisación rapera.

El finísimo escénico de «concierto

MÁS OFERTA DEL GREC

Pep Tosar evoca a Bernhard y estreno de Sandra Simó

ALLO DE QUE PARLEM
ROMAN INEXPLORAT

Espai Llibre (25 al 28 julio)

Pep Tosar vuelve a Thomas Bernhard con esta recreación de *Mis primos*, un texto póstumo que se publicó en el 2006 a los 20 años de la muerte del escritor austriaco. Tosar ha creado una dramaturgia con Ewilyn Arellano en forma de «una extraordinaria comedia de sobras». En ella, Bernhard (Tosar) recibe a un periodista (Óscar Bonestel) en presencia de una vieja amiga (Anna Colomer) del autor.

VICTORIA FALLS

Mercat de les Flors (25-27 julio)

El Grec estrena el montaje de Sandra Simó que recibió el premio Quim Mado del 2012. Habría danza y música en un ambiente de cuatro personajes en crisis: un etnoantropólogo, su mujer, su hijo y un fotógrafo de guerra. La obra, que interpretan Xavier Ripoll, Aimee Márquez, Jordi Cortés y Alicia Rodríguez, se propone con una combinación de texto y otra de danza

de rock and roll» se desarrolla prácticamente sin aire. «**con solo cuatro vasos y los instrumentos**», dice el director. Con la idea de vivir el teatro como una experiencia «de proximidad muy potentes». La misma que definió a *Sé de un lugar*, con los espectadores repartidos en lo que era el salón de la casa donde vivía el abatido Simó.

Estreno en el CCCB

Esa experiencia compartida se desarrolla ahora en el bar Amparo, que es más que un espacio físico «un lugar mental, simbólico, una isla de nunca jamás», según su autor. Es ahí donde ese grupo de jóvenes quiere ahorrarse «**espasos de la vida adulta**», cuando están llamados (obligados) a un despertar emocional. Porque, como dice Morales, *Jo mai* es una obra que quiere apelar al público joven «**hablando de temas adultos, como la muerte, la violencia o el miedo a la madurez**».

El bar Amparo se abrirá desde hoy hasta el domingo en el Teatre del CCCB un nuevo escenario que el festival ha incorporado este año y donde ya se ha representado *Montado*, de Ernesto Collado. Después de este estreno, *Jo mai* hará una temporada (del 15 de enero al febrero del próximo año) en el Teatre Lliure de Gràcia. ■

SALA AMBADA

Les nits d'estiu són magnífiques, atòs i boniques totom. Hi pots passar qualsevol cosa. Com que un follet fací informar els édis i els faci somniar. Com que una terrassa es converteixi en un cabaret. Com que les onades del Pacífic llepin les Drassanes. I és que quan arribes a la calor ja és tradició que els mossos obrin les portes al vespre per fer les delícies dels nocturnals amb més inquietuds i refrescar les nits més barques. Te descombrim unes quantes activitats que organitzem per a los nites d'aquest estiu que ja avança.

UNA TERRASSA SOBRE EL PORT

El Museu d'Història de Catalunya té una terrassa de bany amb vistes sobre el Port Vell i la Barceloneta. I com que les terrasses són per a l'estiu, el museu prepara les seves Nits Golfes, un programa d'espectacles per a adults que inclouen teatre, cabaret, música... I un punt de picant (cada dimensió, a les 22 h, 5 €).

Aparten les criatures a cavall de la dansa contemporània i al teatre, a la sèria Les Filles Fúlies (24 de juliol); la representació del cuplet, Múrica Tierra i Neus Paris amb el seu recital *Tasca de cuplet* (31 de juliol); i finalment, les *Històries de l'art*, amb Núria Espadas i Abraham Espinosa (14 d'agost). Pel que fa al cabaret, tingues presents el Cabaret Burlesque, el Cabaret Còrtila (23 d'agost) i el *Little night cabaret* de la Companyia SS Dúria (28 d'agost).

NITS TEMÀTIQUES AL MUSEU MARÍTIM

El Museu Marítim de Barcelona és una de les cites habituals de la ruta museística estival nocturna. Els seus jardins plens d'història i les seves sales amb línies, sempre fresques, se'ls enllacen amb activitats relacionades amb les seves exposicions en cartell. D'una banda, s'liga amb l'exposició *Darwin. El viatge d'un naturalista*, encara pots gaudir de l'activitat *El viatge del Darwin a solació natural* (dijous 25 de juliol, 20 h, 15 €), amb la projecció d'una pel·lícula sobre el

tema al planetari digital del museu, i cops al final per recomenar-lo. L'endemà (dijous 26 de juliol, 20 h), després de visitar la mateixa exposició, s'ha preparat un itinerari guiat per les Drassanes Reials, restaurades i reobertes al públic fa poc, on es podrà descobrir, per exemple, que es van anar a parar sobre una necròpolis romana.

D'altra banda, el cinema a la fresca del Museu Marítim el protagonitzen aquesta temporada l'espectacular documental *Pluset ocean*, dirigit per Yann Arthous-Bertrand i Michael D'Orlé, un cant d'amor als oceans i als cetacs i al planeta blau en general (dissabte 20 i 27 de juliol, 22 h, entrada gratuïta i amb l'opció de fer després un picnic per 15 €).

TORNEN LES GANDULES MÉS CINEFILES AL CCCB

Encara falten un parell de setmanes perquè comenci, però paga la pena fer-se un foradet a l'agenda per a les Gandules del CCCB, un cicle de cinema a la fresca que els barcelonins que passen l'agost a i fora l'onenen prou bé. La programat-

5 CENTRES
NOCTAMBULS

1. MUSEU D'ARTS DE CATALUNYA (MAC) Plaça de la Virreina, 1 (BCN) www.museuartsbcn.cat
2. MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA (MARB) Av. de les Drassanes, 46 (BCN) www.museumaritim.org
3. CENTRE DE CULTURA I ESPORTS DE LA BARCELONETA (CCBE) Barceloneta, 5 (BCN) www.ccbe.cat
4. MUSEU D'ARTS DE CATALUNYA (MAC) Plaça de la Virreina, 1 (BCN) www.museuartsbcn.cat
5. MUSEU D'ARTS DE CATALUNYA (MAC) Plaça de la Virreina, 1 (BCN) www.museuartsbcn.cat

ció del Gandules'13 (cada dimarts, dimecres i dijous del 6 al 22 d'agost al Pati de les Dones, amb entrada gratuïta) ha estat fruit de les votacions que es van fer a través d'internet la primavera passada.

El títol seleccionat inclouen *Dans la maison*, de François Ozon (dim. 6 d'agost), *Parapic*, de Marjane Satrapi i Vincent Paronnaud (do. 7 d'agost), *In the loop*, d'Antonio Larbaud (di. 8 d'agost), *Desi*, de Giorgos Lanthimos (di. 15 d'agost), *Les maies barbes*, d'Alain Bonafant (dim. 20 d'agost), entre d'altres.

MOLTA MÚSICA

Els concerts són la banda sonora de les nits nocturnes als museus. Al jardí del Museu d'Art de Girona hi podràs escoltar les Músiques de la secció de música, o sigui, Vivaldí, Marcello i Albinoni, amb el Trio Barroc del Caló (di. 31 de juliol, 21 h, entrada gratuïta). I al MNAC, a l'entorn de l'exposició *La batalla de Terrom*, de Fortuny, hi sonarà *Música amb solista* (di. 25 de juliol, 19 h). Totes dues activitats tenen places limitades.

CINE FRESCO

Las sesiones estivales al aire libre se revitalizan mientras las salas de exhibición atraviesan sus momentos más difíciles

Proyección de *Prयोग* -en catalán subtitulada en inglés- el pasado jueves, en la playa de Sant Sebastià

SANS BENVENUTTI
Barcelona

Una sociedad de su futuro próximo: algunas sus mejores: «citas de calidad de vida gracias a la explotación laboral de sus miembros vivientes. Pero cuando los encargados de practicar lobotomías a la población sobrenatural descubren que... Están en el Meow, en el Festival Internacional de Cortometrajes Animación de Barcelona, en la noche especial indie, sesión Se te coge la cura a través. El público ataca la plaza Balmat del Poble Espanyol.

«Pero que no hoy: citas para todos. Tampoco puede importarle a nadie. Uno se apoya en la barra mientras se toma un trago de verano, otros se acomodan en

unas piedras y desmenuzan su bocadillo. El ruido del papel mullido no parece coger tanto el cejón de los palomitas en invierno. Algunos hasta se fantasean un plillo. Todos van muy relajados. Luego unos cambios relata en una

QUIVO JENOMINO
El público atesta la plaza del Poble Espanyol, la playa, el patio del CCCB...

CINERO
Sí antes los cines de verano eran para la serie B, hoy manda la programación 'indie'

hasta de cumpleaños, a uno que tiene la boca hecha un posito le regañas una arroncha. El respetable europeo, 56, el género de los nuevos vivientes trata de relativizarlo antes de morir de frío.

De repente, este verano, cuando todo parece precipitarse al día siguiente, cuando el cine se perfila, cuando que nunca creamos espectáculo momentáneo en 3D en manos de los grandes estudios y distribuidores, las proyecciones bajo las estrellas se multiplicaron por toda España, a contramarcha, en las zonas más populosas y en las poblaciones de menor de cincuenta mil habitantes. Y el Festival Internacional de Teatro Clásico de Mérida incorporó este año proyecciones al aire libre.

Y además se empezaron a viendo una transformación.

Aquellas salas en las que se sucedían las pocas películas del año, las producciones de serie B que se digerían a base de cerveza en crews de vidrio de firm oculta al revisar a fin de mitigar esos estreses veranos de tres meses

CONTRAPODER
Riambau: "El cine compete con la tableta y la visión individual haciéndose más social"

FUTURO
Algunos empresarios estudian aplicar fórmulas parecidas cuando llegue otoño

dieron paso esos veranos a estadísticas programaciones con comedias de autor, sesiones de cortometrajes independientes, litografías de dibujos animados de un ritmo más o menos social.

Las salas múltiples propias de miradas de bar dejaron paso a las tabernas en el patio del Centro de Cultura Contemporánea de Barcelona. Todo muy hipster, como se dice ahora. La programación de Cortos del CCCB se escogió previamente mediante votación popular. No se trata de la última estrategia del sector, no es una nueva política recientemente concertada. Es que el cine se revuelve, se enfrenta, se debate... Como un jabón.

También fue el país invitado del Festival Nits de Cinema Oriental de Vic. Y el Festival de Madrid combina los grandes estudios de

Moments abans de la projecció del cine Mecal Air, el passat divendres en el Poble Espanyol

... que posen el èmfasi en el caràcter individual -econòmic i social-. Les xifres permeten veure una pel·lícula estant a l'aire lliure i a la gran pantalla. Les notícies relatives als últims cinquanta anys són molt importants a fi de competir amb la generalització de la televisió en les llars. Y el cine obliga a col·locar-se a un horitzó, a connectar-se amb altres persones. Y el veritat és la època més propera para que sea possible. Tenemos muchas cosas que celebrar.

Pocos lo esperaban. El pasado invierno fue tremendamente duro. La crisis del IVA afectó particularmente al sector. Durante el último año cerraron grandes salas en grandes ciudades. La gente se mira el móvil en casa y otra vez antes de sacar una moneda. Y los cines de provincias y pueblos todos de pueblo se convirtieron en ruinas. Y ahora, por estas fechas, el negocio de la imagen está otra vez mejorando. Y todavía está recuperando, con un resultado limitado de público y con algunas limitaciones, las proyecciones veraniegas de la feria de López de Ayala. La gente pide más sesiones, más actividades, más películas.

El cine se convirtió este verano como un animal hecho que se refiere a finca, se encuentra desahogado a los 37 años y podrá los terminales móviles que facilitan el consumo individual y comunitario del séptimo arte desde el retrato... Y lo hace reconstruyendo, debatiéndose con sus temas de toda la vida, juzgando con esa dualidad de traer la vida de la

ÚLTIMAS SESIONES

Cannes, ciencia ficción, cortos...

En el marco de la programación cinematográfica festival, tiene lugar en julio. Ya acabamos, por ejemplo, las sesiones del castillo de Montjuïc y las del centro comercial Illa Diagonal. Pero hoy mismo, en el Haval, pasan la película japonesa *Extasis de los ángeles* (Keji Wakamatsu, 1972) en la Pista Azevora de la calle Azevora, 24 (1 euro, 22 h). Mañana se puede disfrutar de una sesión en el OCCB, la antepenúltima del verano: echan el corto *Blue Soap 99* y luego el premio especial del jurado en Cannes en 2009. Las fechas follas. El jueves, en la playa de Sant Sebastià, con entrada gratuita, luego de

un corto, proyectarían *Another Earth*. La semana que viene se celebrará la última sesión en la arena, y será el público quien elija la película de despedida. Al Mecal del Poble Espanyol también le quedan un par de sesiones de cortometrajes, este viernes *Soy una moneda*, y qué. Especial memento de igual todo, y la semana que viene *Te quiero, por cierto, cómo te llamabas. Especial amor*, 6,5 euros, pero si uno se descarga el flyer de su web sólo 2,80. Luego las birras, las sangrías y el cine de verano rondan los 2,5 euros, y las hamburguesas y los perritos los 4. Pero la gamba se trae la comida de casa.

Les Herbes folles (2009), de Alain Resnais

gran pantalla, logrando que una experiencia íntima y personal sea al tiempo otra colectiva y social, algo que comparto con los demás. Los veranos, y sus estar por noches y sus amigos y novias, son la época ideal para ello. Uno va mucho más liberado.

De hecho, me me encantaría que los empresarios del sector comencen esta campaña adaptando fórmulas nuevas más veraniegas -plantas al crítico y estudio cinematográfico Jordi Balló-. Las proyecciones estivales están demostrando que las producciones independientes y alternativas tienen más cabida de lo que muchos piensan entre el gran público. En verano estamos más abiertos a las nuevas experiencias, incluso Balló. Durante las vacaciones somos capaces hasta de comer insectos fritos en Tailandia.

Y el cine de verano está jugando con eso. Ves que la gente lleva patos para las películas que muestran paisajes despectivos. En verano la gente es más proclive a experimentar. Y es que cuando percibo que una tendencia va a devenir definitivamente a otra, cuando lo individual parece que ha acabado de una vez por todas con lo colectivo, pues la gente va y demuestra que no quiere renunciar a sus visiones plurales... Es algo muy especial que tiene el cine. Uno nunca veía un programa de televisión de un modo colectivo, pero una película es algo muy diferente. Frente a una pantalla grande, rodeado de sillas desconocidas, en la playa. ■

la tecnología de Hollywood en formato digital con los grandes éxitos de la era digital del cine. De hecho, uno puede pasar de una película a otra con unos pocos clics. Además, tras las proyecciones de filmes españoles se celebran debates con actores y directoras.

"Porque el cine, desde sus orígenes, siempre trató de explorar su aspecto en la esfera colectiva y social que supone -explica el director de la Filarmónica de Catalunya, Esteve Ribas-. Ya a principios del siglo pasado en Estados Unidos, se proyectaban películas en tránsito a fin de hacer de la experiencia algo totalmente especial. Y en Londres, no hace mucho, la gente se citaba de época y se puso a ver *Titanic* en unas lunas, en una piscina".
"El cine compete de este modo con las revoluciones tecnológicas

L'Alternativa

La Vanguardia
Què fem?

15/11/2013

Ant Italian - mik.agg.

L'ALTERNATIVA AL CINEMA MÉS COMERCIAL

DILLUNS TORNA EL FESTIVAL DE CINEMA INDEPENDENT DE BARCELONA, QUE ENGUANY CELEBRA LA SEVA 20a EDICIÓ

Ollers de la nit que ve: en el món de l'alternativa, el Festival de Cinema Independent de Barcelona, un dia d'activitats molt especial, la que celebra el més ni menys que el seu vintè aniversari. La secció competitiva del festival obre un límit a la producció internacional de cinema independent realitzat en els últims dos anys. L'activitat i les puntalles de Barcelona amb selecció de 28 films independents (11 llargmetratges i 17 curtmetratges) que permetran descobrir nous directors i obres ocasionalment difoses en el circuit nacional i internacional.

CELEBRACIÓ

Però una efemèride tan especial com el vintè aniversari no podia passar desapercebuda. Per això enguany els organitzadors han programat els 23 films més representatius que han passat per les seccions oficials i paral·leles del festival durant aquestes dues setmanes. En primera línia veurem, doncs, films com *Vida en família*,

de Josep Lluis Post Olipera, 1982; *L'été en hiver* de Tjef Klous, 2011; *Le plus beau jour de ta vie* (El més bon dia que la viscardes), de Rainer Werner Fassbinder (Alemanya, 1969); *Typical Spanish*, de Ferrán Masero (Espanya, 1975); o *Aller in den Keller* (Anar a les celleres) de Wim Wenders (Alemanya, 1974).

TULA BOONA

Per completar aquesta selecció competitiva, s'han programat també una sèrie de radars que generen un debat a partir de l'evolució del cinema independent durant aquestes darreres cinc anys i posant l'ull sobre l'estat actual de tot el futur i immediat d'aquest tipus de cinema. L'activitat estarà moderada per Ester Blàsquez, directora de la Filmoteca, i comparat amb la presència de Neus Ballúsca, conservador de La Cinemateca de Tolosa i programador d'Itas Górriz i de Film Documentaire de Lleida; la cineasta Mercedes Álvarez; Sergi Caballero, codirector del Festival de Sitges; o els cineastes Carlos

Losilla, escriptor cinematogràfic i professor de la UPF Barcelona; i Lluís Milà, productor i director cinematogràfic.

SECCIONS

A més de les seccions competitives, com és habitual, L'Alternativa també comptarà amb les seccions L'Alternativa Paral·lela, que presenta barrinatges, estrenes, obres de cinematografia poc conegudes i de noves tendències, L'Alternativa Ball, amb una programació gratuïta, i Projecte amb el suport de cinema, L'Alternativa Activitats, un espai per a la formació i el debat, i L'Alternativa Professional, una jornada professional i de missió d'acompanyament de projectes.

L'ALTERNATIVA

Data: Del 18 al 24/11. **Lloc:** CCCB (C/ Montalego, 6. Barriada Històrica de Catalunya. Plaça Sabatini s/n). **Hores:** 10h-14h i 17h-20h. **Preu:** 5€. **Reservació:** 0211 300 8110. **Web:** alternativa.cccb.org

Otra noche en la Tierra.

A Propera - mik.agg.

Cineuropa.

Leviathan és una de les propostes més experimentals de la secció oficial del festival L'Alternativa. CRISTINA

L'Alternativa, l'ONG dels festivals

"Fer visible el cinema invisible" continua sent la màxima en la 20a edició

L'Alternativa comença avui la 20a edició tot i unes retallades que han fet el festival "insostenible". Fer arribar al públic barceloní el cinema de més difícil accés continua sent el seu gran objectiu.

XAVI SEBRA

BARCELONA. El 1994 Catalunya no tenia un parell de festivals de cinema de mitjana al mes -quinze al novembre-. De fet, n'hi havia un grupet i prosa. La versió original estava limitada als Casablanca, els Verdi i la Filmoteca. I per veure aquella pel·lícula hongaresa que elogaven les cròniques de Cannes calia entrar els dits perquè els distribuïdors més arribats la comprassin o viatjar als festivals de Valladolid o Sant Sebastià -París també era una opció, si dominiaves el francès-. Amazon acabava de néixer i només venia llibres. Ni tan sols existia el DVD, amb els seus subtitols en 15 idiomes. El 1994 el cinema invisible no era una etiqueta, sinó una realitat. Però en aquest context va aparèixer un festival entossuït a celebrar-lo, a fer-lo visible i compartir-lo amb els barcelonins. Havia nascut L'Alternativa.

El Festival de Cinema Independent de Barcelona arriba avui la vintena edició, fidel a la màxima de la primera: "Volem posar el focus en aquells autors i pel·lícules que normalment són invisibles al públic", assegura Cristina Riera, de l'equip de direcció. I això serà fins al 24 de novembre, desfilaran per les pantalles del CCCB, la Filmoteca i l'Institut Francès tot de propostes inèdites a Catalunya: *Musica hora*, de Jim Cohen -un referent d'aquell cinema fílmic marginal que no produïa mai

Harvey Weinstein -, s'embarca en els passadissos del Museu d'Història de l'Art de Viena a través de les meditacions d'un vigilant del centre: *Leviathan*, de Lucien Castaing-Taylor i Véréna Paravel, segueix les evolucions de la vida en un valador pesquet amb una mirada immersiva i primsiva, i *It's such a beautiful day*, una oportunitat ideal per descobrir la poètica del genial animador independent Dino Hertzfeldt i els seus dibuixos d'aparència naïf i crua i at demoladora.

Són els tres films més destacats d'una secció oficial que es perfil·la més atractiva que mai i amb un alt percentatge d'opere prima, però tan sols la punta de l'iceberg d'una programació que suma 156 títols -la xifra inclou els curts- de 41 països diferents i seccions tan sacrosanctes com la retrospectiva 20 anys de *L'Alternativa*, amb títols que van fer història al festival com el clàssic malet del cinema català *Vida de família*, de Josep Lluís Font; l'assaig sobre els moviments revolucionaris de Chris Marker *Le fond de l'air est rouge*, i *El movimiento latino*, el documental sobre la relació d'amor i odi entre Klaus Kinski i Werner Herzog.

Aniversari agrodolc

La vintena edició del festival arriba en un moment especialment agrodolc en la història de L'Alternativa. Després de les retallades dels anys anteriors, l'equip directiu ha vist com el pressupost tornava a escurçar-se un 20% a causa de la disminució dels ajuts públics. El 2010 el festival va obtenir 360.000 euros. El 2013 haurà de tirar endavant amb només 157.000. "Ara mateix el festival és insostenible -confessava Rie-

Resistència
Des del 2010 el pressupost ha passat de 360.000 a 157.000 euros

incertesa
"No sabem si l'any vinent podrem repetir el festival", diu la directora

era en la presentació del festival -. Aquesta edició l'hem fet possible gràcies a l'impetuïtat i el compromís de l'equip. Però és la primera vegada que fem el festival sense saber si l'any vinent el podrem repetir".

La tenacitat i els sacrificis de l'equip han aconseguit que les retallades no desballeixin la 20a edició. De fet, L'Alternativa recupera una de les tres jornades perdudes l'any passat i augmenta el nombre de títols. I activitats paral·leles com les jornades professionals, els debats, el seminari d'escoles i el taller per als més petits també continuen. "L'Alternativa ja no és només un espai de projecció, sinó un lloc de trobada per als professionals i un espai d'enriquiment i formació de nous públics", assenyalet Riera.

Els canvis en les possibilitats d'accés del públic al cinema d'autor en els últims 20 anys han fet evolucionar el festival. "Els primers anys programàvem coses que ara no ens plantejariem com un film de Julio Medem", recorda Riera. "El nostre públic és cada vegada més exigent i ens demana coses d'accés més difícil. Som l'ONG dels festivals, però un festival que es fa amb ajuts públics ha de ser útil i respondre a les necessitats del moment", diu. És per això que les divisions entre documentals i ficció han desaparegut i fa uns anys va néixer una secció, Panorama, que aglutina propostes dels marges de la indústria del cinema espanyol. Cinema marginal, sí, però, almenys a L'Alternativa, no invisible.

FESTIVAL ▶ UNA SEMANA DE CINE INDEPENDIENTE

Barcelona se convierte durante una semana en la capital europea del cine independiente gracias a este festival, que cumple 20 años al límite de su resistencia.

20 años de L'Alternativa

BLANCA ESPACIO
BARCELONA

«Resistimos porque creemos que L'Alternativa es necesaria, pero los recortes económicos nos han llevado a una situación límite». Son palabras de Cristina Riera, codirectora de este festival de cine independiente que cumple 20 años con 156 filmes, directores invitados, coloquios, talleres infantiles, jornadas profesionales, un presupuesto de risa y una apuesta renovada por la innovación. La muestra empieza hoy, se alarga hasta el domingo y cuenta con una programación especial para celebrar sus dos décadas.

La calidad y amplitud del programa no deja ver estas carencias presupuestarias. El motivo, según Riera, es el esfuerzo del equipo de profesionales que hacen posible L'Alternativa, adaptando el festival a los nuevos tiempos de tecnologías digitales, ciernes de salas de proyección, crisis industrial y creatividad en auge.

La muestra se inaugura hoy en el CCCB (Montalegre, 5) con la proyección de *Alina en las ciudades*, de Wim Wenders (19.30 h.) y una fiesta de cumpleaños en el hall (21.30 h. Gratuito) en la que habrá proyecciones, música y sorpresas.

EL PROGRAMA / L'Alternativa ha seleccionado este año 11 largometrajes y 17 cortos a competición en sus secciones oficiales, con el estreno de media docena de películas, como *lillas mariposas*, de Salvatore Mereu, y la presencia de directores como Diego Gutiérrez y Stefan Ivancić.

Las actividades paralelas son muchísimas y variadas. Destacan los 22 filmes que recordarán estos 20 años de festival y un coloquio sobre la evolución del cine independiente en estas dos décadas (mañana, martes). También las secciones *Panorama*, dedicada a los creadores nacionales, *Petitexperiments*, dirigida a los niños, y *Alternativa Hall*, la cara más arriesgada del festival, que tiene su sede central en el CCCB (5,50 € / gratuito) y otros escenarios en la Filmoteca (plaza de Salvador Seguí, 1,4 €) y el Instituto Francés (Moà, 8,2 €). ■

→ Ver todo el programa en la página web: www.alternativa.cccb.org

FOTOGRAMAS

► Arriba, *'Bellissimes mariposas'*, de Salvatore Mereu (viernes, 22, y domingo, 24); Abajo, *'La casa Emak Bakia'*, de Oskar Alegria (mañana, martes). Junto a estas líneas, el cartel de la 20ª edición del festival.

18-24 NOV. 2013

www.alternativa.cccb.org

Torna la televisió de qualitat del Miniput

La mostra s'inaugura dissabte al CCCB després de dinou edicions i amb més aforament

El Miniput repeteix lloc però no espai aquest 2013 per explicar amb l'exemple que la televisió pot ser de qualitat. El nou teatre del CCCB acollirà la mostra, que concentra en dotze hores formats de tot arreu.

JOAN CALLARISSA

BARCELONA. La televisió de qualitat Miniput s'inaugura dissabte al nou teatre del CCCB, un espai més ampli que ha de donar resposta a l'alt creixent d'aposta de la seva mediació i gràfica que, des de fa dinou anys, organitzen la UPF i la UAB. Com en les últimes edicions, el Miniput estarà concentrat en una jornada d'un únic dia que, de les deu del matí a les deu de la nit, vol mostrar al públic assabentat que hi ha esperances en la televisió. Les que són molts els exemples d'espais televisius que poden anar més enllà de l'entreteniment basat en la polèmica, el model predominant en les principals cadenes generalistes espanyoles. Cada sempre, posarà tot un seguit de produccions audiovisuals d'èxit de l'any anterior -majoritàriament- com a mostra que la televisió de qualitat és possible.

Una noia que ha superat tots els pronòstics

Peter Dinklage (1916-2012) és un documental danès que explica la història de superació de Carina Melchior, una noia que es desperta en un llit d'hospital després que la seva família hagi decidit donar els seus òrgans. L'organització explica: "És un gran documental sobre les complicades decisions que es prenen en una crisi familiar. Però és, sobretot, una història increïble d'una noia que va desafiar totes les prediccions possibles". Hi estarà present el director

Reviuant els arquetips companys de classe

Sota el descriptiu nom de Beth, Anna, Bono (Aar, Camille Lango va a buscar els seus antics companys de l'escola per veure en què s'han convertit. En cine episodi, visita quatre excompañys -el perdedor, la nena, l'infinitat i la noia salvatge-. L'asser veu per descobrir-se a ella mateixa com una nena menys agradable i l'intercanvi del que crea humor estàl

L'estimulació infantil nipona, en 15 minuts

El programa *Desigñat!*, d'una cadena japonesa, mostra als infants l'alegria del disseny. Per fer-ho, mostra

brevs segments que estan fets per ajudar els infants a apreciar els objectes i les classes des de diferents perspectives. Per exemple, un fragment anomenat *Mirant el disseny* mostra una varietat de dissenys del mateix objecte. Un altre, *Equívoca W*, ensenya el procés de descomposició del disseny per ajudar els espectadors a veure com el disseny i els objectes poden ser separats en moltes formes, figures i colors

Les misèries de la política més bruta a 'Chalán'

Aquesta ficció alemanca de setanta minuts presenta la complicada història d'un líder que va més enllà de les seves obligacions i fa fronts personalment al seu cap, un líder polític. La direcció política en què es veu immers és tan gran que ha de crear una polèmica mediàtica per intentar escapar-se'n

L'exceptiuisme fet ficció (alemanya)

La cadena ZDF es burla de l'exclusió d'un únic Déu omnipotent. A través d'una ficció transforma aquest hipòtesis Déu en dues dones: l'Ugo i la Bernata. Elles, "vicariantes i despietades", replegen el destí de la humanitat. Per això, unes vege-

La història d'unes joves que entren en un seminari entra una ficció del canal ARTE 2. Carina Melchior protagonitza un documental sobre la superació en casos de malalties molt greus 3. Dues dones exercen de Déu a *God's Us*, una

des de l'ascens dels peus d'altres fura-dent la capa d'ous. Tal com explica Miniput, "atrapada en ella, ella només són Déu". El nom ja ho diu tot. La ficció es titula *God's Us*.

Els joves seminaristes de 'Church men'

Aquesta ficció francesa produïda pel canal ARTE mostra com és la vida d'uns seminaristes fent-se en la història de quatre homes joves: l'Emmanuel, el Yann, el Raphaël i el Guillaume. A part d'ells, també s'hi mostra la història de José del Sartre, que ha trobat Déu després de sortir de la presó. El seu passat criminal, però, li impedeix entrar al seminari. A mesura que avança la ficció, el cost del seminari, "esdevé un cost".

Dos moments especials

En aquesta edició, el Miniput dedicarà especial atenció al que ha passat a Canal 9. A les 18.30 hores s'emetrà una peça sobre el conflicte d'intercanvi de l'amb un membre del comitè d'empresa. Finalment, el Miniput se centrarà en formats de televisió local. Aquestes produccions tindran dues parts. La primera, centrada en els weblogs. La segona, en els cronofonemes per a històries ultralocals

Drap-Art

Ara Play
Especial

20/12/2013

LA BROSSA TÉ SUPERPODERS

El Drap-Art continua promovent el reciclatge artístic en la desena edició

SARA ARMADA

Abins del boom del DIY (*do it yourself*), del *big bang* del ganxet i la reboteria casolana, dels àlbums customitzats i de les bufandes de tela reutilitzada, el festival Drap-Art ja hi era, ara fa deu anys, promovent el reciclatge com a forma de vida i de diversió. En plena orgia consumista, però també de crisi, el cor de Barcelona n'acull una nova edició. Una exposició, un fir, un mercat, tallers, conferències, *performances* i instal·lacions us ensenyaran els superpoders de les coses que sembla que ja s'haur gastat. Però no.

Flexos de dutxa, bobines de calefacció, pantalles d'escàner, palets, retalls de diari, bitllets de metro, connectors de PC, camés de Barbie, posts de planxar, discos durs... són alguns dels elements que conformen el desbordant univers creatiu de l'exposició del Drap-Art, que el CCCB acull fins al 5 de gener. Hi participen 65 artistes i dissenyadors amb la capacitat de

veure les possibilitats amagades del material de rebuig i utilitzar-les per erigir un robot mutant (Ramon Guzman Drago), una làmpara (Bernat Capella i les Manent, Héctor Escudero), un fresc sobre l'existència a la gran ciutat (Aingeru Rincón Benito), una biblioteca de llibres abandonats (Aran Santamaria) o minipistes de bàsquet (Albert Negrodo).

Karol Bergeret, una històrica del reciclatge, hi presenta la col·lecció completa de les seves Santes Mestresses de Casa, realitzades amb posts de planxar trobades al carrer. El Hash Marihuana Cànem & Hemp Museum (Ample, 35), per la seva banda, s'afegirà al circuit del Drap-Art amb les instal·lacions de les artistes Yolanda Botero i Paula Bra-

na. La primera, colombiana, hi esbossa una crítica a la tala d'arbres amb un taüt de fusta, i la segona ha creat un bosc vertical a partir de llanes de conserva reconvertides en testos.

TRIAR I REMENAR I APRENDRE

El Drap-Art s'encarna també cada dissabte en un mercat de reciclatge artístic i consum sostenible: la plaça Reial, fins al 4 de gener s'omple de parades i tallers per a totes les edats. D'altra banda, la Fira d'Art i Disseny, esdeviniment central del festival pel que fa a concurrència de públic, es farà els dies 3, 4 i 5 al fons del CCCB.

El CCCB és l'escenari també d'un complet programa d'activitats, com els concerts del duet Guatón Brigido (ds. 28, 18.30 h) o de Things (dv. 27, 18.30 h); un taller de titelles reciclats (dg. 29, 12 h), de joies (dg. 5, 12 h) o de màscares fetes a partir d'ampolles de plàstic (ds. 4, 12 h), i el taller-demonstració impartit per Sid Merrett dedicat als aficionats al reciclatge informàtic. A partir de material trobat Merrett elabora els ordinadors Box of Orange, que poden executar tant programes d'Apple com de Microsoft.

Ningú del món podria entonar el "But we're trash you and me..." dels Suede amb tant coneixement de causa com l'exèrcit d'homes fets de deixalles de l'artista alemany HA Schult. La *Trash People* és una tropa de mil individus de mida real fets amb material de rebuig, i que ha recorregut el món tot proclamant la importància del reciclatge i de cuidar el medi ambient. HA Schult ha donat al Drap-Art un dels seus homenetes, i el podreu veure al pati de les Dones mentre dura el festival. ■

CINE ► PROGRAMA AUDIOVISUAL EN EL CCCB

El CCCB presenta tres documentales que reflexionan sobre la vida, el amor y la muerte. Las proyecciones se realizarán durante seis días y con entrada gratuita.

Realidad en formato cine

EL PERIÓDICO
BARCELONA

Hay mundo más allá de las ferias navideñas, los abetos, las luces y Papá Noel. Hay otras actividades que no son villancicos ni pesebres vivientes. Como el programa audiovisual *Histories de vida, amor i mort*, que presenta el CCCB durante seis días, coincidiendo con la Navidad, y con entrada gratuita. Es un ciclo integrado por tres documentales —dos de ellos son estrenos— que invitan a reflexionar sobre todo aquello que da sentido a la vida, sobre la muerte, el amor y el futuro.

La programación abre hoy con el estreno de *Welcome to the world. Horn poor, die poor* (*Benvingut al món. Néixer pobre, morir pobre*), un documental de Brian Hill que recuerda que el lugar y las condiciones de nacimiento determinan la vida de un ser humano. Cada año nacen 130 millones de bebés en el mundo. La esperanza de vida de esos 130 millones de niños es una lotería que dependerá de dónde han nacido. A través de historias de madres y bebés de todo el mundo, *Benvingut al món* narra cómo ese primer instante afecta al resto de la vida. El filme volverá a proyectarse el sábado 28 de diciembre.

Constantin y firma es una película emocionante y cautivadora del joven cineasta ramano Andrei Dascalu. Cuenta el amor cotidiano de un matrimonio mayor que vive en un pueblo al noroeste de Ruma-

►► Fotograma de 'Benvingut al món', que se estrena hoy en el CCCB.

►► 'Salvando 10.000', de Duignan.

nia. Se proyectará el domingo 22 y el viernes 3 de enero.

Cada día en Japón se suicidan 80 personas, aunque en ese país esa forma de morir no comporta el estigma social que tiene en Occidente. La última cinta de *Histories de vida, amor i mort* trata de este tema. Se titula *Salvando 10.000: winning a war on suicide in Japan* (*Salvando 10.000: ganar una guerra contra el suicidio en Japón*) y en ella René Duignan se cuestiona los motivos de estos suicidios masivos. El filme, también un estreno, se proyecta el viernes 27 de diciembre y el sábado 4 de enero.

►► CCCB, Montalegre, 5. Días 20, 22, 27 y 28 de diciembre y 3 y 4 de enero. A las 18.30 horas. Gratuito.

Fiesta de cortos en el día más corto

►► El día más corto (ED+C) es una celebración anual internacional que tiene lugar el 21 de diciembre (el día más corto del año) para promocionar el cortometraje y acercarlo a la ciudadanía. La iniciativa llega mañana a Catalunya con más de 200 proyecciones gratuitas en 26 lugares diferentes y de forma simultánea. Cinco espacios de Barcelona se suman a esta ambiciosa programación que incluirá títulos de alto nivel (como *Éramos pocos*, de Borja Cobeaga, que ilustra esta información) y con galardones importantes.

►► Los cinco espacios barceloneses que participarán mañana en esta fiesta del cortometraje son el CCCB (Montalegre, 5. De 12.00 a 14.00 y de 16.00 a 0.00 horas), el centro Arts Santa Mònica (Rambla, 7. De 12.00 a 20.00 horas), la Filmoteca (plaza de Salvador Seguí, 1. A las 19.00 y 21.30

horas), la SGAE (paseo de Colom, 6. De 12.00 a 20.00 horas) y la Casa Elizalde (València, 302. 18.30 h).

►► La red de bibliotecas de la Diputación de Barcelona se suma al proyecto con una selección de cintas del festival Filmets de Badelona.

En comú

El País
Contraportada

16/01/2013

DESAYUNO CON... ULRICH BECK

“Alemania no es capaz de verse a sí misma”

CLARA BOUTCHER

Llega a la cita un cuarto de hora antes. Estamos en la cafetería de un hotel de Barcelona, donde el joven abrió la sala grande del Centro de Cultura Contemporània (CCC) para hablar del tema que aborda en su último libro: Una Parisa atresada (Paidós). Con calma, el sociólogo Ulrich Beck (Sigm., Alemania, 1944) toma un bol de fruta, se sienta y pide un té al camarero. Quien nos enseñó que lo actual es “la sociedad del riesgo” piensa unos segundos antes de cada respuesta.

Está impresionado con la respuesta del público la víspera en el CCC: “Más de 500 personas, fue un debate de gran calidad. Ha puja hablar, pero también escuchó mucho”, celebra. Lo que aborda en su último ensayo intermite en España. Es uno de los países del sur de Europa “víctimas de la crisis financiera que ha provocado que los Estados cambien la redistribución de sus recursos: recortando prestaciones, pensiones o en educación para ayudar a los bancos”.

Una medalla de las que Alemania es en parte responsable, pero de estas consecuencias su sociedad, la alemana, no es consciente, dice. Por eso ha escrito el libro: “Para que Alemania se vea a sí

Hotel Jazz, Barcelona
 • Té y bol euros
 • Fruta, 50c.
 • Zumo de naranja, 50c.
 • Bollería variada, 1,20
Total: 10,6 euros

misma, porque ahora no es capaz de verse desde la perspectiva del resto”. “Los alemanes deberíamos preguntarnos qué pasa si en España el jefe de Estado o el Parlamento nos invitara a reducir el gasto en un 40%, sería una explosión”, sonríe con la franqueza de quien sabe que hoy algo así es imposible.

El país más poderoso y rico del momento desde hoy sobre el resto. Y la amplitud que impone ha dividido a los europeos en norte y sur, afirma. La amenaza de un riesgo puede provocar grandes desplazamientos tecnológicos en el paisaje del poder. “Europa tiene un telégrafo, está en Berlín y es de Angela Merkel”, dice, y vuelve a sonreír. Pese a las penas, el bol sigue lleno de fruta. Beck no come el más que melón y uva, y apenas toma té.

Una europea siempre recupera una idea que Ulrich publicó en otro día en Der Spiegel: el “merkiavelis-

Beck dice que en Alemania la palabra “poder” es tébil. (M. ARACÓN)

mo”, Merkel ha aprovechado la situación y ha remodelado las relaciones de poder en Europa. El modelo “merkiavelo” se basa en cuatro pilares. Uno: Alemania es el país más rico de la UE. Dos: el “tirón” calculado que provoca Merkel es su cualidad natural: ser “vacilante”. Tercer: la habilidad que tiene la canciller para compatibilizar la competitividad electoral nacional con el papel de arbitro europeo. Y cuarto: dictar a los socios lo que en Alemania se considera “la

El sociólogo habla de “merkiavelismo”: la nueva relación de poder en la UE

forma más vulgar, el aborro”. “Un neoliberalismo despañado”, es por de la estabilidad.

Pese a la contundencia del concepto y “solo algunas reacciones positivas”, Beck asegura que en Alemania “esta discusión no ha crecido”. “Hay un consenso en la opinión pública según el cual la política de Merkel es correcta en el ámbito de finanzas económicas”. En Alemania, “la palabra poder es tébil. Hablamos de responsabilidad, de ejemplaridad, de enseñar a los demás”, asegura el sociólogo.

Beck lleva tiempo defendiendo el “contrato social” como única salida a esta Europa en busca bajas: “Europa debe ser reconfigurada, re-ordenada en términos políticos, de gran política, con políticos comunes que superen el ámbito estatal. Debemos hacerlo todos nosotros. No podemos esperar al gran intelectual, se han escuchado. Si les llama, está el contestador”. Es un aviso y una invitación.

Peter Burke «Una Wikimorgue podría almacenar el saber que rechazamos»

HISTORIADOR CULTURAL

► De la Enciclopedia a Wikipedia: el profesor concluye su «Historia social del conocimiento»

SERGÍ DOÑA
BARCELONA

Hace diez años, Peter Burke (Londres, 1937) trazo en su «Historia social del conocimiento» la evolución de la cultura occidental de Gutenberg a Diderot. De aquel itinerario surgió una pregunta: «¿Qué tendrían que recorrer hasta llegar a nuestro estado actual de conocimiento colectivo?». El profesor de Cambridge responde con un segundo volumen, que abarca de la Enciclopedia a Wikipedia.

Autor de una veintena de ensayos, como «Formas de hacer historia», «El Renacimiento europeo», «Una historia social de los medios de comunicación» o «Qué es la historia cultural», Burke aprovecha la jubildación para liberarse de los informes académicos y expandir la curiosidad. Las dos entregas de su «Historia social del conocimiento» (Paidós) componen, según su autor, una autobiografía intelectual: «Los cambios de régimen del conocimiento en el último medio siglo y de la perspectiva de una disciplina, la historia, en la universidades de Oxford, Sussex y Cambridge». El acceso social al saber, afirmaba ayer en su conferencia en el CCCB, es un camino empedrado de conflictos.

«Para muchos jóvenes Google ha sustituido a la memoria.

«Me parece un poco exagerado. En Cambridge trabajo con jóvenes y no creo que hayan sustituido la memoria por Wikipedia. En la historia social del conocimiento lo nuevo no sustituye radicalmente a lo antiguo: en el siglo XX el libro impreso de Gutenberg no desbancó al manuscrito, ambos coexistieron e interactuaron.

«¿El papel no morirá?

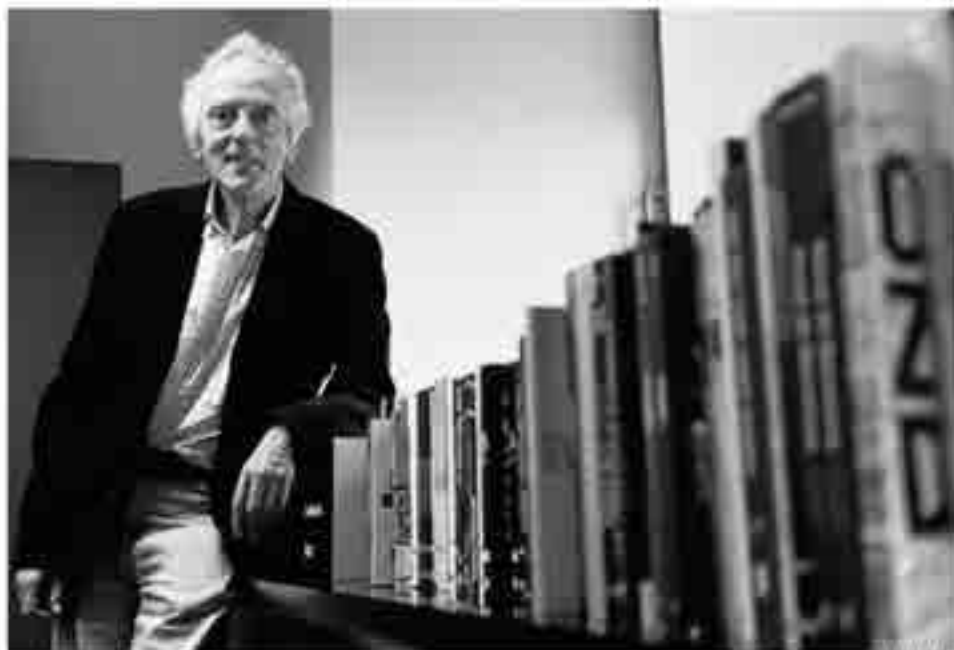
«El libro de papel coexistirá con el electrónico durante en el mercado y también en el tamaño: libros más pequeños y breves para lectores que adquieren conocimientos de otras fuentes.

«¿Qué aportan al conocimiento las redes sociales?

«Estoy en las redes sociales y utilizo bastante la Wikipedia. Me gustaría pensar que todo el mundo puede opinar de todo, pero los ciento cuarenta caracteres de Twitter obligan a simplificar y eso tiene un coste social.

«¿Y el llamado «periodismo ciudadano»? ¿Pone en cuestión el periodismo tradicional?

«El público no dispone de tiempo para juzgar cada acontecimiento y si lo hace,

El historiador Peter Burke, ayer en Barcelona

Bolonia y el gentil monstruo de Bruselas

«Allí está el Plan de Bolonia, que ha convertido las facultades universitarias en un despacho de acreditaciones académicas...

«Una vez leí un libro que se titulaba «La enfermedad del diploma». Estoy contento de haberme jubilado. En los años noventa pude leer esos informes repletos de casillas y porcentajes. Esa tarea robaba mucho tiempo de lo que realmente interesaba: que los alumnos saquen provecho de las clases. En Cambridge cada vez hay menos profesores en primera línea; la burocracia no deja de aumentar.

«¿Es el «gentil monstruo de Bruselas», en palabras de Enzo Berger?

«Bruselas regula de forma demasiado uniforme asuntos de países que tienen culturas y tradiciones muy diversas. Preferiría una Unión Europea más minimalista y menos burocrática. Que se ocupara de la cooperación y el comercio más que de establecer normas sobre todos los asuntos.

Twitter

«Los ciento cuarenta caracteres de un tuit obligan a simplificar y eso tiene un coste social»

Historia y nacionalismo

«Ser locales -locales y globales- debe ser la divisa de cualquier ciudadano del siglo XXI»

«...tuarios, como ya hemos dicho, en la simplificación. La sociedad necesita de mediadores intelectuales; y esa es la función del periodismo desde «The Spectator», en el siglo XVIII.

«¿Diderot colaboraría en Wikipedia?

«Sin duda. Estaría emocionado con una Enciclopedia en línea. Si el incorporo ciento cincuenta colaboradores, contar con miles le parecería fantástico. Lo mejor de la Wikipedia no es tanto la precisión sino la revisión permanente; que no es posible en una Enciclopedia en papel... Y sobre toda la misión de cada entrada a otras fuentes.

«Propone recuperar el saber que se lanza a la basura del olvido...

«En cada época se desecha una parte del conocimiento, ya sea por bibliotecarios, archiveros o enciclopedistas. La Enciclopedia Británica de 1911 es más útil que la actual en materia de Humanidades: Cicerón pasa de trece columnas a cuatro y Platón de treinta y tres a menos de una. Debemos inventar una Wikimorgue que almacene todo ese saber rechazado.

««Desaprender» es un verbo de moda...

«Antes hay que saber qué parte de nuestro capital intelectual ha de ser descartado... No todo se aprende en la universidad.

«La Historia a la carta es habitual en los nacionalismos. En España, las autonomías se niegan a pactar una historia común...

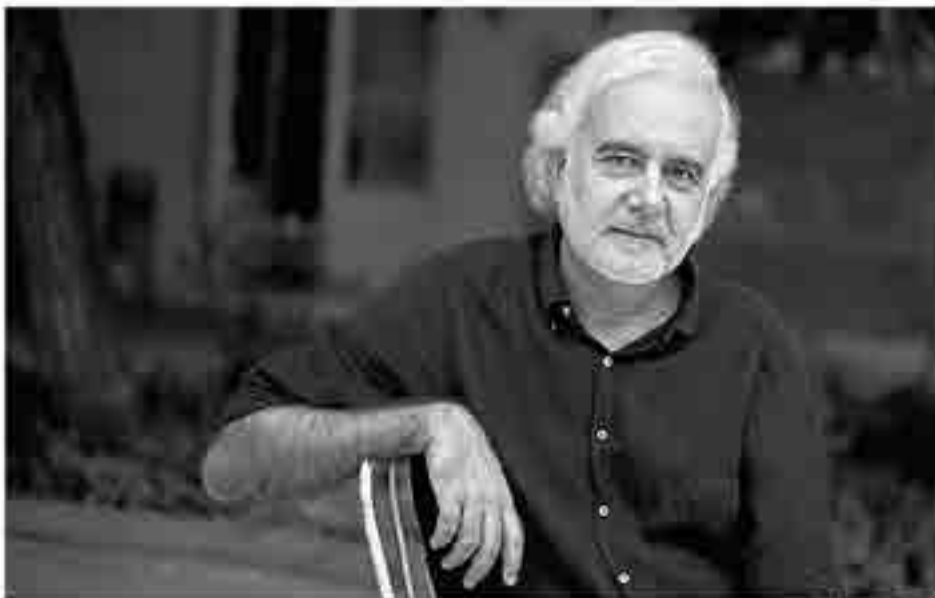
«Sucede algo parecido con Escocia. Convidaría que la escuela fomentara en los alumnos perspectivas múltiples: la ciudad y la región son importantes, siempre en el marco de la nación y la Unión Europea. Ser «locales» -locales y globales- debe ser la divisa de un ciudadano del siglo XXI.

«En Cataluña se plantea una consulta para la independencia para 2014. ¿Qué pasará en Escocia?

«Existe un porcentaje de escoceses partidarios de la secesión. Yo no quiero que se separen y no creo que se produzca. Si el referéndum se hiciera está ahí, la mayoría votaría a favor de mantenerse en el Reino Unido.

Ramón Andrés recorre en el monumental 'Diccionario de música, mitología, magia y religión' las creencias y ritos indoeuropeos y su simbiosis con la música

El sonido de los mitos

El ensayista y poeta Ramón Andrés fotografiado en Barcelona

JUSTO BARRANCO
Barcelona

Un diccionario monumental. Poético, erudito, absorbente. Capaz de desvelar las mil caras del mito, de los mitos, sean griegos, esdrújulos, célticos o hindúes, palabra a palabra, pero engarzadas todas, creando historias mayores, arborescentes, en la mente de un lector que avanza con ganas de saber más envuelto por la melodía de las palabras. No podría ser de otro modo, porque este diccionario de casi dos mil páginas que va de Abarán, muestro de la profecía y cantar, a Zeus remata de forma indolente mito y música. Es el Diccionario de música, mitología, magia y religión (Acantilado), que le ha llevado al poeta y ensayista Ramón Andrés (Pamplona, 1955) dos años de dedicación y que retrata "la otra historia de la humanidad, de las creencias, la fe en negativo de lo que somos, la búsqueda de lo desconocido, la creación de dioses, lo que somos capaces de imaginar".

Una intrusión de lo que no se puede desligar la música porque, primitivos

Andrés —que hablará de ello mañana en el CCCB (19.30 horas) dentro del ciclo de conferencias En comú—, "ha estado siempre en el origen de los rituales en las primeras civilizaciones ya se contemplaba la música como algo favorecedor para acceder a lo trascendente, un conducto al más allá. Era un elemento primordial". Una música que es una incógnita, dice, "debía ser imita-

"El tiempo europeo es lineal, una cuenta atrás, de ahí la necesidad de llenar la nada de cosas"

ción de los sonidos de la naturaleza, de los pájaros, las tormentas, el resaca de los valles. En la edad de bronce, cuando pueden hacer láminas finas, las golperas e imitan los truenos, así modo de acercar al cielo a la tierra". Una música que, recuerda, unos creyeron que podía curar, ordenar los humanos, y que otros vieron que tenía efectos en el ánimo, que las tonalidades me-

neras conducían a lugares mágicos firmesos de nuestro interior que los mariposos. "Much lo conecta bien. Sébia que el sí menor le servía para expresar lo que él entendía por trascendencia".

Eso sí, los ritos y los mitos que trata Andrés en su obra son los indoeuropeos, porque los distintos asentamientos indoeuropeos y sus lejanas migraciones concibieron desde el inicio una forma de cantar parecida, un mismo modo de contemplar el fuego y olvidar. "Fueron rituales, danzas, mitos y celebraciones muy similares en las mismas épocas", dice, y señala que la música trágica de ver el mundo, "presidiendo por los dioses, una nave que va a lo desconocido, no nació en Grecia sino en los valles del norte de la India".

En cambio, en el libro no hay mitos de tradiciones como la China. "Hay diferencias ya en la propia concepción del tiempo. El europeo es muy lineal, siempre es una cuenta atrás, de ahí la necesidad de llenar la nada de cosas, aunque sean inútiles. El tiempo oriental es no lineal, circular, como en el taoísmo. Un círculo donde no existe origen y final, todo forma parte de la misma conciencia". Y la concepción occidental del tiempo, hace, explica, que "ante el temor de una vida errónea se creen esas ideas cuya base es la ira, el castigo. Casi nunca en la literatura oriental los dioses hablan, en la indoeuropea sí". Unos dioses que pasan de un lugar a otro derivando, cambiando de nombres: Shiva, Vishu y Brahma en la India, Zeus en Grecia, y así "hasta que los monoteísmos hacen una síntesis y reducen los dioses a la unidad que dice la verdad, modelo de lo perfecto".

Y es que, recuerda Andrés, "es difícil que uno viva sin preguntarse colectivamente hacia dónde vamos, qué somos, y los mitos son instrumentos de sentido, grandes espejos". Eso sí: "La razón, el progreso, la cultura, la fe que hemos depositado en esas cosas como expresión de lo humano, son ideas del XVIII y son mitos. Somos mucho más antiguos. La Ilustración —coercitiva— intentó desecher el instinto y la irracionalidad, pero no ha sabido quite el mito inherentemente al ser humano". ■

Alma, número, armonía de las esferas

«Cuando se le pide a Ramón Andrés seleccionar algunas entradas de su diccionario elige tres: alma, número y armonía de las esferas. Tres conceptos largamente tratados en su obra y muy evocadores. Alma proviene del latín *anima*, que procede del griego *ánimos*, viento. El aliento o hábito divino es lo que anima al cuerpo y le induce a un sentir trascendente. Ya en los egipcios los dioses menores surgían de unos sonidos emitidos por Thot. Y dado el papel que atribuían a la respiración tenían un código de ejercicios respiratorios destinados a favorecer el buen funcionamiento de los órganos y senti-

das y la reflexión espiritual.

El número es revelación de Dios, unión dominante en lo eterno. Los délficos y los pitagóricos cimentaron su pensamiento en la esencia eterna del número. Y precisamente la armonía de las esferas es una concepción pitagórica que cree que el universo está relacionado y sustentado mediante una armónica y divina proporción musical. Pensaban que las vibraciones del sonido venían del movimiento planetario, y todavía figuras del siglo XVII como Kepler reducían a música, a proporciones matemáticas y armónicas, su especulación sobre el universo.

INFORMACIÓ I EDUCACIÓ
El sociòleg Zygmunt Bauman,
de 87 anys, va oferir a
l'auditori del CCCB una
conferència sobre l'educació.

L'hora dels míssils intel·ligents

El pare de la 'societat líquida' Zygmunt Bauman defensa un canvi radical en l'educació

Crònica

LAURA SEIRA
BARCELONA

Si hi ha una cosa sòlida en aquests temps líquids és el poder de convocatòria de Zygmunt Bauman. El sociòleg que s'ha ocupat d'equilibrar la modernitat en plena transformació va aconseguir omplir l'auditori del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona amb l'excusa de parlar d'educació.

Tot i que a aquest xaví polonès l'esperen grans públics vagi on vagi, paradoxalment, ell defensa que el sistema educatiu que posseïa la Grècia antiga — la *paideia*: el mestre que transmet coneixements a l'alumne — ja és insostenible. "Abans els professors eren una mena de guardians del coneixement, no se'ls podia saltar. Ara el sistema educatiu no ensenya a ignorants, sinó que competeix amb sistemes de coneixement que són més agraïts per a l'usuari que no pas el currículum formal que donen les escoles".

Això no vol dir que la societat de la informació sigui la panacea. L'excés d'informació genera desorientació, sobretot perquè el que processem són cascades de dades fragmentàries a gran velocitat. "El cervell no ha crescut des d'Adam i Eva, i ara s'ha d'enfrontar a una informació massiva que no pot consumir.

Quin és el resultat? Que ens ofeguem", diu. És impossible destriar el que és rellevant del que és inútil, quan qualsevol cerca al Google dona 3,6 milions de respostes. La majoria és porqueria. "L'excés de coneixement és la barrera principal per arribar a ser persones cultes", afirma. Així que una habilitat clau en la societat addicta a la informació és saber-se protegir "del 99,9% de la informació que no vols".

El preu i el valor d'un títol

Decidit a tirar-se pedres a la pròpia teulada, aquest catòlic i emèrit de les universitats de Varsòvia i Leida defensa una reestructuració total del sistema educatiu. El crac és evident: "Per primer cop a la història moderna, més de la meitat dels graduats estan sense feina, en una feina menys qualificada, insegura i mal pagada. La sobreproducció de gent que ha tingut accés a l'educació n'ha disminuït el valor", afirma, malgrat que sembli políticament incorrecte. Això demostra que "la meritocràcia va ser un bon eslògan per augmentar les desigualtats, finançat pels governs occidentals". Perquè per molt talent i esforç que s'hi posi, un màster pot costar molt, però val menys; no és un bitllet a l'èxit.

"La idea d'ocelularització ha de canviar — proposa Bauman —. Abans s'assemblava a la producció de míssils balístics: hi posaves la pólvora i una direcció, i la resta ja estava. Ara no hi ha res de què jugar ni estar se-

Sobreinformats i sotmesos a l'economia

Zygmunt Bauman
sociòleg

"És impossible destriar el que és rellevant del que no quan qualsevol cerca al Google et dona 3.6 milions de respostes"

"L'excés de fonts de coneixement és la barrera principal per arribar a ser persones cultes"

"La sobreproducció de gent que ha tingut accés a l'educació n'ha disminuït el valor"

"La meritocràcia va ser un bon eslògan per augmentar les desigualtats, finançat pels governs occidentals"

"[Amb el pla de Bolonya] es creia que el mercat posaria ordre. Si la incertesa actual està causada pels mercats"

gurs. Quines coses ens duraran tota la vida? No ho sabem, perquè la nostra cultura és la del malbaratament. Cada cop s'escurça més el temps entre que comprem i llencem. I això ens porta a l'ideal del míssil intel·ligent: hem de tirar l'objectiu i tenir sensors per anar-ne modificant la trajectòria". Així és educació continuada.

La força del canvi

"En temps de retallades, pensar en l'educació no deu ser una prioritat per als governs que estan sota la pressió de l'FMI, el Banc Mundial i les forces econòmiques que hi competeixen en contra", apunta. Si més no, la reforma de Bolonya va anar just en la direcció contrària de la que defensa el sociòleg: més relació universitat-negoci. "Es creia que el mercat hi posaria ordre. Però si la incertesa actual està causada per l'excés dels mercats desregulats?", critica.

Bauman, tot i que defuig el paper de "profeta", observa dos perills: que els joves tinguin la temptació de sortir del sistema educatiu — "no hi pot haver gaires més Mark Zuckerberg", avisa — i que es retirin de la vida pública, del compromís. Que optin per la tàctica individualista del caçador i no la cooperativa del recol·lector. "Com deia Aristòtil, un només pot ser bon ésser humà en una bona societat". Bauman acaba així: "Estem condemnats... a viure una època molt interessant. Espero que us arromanguem".

Zygmunt Bauman reclama más control al poder financiero

Y la política perdió el poder

JOSEP MASSOT
Barcelona

Zygmunt Bauman prosigue a sus 88 años denunciando los efectos devastadores de un sistema que valora al ser humano sólo por su utilidad económica. Publica en España sus ensayos sobre la educación en la sociedad líquida (*Paidós*) y ayer habló en el CCCB de Madrid donde las cosas suceden muy rápido y "donde los cambios inesperados y radicales nos siguen sorprendiendo, como ha pasado en España. Lo que sucede -dijo- es que vivimos en un mundo irreal. Nos habíamos acostumbrado a creer que hoy era bueno; el mañana mejor, y el pasado mañana, el paraíso. Por el contrario, ahora pensamos que el hoy es malo, el mañana es peor, y el pasado mañana, el apocalipsis".

La culpa no es del ciudadano que se endeudó, sino de la inocencia con la que se dejó entrapar en la sed de consumismo. "No vimos las señales del pe-

El sociólogo cree que la gente se deja entrapar dócilmente en el anzuelo consumista

ligro que nos acechaba. Antes, el banco te enviaba una carta por correo postal para animarte al ahorro, y después te seducían para que pidieras un crédito y, cuando no podías pagarlo, te ofrecían otro crédito para pagar el crédito anterior hasta que la deuda se hizo inasumible. Antes, el ciudadano ahorra para comprar. Después, compra sin tener dinero. Se entregó a una mentira, o si no les gusta la palabra, se pecó de inocencia. Y una economía inocente nunca puede ir bien".

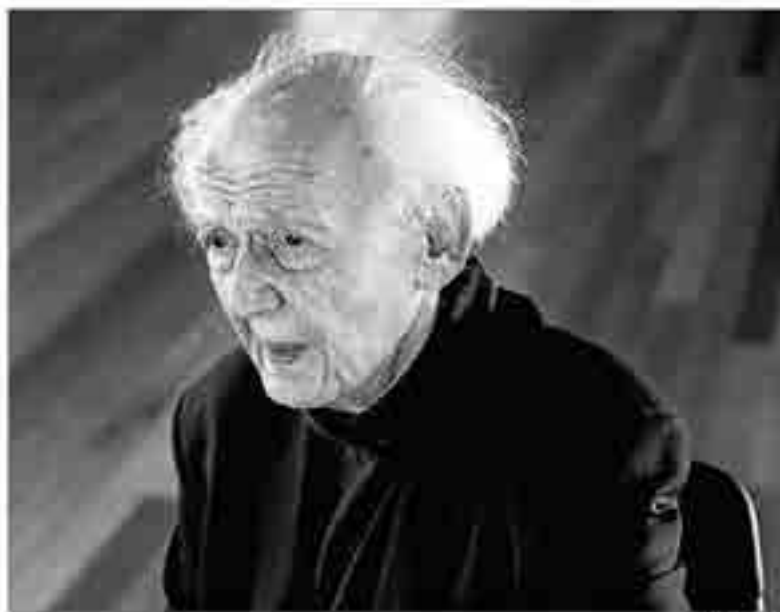
Bauman cita otros ejemplos para demostrar que el neoliberalismo ha logrado manejar a su antojo la mente consumista del ciudadano. "Siempre ha tenido ingenio para encontrar territorios vírgenes para sacar beneficio. A principios del siglo XX, en la época imperialista, conquistaba territorios y extraía rentabilidad de los países no capitalistas que se convertían al capitalismo. En Occidente y en el presente, se las ingenia para explotar otros territorios vírgenes".

Cuando salió el iPhone4, 9 millones de personas compraron el nuevo aparato el primer día que se puso a la venta. Al poco tiempo, salió el iPhone5 y 9 millones de personas los compraron el primer día de venta. Eso quiere decir

que nueve millones de personas desecharon sus iPhone4, que todavía servían". Otro ejemplo anecdótico: "Hace años no se veía a la gente por la calle con botellas de agua a no ser que estuvieras en el Sáhara. Ahora, cuando vas al aeropuerto, en la zona de seguridad te quitan la botella, la tiran y después te compran otra".

¿Cuál es el mal de nuestro tiempo? "El divorcio entre el poder y la política. Poder es, por definición, la capacidad de hacer cosas. Política, la habilidad de decidir qué cosas hay que hacer. Hace años, el poder residía en el Estado Nación y la gente lo podía cuestionar. Hoy, el poder se ha emancipado del control político. Y el político no

tiene poder ni para decidir ni para hacer. Los jóvenes, que antes aspiraban a mejorar la situación de sus padres, ahora, tras años de esfuerzo formándose, no tienen posibilidades de trabajo y, si lo tienen, es uno temporal o mal pagado. No es verdad que a los jóvenes no les interese la política, lo que pasa es que los políticos están sometidos a dos presiones. A la de su electorado y al FMI, el Banco Mundial y los burócratas de Bruselas. Y el joven se desentende y busca otras maneras de hacer política, como los indignados u ocupa Wall Street. Por cierto, sus financieros son los únicos que no han cambiado: siguen cobrando sus sueldos y primas desorbitadas" ●

Zygmunt Bauman, de 88 años, pronunció una conferencia en el CCCB

Esas pocas cosas claras

■ El sociólogo de origen polaco e inglés de adopción ha reflexionado en varios libros sobre la identidad. Cuando le hicieron doctor honoris causa por la Universidad de Praga, le preguntaron qué himno debería sonar. ¿El polaco? ¿El británico? Tampoco el de la Unión Europea, un ente aún por definir. "La identidad era antes algo que nos era dado por el lugar de nacimiento, al igual que la clase social, heredada de los padres. No cambiaban de clase los que estaban en la cima ni los del último escalafón. La única que podía cambiar era la clase me-

dia". Según Bauman, "ahora la idea de identidad no puede separarse de la idea de comunidad. En todas las épocas hay una tensión entre seguridad y libertad. Cuanta más seguridad, menos libertad. Y a más libertad, menos seguridad. Tras la liberación de los años sesenta, ya no poseemos una sola identidad desde que nacemos hasta que morimos, sino que vamos cambiando constantemente. Con la crisis, la gente da más importancia a la seguridad. La identificación con una comunidad nos reafirma: saber quién es amigo y quién enemigo".

El llegat de la comunitat internacional a l'Afganistan

Ara
Entrevista

08/02/2013

SURAYA PAKZAD

Activista pels drets humans

Lluitadora. La revista "Time" va situar-la el 2009 entre les cent persones més influents del món. Suraya Pakzad (Herat, 1968) va crear Voice of Women Organization, que dona refugi i assistència legal a víctimes de la violència a l'Afganistan

“Estic disposada a donar la vida pels drets de la dona a l'Afganistan”

CARME RIERA SANFELIU

Comiber històries com la de la Suraya porta massa sovint una idea desagradable: el temor que tant o d'hoem ens arribi la notícia que algú l'ha assassinada per aturar la seva lluita pels drets humans. Descobria vetre cost plora en parlar de les noies a qui ajuda, mentre que no vessa cap llàgrima quan accepta que potser moriré pel seu ideal.

Com va començar la seva feina?
Era una època molt feina de la nostra història, a finals dels anys noranta, quan els talibans estaven al poder i van prohibir els drets més bàsics de les dones. Educar-les era il·legal i la comunitat internacional no va intentar solucionar-ho. Vaig començar a educar-les d'amagat a casa, 25 noies al març i 25 a la tarda. Eren un grup d'amigues i vam adonar-nos que no necessàvem ajuda per fer-ho. Sabíem que era molt arriscat però vam acabar educant centenars de noies en diverses cases, sempre d'amagat. Si rebíem l'avis que els talibans ens havien descobert, cremàvem tots els llibres i canviàvem de casa.

Vau fer-ho durant més de dos anys.
Sí, aleshores vam ocupar nos de la dificultat d'accés de les dones a la justícia. Moltes es casen de noies amb homes molt més grans. Vam obrir la nostra primera oficina sense haver-nos d'amagat, perquè els talibans ja no eren al govern. Vam crear refugis per a les que fugien de casa. Ara treballa en cinc províncies i donem protecció a 500 dones.

Quins són els casos més comuns?
Matrimonis forçats. Et troba el cot. Va por vam tenir el cas d'una noia de nou anys i el seu pare drage- addele l'havia venut a un home de 80 anys per mil dòlars. Va venir al refugi i li vam aconseguir els papers del divorci. Abans d'anar-se'n li vaig dir que em demanés sine desitjos. Nemés va demanar-me tornar amb la seva família, recuperar la infància, anar a l'escola i que de bonsoir de dir-li que no podia fer coses de noia perquè era una dona. No va arribar ni a cinc desitjos. El que em demanava són drets universals.

Va tenir sort de trobar-los.
Sí, hi ha moltes dones que fugen i arriben a la premsa. La Constitució no considera que fugir del marit sigui un crim, però les acusa "d'intent d'adulteri". I amb això en tenen prou. A Herat, la meua ciutat, 72 dones són a la presó cada matí i les venen a mínim a un any per haver fugit.

Rep amenaces de mort?
Sí, però no dels talibans, ara cada dia en rebem dels senyors de la guerra, antics mujahidins immersos en activitats il·legals que sovint estan dins la maquinària del govern, sin peticos grossos. Creuen que donar refugi a les dones és una pràcti-

ca occidental que les impulsa a cometre adulteri. Quan la filla d'un d'ells fug del seu marit, em troben per dir-me que la faci tornar a casa. I ella plora i em diu que la mataran, i jo se que això passa, que les maten. Aquella noia ha tremat tots els ponts que li quedaven, i que representa que he de fer, ja? Ser activista no vol dir que sempre rebis flors, l'arrisques a rebre una bala.

Com es protegeix?
Sí, he d'agregar ajuda al govern i tant de bo no ho hagués fet. Era a casa de mi i em trobaraven per dir que em matarien. No contestava i em van enviar un missatge dient que venen llum a casa. Pensava que aquella nit moriria. Al matí vaig tornar-me amb el cap de policia provincial. Respectava la meua feina, però no em va poder donar un guarda de seguretat. Només el volíem setmanes a la nit, per demostrar que estava protegida. Quan no pots confiar en el teu govern, on vas? L'única seguretat que tenia era un número de telèfon, creure que si hi trucava vindrien. No tisc cap arma, i la casa al carrer només hi fa una porta que pot obertar qualsevol.

Què li dona tanta força?
Quan arribes a una ciutat com Barcelona i veig la llibertat que teniu em pregunto com deu ser sortir al carrer sense pensar que has de portar ni amb qui parles. Algú va estar a primera línia lluitant pels nostres drets, algú va posar la seva vida per la vostra llibertat. Vull fer el mateix pel meu país. Pagare aquest preu i potser la meua filla no ho veuria però qui sap si la meua néta sí. Heu d'estar molt agraïts als que van fer-ho per vosaltres, i no ho doneu pas fet, es pot esvaïr ràpid. Als 70 la meua mare gaudia de molta llibertat. Homes i dones estaven barrejats, hi havia doctors i conductores d'autobús. I ara em heu d'arrossegar per poder portar un cotxe.

Com valora la intervenció dels Estats Units a l'Afganistan?
En qüestió de drets de les dones, ells van supervisar la Constitució que ha prohibit el matrimoni forçat. De la feia a la implementació hi ha un bon tros, però almenys ho tenim escrit. Pel que fa a la seguretat, han vigilat el crim que no haurien sigut possibles sense ells. Tot i això, voldria tornar al 2001 i demanar-los que s'ocupin més de la gent. La seva intervenció gairebé sempre ha sigut per resoldre, i la història és ho demostrat que la lluita mai porta seguretat. La resta s'ha gastat en projectes de curt termini, no s'ha creat cap indústria sostenible. Han donat menjar, però no han ensenyat a cultivar-ho. No han entès la societat civil afganesa per desenvolupar projectes com el nostre. Tot ho han fet nord-americans i ara que marxem tornarem a quedar sols.

Pakzad demana que no oblidem els que van veure la sang per la nostra llibertat. El CCCR l'ha convidada a Barcelona, www.cccr.org

UN ESCRITOR

HEMEL PAKIZ
INCHEN HANASSI

UNA CIUTAT

HERAT

UN PERSONATGE HISTÒRIC

MALIKIN
LUTHIKH
KINA

George Soros

La Vanguardia
Economía

12/04/2013

“La UE se ha convertido en una asociación deudor-acreador”

George Soros lamenta la deriva de Europa, que camina hacia la depresión

SERGIO HEREDIA
Barcelona

Son múltiples las caras de George Soros, estadístico de ori gen húngaro (82 años), Millonero, patri ecónomico, agente fi nanciero... Filántropo, también filántropo: ya suma cerca de treinta años encarnando esta vertiente. Lo hace a través de las Open Society Foundations (las sociedades de libertades), que él mismo había puesto en marcha en 1984, y que ayer presentó en Barcelona, donde en un fondo tenuemente despi gñó otra ala de su proyecto: “Comprendí la necesidad de es tar formadas tras la Segunda Guerra Mundial”, dijo ayer en el CCCE de Barcelona, escuchado desbordado por una audiencia heterogénea (universitarios, periodistas, músicos, algunos representantes de la política catala). “Karl Popper dijo que nadie posee la verdad definitiva, y que quien dice tenerla está mintiendo, y que entonces intentaré incorporar a base de medidas represivas. En eso, el comunismo y el nazismo se parecían”, añadió.

Las sociedades abiertas, afirma de cía, se mueven justo en el sentido contrario.

La UE actual no es una socie-

George Soros, momentos antes de su conferencia, ayer en el CCCE de Barcelona

dad represiva, entiende Soros. También entiende, sin embargo, que algunos de los principios que debían animar el proyecto europeo se están desdibujando. “Siempre he sido un en-

tusiasta de Europa”, dijo. La idea original era la de una aplicación práctica de los principios de la sociedad abierta: allí se combinaban una serie de estados dispa- rados a sacrificiar parte de su su-

beranía por el bien común.”

El problema es el resultado: “La asociación voluntaria de países se ha convertido en algo diferente, en una relación deudor-acreador. Y en tiempos de crisis, estos últimos, los acreedores, son los que marcan el paso. Me parece inaceptable: los acreedores mandan y los otros asumen una postura inferior y subordinada. La UE debería tomar ejemplo de la política española en la que se

ha enfocado el Banco de Japón en las últimas semanas”. Europeo, heteropista, es el último bastión de una política económica que se ha quedado obsoleta.

Son los políticos quienes han involucrado a la UE en esta deriva. Si se cae el proyecto, con él se va el euro al garete. “La destrucción de la UE sería una tragedia de proporciones históricas. Así que hoy que hacer lo posible para pararlo, porque el continente avanza en el sentido inadecuado y eso hay que cambiarlo”.

Amparándose en su experiencia de sociedades abiertas, Soros se burló un buen número de lecto- res: “la corrupción, la discriminación,

“La destrucción de la UE sería una tragedia de proporciones históricas”, dijo Soros, ayer en Barcelona

ción, la situación del pueblo romano en Europa... pero también sé algunas contradicciones al abordar el problema de los países locales, asunto recurrente ahora que Austria y Luxemburgo parecen dispuestos a ponerse puros y fiar al secreto bancario.

“Es cierto que un fondo de inversión (el nombre Soros Fund Management, creado en 1986 y que ofrece rentabilidades anuales próximas al 20% desde entonces) ha crecido en países florecientes, en los Países Bajos, Suiza, Suecia... Y que por ese mismo motivo ha tenido éxito. Me parece bien, porque en aquel momento esas eran las reglas. Pero hoy en día, como ciudadano, estoy a favor de la eliminación de los patrimonios fiscales. Es algo importante para garantizar que la gente pague sus impuestos, y que así se ayude a la fuga”.

El racisme segueix aquí

El País
Cataluña

23/04/2013

“Aprendemos a ser racistas”

El escritor Ben Jallou y el exjugador Thuram reflexionan sobre la xenofobia

JORDI QUIXANO, Barcelona

El último en expresar su disconformidad, su amargo lamento, fue Nosa, mediocentro nigeriano del Betis. Fue la semana pasada tras marcarle un gol al Sevilla, cuando se marcó una doble peñeta. Horas más tarde, digerida la furia, se excusó en Twitter: “Pido disculpas a los aficionados por el gesto, pero no voy a tolerar el abuso racial que estaba recibiendo de unos pocos aficionados descebrebrados”.

Fue el último de una larga lista de vilipendiados, toda vez que no es extraño escuchar gritos similares desde las gradas de cualquier estadio, incluso episodios peores como lanzar bananas y calcetines. La multa, al club, suele ser de 601 euros; el daño, terrible. “En Italia también me hacían el ruido de los monos. Nos fijamos en la piel, el idioma, y olvidamos que el ser humano es mucho más complejo”, convino Lilian Thuram, exfutbolista del Barça y Juventus, que realizó ayer una charla para concienciar a la sociedad contra el racismo, tema que le preocupa y domina, como explicó en su libro *Mis estrellas negras*. Junto a él estaba el escritor marroquí Tahar Ben Jelloun, afincado en Francia y lejos del fundamentalismo, pero gran defensor de la igualdad, como su pluma aclaró en *Pupú: ¿Qué es el racismo?* y *La primasera árabe*, entre otras muchas obras. “La crisis, fabricada por gánsteres, ha puesto de relieve que hay depredadores que han jugado con dinero. Pero

El escritor Ben Jelloun, izquierda, y el exjugador Thuram.

también se ha acentuado los instintos más malos. Y se odia al vecino... se busca cabezas de turcos. Continúa el racismo”, resolvió Ben Jelloun en el acto organizado por la Fundació FC Barcelona bajo el título de “El racismo sigue aquí, nosotros también”.

“¿Quién cree que el hombre está por encima de las mujeres?”, cuestionó Thuram por la mañana, en otro de sus actos, en el instituto IES Oriol Martorell.

“Yo”, se arreó un niño. “Sube y explicanos el porqué”, le conminó el exfutbolista.

“Porque el hombre trae el pan a casa”, se arreó el chico.

“El racismo es una construcción cultural y económica. Se ana-

ca desde la base, desde la educación”, respondió en tono didáctico Thuram, que prosiguió con su charla. Algo, en cualquier caso, que el CCCB no pareció compartir, al punto de que cobró la entrada a los estudiantes, también a la prensa que no estaba en la lista. “Todos pagari tres euros”, se excusaron desde la entidad. Y es, precisamente, la crisis económica el resorte que subraya el racismo.

“Hay una única buena noticia”, antepuso Ben Jelloun, siempre ácido porque ya cuando le dieron el prestigioso Premio Goncourt en 1987 dijo eso de “soy el primer moro en ganarlo”; “el Parlamento francés ha decidido suprimir la palabra raza de la Cons-

titución porque solo hay una raza humana”. Centrado primero en Francia: “ahí se da actualmente la islamofobia; antes se odiaba a los judíos, luego a los árabes, nunca quisimos mucho a los africanos... y ahora hay miedo, inseguridad y fantasmas con el islam, que es la segunda religión del país y eso no lo traga nadie”, luego se centró en la denominada primavera árabe, que acabó con las dictaduras de El Abidine Ben Ali en Túnez y de Hosni Mubarak en Egipto, pero lamentó la falta de continuidad. “Gobiernan partidos ajenos a la revolución, el problema es que la democracia se aprende en la escuela”. Recogió el testigo Thuram: “No nacemos racistas, sino que aprendemos a serlo. Se divide y se establecen jerarquías... Es una construcción política irracional. Arriba el blanco, abajo el negro”.

Thuram, que rechazó la oferta de Sarkozy en 2008 de ser ministro francés porque “cree que la inmigración es un problema para la identidad nacional”, cambió de nombre al dejar su Guadalupe natal y llegar a París. “me llamaron Noiret, una vaca negra muy estúpida que compartía dibujos animados con otra blanca muy inteligente” — reivindicó. “Solo existe la raza del *Homo sapiens*. Pero el racismo es una cuestión intelectual y se torna en emocional, cuando ya no se puede controlar”. Cerró Ben Jelloun: “Siempre me preguntan si ha disminuido el racismo desde *Pupú*: ¿Qué es el racismo? La respuesta es no, pero se debía escribir”.

LILIAN THURAM

Exfutbolista del Barça i activista contra el racisme

Consciència l'va cinc anys que va penjar les botes i va crear la fundació que porta el seu nom, Lilian Thuram (Pointe-à-Pitre, Guadeloupe, 1972) intenta combatre els prejudicis racistes a través de l'educació dels més petits.

“El que és preocupant del racisme en el futbol no són els insults, és la inacció”

CARME RIERA SANJAUME

Thuram de Thuram que és un "intel·lectual que jugava a futbol", però no li agraden les etiquetes. Humil, diu que només respon a les preguntes que es fa des que té uns nou anys, quan va arribar a França des de Guadeloupe i va deixar de dir-se Lilian per convertir-se, simplement, en un negre.

Giòrgos Katlitz, entrenador de l'AEK Atenes, haurà de pagar 1.300 euros i no podrà jugar amb la selecció grega per haver celebrat un gol amb la salutació nazi. I ho trobes proporcional?

És greu i perillós que un jugador celebri aquest gest. A Grècia hi ha un moviment xenòfob fortíssim i el càstig és just. La multa és insignificant i tornarà a jugar amb el seu equip la temporada vinent. El futbol ha d'evitar un missatge vital: la societat no pot acceptar aquestes actituds.

També a Grècia, Djibril Cissé, del Panathinaikós, ha deixat el futbol grec pels insults racistes.

El que més em preocupa no són els que insulten sinó la incapacitat dels companys d'ajudar el jugador. L'equip hauria d'abandonar el camp quan l'afectat insulta un futbolista, com va fer el Milan, que va sortir del camp per protestar pels insults contra Boateng. Normalment ni l'arbitre, ni els dirigents, ni els companys, ni els aficionats fan res. La lluita verbal entre dues aficions durant un partit és cosa molt, irita i xultra entre faltes o gols anul·lats, però mai per neutralitzar insults xenòfobs. Si xultrares per demostrar que no acceptes el racisme, ajudarem.

Has viscut moltes actituds racistes al vestidor?

És difícil tenir un prejudici racista al vestidor perquè et coneixen. El racisme ve del desconocement, veu la persona com un negre o un musulmà. Si els companys no reaccionen davant els insults és perquè no són conscients del que està vivint el jugador, de com se sent. Quan t'insulten al camp és com si et videsen. La gent et no ho veu no ho entén. És com el sexisme, si vas amb un home i pots carrer algú et fa una resposta i et deus amar una barbaixal, ell ni se'n adonarà o no entendrà com et sent. La solució es fer tenir als altres que poden ajudar a aferrar-ho.

Has jugat a Itàlia, França i Espanya. Ihi has vist el mateix nivell d'actitud discriminatòria?

El racisme que veu al futbol és el mateix que hi ha a la societat. I la història de cadascun d'aquests països és diferent. A França estan molt acostumats a veure jugadors de diferent color perquè les egles que tenen colònies, però a Espanya i a Itàlia no. Fixa't en les associacions. A Tegegnopoli va la italiana no hi veuen gaires negres, però a França ja és una altra història.

Et distres del futbol el 2008 i crees una fundació contra el racisme. Com et converteixes en activista? Quan jugava a futbol ja em preguntava moltes coses. La curiositat va començar quan era nen. Vaig arribar a França amb nou anys i de cop i volta de cop de dir-me Lilian: poso a ser un negre. I amb el temps m'adono que el racisme té una història llarga, una construcció intel·lectual i política. El racisme, com el sexisme, és purament polític. Neix de l'interès del poder de classificar la gent per poder-la oprimir.

L'any passat vas recollir a Mòstres tres negres la vida de negres que han canviat la història.

Volta fer una pregunta simple a la societat: és normal que quan es parla dels negres t'imagines el general (recordi aquest esclavisme)? Aleshores perquè seguia la idea jeràrquica la visió que es té de la societat. El racisme existeix perquè hi ha un complex de superioritat. En el llibre parlo de famós negres de l'antig Egipte. Parles d'aquella era i molts no són conscients que Egipte és a l'Àfrica! És molt important com llegim la història perquè sembla fruit del nostre passat.

Has estat en un casal de nens del Raval, un barri amb moltes ètnies i nacionalitats. També tenes una versió esbiaixada de la història?

Mira, els he preguntat si sabien qui era Cristòfor Colom. "L'home que va descobrir Amèrica", m'han dit. I jo, "Sí? Segur?" I em van dir, imagineu que sou a classe i que algú obri la porta i diu: «He descobert la classe!». Però no és cert, la classe ja hi era! El que pot ser que el 2013 encara es digués que va "descobrir" Amèrica!

Se't descriu com un "intel·lectual que jugava a futbol". Qu'et perques? A la gent li agrada posar etiquetes i no se si és just. He jugat a futbol (al mateix temps m'he fet) preguntes per entendre la meua vida i la història de la meua família, de Guadeloupe. El meu avi va néixer 60 anys després de la fi de l'esclavitud, i necessitava entendre el meu país, la meua mare i la meua existència. Tot plegat fa que m'ajudi a entendre la societat en què vivim. Tequilibrer de forces que ens construeix, com es construeix la igualtat...

Quines preguntes et queden per respondre?

La gran qüestió és com podem treballar junts per canviar les coses acceptant al mateix temps que no arribarem al final per veure si hem tingut èxit, acceptant que formem part d'un procés. I sobretot entendre la societat que tenim: jo, Lilian i amb un bonic que va viure l'esclavitud; tu, una dona que gràcies als esforços de les generacions anteriors pots votar. És bastant ser conscient per seguir treballant.

Thuram ha visitat el CCCB, on ha participat en el debat El racisme segueix aquí. Nosaltres també.

Un llibre

L'ESCLAVA DE L'ÀFRICA
LILIAN THURAM

una pel·lícula

JE SUIS
SARKIZ
L'AVANTAGE
DE LA VIEILLE
MAUD

una persona

LA MEVA MAUD

TAHAR BEN JELLOUN

Escriptor

Mediterrani És novel·lista, periodista, poeta i psico-
lògic, i viu a cavall de París i Tànger. És un dels
escriptors francòfons més traduïts arreu del
món. També una de les veus contra el racisme que
obté més ressò internacional

“La crisi no és només econòmica, també és una crisi moral”

CRISTINA
MAS

És un home afable i un gran conversa-
dor. Tahar Ben Jelloun (Fes, Marroc, 1944) ha fet dels seus lli-
bres un instrument d'entesa arreu
del món. Les seves obres han tractat
la discriminació, els conflictes
identitaris i religiosos i totes les can-
ces del fenomen de l'emigració. Entre
les més conegudes hi ha *El racisme
explorat a la meua filla* (La But-
saca, 2008) i *L'islam explòrat als
nostres fills* (RBA, 2009). No fa gaire
ha publicat *La primavera deobe*
(Alianza, 2011). Ha estat recentment
a Barcelona en un acte contra
el racisme amb l'escriptor del Bar-
ce Lluís Tàrradellas, organitzat pel
Centre de Cultura Contemporània
de Barcelona.

**Què haurien de fer els intel·lectuals
per incidir en la societat d'avui?**
Han de plantejar les preguntes ne-
cessàries, des de la independència.
L'intel·lectual no ha d'estar al servei
d'un partit, ni d'un govern, ni d'un
país. És algú que té per gènere la lli-
bertat. El símbol d'aquesta crisi mun-
dial ha complicada, els intel·lectuals
no poden donar solucions. No es
tracta de tenir la vareta màgica, però
sí de ser capaços de posar la so-
cietat davant les preguntes a les
quals ha de trobar resposta. Sempre
han jugat un paper en els moments
dificils. No et paguen per dir la veritat,
però la seva veu ha de tenir-se
l'escoltar-la.

**La seva literatura ha actuat com un
pont entre cultures.**

Sí, i sobretot serpentí. Els fanàtics
destronen els que creen vincles entre
dues cultures o dues societats. Jo no
en he estat immunitat, però cal estar
alerta davant dels extremistes, que
estem a tots els bàndols. Mirem si no
la violència increïble que estem vi-
vint a França amb la llei del matrimoni
homosexual. A mi em pot
agradar o no, però si dos homes o
dues dones volen viure junts, quin
sentit té estar-hi en contra? I en el
fet que puguis adoptar fills, quin
sentit hi ha? Per educar un fill el que
compta és l'amor que se li pugui
transmetre. A més, és més feliç que
no restar drets a ningú.

**Sorpren que això passi a la pàtria
de la llibertat.**

La llibertat a França és ser una victò-
ria que mai queda molt lluny, i molts
ja no entenen el seu significat. Aquí
està qüestionada, perquè de fet l'E-
glésia no va arribar a acceptar mai
que havia quedat deixada de banda
el sagrat? Una de les coses que més
em va sorprendre de les manifesta-
cions contra el matrimoni per a tot
hom és que... hi havia gent amb pan-
cetes musulmanes! És increïble.
Que cadascú faci el que vulgui amb
la seva manera d'estimar. Jo no m'hi
heig de posar, i per contra, a Espa-
nya, un país sociològicament molt

se tant de soroll, i no estic evitant
problemes. A França hem viscut
agressions contra l'homosexualitat... És
una bogeria. Però aquesta violència
ve de la crisi actual: la gent se sent
insegura i fràgil. I en lloc d'anar a
l'origen de la crisi, miram en veure
als aspectes superficials.

I què és el que no veiem?

L'origen de la crisi és que uns gèn-
ders han jugat amb els diners dels al-
tres i han portat milions de perso-
nes a la misèria. Hi ha una crisi per-
què la societat ha canviat, i no és només
una crisi econòmica: també és
una crisi moral.

**¿I com ha canviat la societat al món
àrab? Li agrada el terme primavera?**

Em sembla una expressió medita-
nica. Jo parlaria de revoltes o de revol-
ucions. I crec que ha sigut un pro-
cessos positiu, fins i tot si, com veiem
ara, els islamistes han segrestat
aquestes revolucions. Però encara
no s'ha acabat. I contra les apari-
ències, l'islamisme està en declivi. Allà
on han arribat al poder, no han pogut
convèncer. Universitats del Caire,
que són el cor de la intel·lectualitat
àrab, qüestionen obertament
els Geemans Musulmans. S'està
movent tot, i encara es mouen més a
Síria: cal ajudar els rebels per aturar
les massacres de Baisar al-Assad, i
Occident no pot posar l'accent que
al davant visquem els islamistes. La
primavera és llarga, és caòtica i no
sempre es beneficia, però no és encara
una primavera: és una revolució que
durarà diverses generacions. Ni
Egipte, ni Tunísia, ni Líbia, i encara
menys Síria, s'estabilitzaran fins
d'aquí molt de temps.

Les revolucions ens han costat?

El més important és que s'ha per-
dut la por. La gent surt al carrer i
lluiten per valors, no per una alim-
na. I ara ho fan també contra els go-
vernans islamistes.

**Vuestró havia imaginat en una de
seves novel·les pastores espanyoles
arribant a les costes marroquines.
Ens hi estem acostant?**

No hi ha pastores, però sí espanyols
que emigren al Marroc. Les migra-
cions són etapes històriques i la me-
mòria és curta, però per això hi ha
els llibres, per recordar la història.
El Marroc està avançant, encara que
hi hagi molta problemes, com l'atac
o el repartiment de la riquesa. Però
ha sabut fer reformes molt de pro-
sper que han estat una revolució de con-
sciències incertes. La reforma
constitucional que s'ha fet no és ne-
gligible. No es pot parlar de demo-
cràcia, certament, però la democrà-
cia és una cultura de temps, no és
una píndola que es pugui prendre i
anar repartint pel món, com ho va
fer el president George W. Bush. La de-
mocràcia s'ha d'aprendre, i això vol

una
frase

"CAP
MORITZ
POSSIBLE
TRUQUELLI
LES
MIGRANTS"

una
citat
de

una
tradicció
de
SANT
JORDI

El sentit de la cultura

La Vanguardia
Cultura

02/10/2013

En estos tiempos de profunda crisis —no sólo económica—, ¿es posible plantearse qué es y para qué sirve la cultura más allá del debate sobre sus costes? Lo intentaron los participantes en las jornadas celebradas en el CCCB bajo el título 'El sentido de la cultura', buscando respuestas, pero incidiendo sobre todo en las preguntas que ayuden a encontrar sentido a ese 'bien común' hoy en cuestión

Antonio Murguía es catedrático de Teoría de la Literatura y Dramaturgia en la Universidad Pompeu Fabra. Ha dirigido el ciclo de debates sobre 'El sentido de la cultura' celebrado en los días 18 y 19 de septiembre en el CCCB. www.cccb.org

El sentit de la cultura

ANTONIO BORGAL

¿Importa la cultura? Parece una pregunta retórica, porque en las páginas de este suplemento se da por sentado que la cultura importa, por lo menos a sus lectores. Sin embargo, hoy en día está en entredicho su relevancia social, al ser relegada a la categoría de lo accesorio o superfluo, del entretenimiento o, casi peor, del lujo. Corriente por lo tanto plantearnos la cuestión desde el principio, sin dar nada por supuesto, preguntarnos a cuánto y a cuánto importa, y por qué o por qué no. Justifican sobre todo la importancia alcanza al conjunto de la sociedad. El valor de la cultura está claro para el individuo que la disfruta, pero esta apreciación privada no basta para argumentar su carácter de bien común ni la relevancia colectiva que justifica el apoyo público. El cuestionamiento del papel de la cultura en un estado del bienestar cada vez más frágil no se reduce a los recortes de recursos, razonados como una necesidad impelable, sino que va acompañado de un coro de voces, en círculos políticos, en medios de comunicación y en sectores del público, que reniegan de lo que hasta ahora había sido visto como un modelo de progreso, de mejora de las condiciones para la creación, difusión y formación, y de democratización del acceso.

El problema es que la crisis económica haya puesto en evidencia la falta de consenso so-

placa que el sistema cultural británico sufre graves recortes de financiación que son el síntoma de un problema más fondo que se arrastra desde hace treinta años, desde el inicio de la era Thatcher. Para Holden el problema reside en que los políticos valoran la cultura sobre todo como motor económico o instrumento de cohesión social, perdiendo de vista "el verdadero sentido de la cultura en las vidas de la gente y en la formación de sus identidades".

Según él, los políticos priorizan el valor instrumental, mientras los profesionales y los públicos persiguen el valor intrínseco, lo que la experiencia cultural aporta. Sin embargo, la necesidad de rendir cuentas y persuadir a los políticos para conseguir recursos empuja a creadores y gestores culturales a presentar inversiones que excluyen la dimensión subjetiva de la cultura, dando así la espalda tanto a los motivos del público como a los suyos propios. La tesis de Holden es que los políticos apoyarán la cultura por su valor intrínseco

Al cuestionamiento del papel de la cultura por los costes se unen las voces que reniegan de lo que hasta ahora era visto como un modelo de progreso

rio. Además, hoy más que nunca, en el sistema cultural la frontera entre productores y receptores es difusa. No cabe hablar de profesionales por un lado y público, como sujeto pasivo, por el otro. Lo que llamamos público, en general, es un cuerpo plural con distintos grados de intervención activa (incluida la decisión sobre qué apoyar con su dinero), porque la cultura no puede definirse sólo en términos de producción de obras, como bien dice la Declaración de la Comisión de Cultura de la Acampada BCN-13K. Son procesos e intervenciones que tienen lugar en ateneos, centros cívicos, asociaciones, bibliotecas, bares, en un ambiente vacío o delante de un ordenador, no sólo en los canales convencionales y las grandes instituciones que salen en la prensa. Y, obviamente, en las escuelas, universidades y centros de investigación. Imposible hacer un catálogo de lo que cabe, pero sin duda en el actual contexto tecnológico llevar un blog y colgar videos en YouTube son formas de hacer cultura.

Es obvio que cualquier solución pasa por el sistema educativo, y por la responsabilidad de los medios de comunicación como creadores de opinión pública, dos ámbitos que las estructuras administrativas y las agendas políticas mantienen separados del sistema cultural aunque los tres tienen funciones análogas de servicio al conocimiento, construcción de imaginarios colectivos y, en teoría, desarrollo de la capacidad crítica del ciudadano. Sólo desde una complicidad a tres bandas se superará este déficit social de valoración de la cultura.

En los debates sobre el replanteamiento del estado del bienestar son

bre el valor de la cultura como que ha distorsionado los criterios para determinar ese valor. Si falta dinero, no se habla del valor sino del precio de las cosas, por lo tanto se entra en la lógica de la rentabilidad, aunque en este caso la relación entre coste y beneficio no se da sólo en términos de mercado sino también entre coste público y beneficio social. El subaparatamiento entre crisis económica y devaluación del estatus de la cultura como bien público genera la impresión de que la causa de todo es la crisis, pero en otros países el origen de tal devaluación es anterior. John Holden, un especialista en políticas culturales, publicó en el 2006 (antes de la crisis) *El valor cultural y la crisis de legitimidad*, donde ex-

plando se entiende que la respuesta a la pregunta "¿Por qué financiar la cultura?" debería ser "¿Por qué el público lo quiere?".

Estamos lejos de esta situación. En realidad hay una falta de atención que es imprescindible reorientar hacia un reconocimiento común de por qué importa la cultura. El peligro está en que cualquier apología de la cultura por parte de los profesionales se lee como una reivindicación interesada de lo que ellos hacen y en particular de la llamada alta cultura, cuando, al margen de preferencias y prioridades personales, el reconocimiento del valor debe abarcar el conjunto del sistema cultural, como una red dinámica en la que todo está interrelacionado, desde el hip-hop a la ópera. No es cuestión de jerarquías, lo que importa es la diversidad.

Fronteras difusas

A pesar del cliché del élitismo que a veces se agrime, la distancia entre el usuario experto y el aficionado no es tan grande como en otros campos (y nadie llama élitista a un científico por su oficio minorita-

En las fotografías, algunos de los participantes en un debate celebrado en el CCCB, de izquierda a derecha, Nicolás Ballester, María García, Karim Abad, Juan Miguel Galá, Toni Casares, Xavier Antón, Rosa Pera, Francesc Torres y Antonio Morgado

Uno de los más importantes valores de la cultura es que nos hace más capaces de responder con instrumentos complejos a la complejidad de la existencia

frecuentes las comparaciones entre otro tipo, educativo, sanidad y cultura, como si se tratara de una competencia por los recursos. No se aborda, sin embargo, un aspecto pertinente a la hora de definir el beneficio social. El primer beneficiario de la sanidad y la educación es el individuo, pero se recuerda que su salud y formación contribuyen también al bienestar colectivo. Algo análogo ocurre con la cultura, en la cual el conjunto de la sociedad se empobrece hasta niveles >

de mera subsistència. Un indicador de una vida digna es disfrutar de accessos lliures i igualitaris a la cultura.

Una de les valors més importants de la cultura és que introdueix en nostra vida complexitat, nos fa més capaços de respondre amb instruments complexos a la complexitat de la realitat. No, per això som més feliços, ni majorment persones, perquè la cultura pot ser edificadora o perturbadora. Pot ser per generar imaginacions, de consens o de col·lisió, una comunitat o per un joc de debuts, crítica o subver-

Mucho de lo más interesante que hoy está pasando en el terreno de la cultura está pasando fuera de los lugares donde había sucedido siempre

El debate

La cultura como bien común

EVA MINOZ

"¿Me importa lo que hago? ¿Tu importa? ¿Nos importa, o cuál uno de nosotros, lo que estamos haciendo aquí, ahora?" Es una pregunta simple pero importante, valga la redundancia. La formulaba la Sílvia Marina García en el marco del ciclo de debates *El sentido de la cultura* que se celebró los días 18 y 19 de septiembre en el Centro de Cultura Contemporània de Barcelona, dirigit per Antoni Monegal, catedrático de Teoría de la Literatura de la Universitat Pompeu Fabra. ¿Puede instaurar o ser constitutiva de una cultura? Es, en efecto, una pregunta radical, una guía vital, pues abre la puerta a hacer, a comprometerse, con aquello que nos importa con aquello que nos dota de sentido. Y eso es también lo que la cultura entendida como bien co-

mo escansa, se acuntes la visió que reduce el valor de la cultura a un problema de coste-beneficio y su defensa se centra en dos argumentos: su potencial como motor económico y como herramienta de cohesión social. Es decir, se reduce la cultura a su dimensión utilitaria, desprovista de todo potencial político y emancipador (empleando un término en desuso). Pero ¿se agota en su dimensión utilitaria el sentido de la cultura? A tenor de lo escuchado en los debates la respuesta es, radicalmente, no.

Es difícil plantear una síntesis de lo escuchado o una conclusión, que no la hubo, y probablemente resultará sospechoso haber llegado a algo así como un consenso. De hecho, Jordi Olivera, coordinador de *Intelectual* y de la revista *www.intellect.net*, criticaba la falta de conflicto existente en el seno del sistema cultural, que no traduce los conflictos sociales existentes. Si resultó interesante constatar cierta dialéctica generacional. Me explicó Sílvia, como apuntaba Joan Miquel Gual, miembro del Observatori Metropolità BCN y de la Fundació de les Comunes, "el 15-M marca el principio del fin de la cultura de la transición", pudiéndonos hallar cierta similitud entre todos aquellos que no habíamos llegado a la mayoría de edad cuando arrancó ese proceso en este país. Todos aquellos que han llegado a la edad adulta como los ochenta y los noventa, cuando, como señalaron muchos de los participantes, los principales consensos sociales que venían funcionando en Occidente desde después de la Segunda Guerra Mundial entran en crisis, al tiempo que "el gran valor simbólico que la cultura había tenido hasta entonces se desplaza hacia la tecnología y la industria cultural" y quienes llegan se encuentran con un paisaje en ruinas y con la necesidad de resolver "qué hacer con los despojos", según lo describía el compositor y escritor Jorge Luis Borges.

Cultura común y adictiva

Una similitud que, más allá de reconocer la dimensión política intrínseca a la cultura y de señalar el acabamiento de un modelo, apuntaba nuevas prácticas, nuevos caminos que confluyan en esa conceptualización de la cultura como bien común y como espacio de conflicto y reconstrucción del desplazamiento de los espacios donde se producen las

sión. La segmentación de Martha Nussbaum, en *Sin fines de lucro*, PV, que la democracia nuestra de las humanidades vale por igual para la cultura. No aportación está en reconocer que la relevancia social de estos espacios culturales depende de ser a la vez espacios políticos. Para Holden hay una contradicción en que la política acepte la cultura como un poder también más beneficioso, mientras minimiza o ignora su capacidad perturbadora, que es también parte de su valor público. Basta con recordar la muerte de Víctor Jara hace cuarenta años, las Pussy Riot en prisión o la lista de escritores perseguidos del PEN Club para acreditar el potencial político de la cultura, avalado por los gobiernos represores.

Frente a quienes opinan que la cultura no sirve para nada, toca insistir en que su impotencia, cuando se da, es resultado de impedirle obedecer a sus propias dinámicas. Es una caja de herramientas que puede servir, entre otras muchas cosas, para cimentar una ideología o para el pensamiento crítico. La sociedad necesita espejos tanto para representar sus consensos como sus conflictos, aunque la cultura no es sólo un espejo sino una forma de actuación, de relación con el entorno y transformación. Esta dimensión política, que ya los griegos entendían cuando convirtieron la tragedia en una escuela de ciudadanos, es una de las razones de la relevancia social de la cultura. Si se desactiva esta función, corre el riesgo de la irrelevancia, de no importar. |

En el momento, algunos de los miembros de Encuentro del ciclo "El sentido de la cultura", de izquierda a derecha, un momento antes de la sesión con el título "¿Puede instaurar o ser constitutiva de una cultura?".

A lo largo de los debates se constató un panorama en ruinas: ruinas de sentido, de modelos, ruinas reales de enormes edificios vacíos de público...

ruinas aquellas prácticas que nos aportan sentido, significado. Y ello desde una doble perspectiva: en tanto que somos seres inacabados, necesitados del ecosistema simbólico que nos proporciona la cultura, y en tanto que en la sociedad contemporánea, de capitalismo omnívoro y omnívoro, los ciudadanos estamos siendo progresivamente despojados de todo aquello que nos sustentaba, materialmente y como seres simbólicos o culturales, estamos siendo dañados de manera agresiva. En este contexto, la cultura sería el conjunto de prácticas, de gestos, de actitudes, que nos permitirían tomar conciencia de nuestro ser, de nuestro valor intrínseco, no productivo, resignificarnos.

Querría poner el acento este ciclo de debates en la relevancia política y ética de la cultura. En un momento de crisis económica, de furia competencial por los recur-

pràctiques culturals, al temps que assigna nous rols a les institucions culturals i al públic, que deixa de ser passiu receptor i actiu per adevinar actor.

La artista i activista Simona Levi recollia esta dimensió política de la cultura desde una perspectiva existencial: "La existencia es conflictiva por naturaleza, pero el conflicto está mal visto. Sin embargo, releyéndolo se politiza. El conflicto puede resolverse de forma dialéctica o polarizada, y ahí es donde entra en juego la cultura". Y proposa que "la cultura no sea participativa en este régimen moribundo sino en su transformación". Però para que la cultura tenga capacitat transformadora o capacitat para resistir-se a aquells que nos ha sido apropiado, debe ser una cultura "desarraigada", "dessectorializada" i "desapropiada", según la caracterizaba García. Una cultura "común", "ordinaria", en la más amplia acepción de ambos términos.

Una cultura que deixa de ser "sustantiva" para devenir "adjectiva", según la describía Nicolás Barberá, investigador del Institut de Govern i Polítiques Públiques de la UAB. Es decir, una cultura que ja no se traduce necesariamente en objetos o instituciones sino, más bien, en formas de hacer, en prácticas. Aparecen aquí dos nansos, vinculados entre sí, que facen un implícito debatir-se el nou rol de las instituciones culturales, paralelo al nuevo papel del público: "Las instituciones culturales no se enfrentan hoy con objetos sino con la necesidad de articular espacios comunes donde se producen nuevas prácticas generadoras de sentido", compartía el filósofo Xavier Artich. Son pues, más que proveedores, "estabilizadoras" de cultura, espacios de experiencia y "tempo-

deramiento" de públicos. Y añade algo que también fue ampliamente señalado: "Mucho de lo más interesante que hoy está pasando en el terreno de la cultura está pasando fuera de los lugares donde había sucedido siempre".

Instituciones facilitadoras

La cultura como bien común cristaliza en iniciativas como La Imposible, a la que se refiere Gual, centro social y cultural de gestión ciudadana nacido en Milaga en el 2007 a iniciativa de un grupo de mujeres, las creadoras invisibles, que ocupan un inmueble que hoy se ha convertido en uno de los centros culturales más activos de la ciudad, es un proceso que ocurre a punto de costar su desahajo y que ha concluido con su cesión a los numerosos colectivos que la componen a través de la constitución de la Fundación de los Comunes; un proceso, por cierto, en el que intervino el MNCARS, lo que abonaría esta defensa de las instituciones como facilitadoras o mediadoras en procesos que no inician ellas sino colectivos ciudadanos.

A lo largo de sendas jornadas se constató un nanso en cultura:

Periodismo cultural

JORDI BAJO

¿Cómo se vive la narración de los hechos culturales? ¿Hasta qué punto el hecho ya no está al mismo tiempo creando cultura? ¿Cómo se modifican las estrategias ante la multiplicación de voces y opiniones de la era digital? Estas son algunas de las cuestiones que Teresa Josa (*La Vanguardia*), Catalina Serra (*ABC*), Vicent Forta (*VilaWeb*) y Enric Manzana (el programa *Arts i Filosofia*, por decir algo de lo último publicado, e Internet), en su conversatorio. Pero a que en los tiempos periodísticos parece que cualquier tiempo pasado fue mejor, no era este el sentimiento dominante de los cuatro invitados, porque se partió de que vivíamos en una época de transformación, en los medios clásicos, en los digitales, en la relación entre ellos, y que en un momento tan crítico y lleno de dificultades como el actual el periodismo cultural es tan interesante como necesario. Las prescripciones fundadas, la pluralidad que crea la convivencia de formatos, la dualidad entre velocidad y reposo, y la necesidad de divertirse con todo sin tener aburrimiento de los universales que allí aparecen. Manzana recordó cómo en tiempos de *Sala de lectura*, el programa de libros que dirigió en RTV, desde la cadema le solían decir que estos demudados.

ruinas de sentido, de métodos, milmos reales de enormes edificios vacíos de público... Algo que algunos veían con aprensión y que otros veían como una oportunidad: "Nunca antes habíamos tenido un solar tan grande para construir", decía con alegría Eduard Escofet, poeta y emprendedor. "No, nada de construir. Viven los ordenes", añade un Jorge Luis Marzo innocheista. Lo cierto, coincidieron ambos, es que se han querido erigir grandes equipamientos fuera de tiempo, cuando lo que hacía falta eran "espacios informales". Frente a este panorama, hubo un amplio acuerdo respecto al papel de las instituciones: dejar de imponer modelo(s) a la realidad y, más modestamente, acoger, favorecer, lo que la realidad, sus ciudadanos, proponen: eso fue sobre de organización, de cultura, de arte que la sociedad está abriendo de forma espontánea y que un buen mediador, como las instituciones más como "facilitadoras" que como "proveedoras".

El mecenaz Min Neffkes se refirió a las funciones que considera sigue debiendo prestar el sector público actualmente. Una de ellas sería la de proveer una educación universal y de calidad. Tanto si entendemos el arte, la cultura, como una forma de "comprender y relacionarnos con el mundo", según la describía el artista visual Francisco Torres, como aquello capaz de "revelarnos las relaciones ocultas entre las cosas", según la describió Marzo, como "misterio" y espacio de libertad, de acuerdo con el poeta y crítico Vicent Forta, como forma de emancipación o como bien común, la importancia de la educación, condición básica de acceso a la cultura, parece fuera de toda duda. Como la necesidad de incorporar a la educación estas distintas dimensiones de la cultura. |

Això no es ven!

La Vanguardia
Cultura

10/12/2013

JOSEP MASSOT
Barcelona

Michael Sandel és un filòsof que ha recuperat el veïe ar- te de la oratoria para comunicar les seues idees i gaudir-les amb un diàleg amb les audiències. Partit de un exemple específic para poder a poder bibrar en argumentació hasta llegar a propues-tes conseqüents. Se puede hablar de filosofía política y manifestar a los oyentes de un aula o al público de un teatro en vivo de-clarar lo que se piensa. Lo podemos comprobar en los discursos a la conferencia que dio en el CCCB.

Sandel acaba de publicar en España *Lo que el dinero no puede comprar* (DeBols), un libro alegro que trata la necesidad de poner límites morales al mercado. "Hay cosas que no se pueden vender", dice: La lista es interminable. Entre otras, desde una célula más cómoda en un presidio (82 dólares al día) hasta a sacar un microseguro en peligro de extinción (100.000 dólares) o a emitir dióxido de carbono (25 dólares por tonelada). Vender de alcohol, alquilar una espacio de la frente si del cuerpo para publicidad, hacer de sobaya humana, combatir para una compañía militar privada o comprar el seguro de vida de una persona enferma o anciana.

DE LOS OCHENTA A LA CRISIS
"Hemos pasado, sin siquiera darnos cuenta, a ser una sociedad de mercado"

LAS GRANDES CUESTIONES
"La justicia, la igualdad, el bien común, los mercados, la ciudadanía"

pagar las primas anuales y luego obtener los beneficios del seguro cuando esta persona fallezca.

¿Cuándo empezó todo?
En las últimas tres décadas, cuando en los años 80 Reagan y Thatcher proclamaron que los mercados, y no el gobierno, tenían la llave de la prosperidad y la libertad. Sin siquiera darnos cuenta hemos pasado de tener una economía de mercado a convertirnos en una sociedad de mercado. Una economía de mercado es un instrumento valioso y eficaz para organizar la actividad productiva.

"Hay que debatir dónde no debe mandar el dinero"

Michael J. Sandel, filósofo que publica 'Lo que el dinero no puede comprar'

ya. La sociedad de mercado es cuando el mercado manda y corrompe los bienes no materiales, límites que en las relaciones, el espacio de la tierra, las relaciones personales, la salud, la educación, la vida cívica, la política... y olvidan buscar el bien público.

Una manera de vivir, dice usted, es la que los valores mercantiles penetran en cada aspecto de las actividades humanas. Sí. Y se ha llegado a esta situación porque se ha producido un

¿Qué cuestiones de debate propone?

La justicia, la igualdad, el bien común, el papel de los mercados y lo que significa ser ciudadano. Tenemos que debatir cosas por las que el significado moral de las cosas no son negociables y la manera adecuada de valorarlos. Si los tratamos como mercancías, los corrompemos, los degradamos.

Empiecen.
Empiecen por debatir cuál debe ser el rol y el alcance de los

ciudadanos se opera, pero nadie ha debatido sobre las guerras de las empresas privadas.

¿Qué propone hacer?
Necesitamos cambiar los términos y el lenguaje del debate público para abordar de forma más directa estas grandes cuestiones. En mis viajes por el mundo he visto cómo está cambiando la función de las poblaciones con sus políticos. Nuestra política tecnocrática está inane y vacía de todo contenido moral y espiritual. No

si en el intercambio, el comercio sólo prosperará gracias? Los mercados no prosperan nada y sólo está en un activo. Pero lo ha con a cada de energía para el desarrollo público y los recursos gubernamentales.

Si tenemos tan interiorizados los valores mercantiles y los partidos con nuevos gestos, ¿dónde ha de venir el cambio?

El cambio debe venir de la sociedad civil. Hay que buscar formas para dar voz a la sociedad civil y canalizar sus aspiraciones. Los partidos políticos tradicionales son en general incapaces. Y a los medios de comunicación tradicionales también muestran una incapacidad, buscar otros medios y otros instrumentos colectivos para ser ciudadanos críticos.

¿Aún buscamos el triángulo: igualdad, fraternidad, libertad?

Hemos aceptado una idea empo-

Michael J. Sandel, catedrático de Ciencias Políticas de Harvard, en el patio del CCCB

gran vacío moral en la esfera pública, se ha llegado a esto sin que hubiera arena un debate público. Las sociedades tecnocráticas han perdido su sentido moral y ético. Tenemos gobiernos tecnocráticos y el ciudadano se siente al margen de los grupos políticos que se pasan el tiempo peleándose entre ellos en lugar de plantear un debate substancial sobre las grandes cuestiones. A pesar de la crisis financiera y todos sus efectos negativos, sigue sin haber una reconsideración fundamental de los mercados.

mercados en la vida social, en la educación, en la salud, qué políticas aplicar. Decidir dónde no debe mandar el dinero. Sigamos con las relaciones personales, la venta de órganos para trasplantes, los síntomas de alzheimer, son cuestiones íntimas que no pueden depender del mercado. Como tampoco se entiende que en Iraq o Afganistán haya más compañías militares privadas en el terreno que tropas del ejército americano. Y esto ha pasado, repito, sin que hubiera habido un debate público de fondo. La intención de

se comprometer en cuestiones de calidad, que son las que preocupan a la gente.

También llega al el razonamiento mercantil. Usted dice que si nadie se atreve a proponer la venta de niños o del voto, porque eso degrada la idea de paternidad o de ciudadanía, apliquemos los consecuencias de otro tipo de compromisos que sí se aceptan.

El razonamiento mercantil vacía la esfera pública de argumentos morales. Si un adulto quiere vender lo que quiere y esto con-

TERRA PERDIDA
"A pesar de la crisis, sigue sin haber una reconsideración de los mercados"

DÉFICIT DEMOCRÁTICO
"Nuestra política tecnocrática está inane y vacía de todo contenido moral"

brecha de libertad. Una libertad que no consiste en la de implicarse voluntariamente, sino una libertad más que nada de hacer tratos, intercambios voluntarios, como a nosotros acostumbramos en el mercado. Nuestra visión de la libertad ha disminuido y se ha debilitado sólo como la libertad de consumo, vender y comprar. En la idea de libertad oculta la idea de libertad cívica, no la de escoger diferentes productos en el mercado sino la libertad de los ciudadanos, de tener voz, de definir nuestra colectividad. Es el gran reto recuperar la idea de ciudadanía.

¿Añadiría justicia?
Sí, aunque hay quien sostiene que se si se cumplen la fraternidad, la igualdad y la libertad, ya tenemos una sociedad justa.

¿Saber que en muchos colegios españoles la mayoría de adolescentes desconocen que en democracia la soberanía emana del pueblo?
A eso me refiero con lo de fomentar la idea de ciudadanía. ■

Reptes energètics: present i futur

Ara
Suplement

22/12/2013

Andreu Cabot

DOCTOR EN CIÈNCIES FÍSiques, PROFESSOR ICREA I CREADOR DEL GRUP DE RECERCA EN NANOMATERIALS
FUNCIONALS DE L'INSTITUT DE RECERCA EN ENERGIA DE CATALUNYA

"LA FÍSICA ENCARA NO REPRESENTA
UNA BARRERA PER A L'EFICIÈNCIA"

Cabot al CCCB durant la seva intervenció en els Debats que organitza el centre. www.cccb.cat

LUIS FEDUCHI

Psiquiatre

“Hi ha molta intolerància amb el que els adolescents demanen”

YLAINE
GUTIÉRREZ

“Comèixer “Tolerar, comprendre i acompanyar” haurien de ser verbs que conjuguessin sempre els que tracten amb adolescents, diu Feduchi. En lloc d'això aquest expert veu massa intolerància i un càlcul de normes i limitacions que la societat imposa als joves

Aquest metge psiquiatre i psicomunitari és especialista en un de les etapes de la vida que més incerteses genera: l'adolescència. Reclama que la societat intenti veure les coses positives i també que es fan en aquest període de la vida, de socialitzar-se amb els aspectes negatius. Ha participat recentment en un debat sobre aquest tema a l'CCCB.

“L'adolescència és realment una etapa difícil de la vida?”
És una etapa de la vida. És un període difícil biològicament, socialment, intel·lectualment i emocionalment pel desenvolupament. És una etapa en què agafen coses molt noves i en què l'entorn juga un paper molt important. La qüestió és que les societats occidentals estan carregades de normes per als adolescents: educatives, sanitàries, socials, de conducta... I mentre una part de l'entorn fa cas als seus aspectes infantils, l'altre en fa als aspectes adults.

I això no és contradictori?
Sí, és contradictori de manera perjudicial per a l'adolescent perquè és que l'entorn d'ocupa-se de la part infantil -que és la família i l'escola- i comencen a exigir coses i a tractar amb ell com a adult, mentre que la societat, encara el tracta com un nen, perquè li prohibeix coses i el limita. Tot això no l'ajuda gens.

Vostè treballa des de fa molts anys amb adolescents. Quins casos rep a la seva consulta?
Generalment l'adolescent té moltes ansietats. Algunes són ansietats cap al que és desconegut, però també té por, com la por de quedar-se estret, de perdre el tren. Aquestes ansietats es poden transformar en símptomes, en un trastorn.

Suposo que la majoria no ve pel seu propi peu. Com ho fa per ajudar-los?
Normalment no veien veure. Per tant, la meua feina és transformar una obligació en una de voluntària. I es fa. Es fa bé molt de compte per no seduir, per no posar-se autoritari, per no optar pel col·legisme... i per d'altres. Li ha d'explicar a l'adolescent que si l'han portat aquí és per algun motiu i que la seva feina és veure si el pots ajudar. Li has d'explicar amb tota l'honestitat, dirigint-te a la seva part adulta i una, finalment, pot aconseguir-ho.

Com afecta als adolescents aquesta crisi?
Hi ha un efecte molt negatiu i és que la societat ha agafat un tret depressiu, la societat està troncada, encorçadada... i això afecta negativament als nens.

Per què sempre que es parla d'adolescència surten coses negatives?
Perquè que comencem a parlar dels adolescents en realitat. Jo he treballat

però mai es parla, per exemple, de la seva capacitat creativa, de la solidesa que experimenten molt en aquest etapa de crisi... Cal pensar que l'adolescència és un moment en què molt s'estima i els valors també. Es quan apareixen l'amistat, la intimitat, la solidaritat, la justícia, la bellesa... i això s'ha de dir.

Vostè treballa des de fa molt temps per al departament de Justícia. Quins casos ha viscut en aquest temps?
Hi ha un cas que em va afectar molt i és l'augment de les delictivitats de pares a fills, és el que s'anomena violència filial. Ha crescut molt en els últims temps.

Per què?
Crec que és perquè hi ha, de base, una intolerància molt gran al voltant del que l'adolescent reclama i demana. En lloc de comprendre, tolerar, acompanyar o explicar, hi ha violència. I, a més, les estructures públiques que ajuden a uniques complexos familiars estan putint molt les retelles. L'adolescència en si no és cap problema, és la barreja de tots aquests elements que provoca un augment de les agressions a casa. L'adolescent és complicat d'entendre, no vol que l'ajuda, sempre té una postura de desconfiança davant de l'adult i l'horror de les seves pròpies conductes infantils.

Es diu que l'adolescència arriba cada vegada més aviat. És cert?
Aquí hi ha dues coses. Una és el que diuen molts metges, per exemple, que la primera regla de les mares veu a avançar. Això vol dir que hi ha preocupats en el desenvolupament i els molts són diversos, des de l'alimentació fins a la biologia. Però després hi ha una altra cosa, que és la tendència a imitar. En la fase prèvia a l'adolescència els nens i nenes imiten molt els grans. Un dels principals motius és la desatenció que hi ha en aquestes edats. El barrino existencial a les famílies és horrible i és impossible... i per això perquè els nens no puguin viure amb plenitud la infància i imitar els més grans.

El sexe també el descobren cada cop més aviat, a través de la pornografia a la qual accedeixen lliurement. Com els afecta això?
Heu manifestat el sexe, la intimitat, tot el que pot suposar una trobada sexual, com per exemple entregar-se a l'altre, posar-se a prova, acceptar l'ajuda de l'altre... Tot això ja no hi és perquè no hi ha res més vulgar i banal que la pornografia. No té limitat ni moral. Però és que amb el sexe ens hem passat de frenada, en el sentit de la humilitat. Jo ja tinc un odat, i he vist una colla de llargs rebuclats a un grup per haver tingut relacions sexuals. I una no no ho ha

un llibre
EL
CORDONIL
NOTENI
QUEN LI
PSICHIATRA

un color

una película
GILLES
TOULON

IV Jornades Filosòfiques de Barcelona

La Vanguardia
Cultura

12/02/2014

ULRICH SEIDL

La política del paraíso

XAVIER BASSAS VILA

"Todas mis películas son políticas", sentenció el director austriaco Ulrich Seidl, llegado a Barcelona para participar en las IV Jornadas Filosóficas organizadas por Arts Santa Mònica, el CCCB y el Institut Francès. Y nadie podría negarlo. Tanto sus documentales filmados en los años noventa como las películas realizadas a partir del 2001, en las que introduce la ficción, cuestionan el mundo en que vivimos y nos interpelan a nivel subjetivo y social.

De un modo más refinado, la trilogía titulada *Paraíso* (estrenada aquí el pasado verano en sus tres entregas: *Amor*, *Fe* y *Esperanza*) parece confirmarlo de manera definitiva: el cine de Seidl baraja en nuestras contradicciones, como individuos y como sociedad, obliga a

la reflexión e imprime en nuestra conciencia, como el mismo director desea, una huella "duradera". Sin embargo, mis reflexiones ante las películas de Seidl adoptan una figura peculiar: un tanto incómoda confieso que me retuerzo en la butaca del cine, no paro de moverme en el sofá de casa, no acabo de encontrar una posición adecuada para ver sus películas porque, precisamente, no veo su fuerza política allí donde debería verla. A más ojos, el cine de Seidl barula irreduciblemente entre dos políticas de la imagen.

Europa contra el amor

La trilogía *Paraíso* está atravesada por el amor y los tabúes de nuestro viejo continente. La Europa turística, colonial y capitalista explota, primero en las aventuras de Tere-

La trilogía 'Paraiso' (formada por las entregas 'Amor', 'Fe' y 'Esperanza') ha consagrado al austriaco Ulrich Seidl como uno de los directores de cine europeos más estimulantes. En una reciente visita a Barcelona, lo entrevistamos sobre su obra y su visión del individuo y el mundo actual.

Tres fotogramas de la película 'Amor', parte de la trilogía 'Paraiso de Ulrich Seidl'

Amor

sa, mujer austriaca "entrada en años y en carnes", que va a Kenia en busca de amor y acaba convirtiéndose en el pequeño gravitador que todos llevamos dentro: turista desengañada, despota colonialista, explotadora sexual sin escrúpulos. En sus declaraciones, Seidl siempre insiste en su interés por destacar los tabúes que hacen ocultos tras la superficie de nuestra infernal cotidianidad. El infierno está aquí. Y así lo demuestra también en las otras dos películas de la trilogía.

En Fe, ganadora del premio Especial del Jurado en la Mostra de Venecia del 2012, Seidl asoca el proselitismo cristiano representado cada día por Anne Marie, la hermana de Teresa. Cristina pedagógica, Anne Marie prefiere amar espiritualmente a Jesucristo

antes que a su marido, musulmán paralizado con el que lleva una cruel batalla. Los interiores de su propia casa y de las viviendas que visita en su misión evangelizadora exhiben una estética claustrofó-

Seidl hurga en nuestras contradicciones como individuos y como sociedad y nos obliga a la reflexión

ca y decrepita como nuestra misma sociedad. Claustrofobia y decrepitud que contrastan visiblemente con los políticos entonados de Esperanza, película que cierra la trilogía con un toque sin duda menos despiadado. No obstante, en Esperanza también se revela la

soledad de nuestras sociedades y nuestra búsqueda infructuosa del amor. Melania, hija de Teresa, es aquí una adolescente en un bizarro centro dietético para jóvenes obesos. Con la soledad de su teléfono móvil, su amor por el médico del centro —casi cuarenta años mayor que ella y encapado de controlarle el peso— se erige como una vía (des)esperanzada para convertirse en una persona integrada, afectiva y físicamente. Con Seidl, podríamos sostener: *Love weight la madre love.*

La vida política de las imágenes

La fuerza crítica de Paraiso parece buscar entonces la identificación con el espectador. El infierno de la trilogía es nuestro propio infierno y los tabúes que nos muestra en pantalla, desgraciadamente, denun-

cian nuestros propios tabúes: fanatismo desprocurado, narcocentrismo inconsciente, capitalismo salvaje, soledad de teléfonos móviles, normatividad de los cuerpos, etcétera. Así lo afirma el mismo Seidl en la entrevista que tuvo la oportunidad de realizarle, junto con Filip Marti-Jufresa, durante su estancia en Barcelona: "Mis películas están concebidas para que el espectador se vea en ellas, para que refleje el mundo. Si el espectador no niega este mundo, se verá reflejado en ellas de una u otra manera. Y por eso son provocadoras".

Esta política de las imágenes >

Entrevista al director Ulrich Seidl

Las virtudes de Europa

XAVIER BOSCH / FILIP MARTI-JUFRESA

Quando rueda una película, ¿piensa en algún tipo de espectador?

No pienso en ningún tipo de espectador cuando estoy haciendo una película, sea la que sea. ¿En quién tendría que pensar? Los espectadores son personas. Cuando ruedo películas, parto de mí mismo y de lo que veo, lo que reconozco, lo que percibo es lo que quiero transmitir esperando que, para eso, haya espectadores. Estoy convencido de que cada espectador ve una película diferente aunque sea la misma película.

Mis películas están concebidas para que el espectador se pueda ver, para que reflejen nuestro mundo. Si el espec-

tador no niega este mundo, se verá reflejado de una u otra manera. Y eso es lo que las hace provocadoras: el espectador a menudo se reconoce o reconoce alguna cosa que le es desagradable.

¿Prefería entonces una identificación que abra los ojos al espectador, que le revele alguna cosa?

Eso depende de cada espectador. A veces se encuentran primero totalmente desorientados y, después, al cabo de un par de días, se oyen enriquecidos porque han visto alguna cosa nueva. Y si me preguntas qué es lo que quiero conseguir con mis películas, responderé que no quiero conseguir nada en concreto. Pero lo que sí quiero es que ten-

gan un efecto duradero, es decir, que el espectador se lleve una impresión duradera. No quiero que salgan de la película y sigan con el orden del día. Lo que quiero es mostrar unas realidades que, de alguna manera, son tabú, que son desagradables, pero que contribuyen de hecho nuestra realidad.

Viendo la trilogía, parece que la realidad de Europa está ahora más que nunca en contra de las tres virtudes teológicas que corresponden a los tres títulos de las películas: 'Amor', 'Fe' y 'Esperanza'...

Creo que el mundo siempre ha estado así mismo.

Pero parece que las tres películas mues-

tran la ausencia de estas tres virtudes.

No, no es cierto. La trilogía muestra precisamente a tres personas que buscan el amor, que tienen fe y que tienen esperanza. Por lo tanto, de alguna manera estas tres virtudes son... O diciéndolo de otra manera, puedo preguntarle ¿cómo sería entonces una película donde hubiera estas tres virtudes?

Respecto al amor, el único personaje que tiene una experiencia amorosa es Melania, la chica de la tercera película 'Esperanza'. En la primera película, 'Amor', el amor está ausente. El deseo de amor del personaje de Teresa se va desechando hasta la relación brutal con el camaronero...

Primero habría que ver de qué estamos hablando. Porque hay muchas maneras de experimentar el amor. Hay gente que vive el amor como un deseo que no puede realizar. Al fin y al cabo, el deseo de la mujer está, pero no se ve correspondido. La relación que se establece hace que el explotado acabe siendo explotador.

> busca en la identificació depen- de d'una estratègia que preten- de vincular, directament, la percepció despiadada de un tabú i la temàtica d'autoconsciència crítica del espectador. Ara bé, ¿com es veu i es tracta? Ara bé, ¿com es veu i es tracta? Ara bé, ¿com es veu i es tracta? Ara bé, ¿com es veu i es tracta?

deur. Aun- que esto es lo primero que salta a la vista, la política de las imágenes de Seidl suena sin armar en otros niveles.

Las películas de Seidl impusieron una huella duradera en el espectador por su amorosidad. Es ahí, más bien, donde reside su fuerza política. A diferencia de otras películas supuestamente políticas (Ken Loach al frente), el espectador seguirá pensando durante días en la película de Seidl porque esta anticipa su sentido en su efecto. Ter-

ra, Anne Marie o Melanie suscitan una odio, una comprensión. El Paraíso de Seidl no es moralista ni in- moral, sino amoral. El espectador se ve entonces enfrentado a una configuración despiadada de imágenes, tiempos y palabras que no determinan su sentido anticipada- mente. Se abre así en la pantalla un cuestionamiento que no se resuel-

ve ni en la intención del director, ni apelando a una ideología concreta. Nos quedamos solos con nues- tro propio juicio.

Un espacio de reflexión que Seidl consigue, además, median- te un perfecto equilibrio entre el género documental y la ficción: una combinación muy utilizada hoy, aunque no siempre tan radi-

menor, cuando los grandes siste- mas ideológicos sustentaban las producciones artísticas como metáforas y cobrecan otra idea de so- ciedad. A mi modo de ver, la fuerza política de las películas de Seidl —y en concreto de su trilogía Pa- raíso— no se encuentra tanto en una estrategia basada en el reflejo despiadado de nuestros tabúes, la identificación y la consiguiente temàtica de conciencia del especta-

Fe

Fotografías de la película 'Fe', ganadora del premio especial del jurado en la Mostra de Venecia del 2012.

cinemat. Esa indisciplina de géne- ros, alternando drásticamente pla- nos fijos y planos en movimiento, hace explotar la realidad filmada a través de la libertad de la ficción. Un vaivén entre realidad y ficción que también se percibe en la inter- pretación de actrices y actores no- profesionales sometidos a la improvisación: su cine está hecho por personas —más allá de los límites del guión clásico y de la disciplina interpretativa— y para personas —es- pectadores llamados a juicio.

Así se explica, en definitiva, una incomodidad y quizá también la de muchos otros espectadores del Pa- raíso: la fuerza política de esas imá- genes —básica e irreduciblemente entre el reflejo crítico de nuestro mundo y la apertura de un espacio amoral que, entre realidad y fic- ción, nos deja solos con nuestro propio juicio. Sin una intención previa o una ideología que resuelva su sentido, con toda la complejidad de la existencia: |

> Pero, ¿no habría que distinguir entre amor y satisfacción del deseo? Pero entonces, ¿qué es el amor para ustedes?

Hace falta que haya libertad, que no haya relación de interés particular, económico o de otro tipo, ¿no?

No estoy de acuerdo. Es demasiado simplista decir que en el amor no hay exigencias mutuas. Aunque no se trate de una relación económica, si es una relación donde uno espera del otro determinadas cosas y tiene determinadas ex- pectativas. Además, está la cuestión de la responsabilidad. Uno no se puede estar quieto y dejar una relación de reposo. Creo que el amor tiene que ver con el egoísmo y la persona siempre tiene ex- pectativas. Se puede decir que la relación de las Sugar Mama y los hombres negros también es un tipo de amor.

No es amor porque hay un intercambio económico y de prestigio social...

Eso pasa a cualquier relación de pareja. Todo el mundo busca en la relación algo para uno mismo. Pero parece... que no nos poníamos de acuerdo: (ríen) Mejor cambiáramos de tema.

A partir de 'Hundstage' ('Días de cacería', 2001) y tras una época en que privilegió el lenguaje del documental parece que ha inclinado la balanza hacia la ficción. ¿Cuál le aporta la ficción actualmente?

Libertad. Empecó con documentales porque me daban más libertad en el control de producción, del dinero que hace falta para hacer películas. Inicialmente, lo que yo quería hacer era cine, independientemente de si eran documentales o películas de ficción. Y el acceso a la realidad era más rápida con los docu- mentales. Con los años, sin embargo,

he ido perfeccionando la manera de hacer documentales y estaba claro que todo me iba derivando, progresivamen- te, hacia la ficción. Porque los documen- tales tienen sus limitaciones, sólo pueden explicar a las personas tal como son. Por ejemplo, no puedes hacer que alguien muera. En las ficciones tienes la libertad de las novelas, pero sin cine.

Ahora bien, insisto en que mis pel- lículas de ficción son documentales en el sentido de que el espectador se puede introducir en ese mundo porque ahí que aquello que ve tiene relación con él y no es simplemente una ilusión. Ade- más, como saben, utilizo actores profes- ionales y no profesionales de manera que el espectador no pueda decir cuál es profesional y cuál amateur. Forma parte de mi intención presentar perso- nas reales para que el espectador se pueda identificar más con este mundo

Una de las reacciones cuando vi la trilogía 'Paraíso' fue: 'El mundo no es así'.

¿Cómo cree entonces que es el mundo? Esta trilogía es que explica de muchas maneras cómo es nuestro mun- do: la sociedad se ve reflejada, por ejemplo, respecto a los patrones de belleza imperantes; como también se ve reflejada en el comportamiento colo- nial entre personas negras y blancas.

Es cierto, mi reacción fue más bien: 'No sé cómo que el mundo sea así...'

Esos días de ferre. Mi intención es describir el mundo como es, no mejorarlo. Pero la realidad detrás de la pel- lícula es mucho peor que la que se repre- senta. Mis películas son, de hecho, muy oscuras.

ENTREVISTA REALIZADA EN EL CENTRO FRANCÉS DE BARCELONA. LAS FOTOGRAFÍAS DE LA MOSTRA SON UN FAVOR DE LA GALLERIA DE LA BIENAL DE VENECIA.

Fotogramas de "Esperanza", tercera de las películas de Ulrich Seidl que forman la trilogía "Paraiso".

Esperanza

Cineasta enigmático

En los límites

CARLOS LOSILLA

Hace ya diez años que se publicó *En busca de Ulrich Seidl*, el libro que escribí para el Festival Internacional de Cine de Gijón, entonces dirigido por José Luis Cienfuegos. Fue a finales del 2003 y, sin embargo, el título todavía puede ser válido. ¿Estoy aún buscando a Seidl, tratando de entenderlo? No sería de extrañar, dado que se trata posiblemente de uno de los cineastas más enigmáticos del cine contemporáneo. Para algunos un provocador sin escrúpulos, para otros un cronista imperturbable de la miseria humana, no parece haber término medio en las reacciones que despierta. Practicó exclusivamente una suerte muy peculiar de documental desde los años ochenta del pasado siglo hasta principios de este, y dos de ellos definen su estilo a la perfección: En *Tierische Liebe* (1996), los animales de compañía parecen ser el emblema de un mundo de solitarios y alienados, pero también el síntoma de una enfermedad social con la zoofilia como posibilidad tragicómica. En *Mofels* (1999), las chicas que sueñan con ser modelos famosas se mueven igualmente en un estrecho límite que convierte sus vidas en una ficción y sus cuerpos en equívoca mercancía. Antes, en *Der Buschweinf* (1997), un documental para la televisión sobre la figura de un tal René Ruppnik, profesor de matemáticas y erotómano enamorado de Senta Berger, ya había quedado claro: el hombre seidl es el resultado de la decadencia de la cultura occidental, metafóricamente

radicada en Austria, donde lo grotesco y miserable han tomado el lugar de los valsos y los fatos de un imperio que quizá nunca existió.

Pues Ulrich Seidl nació en Viena, allá donde se sitúan algunas de las mejores películas de Max Ophüls. Y menciono a este cineasta porque en los últimos meses he estado trabajando sobre él y la sombra de Seidl se me ha hecho de nuevo alargada. No es que los ambientes refinados de Ophüls sean lo opuesto al universo histérico de Seidl. Películas como *Carta de una desconocida* (1948) o *La ronda* (1950) dejan entrever, tras las fies-

Cronista imperturbable de la miseria humana o provocador sin escrúpulos, no parece haber término medio en las reacciones que despierta

tas y los besamanos, un cuadro histórico en descomposición, eso que llaman la crisis-del-sujeto-occidental. Pero, igualmente, la primera película de ficción de Seidl, *Hamstage* (2001), podría decirse que opera al revés, de modo que los cuerpos ridículos y humillados que la pueblan son la consecuencia directa de aquella pantomina. Es decir, no es que hubiera un periodo de esplendor al que ha seguido el derrumbe moral, sino que todo ha estado siempre presente en simultaneidad, el escenario y las bombalinas, el lujo y la miseria. Seidl es tan refinado como Ophüls, solo que a su manera. Incluso puede que la vulgaridad y el mal gusto de cierta cultura popular contemporánea constituyan su verdadero

refinamiento, de la misma manera que los uniformes de gala y los vestidos de fiesta son la fina capa transparente tras la que se vislumbra la gangrena. En *Le plaisir* (1981), Ophüls muestra primero un elegante salón de baile y luego la casa de uno de los asistentes a la fiesta, un humilde domicilio en tinieblas. En *Der Buschweinf*, Seidl parece tomar una implacable distancia irónica de su personaje hasta que poco a poco aflora la complicidad: no somos mejores que él, y por supuesto no tan cultos.

Cuando conocí a Seidl, con motivo de la presentación del libro en un Gijón frío y lluvioso que se parecía mucho a Viena, quise que me firmara un ejemplar. De su impecable americana negra extraje una pluma del mismo color y un monedero que se calzó antes de extender su dedicatoria. Aún no sé qué escribió, ni quiero saberlo. A mi lado, ahora, el libro permanece corri-

analizado, desde las catedrales góticas al movimiento Fluxus, para engarzarlos con otros que utilizó para Lang: los románticos alemanes, Wittgenstein, Hegel, Benjamin... En efecto, hay en ese equívoco dialéctico entre refinamiento y vulgaridad algo del método crítico benjaminiano, y sobre todo una impotencia que conduce a los mismos límites del lenguaje que exploraron tanto Schlegel como Bernhard. De hecho, el cine de Seidl tiene mucho más que ver con la literatura de este o de Elfriede Jelinek que con las películas de Michael Haneke, con quien a menudo se le ha comparado: hay, desde *Fanny Ganses* (1995) hasta *Amour* (2012), un humanismo pequeño-burgués que Seidl desprecia y reconvierte en moralismo nihilista.

Poco ha cambiado en el cine de Seidl desde su episodio para el documental *Zur Lage* (2002), donde el imaginario austriaco contemporáneo parecía preparado de nuevo para el fascismo. En *Import/Export* (2007), la ficción que antecede a la trilogía *Paraiso*, el tema es la crisis, el nuevo totalitarismo en la Europa de las mercancías y los productos. La situación fue desastrosa, el panorama es desalentador, nada tiene remedio. Ello no obsta, sin embargo, para que su posición política sea clara: el cine debe dejar ver todo eso resaltando su fealdad y su horror, mostrándolo más allá de los filtros coloreados que el capitalismo ha interpuesto para evitar la desesperación y la revuelta. Porque esta situación aberrante a la que se ha llegado y que sus películas venían anunciando en sus aspectos más desagradables es el verdadero límite del lenguaje, de la representación, del humanismo, de la moral, a partir del cual ya no hay retorno posible. Quizá sea eso, y no su tono antipático y cruel, lo que no podemos soportar del cine de Seidl. [

da, como una especie de talismán. Lo mismo ocurrió mientras trabajaba en *El sitio de Viena*, el pequeño volamen sobre Fritz Lang que publiqué en el 2007. Otro vienesés, y otro aficionado al monodrama, A Lang también se le acusó, en su momento, de cronista frío, cruel, despiadado con las debilidades de la naturaleza humana. Sea como fuere, un hilo secreto recorre esta genealogía que tanto ha significado para mí Ophüls, Lang Seidl. Digo que, como sus antecesores, también Seidl es un centro-europeo obsesionado con muchos de los motivos intelectuales que se fraguraron en el periodo de entreguerras del siglo XX. Y si ahora volviera a escribir el libro que le dediqué partiría de los antecedentes allí

En comú

La Vanguardia
Contraportada

16/01/2013

Soy joven en cuanto me niego a analizar el presente con conceptos del pasado. Una familia hoy son las personas que comparten una lavadora. Soy alemán y soy europeo, por eso creo que la UE debe dar seguridad y beneficios no sólo a los banqueros. Colaboro con el CCCB

“El nacionalismo hoy es el mayor enemigo de la nación”

Contrato Barcelona
Beck explica el "euro-nacionalismo" alemán de la *Austerpolitik* (austeridad) nacido de su *Wirtschaftsauster* (milagro económico de posguerra) y renovaio en los noventa en la Alemania excomunitaria y hoy en España y demás países arruinados del euro. Después propone una alternativa que garantiza beneficios a todos "y no sólo a los malos banqueros". Sería un contrato social europeo para brindar mejores libertades, Estado de bienestar, sanidad y educación en la UE y convertiría así en una auténtica sociedad europea. Y propone reunir a sus impulsores -el trío a los líderes alemanes- y firmar aquí un "Contrato de Barcelona 2013" para instaurar la propuesta.

Antes la UE sólo interesaba a los élites; hoy se discute en la calle.
¿Por qué?
Por miedo. Los europeos aceptamos resignados perder bienestar por la globalización, pero temíamos una curules económica europea.
¿Sólo el miedo nos hace más europeos?
Y la realidad de que nuestros sueldos y condiciones de vida -queramos o no- ya son interdependientes. Europa ha dejado de ser una región; hoy es el único destino.
¿Debo alegrarme?
No acaba de gustarme a todos. Y por eso resurgen los nacionalismos como refugio.
Con sus referendums.
En Escocia y en Catalunya, sobre su independencia, y en toda Gran Bretaña, sobre su pertenencia a la UE. Y habrá aún más consultas si se agudiza la crisis con sus efectos.
¿Por qué?
Porque en la UE el nacionalismo es el peor enemigo de la nación. Si Gran Bretaña abandonara la Unión Europea, sería su suicidio como Estado nación, porque perdería su relación especial con Washington -que ya le ha advertido- y vería cómo la abandonaban Escocia y Gales.

¿Y España?
Si España hubiera reaccionado a su crisis con más nacionalismo español y hubiera abandonado el euro, también habría perdido a Catalunya y el País Vasco. Ya no existiría.
Somos europeos con o sin ganas.
Pero la UE no es una identidad. Y dado que llega a sustituir a las naciones.
Los estados cobrarán más soberanía.
No estamos recibiendo soberanía, sino autonomía. La soberanía sólo existe en la medida en que sirve para solucionar nuestros problemas. Y la soberanía de los estados nación ya no sirve para solucionarlos. Hay los europeos somos soberanos en la UE.
España recupera soberanía para mejorar su economía y corrige sus errores en la medida en que obedece a la UE.
Españoles e italianos son los más capaces de vivir con los que de los demás europeos.
Sus élites son más corruptas y rapaces.
Los alemanes también deberían aprender a vernos así. No crea que nuestros bancos están menos podridos hoy de lo que estaban los bancos rescatados españoles. El éxito alemán no es el de sus aliados, sino el de la concertación entre trabajadores y empresario que logran adaptarse a los mercados y

superar las crisis con paciencia y flexibilidad.
A ver si aprendemos a copiar lo bueno.
Es el azaroso, no creo en una superintendencia como Estado federal. Continuamos formulas de cooperación inter países como fueron la liga bauxítica o la liga griega de polio.
Por ejemplo.
El matrimonio homosexual vivirá como europeo por la libertad y derechos humanos europeos, pero cada nación le da su respuesta.
¿Por qué Merkel, a la que usted apoda 'Merckelivella', manda hoy en la UE?
Por su sabia combinación de 'Merkel y Machiavello': ha sabido aplicar en Alemania una política simple y socialdemocrática de consenso y concertación y en el resto de Europa sólo un retricto neoliberalismo.
Gana votos en casa y manda en la UE.
Su estrategia es imponer su por la orden, sino por la dala. Cuando quiere mandar en Madrid, no amenaza a Rajoy con lo que hará, le basta temer que podría no hacer. Podría, por ejemplo, "no" rescatar a la banca española o "no" otorgar su deuda pública.
Y en Madrid obedecen acorralados.
Es el poder diluido de la duda meridional.
¿Por qué Alemania quiere gobernar?
Desde el universalismo kantiano, nos creemos encarnación de la moral práctica llamada a solucionar los problemas mundiales.
Desembocaron en desruina colectiva.
Logramos superar la vergüenza del nazismo con el *Wirtschaftswunder*, el milagro económico de la posguerra. Era un nuevo consenso nacional nacional del que podíamos sentirnos todos orgullosos. Y así nuestra nueva bandera fue el *deutsche mark*.
Hoy redifino en el corazón del euro.
Y por eso, al hablarse el comunismo, nuestra élite se vio legitimada para aconsejar a los alemanes del Este -que sufrieron- cómo reconstruir e integrar su economía arruinada en nuestra misgusa productiva.
La razón alemana hoy es económica.
¡Bastante! Y así, tras renovar el milagro en la Alemania del Este, nos afirmamos llamados a recitarlo ahora con el euro en España, Italia, Grecia, Portugal. Hundidos por mala gestión, la burbuja y la ineficiencia.
La economía no es rama de la moral.
¿Para nosotros es la moral? Sólo realizable con virtudes sociales: ahorro, esfuerzo humano, sacrificio cotidiano y la austeridad que lleva a la prosperidad. Es la base ética de un nuevo euro-nacionalismo alemán plantado en la *Austerpolitik* (la austeridad).
La deuda keynesiana logró crecimiento económico sin sacrificio inútil.
Chocamos con los anglosajones, que conciben la economía como un nuevo sistema con crisis y soluciones forjándose no sociales.
Para ustedes, la ruina viene del pecado.
Y si se sucumben de la crisis sin que purgues sus pecados financieros, volverán a derribar, helar y crear otra misgusa.

ULRICH BECK

LA VANGUARDIA

LA CONTRA

Peter Burke, *historiador del coneixement, investigador emèrit a la Universitat de Cambridge*

Tengo 75 años, igual que su rey pero con menos estrés. Nací en Londres las ciudades ya no son indispensables para el saber; sólo sobrevivirán unas pocas capitales universales en el planeta, que será un inmenso suburbio real unido por la red virtual. Colaboro con el CCCB

“Cada vez la gente sabe más sobre menos cosas”

JULIO SUAREZ

Cómo es un día en Cambridge? Por la mañana plesno propietas y per la tarde basco respuestas en la biblioteca.

¿Su última pregunta?

¿Cómo robó el ejército los objetos maravillosos del Museo Belzúkov, que me fascinaron de niño, e sus dueños de todo el planeta?

Un museo es un espólio, pero pervive que todos podamos disfrutarlo hoy.

Porque cada gran tendencia de la historia siempre convive con su opuesta.

Lo emuló Hegel: tesis, antítesis...

Yo soy demasiado británico y pragmático para restringirme a las ideas. La historia de las ideas no existe, porque las ideas no se tienen solas; las tienen las personas que escriben la historia. Con todos sus prejuicios.

¿Una tesis y antítesis para hoy?

Tenemos mucha información, poca educación y confusa para ser conocimiento.

¿Por qué?

Porque Google no quiere difundir conocimiento, sino vendernos publicidad. También quiere digitalizar las bibliotecas...

¿Antítesis? El conocimiento se difunde.

... Sólo para privatizarlo y explotarlo. Por eso Google nos cobrará por acceder a sus li-

brerías que antes eran para todos gratis. Google no paga impuestos aquí, aunque se lucra con nuestro trabajo y contenidos. Y la Wikipedia democratiza el conocimiento.

La Wikipedia es loable, pero poco fiable.

¿Qué me va a contar? Me atribuyó un doctorado en Oxford que no tengo. Y, cuando quise corregirlo, me preguntaron cómo lo sabía.

¿Les dijo que usted era usted?

Por eso al fin lo corrigieron. La Wikipedia dando el conocimiento antes reservado a especialistas, igual que la Enciclopedia de Diderot reveló los secretos de oficina de los gremios y así democratizó el conocimiento.

A los gremios no les hizo gracia.

Y los copistas amanerados se quejaban amargamente en sus textos de la “volgaridad de la imprenta de Gutenberg”.

¿Hay los periodistas aspiramos a mantener el control gremial de la noticia?

Cuando una institución se vuelve inmovilista, es más fácil abandonarla y fundar otra que intentar renovar la vieja. Por eso un tal de Oxford a la interdisciplinar Essex.

Oxford no sabe renovarse?

Quise luchar contra otra de las grandes tendencias retrógradas de la historia del conocimiento: la especialización. Los burocratas

Ping-pong

La historia no se proyecta en una flecha hacia el futuro, sino que se mueve como una pelota de ping-pong de siglo en siglo, sucedida por las mismas tendencias y contratendencias. Burke lo describe en su *Historia social del conocimiento*, que es la del poder: unos quieren compartirlo y otros apropiárselo.

Unos quieren privatizarlo (Google) o estatizarlo (China) o burocratizarlo (los creacionistas); y otros, democratizarlo, secularizarlo, abaratarlo y renunciar al blazado de los compartimentos donde lo confluyen los burocratas. El ping-pong continúa y el progreso es una fe más que una conclusión, pero la vida tiene mucho más sentido si creemos que vamos todos a mejor.

impunen su poder general de crear depen carretadas para controlarlos y frenar la innovación, que consisten en pensar sin límites.

¿Y cómo logran ser libres en Essex? La innovación surge de la maldad, pero no del caos. Creamos currículos que desafían las convenciones pero mantienen la coherencia en el saber. El objetivo no era conseguir un título, sino aprender y más que aprender cuestionar lo sabido y superarlo.

¿Ejemplos?

John Maynard Smith fue un ingeniero aeronáutico que revolucionó la biología y Jacob Diamond revolucionó el conocimiento del hombre desde todas las disciplinas. La mezcla de culturas, ciencias y personas diversas es el dinamismo de la innovación.

Una nación, una lengua, una cultura.

Es una consigna del Gobierno británico que quiere obligar a los inmigrantes a aprender inglés. Demuestran tiempo y libertad para preservar y transmitir su cultura a sus hijos y todos nos beneficiaríamos de la mezcla.

¿Y la cohesión nacional?

El inmigrante de hoy es nuestro exportador e importador británico del mañana. Llegan desde países creadores y abiertos al mundo surgen de esas mezclas. Yo soy orgulloso hijo de un inmigrante irlandés y de una polaca. Y esa diversidad aún me estimula.

¿Crear es mezclar?

Precisamente. En saber recomponer de forma nueva elementos de lo previo. De la nada no sale nada. Y la obsesión ideológica y purista acaba siendo sólo igual a sí misma la lo opuesto a inventar y progresar.

¿Cómo se aprende a innovar?

El gran maestro te explica lo que sabe, sin que creas a saber más que él. Los maestros del Renacimiento tenían discípulos que no les imitaban, sino que los discutían; enseñaban cada uno con su propio estilo inimitable. El buen profesor logra que le discutas tú; no que te imiten.

¿Se atreve a hacer historia del futuro? Me atrevo a equivocarme, pero sólo pronto tirando sobre los 30 próximos años.

¿Adelante, profesor?

La gente sabrá cada vez más sobre menos cosas, porque el conocimiento seguirá especializándose. Internet acabará privatizado en un solo país y se pagará por día.

¿Cómo lo sabe?

La tele, que al inventarse era libertina y caótica, pasó a poco fue regulándose, controlándose y, al fin, privatizándose.

O bien o corra a inventar en Google.

En Google sólo dejará sobrevivir a unos pocos grupos multilingües y universidades de referencia universal. El resto de la comunidad será virtual. Y los ciudadanos -excepto unos núcleos de excelencia presencial- ya no serán necesarios en un mundo unido en red en lo virtual pero disperso en el mundo de suburbio real.

LUIS AMIGUE

Ciudadanía, internet i democràcia

La Vanguardia
Contraportada

10/01/2013

LA VANGUARDIA

LA CONTRA

Evgeny Morozov, ensayista, denuncia la utilización autoritaria de las redes sociales

Tengo 28 años. Nací en Bielorrusia: aún una dictadura. Las redes sociales facilitan la censura, propaganda y control del autoritarismo. Hemos regalado nuestra privacidad a Google, Amazon y Facebook, que la transforman en billones e ilimitado poder. Colaboro con el CCCB

“Los colosos de la red amenazan nuestra libertad”

GGK/SHOOTER

Nací en Bielorrusia, república exsoviética que aún sufre una dictadura, así que era comprensible que me fascinara las redes sociales como un catalizador de la democracia.

¿Y no lo son?

Creer que Twitter, Google, Amazon o Facebook son adalides de la libertad y la democracia es de una ingenuidad temeraria.

Google no paga impuestos en España. No soy experto fiscal, pero no me extraña porque ignora y desprecia la soberanía, las instituciones o el Estado de bienestar de los países democráticos y de sus ciudadanos. Y así, responde ante sus accionistas.

Por ahora está dejando sin publicidad y sin empleos al sector de la comunicación. Es sólo la primera fase de su dominio, sus fines económicos.

¿Y... que se prepare la banca, porque el Google Bank está al caer?

Sus posibilidades, de apropiarse de más valor de otros modelos de negocio, aún son enormes por ahora monetariza lo que siempre siendo gratis. Pero yo me he especializado en analizar la dimensión sociopolítica de las redes. Y resulta inquietante

¿Y qué ha comprobado?

Que las redes sociales - Twitter, Facebook y todos sus derivados - en realidad ayudan a que se consoliden autoritarismos tradicionales como el de China o Irán y a que se renueven otros en los países árabes, desde ahora ya sirven a los nuevos imperialistas.

¿Cómo?

La tiranía del autoritarismo es censura, propaganda y vigilancia. Y las redes sociales facilitan la imposición de esa tiranía.

Censurar internet parece imposible.

Pero la gran muralla digital estatal china lo logra cada día. Filtra día y noche la enorme cantidad de contenidos on line. Además, los autoritarismos han reclutado ciberejércitos que bloquean los sitios no adictos.

Aún era más fácil censurar teles ómicas. Pero es que, además de permitir a los dictadores renovar su poder, las redes revitalizan la propaganda de los ideólogos escarabidos: han dado origen a partidos y grupos racistas, xenófobos y machistas de todo tipo.

Y también a la fraternidad, la solidaridad, la inteligencia en todas sus formas. El autoritarismo tiene padrinos digitales más poderosos... me temo. Porque lo más preocupante es que las redes sociales han

‘Google Bank’

Desde siendo un banquero... gratis! Hoy deja su publicidad a los medios y no emplea a miles de ciudadanos. Y todo sin pagar impuestos en España!

Google se merece un boicot (como el de los británicos contra Starbucks) por no tributar. ¡Y ahora que se prepare la banca! (la que queda): los tecnocráticos anuncian la llegada de un Google Bank o un Bank Apple que terminará de acaparar la cadena de valor: pagaremos sus productos con sus tarjetas.

Morozov, además, advierte de una operación universal de apropiación de nuestra privacidad por parte de las multinacionales de la red. Pero me preocupa aún más que des-

truyan cien empleos por cada uno que crean.

trayendo la tasa de los policías secretos: sólo han de estar atentos y observar el rebote digital para provocar, detectar, extinguir y amenazar a los disidentes.

El Gobierno británico decidió a sus enemigos con la encuesta inteligencia colectiva. Creó una especie de Wikipedia ciudadana donde los leales ponían en común sus sospechas, sospechosos y, de forma anónima o declarada, aperturaban datos al servicio secreto, que multiplicó así su eficiencia.

¿Dónde y cómo lo han hecho?

Suena a plag digital. Pero no sólo ayudan a las dictaduras, también preparan nuevos autoritarismos y perverten los democracias: hoy mi preocupación es la alarmante concentración de poder de la que Google, Amazon, Facebook, Twitter y otros gigantes gozan ya en Occidente.

Pues no veo a Occidente preocupado. Google ya es nuestro principal, y en algunas áreas único, proveedor con la realidad, desde toda la información del buscador hasta los mapas, la publicidad, el correo - nuestra intimidad en todos los grados: sexo, familia, etc. - y muchas de nuestras relaciones.

Y ahora prepara sus gafas.

Tridimensionales y selectivas serán muchas más manipulaciones de lo que son hoy los actuales. Y ahora observo su estrategia: usando sus mapas Google Maps te dan consejos para que camines más a menudo.

Son buenos chicos... Exacto! Dicen que están inventando coches sin conductor para mejorar el tráfico y la contaminación pero, mientras, acumulan todos sus datos, hábitos, rutinas... junto con los de decenas de millones de ciudadanos.

Pero es que dan gratis servicios útiles. Y cuando uses sus gafas te dirán que estás siendo demasiado tonto... Igual que Amazon repone encargos distribuidos con los políticos, te sirve -sin que lo pidas- una lista de sugerencias de novelas que consideran de alta cultura... Todo lo hacen por tu bien!

Buenos consejos para un mundo mejor. Peligrosísimo! Con ellos adquieren derecho a aconsejarte y cuando lo tengan ya tendrán derecho a intervenir en tu vida.

¿No es usted un poco paranoico?

Si toda la información que damos a Google nos la hubiera podido algún gobierno, ya hubiera sido denunciado ante todos los tribunales internacionales. Y sin embargo se la entregan gratuitamente a Amazon, Twitter, Google, Facebook y sus aliados.

Y ellos la convierten en billones.

(Y en poder!) Estamos privatizando nuestra libertad y la estamos regalando a empresas privadas dirigidas por una junta de accionistas con intereses muy privados. Ya tienen más información que cualquier gobierno. Por ahora se confían por convertirte en dinero, pero un día pueden transformarla en poder. Y estamos a su merced.

HUGO ANSOATEGUI

LA VANGUARDIA

LA CONTRA

Nicholas Mirzoeff, que preconiza que los arruinados por hipotecas "salgan del armario".

Tengo 50 años; en mi niñez inglesa veía tres canales; hoy enda segundo hay un museo video en YouTube. Enseño Cultura de la Imagen en la Universidad de Nueva York: cuantas más imágenes vemos, menos nos influyen. Compré un piso y me arruiné. Colaboro con el CCCB

“Si los arruinados somos miles, el sinvergüenza es el sistema”

C siempre mi caso cuando valía el doble de lo que vale. Desde entonces, mi vida ha sido una pelea de créditos cada vez más imposibles con los que seguiré irrempeñando no sé hasta cuándo.

¿No admite alguna responsabilidad suya en su propio endeudamiento?

Si yo fuera el único endeudado, tal vez la responsabilidad sería sólo mía, pero como somos miles los arruinados está claro que algunos culpa tienen también nuestro sistema hipotecario y la serie de normas que nos han llevado a uno de cada siete americanos a la ruina y el embargo.

No todos han contraído tantas deudas. Más de la mitad de los ciudadanos americanos han reducido drásticamente su nivel de vida por sus deudas y la repite que uno de cada siete es perseguido al menos judicialmente, por sus deudas. Y los arruinados somos abrumados, porque un 20 por ciento de mis competidores son los pobres que ni siquiera han podido endeudarse.

Muy pocos arruinados lo proclaman. No podemos cambiar el sistema en un día pero al menos admitir como deudores. ¿Por qué no vos avergonzar ya de haberme equi-

voocado de momento al comprar casa e ir a poder devolver el crédito a un banco que ha confiado sin tomarse háber dilapidado miles de millones de nuestros impuestos?

Si proclama que debe dinero, tal vez los amigos piensan que les va a pedir a ellos. Nuestra cultura tiende a culpabilizar al deudor, porque, aunque se benefician de tus deudas quieren que te sientas culpable y pagues antes. Pero me niego a avergonzarme de nada, porque hoy las reglas del endeudamiento no son ni cognitivism ni eticas.

Peró usted las usará al endeudarse. Si además su deuda como culpa eres culpable. Y esa es la victoria de quien lo ha engañado, porque con tu pasividad culpable evitas que nos organicemos para forzar que los tribunales decimanen hasta donde ha llegado nuestra responsabilidad y hasta donde hemos sido negociados.

¿Y si las leyes respaldan a los bancos? Entonces tendríamos que organizarnos para cambiar las leyes y a los legisladores con nosotros vivos. Y como millones. La mayoría de los electores sufren un trato injusto de su relación con el sistema financiero.

Usted era libre de endeudarse o no. Por eso hay quien culpa su ruina, porque es

Moroso y orgulloso
Mirzoeff es una notoriedad en crítica de fotografías y cine, pero me sorprende al contarme que se ha arruinado por la compra de una vivienda y por eso se ha convertido en activista del antiing moroso: anima a otros embargados a “salir del armario”. Recuerda que al principio se avergonzaba, pero hoy en confesión reivindicativa es además “terapéutica y liberadora”. En EE.UU., proclamar tu ruina te convierte en un héroe (por el dolor), pero sus “arruinados nada mueren” creen que, al ser miles las víctimas de la burbuja y el crash inmobiliario, el problema no es de unos pocos morosos, sino de todo el sistema financiero, que ha arruinado a uno de cada siete estadounidenses.

consciente de que le han engañado y le da vergüenza reconocerlo. Tiene que admitir que le llevaron con esa cámara oculta.

Y usted tiene educación superior.
Soy un afortunado profesor de la Universidad de Nueva York, que quiere advertir a sus alumnos, que ya están empezando a estudiar para pagar su carrera, de que mi caso es menos de sus deudores de por vida.

¿Cuánto gana usted?
110.000 dólares anuales.

Son más de 100.000 euros no está mal.
Deduzco de mi sueldo un 10 por ciento para pensiones y un 20 para pagar los seguros médicos. Pero tengo suerte sólo tendré que reducir drásticamente mi nivel de vida para pagar mis deudas. Pero ahora quiero que todos estos casos me enseñen y tratemos juntos de reformar el sistema.

Se siente mejor cuando sale del armario deudor y cuenta su ruina en público?
Cuando supe que regular a los públicos es lo que yo era el primero en pelearme por mi ruina, cada día me despertaba y me alegraba. Pero también me animaba al ver la simpatía de la gente y cómo me apoyaban. Al final era liberador. Y ahora lo necesito.

¿Invitaba a algún banco acreedor?
Lo que pretendo es demostrar que no quebrar era un problema personal, sino compartido con cientos de miles de ciudadanos como yo. Es un problema público y debemos compartirlo con nuestros acreedores.

¿Qué le dicen sus alumnos?
Algunos se han endeudado ya a los 20 años para poder pagarse la universidad. Y hoy miles que no pueden devolver la deuda cuando encuentran empleo cada vez menos retribuido. Es un serio problema nacional.

Está en la agenda gubernamental.
El 90 por ciento de los ciudadanos multivinos para pagar nuestras deudas al otro 2 por ciento de la población. Y nuestra mala gestión se prueba de forma asimetría: algunos ejecutivos han dejado agujeros enormes en sus fondos y han cobrado indemnizaciones al abandonarlos. Y no los han avergonzados ¿por qué debe avergonzarme yo?

Afortunadamente en la UE aún hay opción de universalidad pública y gratuita.
Yo soy británico y tuve esa suerte, pero allí las tasas cada vez son más caras. La universidad pública acabará siendo a crédito.

¿Qué enseña a sus alumnos?
Soy profesor de cultura visual en la Universidad de Nueva York. Vivimos en un mundo de imágenes, pero cuántas más vemos, menos nos impactan. Yo explico cómo interpretarlas.

Como un curso instantáneo.
Fijese siempre en lo que no sabe en la foto. Aunque le imagen está ahí de un momento que se metió o salió del encuadre y quien y por qué le hizo. Y cómo sentía la foto si las decisiones del fotógrafo al tomarla y al editar la publicarla hubieran sido otras.

LUIS ANGELI

Fora de programa

La Vanguardia
Contraportada

17/09/2013

LA VANGUARDIA

LA CONTRA

J.M.ª Fernández Seijo, juez, denunció hipotecas ante la UE

Tengo 47 años, mayor que la media de jueces. Nací en Chamberí y soy del Atleti. Casado con una juez catalana; estoy aquí por amor. La Constitución debería reformarse para incluir a todos los catalanes. Vivimos sobre un barril de pólvora hipotecaria. Colaboro con el CCCB

“Algunas hipotecas tienen hasta 35 cláusulas abusivas”

Huevos en las cestas. Fernández Seijo recurrió los abusos del sistema hipotecario ante el Tribunal Europeo, que le dio la razón. Pero no es un juez justiciero, sino más bien pragmático, capaz de confiarle que tu mejor juez y el ya han pactado que, si Catalunya se independiza, uno se va a España de juez -no pongas todos los huevos en la misma cesta- y el otro se queda en el nuevo Estado. Al independentismo tal vez le falten unos millón de votos, pero hay políticos en España -ironías- capaces de ganárselos. También dramáticos al juzgar que, pese a todo, hemos aumentado nuestro bienestar esta década y que nuestra banca quizá no sea la más justa, pero no tenemos otra y necesitamos que funcione.

Un matricero de Martorell firmó una hipoteca con una cuota mensual igual a su sueldo.

Dejarla de pagar pronto. A los seis meses, el banco ejecutó la hipoteca y el día que le iban a cobrar su abogado puso unas medidas cautelares en un juzgado por que apareció que en el contrato hipotecario había cláusulas abusivas.

¿Y qué hizo usted? Los jueces de lo meravello temeroso acompañada la tutela del consumidor, así que hizo una consulta al Tribunal de Luxemburgo, que confirmó que en el 2012 no tenía sentido cobrarle y luego denunció las cláusulas.

Pero se ha reformado la ley en mayo. Esa reforma sigue sin solucionar la dación en pago, tampoco repara el dabo a los 200.000 ya desahuciados pese a cláusulas hipotecarias abusivas y nos deja con garantías jurídicas inferiores al resto de la UE.

¿Qué garantías tienen en la UE? En Alemania, pero que te ejecuten bienes que habes dejado de pagar el 10% de la hipoteca; aquí te ejecutan por haber dejado de pagar por sólo el 1%. Y regístrate sin el sistema, habitual en la UE, de reparación del daño causado por las cláusulas abusivas.

¿Los jueces no tutelan caso por caso? No podemos, porque al ejecutar sólo vemos los números de las fincas sin saber a quién ni qué ejecutamos. Es un sistema decisionario que ha sido criticado por el Parlamento Europeo, que, por cierto, también premió a las plataformas inmobiliarias de afectados.

El desahucio ha sido la foto de la crisis. Con la lógica asociación social que seguirá viva, porque me temo que, si no legislamos, seguirán sentados sobre un barril de pólvora.

El juez aparece hoy como último garante del ciudadano en un Estado a la deriva. Porque los servicios sociales se han recortado y degradado, y la tutela de los juzgados, abiertas las 24 horas, se ha convertido en el último recurso para muchos ciudadanos.

Si llegas al juez, es que te ha fallado todo desde tu sucursal hasta el Banco de España. Empezamos por dejar claro que el banco no es una tienda más que te vende un producto cualquiera. El Supremo ha recordado que el cliente toma decisiones a partir de la relación de confianza personal con el profesional del banco al que tenía sus ahorros.

Pero también debe saber qué firma. Yo tampoco entiendo a la primera muchas escrituras hipotecarias. Me cuesta mucho

¿La banca se beneficia de no ser clara? Yo parto de su buena fe. Creo que siguen el modelo anglosajón, en el que hay pocas leyes y por ello los contratos deben incluir cualquier posibilidad y son larguísima.

¿Quién entiende 45 folios de hipoteca? El Supremo ya advirtió en sentencia de mayo a la banca que el exceso de información no suele ocurrir en entendimiento.

¿Y hemos aprendido algo? El problema de fondo es que el cliente no paga porque no puede. Y cuando se firma las esas hipotecas o las preferentes, nadie esperaba lo que pasó. Tampoco la banca.

Si ganas, sólo cobran ellos bonos, pero si pierden, pagamos todos su rescate. Sí, pero, pese a todo, fijaron la parámetros general de todos estos años. Y si juzgo tanto bien lo positivo y no sólo lo negativo, veo que la mayoría de los ciudadanos ha mejorado su nivel de vida durante la última década.

¿Qué miro antes de firmar la hipoteca? Los registradores de la propiedad han detectado hasta 35 cláusulas abusivas.

Y no suelen ser peligrosos radicales. Para empezar, están las cláusulas suelo, el límite que pone el banco para aumentar su beneficio aunque baje el Euribor. Después, están los swaps y los céps, que son derivados, en principio para asegurar al cliente ante posibles subidas de tipos.

¿Y por qué se convierten en trampa? Porque, cuando el Euribor baja mucho, eres tú el que tiene que pagar y pagar más al banco. También se cometen abusos en el sistema de cálculo de intereses. Y no admita que la pérdida de valor sobreviniente de deshecho a la ejecución de su propiedad.

Si el piso pierde valor, qué embargos? Tu compra un piso tasado en 100 y si pierdes valor hasta 50, el banco tiene derecho a exigirte tus pasivas garantías complementarias.

Parce que la banca va rectificando. El BIVA rechazó a las cláusulas suelo en junio y explicó que le costaría 44 millones de euros al mes. Otros le están siguiendo.

Si es que pueden... Eso nos advierte el banco de España que el impacto macroeconómico de declarar abusivas esas cláusulas con efecto retroactivo sería enorme. Huelo bastante mala banca.

¿Hay que aceptar el abuso, entonces? Los tribunales alemanes declararon abusivas las subidas del gas, pero toda su economía se hubiera resquebrajado económicamente si hubieran tenido que devolver el dinero. Así que se declararon abusivos sin efectos retroactivos como aquí las cláusulas suelo.

¿Es justo? Tal vez no, pero no tenemos alternativa a la banca realmente existente por ahora. Aunque sabemos que estamos sentados sobre una olla a presión: me llegan cada día notificaciones y no paramos de advertir al legislador que habrá que actuar.

ILLUS ANGLIET

Tengo 58 años, me gusta contar historias, no inventarlas, por eso soy antropólogo. Nací en Adria; investigué en la Universidad Pública de Nueva York (CUNY) y ahora he vuelto a Italia. Tengo dos hermanos y una bicicleta. Me hice científico tras fracasar como político.

“Las razas humanas no existen”

Indiscutibles

Tras siglos de esclavitud y genocidios, Frank Livingstone, citado por Barbujani en el CCCB, demostró que las razas son una interesante quimera. No hay categorías raciales, sino graduales. Livingstone aplicó sus conocimientos de antropología, biología evolutiva y lingüística al estudio de la extensión de la malaria en Liberia y demostró en su “On the non-existence of human races” que todos somos diferentes, porque el medio ambiente —como el azote del mofete— va variando de forma gradual, por eso cada uno de nosotros es diverso, pero de forma individual y no en bloques raciales homogéneos.

Otro genetista de referencia, Cavalli-Sforza (La Contra 1/X/1998) y ahora usted han divulgado la demostración de que las razas no existen.

Pero esta evidencia científica de que no hay razas humanas debe seguir a la constatación de que los humanos no somos iguales. De hecho, cada humano es diferente de los demás, pero de una manera, a su vez, también diferente.

¿Puede ser más concreto?

Por ejemplo, hay grupos cuya genética les hace digerir mejor la lactosa de la leche...

Y otros más resistentes a la malaria. Y esas diferencias están estructuradas en el espacio, sí, pero no de forma categórica y grupal, sino individual y gradual; varían en cada individuo. Respecto al aspecto físico, en cada población se manifiesta un 99% de todas las posibilidades de ser humano.

¿Cómo?

Si cuantificamos la diferencia, por ejemplo, entre la apariencia de Nelson Mandela y la mía propia en un 100%; y la comparación con la diferencia media entre mí y otro italiano, veremos que esta última no es del 50% o el 20%, como podría pensarse, sino del 80%.

¿Y cómo interpreta el dato? Pues que yo me parezco a algunos italianos, desde luego, pero también me parece —y es posible que en algún caso incluso más— a algunos marroquíes, venezolanos, africanos...

Entre humanos de una misma población hay tantas diferencias como entre una población y las demás?

A nivel genético, puede haber más diferencias entre dos individuos de un mismo país que entre individuos de diferentes continentes. Y por eso han fracasado todos los intentos de clasificarlos a los humanos en razas.

Pues se perpetraron barbaridades a partir de esos catálogos raciales.

Ese es otro fracaso moral, pero la prueba del fracaso científico de los catálogos raciales es que, desde la clasificación de las razas humanas de Linneo en el XVIII hasta las últimas clasificaciones de los años cincuenta, todas tenían una sola cosa en común...

¿...?

Que cada catálogo de razas es diferente de todos los demás.

¿Luego todos son falsos.

Y, por eso, Frank R. Livingstone sostenía ya en los cincuenta, que buscar y categorizar las razas humanas es buscar algo incoherente.

¿Por qué?

Porque todos somos diferentes, pero las diferencias no vienen en paquetes distintos de rasgos, cada uno con su etiqueta. Hay diferencias entre nosotros, pero graduales...

¿Porque las exigencias adaptativas del medio también son graduales?

Y por eso, trazar una línea entre una raza y otra es un ejercicio de arbitrariedad. Y por tanto, falso. Y la genética lo confirma.

¿Por eso los rasgos como el color de pelo, ojos, piel... también son graduales?

Porque nuestras diferencias no vienen en bloques, empacotadas, sino que aparecen en gradaciones muy sutiles en cada individuo. Por eso, no hay una raya que diferencie categoricamente una raza de otra. Y todas las divisiones o rajas que se tracen entre esas supuestas razas son falsas.

Una diferencia tan lógica difusa.

Y hoy todos los estudios de ADN nos demuestran que Livingstone tenía razón. Y antes que él, Darwin, quien ya supo anticipar la falta de base científica en cualquier clasificación de las razas humanas.

Afortunadamente la realidad desafía cualquier forma de racismo.

Y de adaptación. Por eso, seamos humildes y aceptemos que las pruebas que nos quedan de nuestro pasado son muy limitadas como para inventar grandes hipótesis.

Pero le pido que haga un esfuerzo.

Dejemo, sabemos muy poco, pero la diferencia entre muy poco y nada es enorme. Así que le diré que el estudio de nuestros genes demuestra que todos provenimos de África.

¿Y los neandertales?

Habían furada y tenían características diferentes a nuestros antepasados prehistóricos de África. Nuestros ancestros modernos que emigrar desde África hacia el norte por la falta de comida allí no podían sobrevivir. Sólo recolectar y cazar. Y se fueron.

¿Cómo derrotaron a los neandertales?

Tal vez porque fuimos más hábiles en términos morales actuales que ellos, según el paleoantropólogo Hilgen Kurtén. Pero, por otra parte, también apareció más evidencia sólida de que hubo hibridación entre los neandertales y nosotros.

¿Una coyuntura prehistórica?

Dejémoslo como un asunto abierto. Y me temo que no es seguro que aparezcan de repente mil flechas en diversas excavaciones que cochen con la polémica.

Dejémoslo ahí pues.

Apartemos que África, nuestra cuna, también es por eso genéticamente diferente: existen más diferencias genéticas entre poblaciones de la misma región africana, por ejemplo, dos bosquimanos, que entre individuos de poblaciones europeas y asiáticas. Va ve que cualquier discurso racista, además de rechazable moralmente, es científicamente erróneo.

LUIS ANGLADE

Qui mana?

La Vanguardia
Contraportada

27/11/2013

Tengo 61 años; nací en Trípoli, pero soy venezolano desde los 7 años y fui ministro de Innovación a los 35. Vivo en Washington. Soy judío: a los judíos acaban por definirnos los demás. Cada vez es más fácil conseguir algún poder y más difícil mandar. Diserto en el CCCB y en Esade

“El único remedio posible es regenerar los partidos”

Qué pasa en el mundo? Las élites medias protestan tanto en los países ricos como en los emergentes.
¿Por qué? En Brasil, Turquía o Chile, porque han salido de la pobreza pero quieren vivir mejor; y en los países avanzados, porque no quieren vivir peor.
¿Uno quiere tener bienestar y otros no queremos perderlo. En Brasil, la clase media denuncia el transporte caro y malo; en Chile, la universidad cara y mala; en Turquía, el autoritarismo aspero. Y todos quieren vivir mejor.
Y aquí se toman los recortes. Los indignados o el 15-M o, en EE.UU., el Occupy Wall Street reflejan el temor de la clase media a caer en el precipicio de la desigualdad creciente y acabar en la pobreza.
Protestamos, pero no cambiamos nada. En los últimos 50 años la tecnología le ha cambiado todo; de la medicina al ocio. Todo menos el sistema de partidos. Por eso, cuando voy a una universidad y pregunto cuántos se quieren a salvar dólares con una ONG...
¿? [Todos buscan la mano? En cambio, cum-

do pide voluntarios para afiliarse a un partido, todos se topan la mano por la corrupción. Y a los mejores les da más asco.
¿Solo los mediocres se afilan? Los partidos se consideran maquinarias corruptas de las que se han apropiado clases egoístas para ordenar el Estado y a los demás. Por eso los mejores no hacen política, sino ONGs para combatir enfermedades o salvar niños, inmigrantes o fugas en peligro.
Y los negocios han mejorado el mundo. Muchos negocios con un solo objetivo fueron ricos en la zona, pero no solucionan nada más. Por eso la gran energía de la protesta de la clase media, de hijos que no quieren vivir peor que sus padres, se diluye en la nada.
El cableo sólo es útil si conlleva cambio. Pero la gestión de la insensibilización de las élites medias en democracia y su transformación en política y reformas sólo la pueden hacer los partidos políticos. Sólo ellos tienen una visión general de los problemas de una sociedad y pueden adelantarse.
Pues así estamos. Y, como no hay alternativa a los partidos en las democracias, estoy convencido de que las élites medias se darán cuenta de que los necesitan y los regenerarán o fundarán

Desde dentro

Un fantasma recorre el mundo: el maltrato de las clases medias. Protesta en Brasil, Turquía o Chile y otros países emergentes, porque quieren bienestar; y en Italia, España o EE.UU., para no perderlo. Naim explica las emociones del mundo de hoy, donde los ciudadanos, muy separados por ocasiones, somos vecinos con los mismos problemas. Y en democracia son los partidos los que deben solucionarlos, pero están viejos y podridos. Hubo quien sugirió a los indignados —hoy insiste aquí Naim— que para lograr algo no deberían armar en las plazas, sino dentro de los partidos y regenerarlos hasta reformar un sistema que se resiste a cambiar cuando ya todo ha cambiado.

antes. Ya creo que es la vida que viene ahora.
Si las participaciones lo permiten. No tendrán más remedio. Eso también que hoy se discute en un pedáneo en el aire acaba por convertirse en política y nuevos líderes, nuevas estructuras y nuevas vigas.
Un eficiente banquero dice que, pese al malestar actual, nuestros abuelos ni soñaban que hoy podríamos vivir tan bien. Pero cualquiera que algo algo parecido a que “no estamos tan mal” será tachado de ignorar la dura realidad. ¿Y cabe por qué tenemos esa percepción de estar muy mal? **¿?**
Porque siempre comparamos nuestro estado presente con el mejor de los años pasados, no con el peor ni con la media.
Hay quejas. ¿Por qué no revoluciones? Claro que hay revoluciones! Surgen grupos de jóvenes que desafían y derrotan a los monopolios con una start-up —recuerdo a Kodak y pícnico en Instagram— y levantan nuevas grandes transacciones que cambian las reglas del juego. Y otros derrotan dictaduras. Hoy los dictadores apenas duran.
¿Por qué? Porque los gobiernos están cada vez más condicionados por otros poderes. Y no sólo los dictaduras: el voto que otorga el poder democrático también se ha dividido. Desde los sesenta, cada vez hay menos gobiernos democráticos en el mundo con mandatos claros.
Ya es más lo que no puede hacer el presidente de EE.UU. que lo que puede. Y cada vez puede menos. Fíjese en Siria, un Estado casi fallido al que Obama amenazó a través de sus políticos las manos y no pudo cumplir su amenaza de represión.
Yo no sé si alegrarse o preocuparse. Tiene sentido para todo, porque sin poder difícil de hoy nos da a todos la oportunidad de influir: todos podemos un poco más y ya nadie lo puede todo. Tenemos más oportunidades de desarrollar nuestros talentos, pero el peligro de la mutación del poder es cada vez en la mano y, a lo peor, el caos.
Cada vez parece más fácil conseguir algún poder, pero más difícil ejercerlo. Los gobiernos están cada vez más focalizados, por los límites internacionales, el crecimiento mundial, las ONGs y otros actores de la gobernanza mundial. Hoy los gobiernos son como Gallus: irremovibles por los ataques de cientos de enanos.
Un consejo para nuestra clase media. Que no pierda visión periférica. Hoy todos estamos hiperconectados, pero, paradójicamente, sólo en el interior de nuestra burbuja profesional y grupal. Y cuando te das cuenta pasa algo fuera de ella... y, ¡zas!, te quedas sin empleo, sin empresa, sin cargo...
¿Otro consejo que aconseja menos? El tamaño de la organización hoy importa menos que el tamaño del talento y el esfuerzo individual por adelantado.
LUÍS ANGELET

Edició —
CCCB

Disseny —
www.postdata.cat

Impressió —
Ediciones Gráficas Rey, S.L.

© Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), 2014. Tots els drets reservats.

CCCB Centre de Cultura
Contemporània
de Barcelona

www.cccb.org

Un consorci de:

Diputació
Barcelona

Ajuntament de
Barcelona